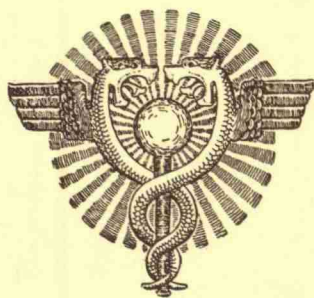

KAUPPA- KORKEAKOULU

1967 — 1968

HELSINGISSÄ 1968

06/5

Kauppatieteiden keskus

KAUPPAKORKEAKOULUN
KIRJASTO

KAUPPA-
KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA
1967—1968

**KAUPPAKORKEAKOULUN
KIRJASTO**

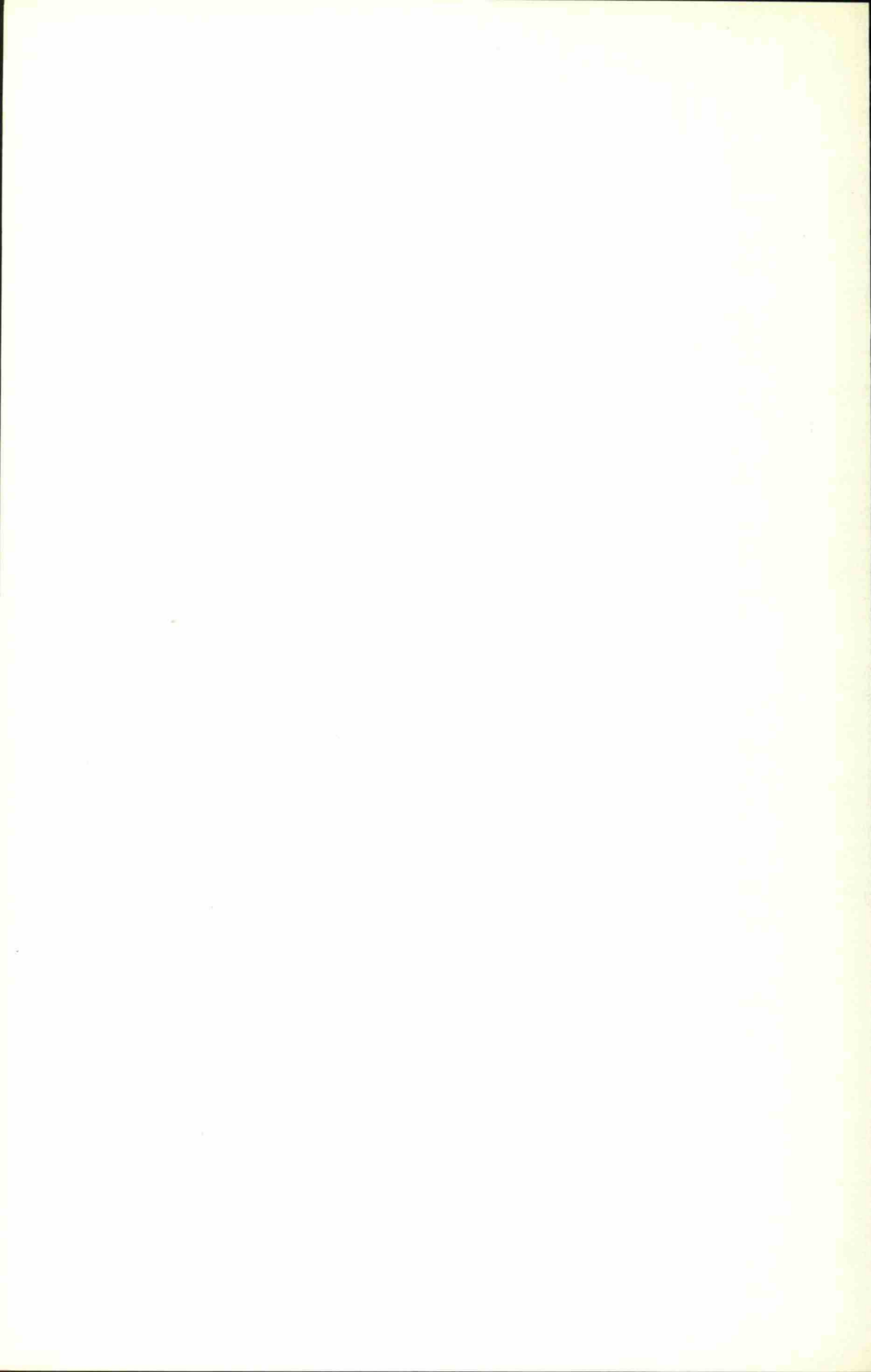
Oy Weilin + Göös Ab
TAPIOLA 1968

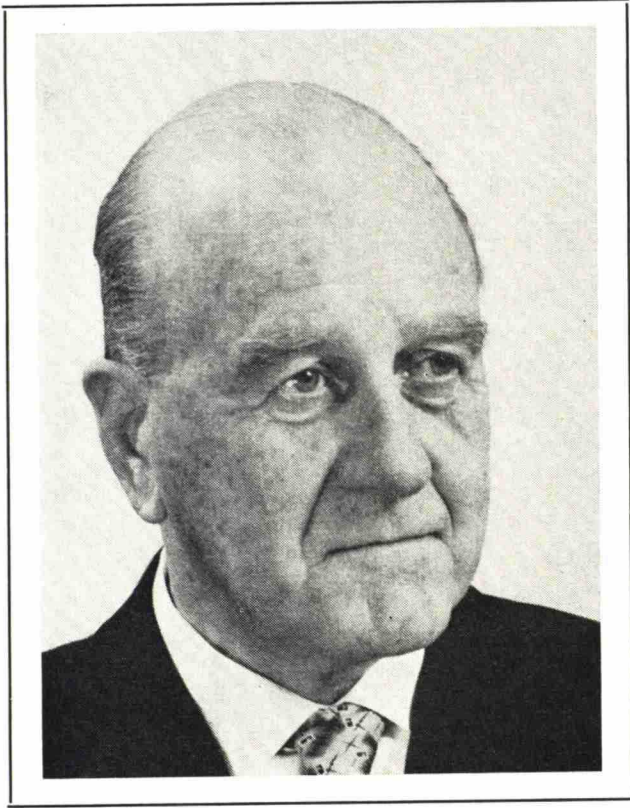
KAUPPA- KORKEAKOULU

KERTOMUS LUKUVUODESTA
1967—1968

TOIMITTANUT
KORKEAKOULUN REHTORI

HELSINGISSÄ 1968

KANSLERI BRUNO KAARLE SUVIRANTA

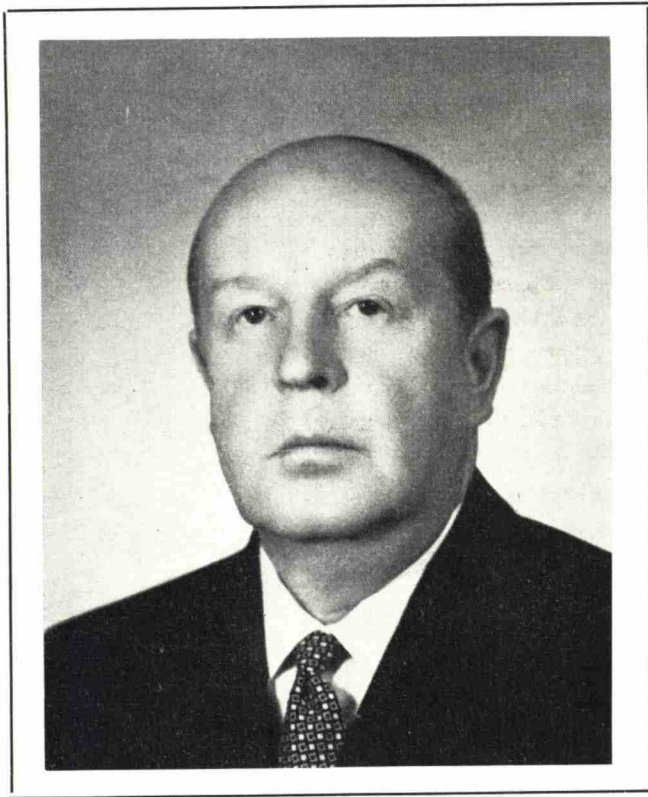
Kertomusvuoden syyslukukausi ei ollut vielä ehtinyt käynnistyä, kun korkeakoulun yllätti riipaiseva surun viesti. Kanslerin virasta kesän kynnyksellä vapautunut Bruno Kaarle Suviranta oli 29. 8. 1967 poistunut joukostamme. Hän ei ollut halunnut korkean ikänsä ja heikentyneen terveytensä vuoksi asettua enää uudelleen kanslerinvaalissa ehdokkaaksi, vaan oli jättänyt tehtävänsä nuorempien käsiin. Yli 13 vuotta kestänyt kanslerikausi ja aktiivinen työ Kauppakorkeakoulun hyväksi oli päättynyt ja edessä näytti olevan elämän iltapäivä, jonka kuluessa työn ja hyvin ansaitun levon määrän saisi itse täysin ratkaista. Mutta iltapäivä painuikin nopeasti mailleen ja pysyvän levon aika oli koittanut.

Kansleri Suvirannan toimintaa tiedemiehenä sekä hänen panostaan maassamme suoritetun kansantaloustieteellisen tutkimuksen ja opetuksen hyväksi on eräissä aikaisemmissa kirjoituksissa asiantuntevasti valotettu. Niihin on sisältynyt myös arviointeja hänen toiminnastaan monissa erittäin vaativissa talouselämämme ja talouspolitiikkamme asiantuntija- ja johtotehtävissä. Kauppakorkeakoulussa Bruno Suviranta oli ennen kaikkea ylin hallintomiehemme, jonka tuli tärkeissä ratkaisuissa sanoa lopullinen sana. Tuo sana oli aina perusteellisesti harkittu ja pohjautui tiedemiehen terästyneeseen arvostelukykyyneen. Se antoi korkeakoulun toiminnalle vankan tuen ja valoi turvallisuuden tuntua ja luottamusta asioiden oikeudenmukaiseen hoitoon.

Kansleri Suvirannan toimikauden päätyminen näytti katkaisevan pitkään jatkuneen kontinuiteetin. Tosiasiassa hän oli kuitenkin ehtinyt antaa korkeakoulun elämänmenolle niin selkeät suuntaviivat, että tarpeellinen jatkuvuus toiminnoissa on hyvin voitu säilyttää. Siten hänen vaikutuksensa tuntuu yhä hänen poismenonsa jälkeenkin. Hän on jättänyt meille runsain määrin henkistä pääomaansa ja jättänyt myös kauniin muiston tosi humanista, viisaasta ja hyvästä ihmisestä.

Kauppakorkeakoulu, sen opettajat, virkailijat ja oppilaat tuntevat syvää kaipausta, mutta myös suurta kiitollisuutta kansleri Suvirannan korkeakoulullemme suorittamista suuriarvoisista palveluksista ja hänen meitä kohtaan osoittamastaan lämpimästä ystävydestä.

PANKINJOHTAJA ARMAS AHLQVIST

Elokuun 30 päivänä 1967 päättyi Kauppakorkeakoulun valtuuskunnan jäsenen, pankinjohtaja Armas Ahlqvistin elämäntaival.

Pankinjohtaja Ahlqvist oli syntynyt Jyväskylässä 1897. Ylioppilaaksi tultuaan hän ryhtyi määrätietoisesti ja monipuolisia opintoja harjoittaen valmistautumaan juuri itsenäistymässä olevan maamme talouselämän tehtäviin, talouselämän, jonka nopea ja jatkuva kehittyminen oli välttämätön itsenäisyyden säilymisen edellytys ja joka tarvitsi johtotehtäviinsä perusteellisen koulutuksen saaneita, tarmokkaita ja kaukokatseisia henkilöitä.

Pankinjohtaja Ahlqvist suoritti ekonomin tutkinnon Kauppakorkeakoulussa 1918 ja jatkoi sitten opintojaan oikeustieteiden alueella. Varatuomarin arvon hän sai 1925. Jo 1922 pankinjohtaja Ahlqvist aloitti

Kansallis-Osake-Pankin Jyväskylän konttorin palveluksessa pitkän ja tuloksellisen pankkimiesuransa pysyen koko toimintansa ajan uskollisena samalle pankille ja samalle kaupungille. 1930 hänestä tuli Kansallis-Osake-Pankin Jyväskylän konttorin toinen johtaja ja 1952 ensimmäinen johtaja. Kokeneen ja taitavan pankki- ja talousmiehen kykyjä käytettiin luonnollisesti hyväksi myös monissa eri luottamus- ja asiantuntijatehtävissä erityisesti Jyväskylän talousalueella. Pankinjohtaja Ahlqvist oli mm. Jyväskylän kauppakamarin hallituksen ja työvaliokunnan jäsen sekä useiden yhtiöiden johtokunnan jäsen tai tilintarkastaja.

Kauppakorkeakoulun valtuuskuntaan pankinjohtaja Armas Ahlqvist kuului valtuuskunnan v. 1950 tapahtuneesta perustamisesta alkaen aina kuolemaansa asti. Kauppakorkeakoulu muistaa suurta kiitollisuutta ja kaipausta tuntien ansiokasta ja uskollista ystäväänsä.

I Hallinto, opettajat sekä viran- ja toimihaltijat 31. 5. 1968

Hallinto

Kauppakorkeakoulun kansleri

WARIS, KLAUS HENRIK, FT. 14; 67.

Valtuuskunta

Puheenjohtaja: WALDEN, JUUSO WALFRID, Ekon., Vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 07; 50.

Varapuheenjohtaja: VIIMA, EERO JALMARI, KTM, Vuorineuvos, Helsingin kauppakamarin valitsema. 07; 57.

AHLSTRÖM, BÖRJE BERTEL, Ekon., Johtaja, Kotkan kauppakamarin valitsema. 11; 58.

AHLSTRÖM, KAUKO KALERVO, Ekon., Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 14; 63.

ANGERVO, TAUNO PIETARI, LaL, VT, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 60.

ARO, EINO JOHANNES, MH, Kauppaneuvos, Pohjois-Karjalan kauppakamarin valitsema. 09; 59.

ENERVI, ERKKI UOLEVI, KTM, Johtaja, Keski-Suomen kauppakamarin valitsema. 21; 68.

HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, Professori, Kauppakorkeakoulun rehtori. 04; 57.

HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c., Liikesivistysrahaston valitsema. 02; (48) 51.

HONKAJUURI, PAAVO MIKKO, Dipl.ins., Vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 14; 66.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, Professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 22; 63.

HULKKO, VIHTORI OLAVI, Ekon., Kauppaneuvos, Oulun kauppakamarin valitsema. 04; 64.

HÄYRINEN, ENSIO, Ekon., Kaupunginjohtaja, Mikkelin kauppakamarin valitsema. 11; 59.

JAANTI, ERIK VOLTER, MH, Pankinjohtaja, Etelä-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 23; 67.

KAUPPINEN, AULIS PIETARI, KTM, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 03; 50.

KOSKELO, AARNE KAARLO, KTM, Pääkonsuli, Liikesivistysrahaston valitsema. 00; 61.

KOSKINEN, URHO VIHTORI, Ekon., Johtaja, Riihimäen-Hyvinkään kauppakamarin valitsema. 09; 64.

KUUSINEN, KALLE JUHO PETTER, Kauppakorkeakoulun kunniajäsen, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 89; 56.

KUUSTERÄ, ANDERS GUSTAF, Ekon., Toimitusjohtaja, Kanta-Hämeen kauppakamarin valitsema. 05; 59.

LAPPALAINEN, ESKO, KTM, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 20; 63.

LIPSANEN, ERKKI AUGUST, Ekon., Kauppaneuvos, Porin kauppakamarin valitsema. 11; 50.

MÄLKIÄ, AARNE, Toimitusjohtaja, Länsi-Uudenmaan kauppakamarin valitsema. 00; 53.

PARTANEN, ERKKI JOHANNES, LaL, Vuorineuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 15; 67.

PENTTILÄ, ONNI ANTERO, Ekon., VT, Vuorineuvos, Lahden kauppakamarin valitsema. 15; 62.

PORANEN, ANTTI IISAKKI, KTM, Toimitusjohtaja, Lapin läänin kauppakamarin valitsema. 29; 68.

RAADE, TAUNO UOLEVI, Ekon., Dipl.ins., Vuorineuvos, Turun kauppakamarin valitsema. 12; 61.

RAIKKALA, ARMAS ARVI WILHO, Ekon., Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 96; 50.

RUOHO, VILJO KALEVI, Ekon., Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 16; 67.

SALOVAARA, EERO ILMARI, Ekon., Pääjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 18; 68.

SWANLJUNG, KAJ TORSTEN, KTM, Konsuli, Toimitusjohtaja, Vaasan kauppakamarin valitsema. 16; 65.

TAKKI, UUNO KRISTIAN, KTK, LaL, KTT h.c., Vuorineuvos, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; (47) 50.

THIVOLA, CARL MIKAEL (MIKA), LOK, VTM, Pohjoismaiden Yhdyspankin toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 22; 67.

VAINIO, EERO RAIMO, Ekon., Toimitusjohtaja, Keski-Pohjanmaan kauppakamarin valitsema. 29; 65.

VAINIO, VALDE ANTON, KTM, Konsuli, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 01; 59.

VARANKO, ERKKI VILHO PERTTELI, KTM, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 04; 54.

VARTIAINEN, OSMO JOHANNES, Ekon., Kauppaneuvos, Kuopion kauppakamarin valitsema. 10; 50.

VIRKKUNEN, LAURI VEIKKO, Dipl.ins., Konsuli, Toimitusjohtaja, Tampereen kauppakamarin valitsema. 20; 65.

VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, FT h.c., KTT h.c., Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja, Turun Yliopiston kunniajäsen, Liikesivistysrahaston valitsema. 08; 50.

WIRO, PAULI JULIUS, KTM, Toimitusjohtaja, Liikesivistysrahaston valitsema. 07; 64.

VÄYRYNEN, TAUNO VEIKKO, Kauppaneuvos, Liikesivistysrahaston valitsema. 11; 59.

YLIJOKI, YRJÖ ENSIO, Dipl.ins., Toimitusjohtaja, Kaakkois-Suomen kauppakamarin valitsema. 15; 63.

YRJÖNEN, KAARLO SAKARI, VT, Toimitusjohtaja, Keskuskauppakamarin valitsema. 23; 66.

Hallitus

Puheenjohtaja: VIRKKUNEN, MATTI SAMULI, VT, FT h.c., KTT h.c., Kansallis-Osake-Pankin pääjohtaja. 08; 50.

Varapuheenjohtaja: KIRVES, LAURI KALERVO, KTM, Toimitusjohtaja. 14; 50.

HEIKKILÄ, PENTTI REINO, Ekon., Vuorineuvos. 15; 67.

HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, Professori, Kauppakorkeakoulun rehtori. 04; 57.

HIRVONEN, EINO, KTK, KTT h.c. 02; (46) 50.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, Professori, Kauppakorkeakoulun vararehtori. 22; 63.

NURMELA, ILMO OLAVI, KTM, Vuorineuvos. 03; 54.

SAARINEN, SEVERI MIKAEL, Ekon., Kauppaneuvos. 05; 50.

SOHLBERG, JORMA OLAVI, VT, Vuorineuvos. 08; 60.

Rehtori**HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD**

Professori

Opettajaneuvoston, Laajennetun opettajaneuvoston ja Opettajakunnan puheenjohtaja.

Rehtori kesäkuun 1 p:stä 1963.

Vararehtori**HONKO, JAAKKO OLAVI**

Professori

Vararehtori kesäkuun 1 p:stä 1963.

Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö**Johtokunta**

Puheenjohtaja Alwar Niklander, jäsenet herrat Eino Hirvonen, Matti Virkkunen, Lauri Kirves, Severi Saarinen, Ilmo Nurmela, Olavi Sohlberg, Pekka Heinänen ja Jaakko Honko.

Opettajakunta**Varsinaiset professorit**

SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT, (Liiketaloustiede I). 06; 48.

HEINÄNEN, PEKKA BERNHARD, FT, (Tavaraoppi ja teknologia). 04; 50.

KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTT, (Liiketaloustiede, opetus-
alana markkinointi ja jakelutalous). 19; 59.

HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, (Liiketaloustiede, opetus-
alana laskenta-
toimi). 22; 60.

MATTILA, KAARLO SAKARI, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede).
15; 60. Virasta vapaa 1. 9. — 31. 12. 67.

TELARANTA, KAARLO ARMAS, LaT, Helsingin yliopiston dosentti,
(Oikeustiede). 15; 62.

JAATINEN, STIG TYRGIL HJALMARSSON, FT, (Talousmaantiede). 18; 63.

VAIVIO, FEDI LENNART, KTT, (Kansantaloustiede). 27; 63. Virasta
vapaa 1. 9. 67. — 31. 5. 68.

PAAKKANEN, JOUKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 63.
 MUUKKONEN, PERTTI JUHANI, LaT, Helsingin yliopiston dosentti,
 (Oikeustiede). 27; 63.

LEIVO, VEIKKO ARMAS ILMARI, TkT, (Liiketaloustiede). 25; 68.

Liiketaloustieteen professorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut oman virkansa ohella HONKO, JAAKKO OLAVI, KTT, professori, avustajinaan ARTTO, EERO VEIKKO, KTL, lehtori ja JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT.

Kansantaloustieteen professorin virka on täyttämättä. Sitä ovat yhdessä hoitaneet LASSILA, JAAKKO SAKARI, KTT, dosentti, ja LEPONIEMI, ARVI KALEVI, VTT, dosentti.

Perustutkimuksen laitoksen johtajana toimivan professorin virka on täyttämättä. Eräitä tähän virkaan kuuluvia tehtäviä on hoitanut NYBERG, AARNI VEIKKO JUHANI, VTT, Taloudellisen Tutkimuskeskuksen johtaja. 27; 66.

Julkisoikeuden professorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut KILPI, LASSI TOPIAS TAAVETTI VOLTER, LaT, Hallintoneuvos. 20; 67.

Henkilökohtainen ylimääräinen professori

TARKIAINEN, TUTTU VILJO, FT, (Valtio-oppi). 12; 65.

Vieraileva professori

WINSBERG, MORTON D., Ph.D., Professori. Fulbright-stipendiaatti 1967—68; Florida State University, Tallahassee, Florida, U.S.A.

Apulaisprofessorit

PENTTILÄ, ERKKI AULIS, FT, Helsingin yliopiston dosentti, (Englannin kieli). 08; 64.

KUNZE, ERICH EMANUEL, FT, Professori, Helsingin yliopiston dosentti, (Saksan kieli). 05; 65.

MANNINEN, JOUKO JUHA, FT, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 28; 66.

HAKAMIES, REINO SEVERI, FT, (Ranskan kieli). 17; 66.

SEPPÄNEN, PAAVO ANTERO, VTT, Tampereen yliopiston professori, (Sosiologia). 24; 67.

LOUHIJA, JARL ALBIN, FT, (Suomen kieli ja tyylioppi). 08; 67.

Liiketaloustieteen apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut oman virkansa ohella KASKIMIES, MAURI MIKA KULLERVO, KTT, professori, avustajanaan AHLSTEDT, KARL LEO, KTL, lehtori.

Liiketaloustiede I:n apulaisprofessorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut oman virkansa ohella SAARIO, MARTTI KAARLO, KTT, professori, avustajinaan LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTL, lehtori ja RIISTAMA, VEIJO OLAVI, KTL, lehtori.

Dosentit

KAITILA, ESA HEIKKI, FT, (Liiketaloustiede I). 09; 46. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

ROSSI, TARU REINO KAI, FT, (Kansantaloustiede). 19; 58.

LINDGREN, KAJ BRYNOLF, FT, Helsingin yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 22; 58.

ERÄMETSÄ, ERIK HARALD, FT, Jyväskylän yliopiston professori, (Saksan kieli ja kirjallisuus). 19; 62. Vapautettuna luennoimisvelvollisuudesta.

ALHO, KEIJO OLAVI, FT, (Taloushistoria). 07; 64.

AALTIO, ERKKI AULIS, TkT, (Tavaraoppi ja teknologia). 22; 65.

LASSILA, JAAKKO SAKARI, KTT, (Kansantaloustiede). 28; 66.

LEPONIEMI, ARVI KALEVI, VTT, (Ekonometria). 26; 68.

Lehtorit

TERÄS, JALMARI JOHANNES (HANNU), FM, (Saksan kieli). 07; 49.

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST JOSEPH CURTSON, FK, (Saksan kieli). 23; 53.

BINHAM, PHILIP FRANK, MA, (Englannin kieli). 24; 53.

SEVELIUS, MARTIN, FM, (Ruotsin kieli). 13; 55.

VIERIKKO, ERKKI, FK, (Espanjan kieli). 24; 56.

JUTILA, JUKKA HELJO, FM, (Tavaraoppi ja teknologia). 23; 57.

KALLIONIEMI, SOLMU OUTERI, FM, (Pikakirjoitus). 13; (36) 57.

AHLSTEDT, KARL LEO, KTL, (Liiketaloustiede II). 29; 61. Virasta vapaa. Virkaa on hoitanut JAHNUKAINEN, IIRO AUGUST, KTM, assistentti.

SAARSALMI, MEERI MARJATTA, KTL, DBA, (Liiketaloustiede II). 23; 61.

VON VOLBORTH, DOROTHEA, FK, (Venäjän kieli). 25; 62.

ARTTO, EERO VEIKKO, KTL, (Liiketaloustiede I). 30; 63.

HOMI, MARTTA ELISABETH, FM, (Ruotsin kieli). 07; 63.

HAVUKKALA, JAAKKO MARTTI, FL, (Talousmaantiede). 23; 64.

LAUTSILA, ERKKI ILMARI, FM, (Saksan kieli). 30; 64.

NORKO-TURJA, ELVI SIRKKA-LIISA, FM, (Englannin kieli). 11; 64.

VUORINEN, ELSA MARIA, FM, (Englannin kieli). 08; 64.

SÄRKISILTA, MARTTI SAKARI, KTT, (Liiketaloustiede II). 28; 65.

- RIISTAMA, VEIJO OLAVI, KTL, (Liiketaloustiede I). 32; 66. Virasta vapaa 1.9.—31. 12. 67.
- PULKKINEN, KYÖSTI JOHANNES, KTL, (Liiketaloustiede II). 21; 66.
- SAARIO, HILKKA MIRJA INKERI, FM, (Englannin kieli). 20; 66.
- LEHTOVUORI, JOUKO TUOMAS, KTL, (Liiketaloustiede I). 33; 67.
- MURRAY, JAMES, MA, (Englannin kieli). 36; 67.
- TEVAJÄRVI, TUOMO MATIAS, FM, (Ruotsin kieli). 27; 68.
- Tietojenkäsittelyopin lehtorin virka on täyttämättä. Sitä on hoitanut LARMOLA, EERO ANTERO, KTM, assistentti.

Opettajat

- RANINEN, HUUGO VALTTER, KTL, LaT, Professori, (Liiketaloustiede II). 99; 39 (67).
- PEITSO, JUKKA TAPANI, FM, MA, (Portugalin kieli). 17; 51.
- NENONEN, AARRE VILHO, FL, (Ruotsin kieli). 17; 53.
- LAINEN, NAIMI, FM, (Saksan kieli). 04; 55.
- MÅRTENSON, OTTO BÖRJE, FM, (Ruotsin kieli). 07; 57.
- NIKOLOWSKI, FERODORO MAX OTTO, FT, Helsingin yliopiston saksan kielen lehtori, (Saksan kieli). 19; 57.
- NURMINEN, LAILA MARIA, FM, (Englannin kieli). 11; 59.
- KAREOJA, SIRKKA-LIISA, FM, (Ranskan kieli). 28; 59.
- SAVINEN, SEPPO TAPIO, Ekon., (Suomen kieli ja kauppakirjeenvaihto). 33; 61.
- GOLDTHWAIT-VÄÄNÄNEN, HELEN MARY, BA, (Englannin kieli). 05; (49) 62.
- PENTTI, LAURI JOHANNES, FM, (Liiketaloustiede II). 31; 62.
- FIELDS, DONALD, MA, (Talousmaantiede ja englannin kieli). 37; 63.
- VENTO, REINO RAIKAS, KTM, (Liiketaloustiede I). 19; 63.
- KYLÄKALLIO, REINO JUHANI, OTT, (Oikeustiede). 30; 63.
- KOUSA, ASKO EDVIN, KTM, (ATK-tekniikka). 30; 64.
- SALO, EIJA, FM, (Englannin kieli). 28; 64.
- PORKO, LEENA, FM, Ekon., (Liiketaloustiede II). 23; 65.
- JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO SAKARI, KTT, (Liiketaloustiede I). 31; 65.
- MOISIO, TEUVO, YTM, (Liiketaloustiede II). 28; 65.
- KETTUNEN, RAUHA RAAKEL, FK, (Ruotsin kieli). 31; 65.
- VUORISTO, KAI-VEIKKO, FT, (Talousmaantiede). 33; 66.
- KUOSA, AARNO, KTL, (Liiketaloustiede I). 32; 66.
- PITKÄNEN, EERO KALERVO, KTL, (Liiketaloustiede I). 30; 66.
- HELLEVUO, TAUNO KAARLO, FM, (Liiketaloustiede II). 06; 66.
- AIRIKKALA, REINO KALEVI, KTM, (Kansantaloustiede). 40; 66.

- WILENIUS, REIJO VALFRID, VTT, (Filosofia). 30; 66.
 VAHERI, ANNA KAARINA, FM, (Englannin kieli). 39; 66.
 POUTANEN, KIRSTI TUULA AULIKKI, FM, (Ranskan kieli). 40; 66.
 CZARNECKI, NICOLE, (Ranskan kieli). 42; 67.
 KONTTINEN, RAIJA AINO SISKO, FM, Kirjeenvaihtaja, (Suomen kieli ja tyylioppi). 33; 67.
 LAAKSONEN, OIVA JOHAN, VTT, (Liiketaloustiede). 24; 67.
 MAULA, ERKKA JUHANI, FM, (Filosofia). 35; 67.
 PITKÄNEN, HANNU AUKUSTI, FM, (Saksan kieli). 32; 67.
 RETA, JOSÉ ALFONSO, LF, yliopiston lehtori, (Espanjan kieli). 36; 67.
 ROMERÓ, JOSÉ, LF, korkeakoulun lehtori, (Espanjan kieli). 31; 67.

Assistentit

- RUUHELA, REIJO TUOMAS, KTM, (Liiketaloustiede I). 35; 60.
 GUSTAFSSON, KAJ MAURITZ, KTM, (Liiketaloustiede II). 37; 61.
 LARMOLA, EERO ANTERO, KTM, (Liiketaloustiede I). 37; 61.
 KETTUNEN, PERTTI EEMIL, KTL, (Liiketaloustiede I). 35; 62.
 JAHNUKAINEN, IIRO AUGUST, KTM, (Liiketaloustiede II). 38; 62.
 WOIVALIN, PENTTI KALEVI, FK, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 38; 64.
 UOTILA, OLLI PERTTI JOHANNES, FK, (Talousmatematiikka ja tilastotiede). 39; 64.
 OJANEN, LASSE ILMARI, OTL, HuK, (Oikeustiede). 40; 65.
 LEHTINEN, UOLEVI VALDEMAR, KTK, (Liiketaloustiede II). 41; 65.
 URRILA, MATTI OLAVI, KTK, (Liiketaloustiede II). 41; 65.
 VISAPÄÄ, MARKKU TAPANI, KTK, (Talousmaantiede). 41; 65.
 HAAVISTO, KARI, KTK, (Kansantaloustiede). 41; 66.
 HALME, ANNA-LEENA, KTK, (Liiketaloustiede I). 40; 66.
 VIRTANEN, KALERVO ENSIO, KTK, (Liiketaloustiede I). 41; 66.
 KALLIO, EERO KALERVO, KTK, (Kansantaloustiede). 43; 66.
 NUUTINEN, VEIKKO JUHANI EMIL, VT, (Oikeustiede). 38; 67.
 KOKKONEN, URPU PÄIVIKKI HELINÄ, MMK, (Tavaraoppi ja teknologia). 38; 67.
 Vt. HALLAMAA, TIMO UOLEVI, Ekon., (Liiketaloustiede I). 43; 66.
 Vt. PRIHTI, AATTO EERO MATIAS, Ekon., (Liiketaloustiede I). 39; 67.
 Vt. TELARANTA, KAIJU KATRIINA, Ekon., (Liiketaloustiede I). 44; 67.
 Vt. VARJONEN, MATTI TAPANI, Ekon., (Liiketaloustiede II). 43; 67.
 Vt. HUHTALA, JUKKA AARNE ANTERO, Ekon., (Liiketaloustiede II). 41; 67.
 Vt. KYTÖHONKA, SIRKKA ANNELI, Ekon., (Liiketaloustiede II). 42; 67.

- Vt. HARJULA, MARKKU SAKARI, Ekon., (Kansantaloustiede). 43; 67.
 Vt. SIIMESTÖ, ORVO KALERVO, Ekon., (Liiketaloustiede II). 43; 68.
 Vt. YLÄ-LIEDENPOHJA, JOUKO AAMOS, Ekon., (Kansantaloustiede).
 45; 68.

Perustutkimuksen laitoksen tutkijat

- JÄRVINEN, RISTO ANTERO, KTL. 34; 66.
 KELOHARJU, RAIMO JYRKI JUHANI, KTL, DI. 28; 66.
 LAULAJAINEN, RISTO ILMARI, KTL. 37; 67.
 LUOSTARINEN, REIJO KALEVI, KTK. 39; 67.
 KORPELA, ASKO JUHANI, KTM. 37; 68.

Eläkkeellä olevat opettajat

- FORSBERG, NAIMA VIKTORIA, englannin kielen lehtori. 84; täysinpalv. 48.
 HILDÉN, BROR ERIK, FM, saksan kielen lehtori. 84; täysinpalv. 54.
 KIVIKOSKI, ERNST ENSIO, FT, talousmatematiikan professori. 91; täysinpalv. 58.
 HANGASJÄRVI, RUTH ANNA KATARIINA, konekirjoituksen opettaja. 99; täysinpalv. 66.
 RANINEN, HUUGO VALTTER, KTL, LaT, liiketaloustieteen professori. 99; täysinpalv. 67.

Virkailijat ja toimenhaltijat

Korkeakoulun sihteeri ja taloudenhoitaja

- TARPILA, OLLI PERTTI, VT. 19; 51.

Apulais- ja tiedotussihteeri

- SARAKONTU, MATTI VELI, KTM. 33; 66.

Opintosihteeri

- SIERLA, ANTTI ELIAS, Ekon. 43; 66.

Kanslerin virasto

- SARAKONTU, MATTI VELI, KTM, kanslerin sihteeri. 33; 64.
 KARHU, TUULA-MARJA, Kirjeenvaihtaja. 40; 68.

Kanslia

- TASKINEN, ELLI MARIA, VTM, Kamreeri. 06; 50.
 MÄKIPÄÄ, SYLVI ANNA-KRISTIINA, Kanslisti. 05; 50.
 BORG, TAIMI ELINA, Kanslisti. 25; 50.
 KAARTOTIE, ARJA AINIKKI, Kanslisti. 19; 52.
 LUUKKANEN, LISA MARITA SOFIA, Kanslisti. 20; 59.
 KAINULAINEN, HELKA TUULIKKI, Kanslisti. 15; 61.
 HALME, KERTTU TELLERVO, Kassanhoitaja. 22; 62.
 LAHONEN, LEA REGINA, Kanslisti. 24; 65.

Kirjasto

- NURKKALA, AINO LEMPI LAHJA, VTM, Kirjastonhoitaja. 04; (27) 60.
 WEGELIUS, PIIRKKO ONERVA, FK, Kirjaston amanuessi. 29; (51) 60.
 TAMMINEN, KAISA KYLLIKKI, FM, Kirjaston amanuessi. 22; 60.
 RUOKONEN, KYLLIKKI AINO ANNELI, FM, Kirjaston amanuessi.
 33; 60.
 VAISTO, ERKKI YRJÖ, HOK, Kirjaston amanuessi. 35; 61.
 ETELÄPÄÄ, LEENA, Kirjastoavustaja. 42; 65.
 KEMPPINEN, TYINE, Konekirjoittaja. 03; 63.
 SIMONEN, SEIJA KAARINA, Kirjastoapulainen. 47; 65.

ATK-laitos

- KORHONEN, JARMO AULIS, Ekon., Käyttöpäällikkö. 41; 66.
 OHRANEN, JYRKI KALLE ILMARI, Kauppat.yo., Ohjelmoija. 37; 67.

Tavaraopin ja teknologian laitos

- KAINULAINEN, YRJÖ, Laboratoriomestari. 16; 53.
 MYLLYRINNE, SULO KULLERVO, Laborantti, kuvalaitoksen hoitaja.
 36; 51.

Talousmaantieteen laitos

- KALLIONIEMI, EEVA ESTERI, Kartografi. 26; 61.

Vahtimestarit

- LAINEN, NILO ORVO, Ylivahtimestari. 17; 65.
 SUNDSTRÖM, JOHAN EDVIN, Vahtimestari. 15; 53.
 LAUKKANEN, KEIJO TAPIO, Vahtimestari. 44; 62.
 HELMINEN, LEO, Vahtimestari. 19; 65.
 HERTTELI, PENTTI ANTERO, Lähetti. 50; 68.

Puhelinkeskus

TÖTTERMAN, KAARINA ELISABETH, Keskuksenhoitaja. 19; 50.

Konemestari ja talonmies

TÖTTERMAN, JOHAN GUNNAR, Konemestari. 16; 50.

LINDSTRÖM, KNUT VILHELM, Talonmies. 31; 62.

Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimenhaltijat

VIRTANEN, NILO PAAVO, FM. Kirjastonhoitaja. 05; sai eläkkeen 56.

NURMI, AARNE ANSHELM, Ylivahtimestari. 96; täysinpalv. 65.

II Yleisiä tietoja

Kanslerin ja rehtorin toimet

Kanslerina on koko lukuvuoden ajan toiminut FT *Klaus Waris*.
Rehtorina on ollut prof. *Pekka Heinänen* ja vararehtorina prof. *Jaakko Honko*.

Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia

Valtuuskunta

Korkeakoulun valtuuskunta on kertomusvuoden aikana kokoontunut kaksi kertaa.

Syyskokouksessaan marraskuun 23 p:nä valtuuskunta hyväksyi talousarvion vuodeksi 1968. Hallituksen jäseneksi tammikuun 1 p:nä 1968 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi se valitsi uudelleen erovuorossa olevan jäsenen KTT h.c. *Eino Hirvosen*. Virallisten asiain käsittelyn päätyttyä rehtori kertoi valtuuskunnan edellisen kokouksen jälkeen tapahtuneista virkanimityksistä ja erinäisistä muista korkeakoulua koskevista seikoista. Välittömästi kokouksen päätyttyä apulaisprofessori *Jarl Louhija* selosti suomen kielen ja tyyliopin opetusta Kauppakorkeakoulussa.

Vuosikokouksessaan maaliskuun 27 p:nä 1968 valtuuskunta valitsi puheenjohtajakseen vuodeksi 1968 uudelleen vuorineuvos *J. W. Waldenin* ja varapuheenjohtajakseen samoin uudelleen vuorineuvos *Eero Viiman*. Hallituksen vuosikertomus hyväksyttiin, korkeakoulun tilinpäätös vahvistettiin ja hallitukselle myönnettiin yksimielisesti vastuuvapaus. Vuoden 1968 tilejä tarkastamaan valittiin uudelleen entiset tilintarkastajat: professori *Martti Saario*, johtaja KTM, KHT *Tyko Vanhala* sekä KTM, KHT *Olle V. Salmi*, jonka viimeksimainitun tehtävänä on toimia myös valvontatarkastajana. Varatilintarkastajiksi valittiin kauppaneuvos *Aulis*

Kauppinen ja toimitusjohtaja *Pauli J. Wiro*. Rehtori *Heinänen* esitti selon-
teon korkeakoulun toiminnasta syyskokouksen jälkeiseltä ajalta. Välit-
tömästi kokouksen päätyttyä KTT *Veikko Jääskeläinen* esitelmöi aiheesta:
Johdon informaatiojärjestelmät.

Valtuuskunnan kokoonpanossa on tapahtunut toimintavuoden aikana
seuraavat muutokset. Niistä jäsenistä, jotka tammikuun 1 p:nä joutuivat
erovuoroon, ovat asianomaiset järjestöt valinneet uudelleen valtuus-
kunnan jäseniksi kolmivuotiskaudeksi 1968—1970 seuraavat: Kauppa-
neuvos *Kauko Ahlström* (Liikesivistysrahasto), kauppaneuvos *Eino J. Aro*
(Pohjois-Karjalan kauppakamari), kaupunginjohtaja *Ensio Häyrynen*
(Mikkelin kauppakamari), pääkonsuli *Aarne Koskelo* (Liikesivistysra-
hasto), toimitusjohtaja *Anders Kuusterä* (Kanta-Hämeen kauppakamari),
kauppaneuvos *Erkki Lipsanen* (Porin kauppakamari), toimitusjohtaja
Aarne Mälkiä (Länsi-Uudenmaan kauppakamari), kauppaneuvos *Arvi*
Raikkala (Liikesivistysrahasto), toimitusjohtaja *Viljo K. Ruoho* (Liike-
sivistysrahasto), vuorineuvos *Uno Takki* (Liikesivistysrahasto), toimi-
tusjohtaja *Raimo Vainio* (Keski-Pohjanmaan kauppakamari), konsuli
Valde Vainio (Liikesivistysrahasto), kauppaneuvos *Erkki Varanko* (Liike-
sivistysrahasto), toimitusjohtaja *L. Veikko Virkkunen* (Tampereen kauppa-
kamari), pääjohtaja *Matti Virkkunen* (Liikesivistysrahasto), ja kauppa-
neuvos *Tauno Väyrynen* (Liikesivistysrahasto). Lapin läänin kauppa-
kamari on valinnut jäseneksi toimitusjohtaja *Veikko Kemppaisen* tilalle
kauppat. maisteri *Erkki Porasen* sekä Liikesivistysrahasto vuorineuvos
Pentti Heikkilän tilalle pääjohtaja *Eero Salovaaran*. Keski-Suomen kauppa-
kamari on valinnut edesmenneen varatuomari *Armas Ahlqvistin* tilalle
hänen 1. 1. 1966 alkaneen toimikautensa loppuajaksi kauppat. maisteri
Erkki Enervin.

Hallitus

Hallitus on kertomusvuoden aikana kokoontunut 5 kertaa. Perus-
sääntöjen 20 §:n mukaisesti se on käsitellyt pääasiallisesti korkeakoulun
hallintoon kuuluvia taloudellisia asioita. Kokouksessaan helmikuun
7 p:nä hallitus valitsi puheenjohtajakseen edelleen vuodeksi 1968 pää-
johtaja *Matti Virkkusen* ja varapuheenjohtajaksi toimitusjohtaja *Lauri*
Kirveksen.

Opettajaneuvosto

Opettajaneuvosto on lukukausien aikana kokoontunut eräitä poik-
keuksia lukuunottamatta joka toinen perjantai. Lisäksi on pidetty tar-

vittaessa muina aikoina kokouksia, mm. elokuussa uusien oppilaiden valitsemista varten. Päätökset, joita on kokouksissa tehty, ja toimenpiteet, joita on suoritettu, tulevat suurelta osalta selostetuiksi eri asiain yhteydessä tässä kertomuksessa.

Virat ja toimet

Professorin virat

Avoinna olevan liiketaloustieteen professorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevyöitymisaika päättyi, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, tammikuun 10 p:nä 1967. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professorien *Curt Kihlstedtin*, *Börje Barfodin* ja *Lars Wahlbeckin* annettua lausuntonsa hakija KTT *Jorma Pasanen* peruutti helmikuun 20 p:nä 1968 hakemuksensa. Jäljellä olevan hakijan TkT *Veikko Leivon* pidettyä maaliskuun 8 p:nä näyteluentonsa, opettajaneuvosto samana päivänä pitämässään kokouksessa julisti hänet kelpoiseksi liiketaloustieteen professorin virkaan ja asetti siihen ehdolle. Päätöksellään huhtikuun 10 p:nä 1968 kansleri nimitti tri *Leivon* toukokuun 1 päivästä 1968 lukien liiketaloustieteen professorin virkaan. Virkaa on hoitanut oman toimensa ohella 1. 5. 1968 saakka professori *Jaakko Honko* avustajinaan 1. 8.—31. 12. 1967 lehtorit *Eero Artto* ja *Jouko Lehtovuori* sekä 1. 1.—1. 5. 1968 KTT *Veikko Jääskeläinen* ja lehtori *Eero Artto*.

Avoinna olevan perustutkimuksen laitoksen johtajana toimivan professorin viran haettavaksi julistaminen oli kanslerin joulukuun 2 p:nä 1966 antamalla päätöksellä saatu siirtää syyslukukauden 1967 alussa tapahtuvaksi. Kokouksessaan marraskuun 3 p:nä 1967 opettajaneuvosto päätti pyytää, että viran haettavaksi julistaminen saataisiin edelleen siirtää viimeistään kevätlukukauden 1968 alkuun. Marraskuun 10 p:nä antamallaan päätöksellä kansleri antoi tähän suostumuksensa. Virka julistettiin haettavaksi tammikuun 26 p:nä 1968. Helmikuun 26 p:nä päättyneen määräajan kuluessa sitä hakivat Ph. D. *Pekka Ahtiala*, KTL, DI *Raimo Keloharju*, KTL *Jouko Lehtovuori*, YTT *Ilari Tyrni* sekä henkilö, joka ei halua nimeään julkisuuteen. Muiden hakijoiden paitsi Ph. D. *Ahtialan* pyydettyä lisäpätevyöitymisaikaa opettajaneuvosto kokouksessaan maaliskuun 8 p:nä 1968 myönsi kaikille hakijoille mainittua aikaa helmikuun 26 p:nä 1969. Virkaan kuuluvia tehtäviä hoitamaan toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes virka vakinaisesti täytetään, on marraskuun 15 päivästä 1966 lukien määrätty hoitamaan VTT *Aarni Nyberg*.

Avoinna olevan kansantaloustieteen professorin viran ainoalle hakijalle VTT *Arvi Leponiemelle* myönnetty lisäpätevyitymisaika päättyi, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, helmikuun 14 p:nä 1967. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professorien *Nils Meinanderin*, *J. J. Paurion* ja *Pentti Pöyhösen* annettua lausuntonsa hakija *Leponiemi* peruutti hakemuksensa joulukuun 5 p:nä 1967. Kokouksessaan joulukuun 8 p:nä opettajaneuvosto käsitellessään kyseisen viran uudelleen haettavaksi julistamista päätti esittää kanslerille, että viran opetusala muutettaisiin siten, että se tulisi olemaan kansantaloustiede erikoisalana ekonometria. Päätöksellään joulukuun 20 p:nä 1967 kansleri vahvisti ehdotetun opetusalan muutoksen. Virka julistettiin haettavaksi tammikuun 12 p:nä 1968. Helmikuun 12 p:nä päättyneen määrä-ajan kuluessa sitä haki VTT *Arvi Leponiemi*, joka pyysi vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Kokouksessaan helmikuun 23 p:nä 1968 opettajaneuvosto myönsi hänelle pätevyitymisaikaa helmikuun 12 p:nä 1969. Virkaa hoitamaan on määrätty dosentti *Jaakko Lassila* ja VTT sittemmin dosentti *Arvi Leponiemi* yhdessä.

Opettajaneuvoston esityksestä ja hallituksen omalta osaltaan annettua suostumuksensa kansleri vahvisti syyskuun 15 p:nä 1967 tekemällään päätöksellä korkeakouluun perustetuksi 1. 9. 1967 lukien korkeakoulun kehittämissuunnitelmassa edellytetyn kolmannen oikeustieteen professorin viran opetusalan julkisoikeus. Virka julistettiin haettavaksi syyskuun 22 p:nä 1967. Lokakuun 23 p:nä 1967 päättyneen määräajan kuluessa virkaa hakivat OTT *Antero Jyränki* ja LaL *Jaakko Voipio*, jotka kumpikin pyysivät vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Kokouksessaan marraskuun 3 p:nä opettajaneuvosto myönsi molemmille hakijoille lisäpätevyitymisaikaa lokakuun 23 p:nä 1968. Virkaa hoitamaan 1. 9. 1967 lukien toistaiseksi enintään kuitenkin kevätlukukauden 1969 loppuun on määrätty hallintoneuvos, LaT *Lassi Kilpi*.

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin tuli professori *Huugo Ranisen* siirtyessä eläkkeelle heinäkuun 31 p:nä 1967 liiketaloustiede II:n professorin virka avoimeksi. Virkaa hoitamaan määrättiin 1. 8. 1967 lukien toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes se vakinaisesti täytetään, dosentti *Veikko Leivo*. Kokouksessaan lokakuun 23 p:nä opettajaneuvosto päätti esittää kanslerille, että viran haettavaksi julistaminen saataisiin siirtää siksi, kunnes opettajaneuvostossa käsiteltävänä oleva viran opetusalan tarkistamiskysymys oli tullut ratkaistuksi, kuitenkin enintään vuoden 1968 alkuun. Tähän kansleri antoi suostumuksensa päätöksellään lokakuun 27 p:nä. Kokouksessaan tammikuun 12 p:nä 1968 opettajaneuvosto päätti esittää, että viran opetusalaksi vahvistettaisiin liiketaloustiede erikoisalana organisaatio ja yrityksen

hallinto. Päätöksellään tammikuun 26 p:nä 1968 kansleri vahvisti ehdotetun opetusalan muutoksen. Virka julistettiin haettavaksi tammikuun 26 p:nä. Helmikuun 26 p:nä 1968 päättyneen määräajan kuluessa sitä hakivat KTL *Leo Ahlstedt* ja KTL *Kyösti Pulkkinen*, sekä kaksi henkilöä, jotka eivät halunneet nimeään julkisuuteen. Kaikki hakijat pyysivät vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Kokouksessaan maaliskuun 8 p:nä opettajaneuvosto myönsi hakijoille lisäpätevyytisaikaa helmikuun 26 p:nä 1969. Viran vt. hoitajan dosentti *Leivon* tultua 1. 5. 1968 lukien nimitetyksi toiseen liiketaloustieteen professorin virkaan, määrättiin virkaa hoitamaan 1. 5.—31. 8. 1968 välisen ajan professori *Jaakko Honko* oman toimensa ohella apunaan lehtorit *Eero Artto* ja KTT *Veikko Jääskeläinen* sekä syyskuun 1 p:stä 1968 lukien toistaiseksi enintään kuitenkin syyskuun 1 päivään 1969 saakka professorit *Mika Kaskimies* ja *Veikko Leivo* omien toimiensa ohella ja puoliksi kumpikin.

Opettajaneuvoston esityksestä ja hallituksen kokouksessaan maaliskuun 20 p:nä 1968 annettua suostumuksensa kansleri vahvisti huhtikuun 17 p:nä 1968 tekemällään päätöksellä korkeakouluun perustettavaksi 1. 9. 1968 lukien korkeakoulun kehittämissuunnitelmassa edellytetyn liiketaloustieteen professorin viran erikoisalana kvantitatiivinen suunnittelu. Virka julistettiin haettavaksi huhtikuun 19 p:nä 1968. Toukokuun 20 p:nä päättyneen määräajan kuluessa virkaa hakivat KTT *Veikko Jääskeläinen*, KTL, DI *Raimo Keloharju* sekä henkilö, joka ei halua nimeään julkisuuteen. Kaikkien hakijoiden pyydettyä vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten, opettajaneuvosto kokouksessaan toukokuun 30 p:nä 1968 myönsi heille lisäpätevyytisaikaa toukokuun 20 päivään 1969 saakka. Virkaa hoitamaan 1. 9. 1968 lukien toistaiseksi ja enintään siksi, kunnes se vakinaisesti täytetään, on määrätty oman toimensa ohella ja ilman luennoimisvelvollisuutta professori *Jaakko Honko* apunaan puolen viran osalta lehtori *Eero Artto*.

Kanslerin toukokuun 27 p:nä 1968 tekemällä päätöksellä on professori *Pekka Heinänen* saanut rehtorin toimen hoitamisen vuoksi lukuvuodeksi 1968—69 vapautuksen tavaraopin ja teknologian professorin virkaan kuuluvasta opetusvelvollisuudesta. Mainittuun virkaan kuuluvia opetus- ja kuulustelutehtäviä on tänä aikana määrätty hoitamaan dosentti *Erkki Aaltio*.

A p u l a i s p r o f e s s o r i n v i r a t

Avoinna olevan liiketaloustieteen apulaisprofessorin viran, jonka opetusala on organisaatio ja henkilöhallinto, hakijoille myönnetty

lisäpätevyitymisaika päättyi, kuten edellisessä vuosikertomuksessa jo mainittiin, helmikuun 28 p:nä 1967. Asiantuntijoiksi pyydettyjen professorien *Eino Niinin* ja *Lars Wahlbeckin* annettua lausuntonsa jäljellä olevat hakijat VTT *Oiva Laaksonen* ja KTT *Jorma Pasanen* helmikuun 23 p:nä 1968 peruuttivat hakemuksensa. Virka julistettiin uudelleen haettavaksi maaliskuun 22 p:nä 1968. Huhtikuun 22 p:nä päättyneen määräajan kuluessa sitä hakivat KTL *Leo Ahlstedt*, KTL *Kyösti Pulkkinen* sekä kaksi henkilöä, jotka eivät halua nimeään julkisuuteen. Kaikki hakijat pysyivät vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten. Kokouksessaan toukokuun 3 p:nä 1968 opettajaneuvosto myönsi heille pätevyitymisaikaa huhtikuun 22 p:nä 1969. Virkaa hoitamaan on 1. 8. 1967 lukien määrätty oman toimensa ohella professori *Mika Kaskimies* lehtori *Leo Ahlstedtin* avustamana sekä 1. 9. 1968 lukien toistaiseksi VTT *Oiva Laaksonen* samoin lehtori *Ahlstedtin* avustamana.

Avoinna olevan liiketaloustiede I:n apulaisprofessorin viran hakijoille myönnetty lisäpätevyitymisaika päättyi joulukuun 5 p:nä 1967. Ennen mainittua ajankohtaa hakijat KTL *Jouko Lehtovuori* ja *Pertti Kettunen* peruuttivat hakemuksensa. Lisäksi hakija KTL *Eero Artto* peruutti hakemuksensa saman joulukuun 12 p:nä. Kokouksessaan joulukuun 8 p:nä 1967 opettajaneuvosto päätti pyytää professori *Sven-Erik Johanssonin* Tukholman kauppakorkeakoulusta sekä professori *Eino Niinin* asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa jäljellä olevan hakijan KTT *Veikko Jääskeläisen* tieteellisestä pätevyydestä virkaan. Virkaa hoitamaan on määrätty professori *Martti Saario* oman virkansa ohella avustajinaan ajan 1. 8.—31. 12. 1967 KTT *Veikko Jääskeläinen* sekä ajan 1. 1.—31. 8. 1968 lehtorit *Jouko Lehtovuori* ja *Veijo Riistama* sekä 1. 9. 1968 lukien toistaiseksi lehtori *Veijo Riistama* ja KTL *Pertti Kettunen*.

Opettajaneuvoston esityksestä ja hallituksen kokouksessaan maaliskuun 20 p:nä 1968 annettua suostumuksensa kansleri vahvisti huhtikuun 17 p:nä 1968 tekemällään päätöksellä korkeakouluun perustettavaksi 1. 9. 1968 lukien korkeakoulun kehittämissuunnitelmassa edellytetyn liiketaloustieteen apulaisprofessorin viran opetusalanana markkinointi. Virka julistettiin haettavaksi huhtikuun 19 p:nä 1968. Toukokuun 20 p:nä päättyneen määräajan kuluessa virkaa hakivat KTT *Martti Särkisilta* sekä henkilö, joka ei halua nimeään julkisuuteen. Jälkimmäisen pyydettyä vuoden lisäaikaa pätevyytensä täydentämistä varten opettajaneuvosto kokouksessaan toukokuun 30 p:nä 1968 myönsi molemmille hakijoille lisäpätevyitymisaikaa toukokuun 20 p:nä 1969. Virkaa hoitamaan on 1. 9. 1968 lukien toistaiseksi määrätty lehtori KTT *Martti Särkisilta*.

D o s e n t i n t o i m e t

Opettajaneuvoston kokouksessa joulukuun 15 p:nä 1967 esitettiin VTT *Arvi Leponiemen* anomus, että hänet nimitettäisiin ekonometrian dosentiksi. Hakijan tieteellistä pätevyyttä arvostelemaan pyydettiin professorit *J. J. Paunio* ja *Pentti Pöyhönen*. Sittenkun asiantuntijain lausunnot olivat saapuneet ja hakija helmikuun 9 p:nä 1968 oli pitänyt näyteluentonsa, opettajaneuvosto helmikuun 23 p:nä pitämässään kokouksessa julisti tri *Leponiemen* kelpoiseksi ekonometrian dosentin toimeen. Päätöksellään maaliskuun 4 p:nä 1968 kansleri nimitti tri *Leponiemen* ekonometrian dosentiksi.

Opettajaneuvoston kokouksessa toukokuun 30 p:nä 1968 esitettiin KTT *Martti Särkisillan* anomus, että hänet nimitettäisiin liiketaloustieteen dosentiksi. Hakijan tieteellistä pätevyyttä arvostelemaan pyydettiin professorit *Huugo Raninen* ja *Mika Kaskimies*.

Dosentti *Aimo O. Aaltonen* on pyynnöstään saanut kanslerin syyskuun 29 p:nä 1967 tekemällä päätöksellä eron oikeustieteen dosentin toimesta.

Dosentti *Erik Erämetsä* on tieteellisen tutkimustyön vuoksi saanut vapautuksen dosentin luennoimisvelvollisuudesta lukuvuodeksi 1968—69.

L e h t o r i n v i r a t , m u u t o p e t t a j a n t e h t ä v ä t j a
a s s i s t e n t i n t o i m e t

Kuten edellisessä vuosikertomuksessa on selostettu, opettajaneuvosto kokouksessaan toukokuun 30 p:nä 1967 päätti esittää kanslerille, että 1. 9. 1967 lukien perustetun lehtorin viran, jonka opetusala on liiketaloustiede II erikoisalana automaattinen tietojenkäsittely, uudelleen haettavaksi julistaminen saataisiin siirtää viimeistään vuoden 1968 alussa tapahtuvaksi. Elokuun 2 p:nä 1967 tekemällään päätöksellä kansleri antoi tähän suostumuksensa. Kokouksessaan tammikuun 26 p:nä 1968 opettajaneuvosto päätti esittää, että viran opetusala muutettaisiin tietojenkäsittelyopiksi ja sen kelpoisuusehdot kandidaatin tutkinnon tasoiseksi, koska näin määriteltyinä ne tähänastista paremmin vastaisivat viran hoitoon liittyviä tehtäviä. Päätöksellään helmikuun 9 p:nä 1968 kansleri vahvisti ehdotetut opetusalan ja kelpoisuusehtojen muutokset. Virka julistettiin haettavaksi helmikuun 9 p:nä 1968. Maaliskuun 11 p:nä 1968 päättyneen määräajan kuluessa sitä haki KTM *Eero Larmola*. Kokouksessaan maaliskuun 22 p:nä opettajaneuvosto pyysi professori *Olli Lokin* ja DI *Hans Andersinin* asiantuntijoiksi antamaan

lausuntonsa hakijan kelpoisuudesta virkaan. Sittenkun hakija huhtikuun 19 p:nä 1968 oli pitänyt näyteluentonsa ja asiantuntijat antaneet lausuntonsa, opettajaneuvosto kokouksessaan toukokuun 17 p:nä 1968 julisti hakijan kelpoiseksi tietojenkäsittelyopin lehtorin virkaan ja pani hänet siihen ehdolle. Päätöksellään kesäkuun 17 p:nä 1968 kansleri nimitti KTM *Eero Larmolan* tietojenkäsittelyopin lehtoriksi syyskuun 1 p:stä 1968 lukien.

Kotimaisten kielten lehtorin, dosentti *Jarl Louhijan* tultua kanslerin toukokuun 31 p:nä 1967 tekemällä päätöksellä nimitetyksi suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessoriksi, tuli mainittu lehtorin virka avoimeksi. Virkaa hoitamaan määrättiin 31. 5. 1967 lukien toistaiseksi FM *Tuomo Tevajärvi*. Kokouksessaan syyskuun 8 p:nä 1967 opettajaneuvosto päätti esittää kanslerille, että viran haettavaksi julistaminen saataisiin siirtää siksi, kunnes opettajaneuvostossa käsiteltävänä oleva viran opetusalan muuttamiskysymys oli tullut ratkaistuksi, kuitenkin enintään vuoden 1968 alkuun. Päätöksellään syyskuun 22 p:nä kansleri antoi tähän suostumuksensa. Kokouksessaan lokakuun 20 p:nä 1967 opettajaneuvosto päätti esittää, että virka muutettaisiin ruotsin kielen lehtorin viraksi. Päätöksellään lokakuun 27 p:nä kansleri vahvisti ehdotetun opetusalan muutoksen. Virka julistettiin haettavaksi marraskuun 3 p:nä 1967. Joulukuun 4 p:nä 1967 päättyneen hakuajan kuluessa sitä hakivat lehtori FK *Margaretha Becker*, FK *Mikko Elo*, FM *Bo Grönholm*, lehtori FM *Hilkka Hakkarainen*, FK *Raakel Kettunen*, lehtori FK *Kalervo Linnapuomi*, FM *Karl-Henrik Nikula*, lehtori FM *Lars Nyström*, FM *Tuomo Tevajärvi* ja FM *Pertti Widen*. Kokouksessaan joulukuun 8 p:nä 1967 opettajaneuvosto päätti pyytää asiantuntijoiksi antamaan lausuntonsa hakijain kelpoisuudesta virkaan professorit *Ake Granlundin* ja *Björn Pettersonin*. Hakijat *Grönholm*, *Hakkarainen*, *Kettunen*, *Nyström* ja *Tevajärvi* pitivät näyteluentonsa helmikuun 17 p:nä 1968. Hakijat *Becker*, *Elo*, *Linnapuomi*, *Nikula* ja *Widen* olivat tätä ennen peruuttaneet hakemuksensa. Sittenkun asiantuntijat olivat antaneet lausuntonsa jäljellä olevien hakijoiden kelpoisuudesta virkaan, opettajaneuvosto kokouksessaan huhtikuun 5 p:nä 1968 julisti hakijat FM *Bo Grönholmin*, FM *Hilkka Hakkaraisen*, FK *Raakel Kettusen*, FM *Lars Nyströmin* ja FM *Tuomo Tevajärven* ruotsin kielen lehtorin virkaan kelpoisiksi ja asetti ehdolle virkaan ensimmäiselle sijalle FM *Tuomo Tevajärven*, toiselle sijalle FM *Lars Nyströmin* ja kolmannelle sijalle FK *Raakel Kettusen*. Päätöksellään toukokuun 6 p:nä 1968 kansleri nimitti FM *Tuomo Tevajärven* ruotsin kielen lehtorin virkaan.

Päätöksellään tammikuun 10 p:nä 1966 kansleri oli antanut suostumuksensa siihen, että avoinna olevan neljännen englannin kielen leh-

torin viran haettavaksi julistaminen saadaan siirtää viimeistään syyslukukauden 1967 lopussa tapahtuvaksi. Käsitellessään joulukuun 8 p:nä 1967 pitämässään kokouksessa viran haettavaksi julistamista opettajaneuvosto päätti esittää kanslerille, että virka muutettaisiin ns. ulkomaalaislehtorin viraksi. Lisäksi opettajaneuvosto esitti, ettei kyseistä virkaa julistettaisi haettavaksi ja että sitä määrättäisiin toistaiseksi hoitamaan viran nykyinen vt. haltija Mr. *James Murray* MA. Päätöksellään joulukuun 20 p:nä kansleri muutti viran ulkomaalaislehtorin viraksi ja määräsi sitä toistaiseksi hoitamaan Mr. *James Murrayn* MA.

Lehtori *Sirkka-Liisa Norko-Turjalle* ja lehtori *Elsa Vuoriselle* on myönnetty sairauden vuoksi virkavapautta edelliselle 13. 9.—15. 12. 1967 ja jälkimmäiselle 15. 2.—29. 3. 1968 väliseksi ajaksi. Heidän tehtäviään ovat virkavapauksien aikana ylimääräisinä opettajina hoitaneet FM *Eila Harju* ja HuK *Marja-Leena Koskinen*.

Lehtori *Martti Särkisillan* saatua määräyksen hoitaa 1. 9. 1968 lukien liiketaloustieteen apulaisprofessorin virkaa on hänen lehtorin virkaansa määrätty syyslukukauden 1968 hoitamaan FM *Lauri Pentti*, YTM *Teuvo Moisio* ja KTM *Jarmo Granfelt* yhdessä.

Assistentti KTK *Kalervo Virtanen* on määrätty 1. 9.—31. 12. 1968 väliseksi ajaksi vt:nä hoitamaan liiketaloustiede I:n lehtorin virkaa. Päätöksellään maaliskuun 27 p:nä 1968 kansleri myönsi lehtori *Jouko Lehtovuorelle* väitöskirjatyon vuoksi virkavapauden syyslukukaudeksi 1968.

Helsingin yliopiston professori *Sven-Erik Åström* on vuoden 1968 alusta lukien määrätty hoitamaan taloushistorian laudatur-arvosanoihin sisältyvän opetuksen ja kuulustelujen ohjauksen ja valvonnan.

KTT *Veikko Jääskeläinen* ja KTM *Eero Larmola* ovat saaneet 1. 3. 1968 lukien vapautuksen määräyksestä hoitaa puolta liiketaloustiede I:n lehtorin virkaa.

Ekonomi *Markku Harjula* on määrätty kansantaloustieteen vt. assistentiksi 1. 7.—31. 12. 1967 väliseksi ajaksi ja sittemmin 1. 1. 1968 lukien toistaiseksi. Ekonomi *Aatto Prihti* on määrätty 1. 8. 1968 lukien toistaiseksi liiketaloustiede I:n vt. assistentiksi. Ekonomi *Kaiju Telaranta* on 1. 8. 1967 lukien toistaiseksi määrätty vt:nä hoitamaan puolta liiketaloustiede I:n assistentin tehtävistä. Tämä määräys on muutettu 1. 9. 1968 lukien käsittämään koko assistentin toimen. Ekonomi *Matti Varjonen* on määrätty 1. 6. 1967 lukien toistaiseksi liiketaloustiede II:n vt. assistentiksi.

Liiketaloustiede II:n assistentit KTM *Kari Kallioniemi* ja KTM *Jarmo Granfelt* ovat pyynnöstään saaneet eron assistentin toimestaan edellinen 1. 8. 1967 ja jälkimmäinen 1. 9. 1967 lukien.

KTK *Leena Chydenius* on pyynnöstään saanut eron liiketaloustiede II:n

assistentin toimesta 1. 2. 1968 lukien. Liiketaloustiede II:n vt. assistentiksi on määrätty ekonomi *Antero Huhtala* 1. 8.—31. 12. 1967 väliseksi ajaksi sekä 1. 2. 1968 lukien toistaiseksi, ekonomi *Sirkka Kytöhonka* 1. 9.—31. 12. 1967 väliseksi ajaksi ja 1. 1. 1968 lukien toistaiseksi sekä ekonomi *Orvo Siimestö* 1. 1. 1968 lukien toistaiseksi.

KTL *Pertti Kettunen* on määrätty liiketaloustiede I:n assistentiksi kolmivuotiskaudeksi 1968—1970 sekä KTM *Reijo Ruuhela* liiketaloustiede I:n assistentiksi 1. 1. 1968 lukien toistaiseksi enintään kuitenkin kolmivuotiskaudeksi 1968—1970. KTM *Kaj Gustafsson* on määrätty liiketaloustiede II:n vt. assistentiksi toimikaudeksi 1. 1.—31. 12. 1968 sekä ekonomi *Jouko Ylä-Liedenpohja* kansantaloustieteen vt. assistentiksi 1. 1. 1968 lukien toistaiseksi. Hänen saatua pyynnöstään vapautuksen tehtävästään 1. 9. 1968 lukien on sitä määrätty 1. 9.—31. 12. 1968 välisen ajan hoitamaan ekonomi *Olavi Sillberg*.

Sosiologian assistentiksi 1. 9. 1968 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi on määrätty KK *Vesa Seppälä* sekä liiketaloustiede II:n vt. assistentiksi 1. 9. 1968 lukien toistaiseksi ekonomi *Jussi Saarikoski*.

Ylimääräisiksi opettajiksi on määrätty 1. 9. 1967 lukien toistaiseksi VTT *Oiva Laaksonen* (Liiketaloustiede II) ja FM *Erkka Maula* (Filosofia) sekä lukuvuodeksi 1967—1968 KTK *Kari Kallioniemi* (Liiketaloustiede II). KTL *Kalevi Kailasvuorelle* on hänen pyynnöstään myönnetty vapautus kansantaloustieteen ylimääräisen opettajan tehtävistä 1. 1. 1968 lukien.

Ylimääräisiksi opettajiksi 1. 9. 1968 lukien toistaiseksi on määrätty DI, ekon. *Alpo Salo* ja VTL *Heikki Pärnänen* (Liiketaloustiede II), OTT *Antero Jyränki* (Oikeustiede), VTL *Tapani Valkonen* (Sosiologia), sekä KTM *Helmi Jutila*, Dr. *David Bradley* ja HuK *Marja-Leena Koskinen* (Englannin kieli).

Virka ilij at

Opintosihtööri ekonomi *Antti Sierla* on pyynnöstään saanut 1. 6. 1968 vapautuksen toimestaan. Tointa on mainitusta päivästä lukien määrätty hoitamaan ekonomi *Tapio Sipponen*.

Kirjeenvaihtaja *Tuula-Marja Karhu* on määrätty 1. 2. 1968 lukien kanslerin viraston sihtööri-kirjeenvaihtajaksi.

Kirjastoharjoittelijoina ovat toimineet fil.yliopp. *Marjatta Hjerp* 1. 9. 1967—29. 2. 1968, fil.yliopp. *Marjatta Saarikoski* 1. 9. 1967—29. 2. 1968 sekä valt. yliopp. *Pentti Rautiainen* 16. 2. 1968 ja yliopp. *Tauno Etelä*

21. 2. 1968 lukien. Kurssikirjaosastoa hoitavana tuntiapulaisena on toiminut 1. 9. 1967 lukien HuK *Ritva Melkas* sekä muina tuntiapulaisina sosionomi *Marjatta Katajisto* ja HuK *Helly Kiviholma-Haikara*. HuK *Helka Mälkki* ja kauppat. yliopp. *Seppo Koivula* on määrätty tuntiapulaisiksi 1. 6. 1968 lukien.

Tilapäisen vahtimestarin *Rolf Sundholmin* saatua pyynnöstään vapautuksen toimestaan 31. 10. 1967 on tointa hoitanut *Reijo Rautio* 16. 10. 1967—10. 2. 1968 sekä 5. 2. 1968 lukien *Pentti Hertteli*.

Valtion apurahat tieteenharjoittajille

Nuoria tieteenharjoittajia varten osoitettiin korkeakoululle vuodeksi 1968 neljä apurahaa. Hakemusten perusteella kansleri opettajaneuvoston ehdotuksen mukaisesti antoi apurahat KTM *Kaj Gustafssonille*, OTL *Ilmari Ojaselle*, KTM *Reijo Ruuhelalle* ja FK *Pentti Woivalinille*.

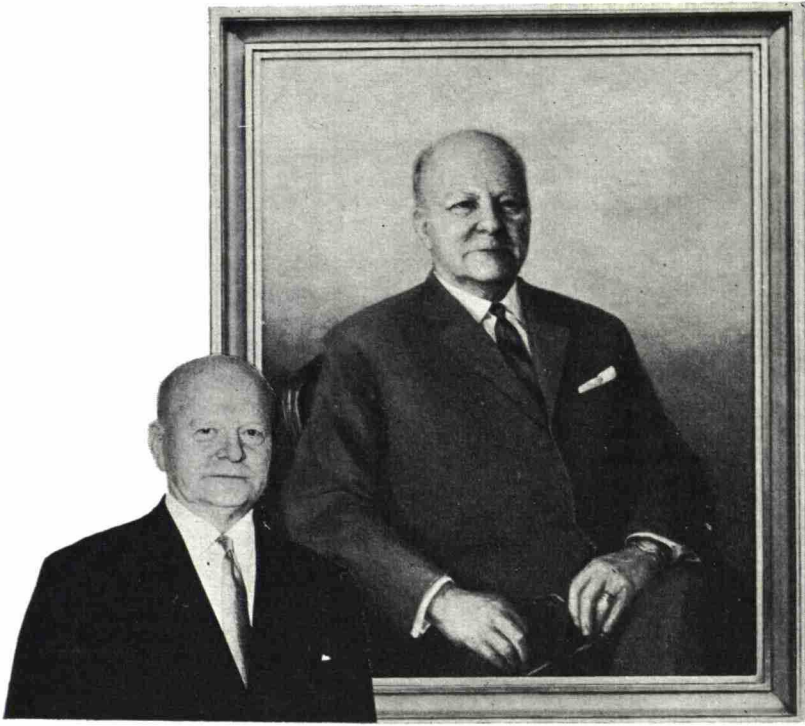
Valtion opintotakaukset ja ylioppilaiden opintolainarahaston lainat

Lukuvuonna 1967—68 on 16. 1. 1959 korkeakouluissa opiskelevien ja niissä loppututkinnon suorittaneiden henkilöiden opintolainojen valtion takauksesta annetun lain mukaisesti myönnetty valtion takauksia opintolainoille.

Korkeakoulun opintotakauslautakunnassa, joka käsittelee sekä valtion opintotakauslautakunnalle osoitetut takausanomukset että ylioppilaiden opintolainarahastolle osoitetut laina-anomukset, ovat opettajakunnan edustajina lukuvuoden 1967—68 aikana toimineet prof. *Jouko Paakkanen* puheenjohtajana sekä leht. *Jaakko Havukkala* ja leht. *Hilkka Saario* jäseninä. Ylioppilaskunnan edustajina ovat olleet kauppat.yo:t *Inkeri Palomäki* ja *Matti Viksten*, varalla *Matti Ahonen*. Lautakunnan sihteerinä on toiminut ekon. *Antti Sierla*.

Ylioppilaiden opintolainarahaston neuvottelukunnassa on Kauppa-korkeakoulua edustanut prof. *Pekka Heinänen*. Hänen varamiehenään on ollut prof. *Fedi Vaivio*.

PROFESSORI HUUGO RANISEN MUOTOKUVA

Joulukuun 14 päivänä 1967 paljastettiin Kauppakorkeakoulun liiketaloustieteen täysin palvelleen professorin *Huugo Ranisen* muotokuva, jonka on maalannut taiteilija *Oso Heickell*. Paljastustilaisuudessa oli läsnä professori ja rouva Ranisen ohella Kauppakorkeakoulun ja Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen hallintoelinten edustajia, opettaja- ja virkailijakunta, korkeakoulun entisten ja nykyisten oppilaiden järjestöjen edustajia sekä runsas joukko lahjoittajina olleita. Tilaisuudessa lauloivat Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat. Paljastuspuheen piti muotokuvan maalauttajien — professori Ranisen ystävien, työtoverien ja oppilaitten — puolesta professori *Mika Kaskimies* lausuen mm. seuraavaa:

Kauppakorkeakoulun pitkäaikainen opettaja, liiketaloustieteen professori Huugo Raninen on jäänyt eläkkeelle 1. 8. 1967. Kun viime keväänä hänen opettajatoveriensa, ystäviensä ja oppilaittensa piirissä keskusteltiin niistä tavoista, joilla voitaisiin muistaa ja kiittää häntä, päätettiin maalauttaa hänen muotokuvansa. Monisatalukuisiksi muodostuikin maalauttami-

seen osallistuneiden joukko. Kaikkien lahjoittajien nimet on koottu adressiksi, joka minulla on ilo luovuttaa muutokuvan mallille. Varojen keräykseen osallistuneiden puolesta minulla on mieluisa tehtävä kiittää professori Ranista siitä, että hän antoi suostumuksensa hankkeelle, sekä onnitella ja kiittää taiteilija Oso Heickelliä onnistuneesta työstä.

On ollut mielenkiintoista käydä lävitse muutokuvan maalauttamiseen osallistuneiden henkilöiden ja yhteisöjen nimiluetteloa. Minun sallittaneen tässä tilaisuudessa oman persoonallisen minäni värittämänä yrittää luokitella lahjoittajien joukkoa käyttäen apuna yli kahdenkymmenen vuoden aikaista tuttavuuttani muutokuvan mallin kanssa ja täydentäen kuvaa hänen ystävä- ja tuttavapiirinsä arvioinneilla sekä tavanomaisen henkilömatrikkelin antamalla tiedoilla.

Ajallisesti kauimmaksi sijoittuvat ne henkilöt, jotka ovat tuntenet professori Ranisen jo Savonlinnan kouluvuosista asti. Heillä on kuva tarmokkaasti opiskelleesta oppikoululaisesta, joka lukujensa ohella ehti harrastaa monia muitakin asioita, ennen kaikkea urheilua. Lie-neekö ollut jotenkin oireellista, että Huugo Valtter kunnostautui erityisesti pikajuoksussa. Ainakin hänen nopeat saavutuksensa opin tiellä osoittavat pikajuoksijan vauhtia ja tavoitteen määrätietoista ja nopeata saavuttamista. Varattomasta kodista lähteneenä joutui hän jo poikavuosista lukien käyttämään vapaa-aikojaan toimeentulon hankkimiseen. Ei myöskään isänmaan asia jäänyt koulupojalle etäiseksi, vaan lyseon VII-luokkalaisena hän osallistui vapaussotaan, vieläpä erääseen sen kuumimmista vaiheista. Työteliäisyys, hyvä fyysinen kunto ja savolainen lupsakka mielenlaatu tuli omaksutuksi kodin ja koulukaupungin piiristä, ja onkin vaikea sanoa, miten paljon näistä ominaisuuksista tulee verenperinnön ja miten paljon ympäristön osaksi. Tältä ajalta on ystäviä, joihin siteet ovat säilyneet, jopa vahvistuneet professori Ranisen osallistuttua moniin entisen koti- ja koulukaupunkinsa rientoihin, ennenkaikkea viime vuosina Savonlinnan kesäyliopiston rehtorin ominaisuudessa.

Aloittaessaan opinnot Kauppakorkeakoulussa vuodesta 1919 sekä muutamia vuosia myöhemmin myös lainopilliset opintonsa Helsingin yliopistossa sai nuori Raninen monia uusia tovereita. Hän kuuluu myös ensimmäisten kauppatieteiden kandidaattien joukkoon, ja tältä ajalta on kandidելjiä, joista tuli läheisiä ystäviä. Monet heistä ovat suorittaneet merkittävän panoksen Kauppakorkeakoulua lähellä olevissa yhteisöissä, ja näin opiskeluajan siteet ovat monin tavoin lujittuneet. Raninenhan joutui kauppakamarilaitoksen, Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan ja Kauppatieteellisen Yhdistyksen piirissä vilkkaaseen kanssakäymiseen oman opiskeluaikansa ystävien kanssa sekä sai uusia tuttavuuksia nuoremmista opiskelijapolvista. Hyvin monet muutokuvahankkeessa mukana olevien nimet viittaavat juuri edellä mainittuihin puoliin professori Ranisen toiminnassa.

On aivan luonnollista, että adressin nimiluettelo sisältää suuren joukon opettajatovereita. Ranisen opettajaurahan alkoi jo vuonna 1924 edeten Sortavalan ja Hämeenlinnan kautta maan pääkaupunkiin ja jo vuodesta 1936 Kauppakorkeakouluun. Tältä yli kolme vuosikymmentä käsittäneeltä ajalta on luonnollisista syistä muodostunut kiinteitä toverisiteitä korkeakoulun opettajiin ja toimihenkilöihin. Opettajatoverit ovat oppineet tuntemaan hänen monipuolisen tarmonsä ja ehtymättömän työkykynsä. Opettajaneuvoston jäsenenä hän on aina ollut mitä aktiivisimmin ja edustanut kauppakorkeakoulunäkemyistä aina suurella huolella. Toimikuntatyöskentelyssä hän on ollut käytetyimpiä voimia. Itseään ja aikaansa säästämättä hän on ollut mukana eri valiokunnissa, laatinut muistioita ja antanut asiantuntijalausuntoja. Opettajatoverit ovat oppineet arvostamaan Huugo Ranisen peräänantamatonta sitkeyttä ja tarmokkuutta hänen pyrkiessä vaikuttamaan oikeaksi katsomansa ratkaisun puolesta. Keskustelujen kiivaimmissakin vaiheissa on sopiva sanansuhtaus ja vapauttava huumori antaneet lisävärin hänen henkilökuvaansa.

Opettajatovereita lukuisampi on entisten oppilaitten joukko. Omasta kokemuksesta tunnen lukuisia tapauksia, joissa Raninen on välittänyt oppilailleen ensimmäisen työpaikan vii-

toittaen siten tien asianomaisen elämänuralle. Näinhän on käynyt minullekin tullessani Kauppakorkeakouluun ensimmäiseksi assistentiksi ja jouduttuani siten entisen opettajani alaisena työskentelemään uralla, jonka valitsemista en ole katunut. Hyvin tuntien oppilaittensa taloudelliset vaikeudet toimittuaan kauan ylioppilaskunnan inspektorina hän on tarmokkaasti auttanut heitä taloudellisen avun saamiseksi stipendien yms. muodossa. Mutta näitäkin lukuisampi on niiden joukko, jotka ovat saaneet professori Ranisen luennoista tietoaaineista ja ajatuksia, jotka ovat asianomaiselle muodostuneet niin merkittäviksi, että kiitollisuus entistä opettajaa kohtaan on säilynyt.

Professori Ranisella on ollut jatkuvasti kiinteä kosketus käytännön liike-elämään ja monet ovatkin ne toverisiteet, jotka ovat solmiutuneet sinne. Osittain niitä on tullut liikeyrityksissä tai talouselämän järjestöissä suoritettujen luottamustehtävien välityksellä. Liike-elämän edustajat ovat todenneet Ranisen henkilössä samoja avuja, joista olen edellä maininnut. Monet heistä ovat joutuneet hellittämään rahapussinsa nyörejä Ranisen määrätietoisena ja sitkeän työn tuloksena. Tarkoituksena on aina ollut jonkin tärkeän yhteistä hyvää palvelevan asian toteuttaminen, milloin esim. ylioppilaskunnan rahavarojen kartuttaminen, milloin Kauppaliiton Yhdistyksen taloudellisen pohjan turvaaminen ja milloin taas Liiketaloudellisen Aikakauskirjan talouden tasapainoittaminen. On ollut Kauppakorkeakoululle onneksi, että sillä on ollut tässä mielessä Ranisen kykyinen henkilö käytettävissään, ja liike-elämän menestymisen kannalta taas onneksi, ettei maassa ole ollut kovin monta Ranisen laista henkilöä.

Lukuisat ovat siis nämä henkilöt ja osallistumisen impulssit. Kun professori Raninen on edelleenkin täysin voimin mukana monissa toimissa, saa hänen henkilökuvansa vieläkin lisäpiirteitä. Nyt paljastettava muotokuva on siis tavallaan vain eräs välivaihe Ranisesta sellaisena kuin taiteilija on sen nähnyt tänään. Me, hänen ystävänsä, toverinsa, tuttavansa, entiset oppilaat, kuka missäkin ominaisuudessa, yhdistämme tässä muotokuvassa niitä piirteitä, jotka ovat meille muodostuneet merkittäviksi. Muotokuva symbolisoikoon kestäväällä tavalla niitä arvoja, jotka olemme liittäneet professori Huugo Valtter Raniseen henkilönä vuosikymmenien varrella.

Kauppakorkeakoulun puolesta muotokuvan otti vastaan rehtori Pekka Heinänen, joka puheessaan lausui mm. seuraavaa:

Kun maallikko nykytaiteen näyttelyssä pysähtyy jonkin abstraktisen luomuksen eteen, hän kenties useimmissa tapauksissa hieman hämmentyneenä ihmettelee, mitä taiteilija on työnsä hedelmällä pyrkinyt ilmentämään. Tällainen katsojan, so. taidetapahtuman passiivisen osapuolen asenne on kai lähinnä kasvatuksen tulos tai tottumuksen sanelema. Maallikko pyrkii kuvataiteessa löytämään teoksen konkreettisen, realistisen pohjan ja nauttimaan sen sekä värin, valöörien ja muotojen yhdessä luomasta mielihyvän aistimuksesta. Kun jokin näistä elementeistä puuttuu tai on vaikeasti aistittavissa, vaikutelma jää epävarmaksi, epäselväksi. Me voimme kykyjemme mukaan voimakkaammin tai vaisummin nauttia abstraktisesta musiikista, koska olemme latautuneet sitä vuosisataisten perinteiden mukaisesti kuuntelemaan, koska siitä ei mielestämme puutu mitään musiikin elementtiä. Mutta kuvataiteen kohdalla asia on toisin.

Tällaisiin sanoisinko omatekoisiin mieltelmiin olen vaipunut, kun joskus värikylläisestä ja todella myös kauniista abstraktisesta maalauksesta olen pyrkinyt sisimmässäni etsimään taiteilijan siihen upottamaa ajatusta. — Toistaiseksi en ole vielä kertaakaan ollut läsnä tilaisuudessa, jossa olisi paljastettu nonfiguraatiivinen henkilömuotokuva, vaikka taiteilijoiden näkemys, väriasteikko tai tyyli joskus ovatkin saattaneet hätkähdyttää ja hämmentää. Kaiken pohjalla on kuitenkin aina ollut ihmishahmo, jonka vaikeimmissakin tapauksissa on hyvällä

tahdolla voinut tunnistaa mallina esiintyneeksi henkilöksi. Tänään paljastettu kuva ei aseta katsojalle lainkaan edellä sanottuja vaikeuksia. Se tuo käsitykseni mukaan professori Huugo Ranisen olemuksen ja karakterin kauniisti eteemme hillityn realistisella tavalla ja hienoon väriskaalaan sommiteltuna. Olen nähnyt tämän taideteoksen jo kahdesti aikaisemminkin ja ilmaissut mielipiteeni — korostaisin jälleen — maallikon mielipiteen taiteilija Oso Heickellille, mutta haluan sen toistaa vielä tässäkin tilaisuudessa. Kauppakorkeakoulun nimissä pyydän esittää Teille, herra taiteilija, meidän lämpimät kiitoksemme elegantisti suoritetusta työstänne. Syvää kiitollisuutta tunnemme myös niitä lukuisia henkilöitä kohtaan, heidän lukumääränsä nousee yli kolmen ja puolen sadan, jotka ovat kartuttaneet professori Huugo Ranisen muotokuvarahastoa ja siten tehneet tämän työn aikaansaamisen mahdolliseksi. Kun he nyt tässä tilaisuudessa luovuttavat taideteoksen Kauppakorkeakoululle, pyydän korkeakoulun nimissä ilmoittaa ottavamme teoksen suurella kiitollisuudella vastaan muotokuvagalleriamme hienona täydennyksenä.

Lopuksi ja ennen kaikkea haluan kohdistaa kiitolliset ajatukseni Teihin, Herra Professori Raninen. Tämä päivä on kunnianosoitus, paitsi henkilökohtaisesti Teille itsellenne, myös sille monipuoliselle ja pitkäaikaiselle työlle, jonka Te tutkijana, opettajana, kasvattajana ja hallintomiehenä olette korkeakoulumme ja sen opiskelevan nuorison hyväksi suorittanut. Tehdävänäni ei ole — eikä voimani siihen riittäisikään — sanoin maalata Teistä, Herra Professori, toista muotokuvaa. Saanen vain ikäänkuin parilla siveltimen vedolla valottaa sitä suuriarvoista kasvattajan työtä, jonka Te ylioppilaskuntamme inspektorina olette tehnyt. Joudutuani lähes kaksitoista vuotta sitten Teidän seuraajananne kuljettamaan inspektorin viestikapulaa eteenpäin uuteen vaihtopisteeseen saakka, saatoin monin paikoin turvautua jo ennen kuljettuun latuun ja kiitollisena ottaa vastaan edeltäjäni kokemukset. Sain sellaisen vaikutelman, että Teidän kasvatustyönne oli langennut hyvään maahan. Te olitte oikein oivaltanut tuon työn merkityksen ja sisällön, sen jonka Pestalozzi on kiteyttänyt retoriseen kysymykseensä: ”Mitä on koko kasvatusta muuta kuin menneisyyden harrasta liittämistä hämärään tulevaisuuteen viisaasti nykyhetkeä hyväkseen käyttämällä?” Tämä Teidän työnne tunnetaan KY:llä ja Teidän akateemisen uranne työpanos kokonaisuudessaan korkeakoulun piirissä. Se on ollut monessa suhteessa uranuurtajan työtä. Sen johdosta tunnemme Teitä kohtaan suurta kiitollisuutta, jonka vaatimattomana osoituksena on tänään paljastettu ja korkeakoululle lahjoitettu muotokuvan.

Professori Ranisen kunniaksi oli paljastuspäivän päätteeksi järjestetty päivällistilaisuus, jossa puhuivat toimitusjohtaja *Lauri Kirves*, kauppat.tri h.c. *Eino Hirvonen* ja professori *Jaakko Honko*.

Kansleri Klaus Waris käynnistää IBM 1130-tietokoneen avausohjelman.

KAUPPAKORKEAKOULUN TIETOKONEKESKUKSEN AVAJAISET

Kauppakorkeakoulun ATK-keskus ja sen IBM 1130-tietokone otettiin käyttöön 25. 1. 1968. Avajaistilaisuudessa olivat läsnä mm. korkeakoulun kansleri *Klaus Waris*, joka käynnisti avausohjelman, korkeakoulun hallituksen ja opettajaneuvoston jäsenet sekä muiden yliopistojen ja korkeakoulujen sekä maahantuojaliikkeen edustajat.

Kauppakorkeakoulun rehtori, professori *Pekka Heinänen* totesi avauspuheessaan mm. seuraavaa:

Nyt avattavan tietokonekeskuksen perustamista on edeltänyt korkeakoulumme piirissä monivuotinen valmistava työ sekä opetuksellisella että myös teknillisellä puolella. Ensimmäinen ATK-luentokurssi pidettiin 20 tunnin mittaisena kuusi vuotta sitten. Sen ohjelmaan kuului mm. tietokoneen kehitys, rakenne, ohjelmoinnin alkeet sekä kaupalliset sovellutukset. Todistuksen kurssin suorittamisesta sai kaikkiaan 84 korkeakoulun opiskelijaa. Sittemmin opetusta on jatkuvasti tehostettu ja keväällä 1965 järjestettiin jatkokoulutusmuotona ekono-

meille tarkoitettu ATK-kurssi, joka käsitti kaikkiaan 53 luentoa ja harjoitusta ATK:n eri sektoreilta. Automaattisen tietojenkäsittelyn merkityksen jatkuva ja nopea kasvu on pakottanut korkeakoulumme saattamaan ATK-opetuksensa ja siihen läheisesti liittyvän alan muun toimintansa entistä kiinteämmälle ja vakinaisemmalle pohjalle. Opettajaneuvoston asettaman toimikunnan ehdotuksen mukaisesti korkeakoulu vuokrasi syksyllä 1965 lävistys- ja tarkistuslävistyskoneet ja ryhtyi käyttämään maahantuojaliikkeiden tarjoamaa käyttöaikaa ja ohjelmointiapua lähinnä eräiden tutkimusprojektien yhteydessä. Ja lopuksi ryhdyttiin toimenpiteisiin oman tietokoneen hankkimiseksi. Eri vaihtoehtovertilujen jälkeen päädyttiin, kuten edellä on mainittu, IBM 1130-tyyppiseen tietokoneeseen, koska se käyttöominaisuksiltaan, ts. muistikapasiteetiltaan, ohjelmakirjastoltaan ja käyttöjärjestelmiltään todettiin Kauppakorkeakoulun kannalta muita vertailukohteina olleita saman suuruusluokan koneita sopivammaksi. Laitteiston täydennykseksi oli aiheellista samalla hankkia lajittelija ja kollaattori.

Mutta vielä oli ratkaistava ATK-keskuksen sijoituspaikka. Tätä taloa 20 vuotta sitten suunniteltaessa ei luonnollisestikaan osattu ottaa huomioon tuollaisia huonetiloja. Onneksi eräät muut teknilliset ratkaisut olivat niitä jo ennättäneet vapauttaa. Kaukolämpö teki tarpeettomaksi hiilivaraston, joka sittemmin toimi varsin käyttökelpoisena autotallina, kunnes se viime kesästä lähtien on saanut sonnustautua hypermoderniin kolmanteen asuunsa, ATK-keskukseksi. Muutospiirustukset laati arkkitehti Risto Mäkitalo ja työt ajoitettiin siten, että tilattu tietokone vuoden vaihteessa pääsi muuttamaan ilmastoituihin tiloihinsa. Tietokonekeskuksen rakennustyöt on suorittanut rakennusliike A. E. Ilmarinen, sähkötyöt sähköliike Paganus Oy, ilmastoinnista on vastannut Valmet Oy, putkitöistä Vesijohtoliike Onninen Oy ja maalaustöistä maalarimestari Lauri Miettinen.

Myös tarvittavan henkilökunnan koulutus aloitettiin riittävän ajoissa. 1. 12. 1966 ekonomi Jarmo Korhonen nimitettiin käyttöpäälliköksi ja puolisen vuotta myöhemmin kauppatyö. Jyrki Ohranen ohjelmoitsijaksi. Ja vielä yhden etapin mainitakseni totean, että 1. 9. 1967 korkeakouluun perustettiin uusi liiketaloustieteen lehtorin virka, jonka erikoisalana on automaattinen tietojenkäsittely. Virkaa hoitamaan on toistaiseksi määrätty KTM Eero Larmola. Tietokoneen saavuttua 27. 12. 1967, sen asennus- ja kokeiluvaiheiden tultua suoritetuiksi ja tilojen lopullisesti valmistuttua korkeakoulun ATK-laitos ja sen ydin, ATK-keskus voi aloittaa tänään täysitehoisen toiminnan.

ATK-keskuksen valmistuminen merkitsee korkeakoulussa annettavan ATK-opetuksen tuntuvaa tehostumista. Sekä peruskurssia että sitä seuraavaa ohjelmointikurssia on nyt mahdollista havainnollistaa ja selventää konedemonstraatioin ja tietokoneajaja käsittävin ohjelmointiharjoituksin. Samaten kokonaiskuvaa ja sovellutuskohteita selvittelevä systeemin suunnittelu-kurssi elävöityy ja tehostuu konkreettisten harjoitusten avulla.

Jo parin vuoden ajan on liiketaloustieteen opetuksessa käytetty menestyksellisesti apuna ns. yrityspeliä, jossa osanottajat ovat joutuneet käsittelemään tositalanteita muistuttavia yrityksen laskenta-, rahoitus-, markkinointi- ja hallinto-ongelmia tietokoneella ajettavan mallin pohjalla. Tähänastiset tietokoneajot on ollut pakko suorittaa ulkopuolella korkeakoulun, oman laskentakokeskuksen valmistuminen merkitsee tässäkin kohdin opetuksen tehostumista ja suorittamisen yksinkertaistumista.

Kauppakorkeakoulussa suoritettavalle tutkimustyölle laskentakokeskuksen toiminnan alkaminen merkitsee vaihtoehtojen ja mahdollisuuksien kasvua tutkimuskohteitten ja -menetelmien valinnassa. Tärkeätä on myös aineiston käsittelyn nopeutuminen ja monipuolistuminen, mikä vuorostaan vähentää empiiristen tutkimusten aiheuttamaa työmäärää. Tietokoneapua on tarvittaessa tähän asti saatu mm. maahantuojaliikkeiltä ja Pohjoismaiden yliopistojen tietokonekeskukselta ja ilmeistä on, että ainakin suurissa tutkimustehtävissä joudutaan vastaisuudessaakin turvautumaan näihin. Joustavuus ja tehokkuus on kuitenkin omaa keskusta käytettäessä parempi, saman aineiston käyttäminen ehkä useampaankin tutkimukseen on paremmin mah-

dollista jne. Parhaillaan aineistokäsittelyvaiheessa olevista tutkimusprojekteista mainittakoon toimivaltajakoa ja henkilösuhteita käsittelevä, kulutushyödykkeitten kysyntää selvittelevä, vähittäiskaupan sijaintitekiäjiä koskeva ja eräiden joukkotavaroiden kuljetusongelmia käsittelevä tutkimus.

ATK-keskuksen kolmas keskeinen toiminta-alue käsittää korkeakoulun hallinnon kentän. Täällä esiintyvistä, osin hyvinkin suuritoisista tietojenkäsittelytehtävistä mainittakoon mm. oppilasrekisterin laadinta ja pito, jolloin esim. kaikki tenttitulokset ovat siirrettävissä sinne kyseisen rekisterin korvataksitaen aikaa myöten opintokirjan ja sen otteet jne. Erillisenä tietokonesovellutuksena mainittakoon vielä korkeakoulun laajan kirjaston kortistojen ja hakemistojen suunnitteilla oleva tietokonekäsittely ja sen mahdollistama kirjastopalvelun, erityisesti kirjastojen välisen informaatiovaihdon tehostuminen.

Nyt käyttöön otetun ATK-keskuksen toimintaa on suunniteltu yksityiskohtaisesti ja huolellisesti jo lähes kolme vuotta. Näin siksi, että kallista laitteistoa ja koko keskusta voitaisiin alusta lähtien käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyväksi. Opetuksen laajentuessa ja erityisesti tutkimuksen tarpeiden kasvaessa nyt hankittu laitteisto voi osoittautua kapasiteetiltaan ainakin ajoittain rajoitetuksikin. Itse asiassa jo nyt on koneen muistikapasiteetti ollut eräissä tehtävissä liian pieni ja lisäkapasiteetin hankintaan on ryhdytty.

Tietyinä tulevaisuuden toimintakenttänä mainittakoon saman alan eri korkeakoulujen keskinäinen yhteistyö ATK-keskusten ja niiden hyväksikäytön osalta. Tämä seikka oli eräänä perusteena tietokoneen tyyppiä valittaessa, sillä esim. Turun yliopistolla, Jyväskylän yliopistolla sekä Tukholman ja Bergenin kaupparkeakouluilla on käytössään juuri sama tietokone, IBM 1130. Tämä tekee mahdolliseksi hyvinkin pitkälle ulottuvan yhteistyön mm. yrityspelin ja muiden opetuskäyttöön tarkoitettujen sovellutusten kehittämisessä ja hyväksikäytössä sekä tutkijain ja ATK-henkilökunnan kokemusten vaihtamisessa.

Tällä hetkellä on vielä liian aikaista ennustaa, mikä ATK-keskuksen kokonaisvaikutus Kaupparkeakoulun opetuksen, tutkimuksen ja hallinnon sektoreissa tulee olemaan. Huolellisen ja pitkäaikaisen selvittelytyön tuloksena kartoitettu tehtäväkenttä on jo nyt hyvin laaja ja monia eri sovellutuksia käsittelevä. Työtä nyt käyttöönotettavalta tietokoneelta ja sen käyttöhenkilöstöltä ei varmaankaan tule puuttumaan.

Kurssikirjaosaston ensimmäiset avauspäivän asiakkaat.

KAUPPAKORKEAKOULUN KIRJASTON KURSSIKIRJA- OSASTON AVAAMINEN

Kurssikirjallisuuden lainaksisaannin helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi on Kauppakorkeakoulussa lukuvuoden aikana aloittanut toimintansa korkeakoulun ja sen ylioppilaskunnan yhteinen kirjaston kurssikirjaosasto. Tämä osasto toimii pääkirjaston valvonnassa omissa tiloissaan korkeakoulurakennuksen pohjakerroksessa. Kurssikirjaosastoon siirrettiin pääkirjastosta lukusalikappaleita lukuunottamatta kaikki approbatur- ja sitä alempiin arvosanoihin kuuluvat teokset. Vuoden 1967 lopulla osaston kokonaisnidosmäärä oli 2.379. Kurssikirjaosaston hallintoa hoitaa erityinen kirjastotoimikunta, jossa ovat edustettuina Kauppakorkeakoulu, sen kirjasto ja ylioppilaskunta. Kurssikirjaosaston hoitajana on toiminut HuK *Ritva Melkas*.

Kurssikirjaosasto avattiin 2. 10. 1967. Avajaistilaisuudessa kirjastonhoitaja *Lempi Nurkkala* selosti osaston perustamiseen johtanutta kehitystä ja sovellettuja kirjastoteknillisiä ratkaisuja, joiden avulla lainaaminen voi tapahtua mahdollisimman nopeasti ja vaivatta. Avajaistilaisuudessa olivat läsnä mm. Eduskunnan kirjaston, Svenska Handelshög-

skolanin kirjaston, Kauppakorkeakoulun ja Kauppakorkeakoulun Yliopistolaskunnan edustajat, kirjastotoimikunta ja kirjaston henkilökunta. Kutsuvieraiden puolesta ylikirjastonhoitaja *Henrik Schauman* onnitteli Kauppakorkeakoulua ja sen kirjastoa uuden kurssikirjaosaston johdosta ja totesi Kurssikirjakomitean päätyvän samantapaisen ratkaisun suositteluun kurssikirjaongelman ratkaisuehdotuksissaan.

Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien kokous

Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorin yleinen neuvottelukokous pidettiin 19. 1. 1968 Turussa Åbo Akademin ollessa isäntänä ja rehtori *Nils-Erik Enkvistin* toimiessa puheenjohtajana. Kokoukseen osallistuvivat lisäksi rehtorit *Erkki Kivinen* Helsingin yliopistosta, *Erkki Koiso-Kanttila* Oulun yliopistosta, *Ilppo Louhivaara* Jyväskylän yliopistosta, *Paavo Koli* Tampereen yliopistosta, *Tauno Nurmela* Turun yliopistosta, *Pekka Heinänen* Kauppakorkeakoulusta, *Ilmari Hustich* Svenska Handelshögskolanista, *Lars Reinius* Eläinlääketieteellisestä korkeakoulusta, *S. E. Stenij* Teknillisestä korkeakoulusta, *Auvo Sääntti* Turun Kauppakorkeakoulusta ja *Erkki Wänninen* Handelshögskolan vid Åbo Akademista sekä opetusministeriön korkeakoulu- ja tiedeosaston päällikkö, professori *Martti Takala*. Asiantuntijana oli kokouksessa edelleen mukana hallitussihteeri *Kalevi Salminen* valtiovarainministeriöstä. Kokouksen sihteerinä toimi varatuomari *N. G. Fellman*.

Kokouksen alustuksissa ja keskusteluissa kosketeltiin mm. tieteellisen ja ammatillisen jatkokoulutuksen tehostamista ja uudelleenorganisointia sekä erityisesti tässä tarvittavaa korkeakoulujen yhteistoimintaa, ns. sabattivuosisjärjestelmän yleistämistä ja vakinaistamista, Suomen ruotsinkielisen korkeakouluopetuksen suunnittelutoimikunnan selontekoa, korkeakoulujen välisen oppiaineittaisen opetus- ja tutkimusyhteistyön toteuttamismahdollisuuksia sekä kurssikirjojen, kielilaboratorio-ohjelmien, opetusfilmien ym. opetus- ja havainnollistamismateriaalien hankintaan tarvittavien varojen saamismahdollisuuksia. Rehtorikokous antoi myös yliopistojen ja korkeakoulujen assistenttien palkkauskysymystä koskeneen julkilausuman.

Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous

Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous pidettiin 14. 3. 1968 Svenska Handelshögskolanin ollessa isäntäkorkeakouluna. Kokoukseen osallistuvat Svenska Handelshögskolanin rehtori *Ilmari Hustich*, joka toimi ko-

kouksen puheenjohtajana, ja vararehtori *Lars Wahlbeck*, Turun Kauppakorkeakoulun rehtori *Auvo Sääntti* ja vararehtori *Aimo O. Aaltonen*, Handelshögskolan vid Åbo Akademin rehtori *Erkki Wänninen* ja vararehtori *Tryggwe Saxén* sekä Kauppakorkeakoulun rehtori *Pekka Heinänen*. Kokouksessa oli läsnä myös hallitussihteeri *Matti Nuutila* kauppa- ja teollisuusministeriöstä. Kokouksen sihteerinä toimi varatuomari *G. Westerlund*.

Kokouksessa käsiteltiin useita kauppakorkeakouluille yhteisiä ja ajan-kohtaisia kysymyksiä, mm. korkeakoulujen budjetti- ja taloussuunnitelmatekniikkaa sekä yleishallintoa, opetusvirkojen ja toimien hierarkian tarkoituksenmukaisuutta ja mahdollista kehittämistä jne. Erityisesti korostettiin uusien ja ajan tasalla olevien kauppakorkeakoulututkimuksen suorittaneiden työmarkkinatilanneselvitysten tarpeellisuutta ja päätettiin esittää korkeakouluille uuden ekonomien kysyntäennusteen laatimista.

Pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous

Yhdeksäs pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous pidettiin marraskuun 17–19 päivinä 1967 Tukholmassa Handelshögskolan i Stockholm'in toimiessa isäntänä.

Kokouksen osanottajaluettelo oli seuraava:

Tanskasta: rehtori *Jan Kobbernagel* ja prof. *Paul Milhoj* (Handelshøjskolen i København); rehtori *Soren Gammelgård* ja professori *Niels Nielsen* (Handelshøjskolen i Århus).

Suomesta: rehtori *Pekka Heinänen* ja professori *Jaakko Honko* (Kauppakorkeakoulu); rehtori *Ilmari Hustich* ja professori *Lars Wahlbeck* (Svenska Handelshögskolan); rehtori *Auvo Sääntti* ja professori *Aimo O. Aaltonen* (Turun Kauppakorkeakoulu); rehtori *Erkki Wänninen* ja professori *Tryggwe Saxén* (Handelshögskolan vid Åbo Akademi).

Norjasta: rehtori *Dag Coward* ja professori *Olav Brattegard* (Norges Handelshøyskole, Bergen).

Ruotsista: rehtori *Kurt Grönfors* (Handelshögskolan i Göteborg); rehtori *Gunnar Arpi* ja professori *Knut Rodhe* (Handelshögskolan i Stockholm).

Kokouksen ensimmäisessä istunnossa eri korkeakoulujen rehtorit selostivat korkeakoulujensa toimintaa ja kehitystä edellisen, Bergenissä 1965 pidetyn rehtorikokouksen jälkeisenä aikana. Muusta ohjelmasta mainittakoon seuraavat, eri osanottajien alustusten pohjalta käsitellyt kysymykset: Tietojenkäsittelyopin opetus joko liiketaloustieteen yhtey-

dessä tai erillisenä oppiaineena (dosentti *Staffan Persson*, Handelshögskolan i Stockholm), selostus Norjan yliopistojen ja korkeakoulujen opetusvirka- ja -toimirakennetta selvittelleen komitean työstä (*Coward*), kauppakorkeakoulujen oikeustieteen professorin virkojen kelpoisuusehdot (*Rodhe*), kauppakorkeakoulututkintoihin kuuluvien osasuoritusten ja arvosanojen kelpaaminen toisissa pohjoismaisissa kauppakorkeakouluissa (*Kobbernagel*) ja selostukset Norjan (*Coward*) ja Ruotsin (*Grönfors*) ajankohtaisista korkeakoulupoliittisista kysymyksistä.

Kokouksen osanottajille järjestetystä muusta ohjelmasta mainittakoon teatteri-ilta Oscarsteatern'issa, osallistuminen Handelshögskolan i Stockholm'in vuosijuhlaan ja todistustenjakotilaisuuteen ja päättäjaisälliset Oopperakellarissa.

Ulkomaisia luennoitsijoita

Kauppakorkeakoulun kutsumina ovat seuraavat ulkomaalaiset luennoitsijat pitäneet julkisia luentoja ja seminaarituloituksia:

Professori *Curt Kihlstedt*, Lundin yliopisto, 18. 9. 67 "Behandlingen av risk och osäkerhet i företagsekonomiska beslutssituationer" ja 20. 9. 67 "Datamaskinen — ett hjälpmedel för företagsledaren och den företagsekonomiska forskaren".

Fil.mag. *Ursula Wallberg*, Konjunkturinstitutet ja Sveriges Kungl. Handelsdepartementet, 22. 11. 67 "Konsumenten och samhället".

Professori *Erich Langner*, Berliinin Humboldt-yliopisto, 27. 11. 67 "Was ist in einem Gesellschaftssystem planbar?".

Professori *Tom Lupton*, Manchester School of Business, 4. 12. 67 seminaarituloitus aiheesta "The Behavioral Model of Earnings Movement" ja luento aiheesta "The Management of Technical Change".

Dosentti *Juri Tolypin*, Moskovan yliopisto, 22. 2. 68 "Neuvostoliiton talousuudistus" ja 23. 2. 68 "Neuvostoliiton ulkomaankauppa".

Professori *Jacek Marecky*, Szkola Glowna Planowania i Statystyki, Warszawa, 6. 3. 68 "Puolan kotimaankaupan rakenne ja jakeluteihin vaikuttavat tekijät".

Professori *Richard Szczepanik*, Szkola Glowna Planowania i Statystyki, Warszawa, 27. 3. 68 "Die Quantifizierung bei der Programmierung der Qualität".

Professori *Stanislaw Berezowski*, Szkola Glowna Planowania i Statystyki, Warszawa, 28. 3. 68, "Regional Structure of the Industry in Poland".

Senior lecturer, Ph.D. *Bryan G. B. Saunders*, Massey University, Pal-

meston, North New Zealand, 1. 4. 68 "The West-Midlands Conurbation".

Professori *Lawrence R. Klein*, University of Pennsylvania, keskustelutilaisuus 5. 4. 68.

Econ.lic. *Bengt Sandkull*, Lundin yliopisto, 18. 4. 68 luento aiheesta "Företagsledningens planeringsmetoder" ja seminaarituloisuus aiheena "Företagets långsiktplanering".

Professori *Paul W. McCracken*, University of Michigan, 10. 5. 68 seminaarituloisuus aiheena "Phenomenon of Economic Growth".

Kauppakorkeakoulun julkaisusarja

Kauppakorkeakouluun on v. 1967 perustettu oma julkaisusarja, joka jakautuu kolmeen osasarjaan: A-, B- ja C-sarjoihin.

A- ja B-sarjat muodostavat *Acta Academiae Oeconomicae Helsingiensis*-sarjan, C-sarja on nimeltään *Kauppakorkeakoulun julkaisuja*. A-sarjaan kuuluvat tieteelliset tutkimukset, esim. väitöskirjat, B-sarjaan taas lähinnä oppikirjat. C-sarja jakautuu kolmeen osasarjaan: C I (oppikirjat ja luentomonistheet), C II (artikkelikokoelmat) ja C III (monistetut tutkimukset).

Julkaisusarjan toimittamisesta huolehtii julkaisutoimikunta, jonka puheenjohtajana on professori *K. A. Telaranta* ja jäseninä professorit *Mika Kaskimies* ja *Fedi Vaivio* (prof. Vaivion virkavapauden aikana prof. *Jouko Paakkanen*). Toimikunnan sihteerinä on KTM *Jarmo Granfelt*.

Lukuvuoden 1967—68 aikana ovat seuraavat teokset ilmestyneet julkaisusarjan eri osasarjoissa:

B-sarja:

B:1 *Mikko Tamminen*: Talous ja tuotantoprosessi.

C-sarja:

C:I Oppikirjat ja monistheet:

C:I:1 *Mikko Tamminen*: Kotitalouksien tulonkäyttö: kulutus ja säästäminen.

C:I:2 *Asko Saviaho*: Julkisen talouden budjettijärjestelmät.

C:I:3 *Jouko Manninen*: Matematiikkaa taloustieteilijälle.

C:I:4 *Dorothea von Volborth*: Venäjänkielen johdantokurssi.

C:I:5 *Veikko Jääskeläinen*: Liiketaloustiede I, osa A, III jakso.

C:I:6 *Reijo Luostarinen*: Yrityksen toiminnan integroitu kokonais-suunnittelu.

C:I:7 *Hannu Teräs*: Sihteerisaksaa.

C:II Tutkielmat:

C:II:1 *Reijo Luostarinen*: Ulkomaisen tytäryhtiön perustaminen.

C:II:2 *Risto Laulajainen*: On the classification of centers particularly with regard to the retail trade on the low and medium hierarchical levels in Southwest Häme (Lounais-Häme), Finland.

C:III Artikkelikokoelmat:

C:III:1 Talousmaantieteellisiä artikkeleita, toim. *Stig Jaatinen* ja *Jaakko Havukkala*.

Lahjoitukset

Sirkka ja Jussi Monosen säätiö 34.100:—, *Oy Weilin + Göös Ab* 20.000:—, *Oy Mainos Taucher* 10.000:—, *Tuntematon* 30.000:—, *Opintoyhtiö Mainos-Junior* 100:—, *Naisekonomien Kerho* 150:—, *Pääkonsuli K. Brusiin* 100:—, *Tuntematon* 200:—, *Liikesivistysrahasto* 73.800:—, *Maija ja Lauri Niinioja* 1.875:—, *Osuusliike Elanto* 600:—, *Oy Stockmann Ab* 500:—, *Eevi ja Eemil Tannisen säätiö* 2.000:—, *Jenny ja Antti Wihurin rahasto* 145.300:—.

Kauppakorkeakoulu kiittää kunnioittavasti kaikkia lahjoittajia.

Stipendivarat

Seuraavassa esitetään rahastojen pääomat 1. 1. 1968 siihen saakka kertyneine korkoineen. Miten korkovaroja on stipendeinä jaettu vuonna 1968, selostetaan jällempänä luvussa VII.

Oskari Aromaan säätiön pääoma oli 100.275:— ja korot 9.526:12, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 9.500:—.

Professori W. Bonsdorffin rahaston pääoma oli 95.330:35 ja korot 4.785:86. Rahastosta julistettiin haettavaksi 4.700:— ja jaettiin 3.000:—.

Vakuutusosakeyhtiö Fennian rahaston pääoma oli korkoineen 14.106:50. *Herman Otto Geselliuksen stipendirahaston* pääoma oli 503:57 ja korot 153:90.

Rudolf Geselliuksen stipendirahaston pääoma oli 340:35 ja korkovarat 133:88.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahaston pääoma oli 136.680:25 ja korot 11.282:58, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 11.200:—.

Helsingin yleisen Ravintoyhdistyksen rahaston pääoma oli 1.031:— ja kertyneet korot 193:63, josta julistettiin haettavaksi 190:—.

Donovan Hjelmmannin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 127:46.

Kauppaneuvos Osk. Huttusen stipendirahaston pääoma oli 1.818:09 ja kertyneet korot 257:48. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi 250:—, mikä jaettiin.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahaston pääoma oli 65.000:—.

Rahaston korkovarot olivat 6.996:56, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 6.980:—.

Kalle Kaupin muistorahasto, pääoma 18.082:19 ja korko 1.718:08, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.710:—.

Kalle Kaupin erikoisrahasto, pääoma korkoineen oli 54.698:27. Rahastosta annettiin apurahoja 9.950:—.

Kauppa korkeakoulun keräyksen Naistoimikunnan stipendirahasto, pääoma 20.000:—.

Rahaston korkovarot olivat 2311:33—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.310:—.

Kauppa korkeakoulun opettajien stipendirahaston pääoma oli 1.109:67 ja korkovarot olivat 113:67. Näistä julistettiin tänä keväänä korkeakoulun opettajien haettavaksi ja jaettiin 110:—.

Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys r.y. Stipendirahasto, pääoma oli 9.017:26 ja korko 479:05, mistä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 470:—.

Kilpiä Oy:n rahaston pääoma 11.943:66 ja korot 1.019:96, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.010:—.

Aleksanteri Konkosen lahjoitusrahaston pääoma oli 1.625:—.

Rahaston korot olivat 96:29.

Konttoriteknikan palkintorahaston pääoma oli 172:06 ja kertyneet korot 48:66.

Maanviljelysneuvos Alfred Kordelinin stipendirahaston pääoma oli 3.823:84 ja korot olivat 292:09, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi ja jaettiin 290:—.

Kauppaneuvos Juho Lallukan muistorahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 1.001:05 ja korot 184:11.

Kauppaneuvos K. H. Lehtisen stipendirahaston pääoma oli 2.676:05 ja korot 395:22. Rahastosta julistettiin tänä keväänä stipendinä haettavaksi ja jaettiin 390:—.

Kauppaneuvos I. Lindförssin rahasto, pääoma 20.000:— ja korot 2.318:—, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 2.310:—.

Luentosarjan rahaston pääoma oli 175:77. Rahastosta annettiin stipendinä 250:—.

Kauppaneuvos P. A. Luostarisen stipendirahaston pääoma oli 5.283:85 ja

korkovarar 507:68, joista tänä keväänä julistettiin stipendeinä haettavaksi ja jaettiin 500:—.

Opintoyhtiö Mainos-Juniorin lahjoitus oli 100:—.

Kauppaneuvos Otto A. Malmin stipendirahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 311:41 ja korot 73:96.

Oy Mars Ab:n stipendirahaston pääoma oli 2.526:33. Rahaston korot olivat 255:99, joista tänä keväänä julistettiin stipendeinä haettavaksi 250:—.

Sirkka ja Jussi Monosen säätiön lahjoitus 34.100:— jaettiin stipendeinä.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahaston pääoma oli 13.027:66 ja korkovarar 1.111:54, joista julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.110:—.

Naisekonomit r.y:n lahjoitus oli 150:—.

Maija ja Lauri Niiniojan rahaston lahjoituksesta 3.375:— julistettiin haettavaksi ja jaettiin 3.000:—.

Olga ja J. Nissisen stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 967:31.

V. P. Nurmilahden muistorahaston pääoma oli 10.568:30 ja korot 1.007:96, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 1.000:—.

Anni ja Samuli Pajarisen rahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 646:19 ja korot 64:35.

Gustav Pauligin stipendirahaston pääoma oli 14.096:74 ja korot 1.101:31. Julistettiin stipendinä haettavaksi ja jaettiin 1.100:—.

Pohjolan stipendirahaston pääoma oli 2.463:96 ja korot 463:76, joista tänä keväänä julistettiin haettavaksi 460:—.

Ekonomi L. Y. Säilen rahaston pääoma oli vuoden lopussa korkoineen 199.903:90.

Kauppaneuvos Juhani Santaholman rahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 702:20 ja korkovarar 122:62.

Elin ja Evert Viktor Sellgrenin stipendirahaston pääoma oli 1.700:01 ja kertyneet korot 153:08, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 150:—.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendirahaston pääoma oli 37.260:49 ja korot 4.873:33, joista julistettiin haettavaksi 4.800:— ja jaettiin 4.800:—.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendirahaston pääoma oli 5.666:52 ja korkovarar 823:85, josta julistettiin haettavaksi 820:—.

Senaattori Otto Stenrothin rahaston pääoma oli 225.000:— ja stipendeinä käytettävät voittovarar 27.000:—, Hakemusten perusteella jaettiin 27.000:—.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahaston pääoma oli 68.853:96 ja korot 5.784:51, josta julistettiin haettavaksi ja jaettiin 5.780:—.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahaston pääoma oli 31.200:50 ja korkovarar 2.726:65. Rahastosta julistettiin tänä keväänä matkastipendinä haettavaksi ja jaettiin 2.720:—.

Talous-Osakekaupan stipendirahaston pääoma oli 5.437:91 ja käytettävissä olevat korot 411:11. Koroista julistettiin haettavaksi 410:—, mikä summa jaettiin.

Eevi ja Eemil Tannisen Säätiön lahjoitus 2.000:— julistettiin haettavaksi ja jaettiin.

Knut Wallinin stipendirahaston pääoma oli vuoden vaihteessa 343:71 ja korot 35:20.

Pankinjohtaja Birger Wegeliuksen rahasto oli vuoden vaihteessa 1.454:16 ja korot 175:56.

Weilin + Göösin stipendirahasto oli vuoden vaihteessa 73.505:55 ja korkovarot 7.069:88. Rahastosta jaettiin palkintoina seminaarikirjoituksista ja laudaturtutkielmista 7.000:—.

Professori Henrik Virkkusen muistorahaston pääoma oli 52.112:— ja korot 5.044:58, mistä julistettiin haettavaksi 2.040:— ja jaettiin 4.700:—.

Kirjasto

(1967)

Kirjaston kokoelmat karttuivat vuoden kuluessa 5.291 nidoksella, joista ostamalla saatiin 2.816 ja vaihtoina tai lahjoituksina 2.475 nidosta. Näiden lisäksi vietiin hankintakirjaan 779 nidosta aikakauslehtiä. Vuoden lopussa oli kirjaston nidosmäärä 70.126. Varsinaisten teosten ohella kirjastossa luokiteltiin ja luettelointiin myös hankittujen kokoomateosten, juhla- ja muistikirjojen yms. erillisosat ja artikkelit.

18. 4. 1967 järjestetyssä juhlatilaisuudessa lahjoitti lehtori Maisi Tamminen Kauppakorkeakoululle puolisonsa, edesmenneen professori Mikko Tammisen kirjaston, joka sisälsi n. 800 nidosta ja eripainosta ja yli 60 kotimaista ja ulkomaista tieteellisten aikakauslehtien vuosikertaa. Teokset luovutettiin Kauppakorkeakoulun Kansantaloustieteen laitokselle, jossa ne muodostavat peruskokoelman laitoksen käsikirjastolle. Kauppakorkeakoulun kirjastolle teki kansleri Bruno Suviranta arvokkaan kirjalahjoituksen keväällä 1967 valikoimalla kokoelmastaan ne teokset, jotka hän katsoi tarpeellisiksi korkeakoulun kirjastolle, ja joita kirjastossa ei aikaisemmin ollut. Näiden teosten luettelointi on vielä kesken. Myös kuluneena vuonna sai kirjasto vastaanottaa Ranskan suurlähetystöltä 1.000 frangin arvosta kirjallisuutta. Telefonaktiebolaget L. M. Ericson, Stockholm sekä Suomen Myynti- ja Mainosyhdistys ovat myös lahjoittaneet kirjastolle joukon arvokasta kirjallisuutta. Lahjoittajista mainittakoon lisäksi seuraavat:

Akateeminen Kirjakauppa, Oy Alkoholiliike Ab, Biblioteka Natio-

nal Warszawa, Eduskunnan kirjasto, Ekonomiliitto, Ekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm, Geologinen tutkimuslaitos, Göteborgs universitet, Handelshögskolan i Stockholm, Handelshögskolan vid Åbo akademi, Handelshøjskolen i København, Helsingin yliopiston eri laitokset ja Yliopiston kirjasto, rouva Karin Hildén, Hitotsubashi University, Tokyo, Hochschule für Welthandel in Wien, Hochschule für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften Nürnberg, Hochschule St.Gallen für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften, Instituto Ibero-Americano Gotemburgo, International Finance Corporation, Jyväskylän Yliopisto, Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunta, Universitetet i Uppsala, Kymenlaakson Seutukaavayhdistys, Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, Lunds Universitet, Mainosgraafikot, Metsäntutkimuslaitos, Neuvostoliittoinstituutti, Norges Handelshøyskole, Osuus-kassojen Keskus Oy, Polska Akademia Nauk, Princeton University, Rand Corporation, Schweizerischer Bankverein, Suomen Metsätieteellinen Seura, Suomen Pankin Taloustieteellinen Tutkimuslaitos, Suomen Ulkomaankauppaliitto, Svenska Bankföreningen, Svenska Handelshögskolan, Szkoly Glówniej Planowania i Statystyki, Warszawa, Taloudellinen Tutkimuskeskus, Tampereen Yliopisto, Tietokoneyhdistys r.y., Tilastollinen Päätoimisto, Turun Yliopisto, Universitetet i Oslo, Universität Erlangen-Nürnberg, Universität Wien, Universität zu Köln, Valtakunnansuunnittelutoimisto, Valtion julkaisutoimisto, Wirtschaftshochschule Mannheim, Väestöliitto, Åbo Akademi.

Useat koti- ja ulkomaiset koulut, järjestöt, liike- ja pankkilaitokset lahjoittivat kirjastolle vuosikertomuksensa ja muita julkaisujaan. Kirjasto esittää tässäkin yhteydessä kaikille lahjoittajille parhaat kiitoksensa.

Kertomusvuoden aikana on kirjaston käyttö kasvanut erittäin suuressa määrin. Tilanteen helpottamiseksi ja asiakaspalvelun tehostamiseksi avattiin 2. 10. 1967 korkeakoulun pohjakerroksessa sijaitsevissa tiloissa Kauppakorkeakoulun ja Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan yhteinen kurssikirjaosasto (ks. tämän vuosikertomuksen s. 38).

Vuoden kuluessa annettiin korkeakoulun pääkirjastosta 35.033 kotilainaa ja kurssikirjaosastosta 4.668 kotilainaa eli yht. 39.701. Näistä oli lyhytaikaisia käsikirjastolainoja 5.826. Lisäksi lainattiin 18.008 nidosta lukusaliin. Kaukolainoja annettiin 437 nidosta ja saatiin 5. Vuoden aikana oli päiväkirjaan merkittyjä lukusalikäyntejä 23.940. Aikakauslehtikiertoon osallistui n. 65 korkeakoulun opettajaa ja toimihenkilöä, joilla kiersi yht. 4.100 aikakauslehden numeroa. Kirjastoon tuli kaikkiaan 615 aikakauslehteä, joista 467 ulkomaista.

Kirjaston hankinnoista ilmestyi vuoden aikana 10 uutuustiedotusta, joita lähetettiin n. 330 laitokselle tai yksityiselle henkilölle. Kortisto-

jen ja hakuteosten käytössä on eri aineiden seminaariryhmille annettu opetusta ja kirjastoa on eri yhteyksissä esitelty koti- ja ulkomaisille vierailijoille.

Kertomusvuoden aikana on kirjastossa toimiva UDK-työryhmä laatinut sanaston talous- ja yhteiskuntatieteiden osalta Yleisen kymmenluokittelun (UDK) suomalaisen lyhennetyin laitoksen 2. painosta varten. Edelleen on jatkettu kotimaisten talous- ja yhteiskuntatieteellisten aikakauslehtien indeksointia ja n. 600 artikkelia on luetteloidu vuoden aikana. Näistä on valikoitu n. 350 tärkeintä ja niistä monistetut kortti-sarjat on entiseen tapaan lähetetty 16 koti- tai ulkomaiselle kirjastolle. Samoin on valikoima mainituista artikkeleista varustettuna englanninkielisin otsikkokäännöksin toimitettu julkaistavaksi teoksessa International Bibliography of the Social Sciences: Economics ja Sociology, Paris.

Kirjastossa ovat toimineet tuntiapulaisina HuK Helly Kiviholma-Haikara koko kertomusvuoden ajan sekä HuK Marja-Leena Vainio 15. 4.—31. 8. 67, yo Siiri Pukarinen 1. 3.—31. 5. 67 ja HuK Silja Saalasvuo 1. 5.—31. 5. 67. HuK Marjatta Katajisto on ollut tuntiapulaisena 1. 8. 1967 lähtien.

Keväällä 1967 saivat harjoittelunsa päätökseen yo Siiri Pukarinen ja HuK Silja Saalasvuo sekä HuK Marja-Leena Vainio, joka 15. 9. 67 aloitti opiskelunsa Tampereen yliopiston kirjastokurssilla. Syyskuussa 1967 aloittivat harjoittelunsa kirjastossa ylioppilaat Marjatta Hjerp ja Marjatta Saarikoski.

Kirjasto ja lukusali ovat kertomusvuonna olleet avoinna klo 9—20, lauantaisin 9—14. Kesä- ja elokuussa klo 15—20 (lauantaisin ja heinäkuussa kiinni). Kurssikirjaosasto on ollut avoinna 10—14, lauantaisin 10—13.

III Luennot ja harjoitukset kertomus- kautena 1967—68

A. KAUPPATIETEIDEN LISENSIAATIN JA KANDIDAATIN TUTKINTOJA VARTEN OPISKELEVILLE PIDETYT LUENNOT JA HARJOITUKSET

Metodiopetus

Kevätlukukaudella pidettiin Kauppakorkeakoulun piirissä lähinnä väitöskirja- tai lisensiaattitutkimusta tekeville tutkijoille ja opettajille tarkoitettu taloustieteiden kvantitatiivisten tutkimusmenetelmien kurssi (2 vt.). Luennoitsijoina olivat VTT *Aarni Nyberg* ja KTT *Veikko Jääskeläinen*.

Liiketaloustiede I

Professori *Jaakko Honko* on luennoinut syyslukukauden aikana 2 vt. yrityksen talouden suunnittelun ja valvonnan (talouden hallinnon) erikoiskysymyksistä kauppätieteiden kandidaatin tutkinnon suorittajille.

Professori *Martti Saario* on luennoinut kevätlukukauden aikana 2 vt. verotus- ja rahoituskysymyksistä cum laude approbatur-arvosanaa suorittaville.

KTT *Veikko Jääskeläinen* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt. yrityksen integroiduista suunnittelu- ja tarkkailusysteemeistä.

Seminaariharjoituksissa, joita ovat johtaneet professori *Jaakko Honko* ja lehtori *Eero Artto*, on pidetty seuraavat esitelmät:

Aho, Atso, Varaosavaraston valvonta tietokoneella; *Autere, Eero*, Monimymäläyrittäjien elintarvikemyymäläverkon kannattavuuteen vaikuttavista tekijöistä Suomessa; *Hallamaa, Timo*, Riskin huomioon ottaminen investointipäätöstä tehtäessä; *Harju, Paavo*, Taloudellisuustavoitteista ja niiden asettamisproblematiikasta tienrakentamisessa valtionhallinnossa; *Kemppainen, Erkki*, Investointilaskelmat investointikohteiden edullisuuden arvostelussa; *Kuuluvainen, Antero*, Verotuksessa hyväksyttävät poistot ja niiden vaikutus yritysten investointipäätöksiin; *Kärkkäinen, Rauno*, Vaihto-omaisuuden piilovarauksen erityisesti luotonantajan näkökulmasta; *Prepula, Eero*, Yrityksen tuloksen ja rahoituksen arvostelu luotonantajan näkökulmasta Suomen oloissa; *Prihti, Aatto*, Yrityksen rahavirrat ja niiden käyttömahdollisuudet.

Liiketaloustiede II

Professori *Mika Kaskimies* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt. markkinoinnin erikoiskysymyksistä ja kurssikirjallisuudesta kauppat.kandidaatin tutkinnossa vähintään arvosanan cum laude approbatur liiketaloustiede II:ssa suorittaville.

Professori *Veikko Leivo* on luennoinut syyslukukaudella 2 vt. yrityksen mikroteoriasta ja yrityksen empiirisestä tutkimisesta cum laude approbatur-arvosanaa suorittaville ja kevätlukukaudella 2 vt. samasta aiheesta laudatur-arvosanaa suorittaville.

Seminaariharjoituksissa, joita prof. *Veikko Leivo* on pitänyt laudatur-arvosanaa suorittaville kevätlukukaudella 2 vt. joka toinen viikko, on pidetty seuraavat esitelmät:

Gustafsson, Kaj, Optimaalisen markkinointialueen muodostaminen valtakunnallisesti markkinoivan yrityksen kannalta; *Kuoppala, Kari*, Julkisen hallinnon informaatiovirtojen suunnittelu valvonnan tehostamiseksi erityisesti tarkasteltuna suurehkoissa sähkölaitoksissa; *Lappi, Unto*, Kirja-alan kilpailunrajoitukset; *Martela, Matti*, Tuotekehittelyn asema markkinoinnin kentässä; *Paananen, Tapani*, Varaston sijaintipaikan määräämiseen vaikuttavat tekijät.

Kansantaloustiede

Dosentti *Arvi Leponiemi* on luennoinut syyslukukaudella 3 vt. taloustieteeseen sovellettavista kvantitatiivisista menetelmistä cum laude approbatur-arvosanaa suorittaville.

Dosentti *Jaakko Lassila* on luennoinut kevätlukukaudella 3 vt. rahaja luottolaitoksista sekä rahoitusmarkkinakysymyksistä cum laude approbatur-arvosanaa suorittaville.

Oikeustiede

Professori *K. A. Telaranta* on syys- ja kevätlukukaudella luennoinut 2 vt. valituista kauppaoikeudellisista kysymyksistä oikeustapausten valossa.

Professori *P. J. Muukkonen* on luennoinut kevätlukukaudella 2 vt. valituista perhe- ja perintöoikeudellisista kysymyksistä oikeustapausten valossa.

Sosiologia

Apulaisprofessori *Paavo Seppänen* on lukuvuoden aikana johtanut kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa suorittaville tarkoitettua seminaaria, jonka yhteydessä on pidetty seuraavat esitelmät:

Jokinen, Jouko, Tiedotustoiminta sosiaalisena ongelmana; *Kankkunen, Pentti*, Johtajuus sosiaalisena ongelmana; *Palomäki, Inkeri*, Faktorianalyysin käyttö sosiologisessa tutkimuksessa.

Taloushistoria

Dosentti *Keijo Alho* on johtanut kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa suorittaville tarkoitettuja seminaariharjoituksia 2 vt. joka toinen viikko.

Talousmaantiede

Professori *Stig Jaatinen* on luennoinut 2 vt. sovelletun maantieteen perusteista, professori *Morton D. Winsberg* 2 vt. (englanniksi) Latinalaisen Amerikan talousmaantieteestä, FT *Kai-Veikko Vuoristo* kevätlukukaudella 2 vt. kaupunki- ja vaikutusaluemaantiedettä sekä 2 vt. Väli-merenmaiden aluemaantiedettä, KTL *Risto Laulajainen* syyslukukaudella 2 vt. keskushierarkiasta ja kevätlukukaudella 2 vt. liikennemaantiedettä sekä *Donald Fields, MA.*, syyslukukaudella 2 vt. Itä-Euroopan talousmaantiedettä ja kevätlukukaudella 2 vt. poliittista maantiedettä. Luennot on pidetty erikoisluentokursseina kauppatieteiden kandidaattitutkinnoissa talousmaantiedettä eri arvosanoina opiskeleville.

Lukuvuoden aikana on lisäksi pidetty seminaariharjoituksia 2 vt. cum laude approbatur- ja laudatur-arvosanaa suorittaville.

Tavaraoppi ja teknologia

Dosentti *Erkki Aaltio* on luennoinut cum laude approbatur-arvosanaa varten syyslukukaudella 2 vt. sellu- ja paperiteknologiaa ja kevätlukukaudella 2 vt. aiheesta ”Paperi ja muovit pakkausmateriaalina”.

Englannin kieli

Apulaisprofessori *Erkki Penttilä* on lukuvuoden aikana luennoinut peruskurssin englannin kielen kehityksestä (1 vt.), kääntämistekniikkaa (1 vt.), laudatur-kurssin vanhempien kielikausien tekstejä (2 vt.), semantiikan kurssin (1 vt.); johtanut proseminariharjoituksia cum laude approbatur-arvosanaa varten (4 vt.) sekä seminaariharjoituksia laudatur-arvosanaa varten (2 vt. joka toinen viikko).

Lehtori *Philip Binham* on luennoinut englannin kirjallisuuden historiaa (1 vt.), Shakespearen draamoja (1 vt.) ja johtanut suullisia ja kirjallisia käännösharjoituksia korkeampia arvosanoja varten (2 vt.).

Espanjan kieli

Yliopistonlehtori *Alfonso Reta* on luennoinut syyslukukaudella 2 vt. ja kevätlukukaudella 2 vt. Espanjan 1500-luvun kirjallisuudesta.

Ranskan kieli

Apulaisprofessori *Reino Hakamies* on luennoinut syyslukukaudella 2 vt. ranskan kielen merkitysooppia ja kevätlukukaudella 2 vt. ranskan kielen lauseoppia.

Ruotsin kieli

Professori *Åke Granlund* on johtanut syys- ja kevätlukukaudella joka toinen viikko 2 vt. proseminariharjoituksia.

Lehtori *Martin Sevelius* on pitänyt suullisia käännösharjoituksia 3 vt. ja kirjallisia käännösharjoituksia 2 vt.

Saksan kieli

Professori *Erich Kunze* on luennoinut syyslukukaudella peruskurssin saksan kielen kehityksestä (2 vt.), kevätlukukaudella saksan kirjallisuuden historiaa (2 vt.) ja lukuvuoden aikana saksan kieliopin keskeisistä

vaikeuksista (2 vt.) sekä johtanut lukuvuoden aikana proseminariharjoituksia cum laude approbatur-arvosanaa varten (2 vt.).

Professori *Kaj B. Lindgren* on luennoinut saksan sanaoppia syys- ja kevätlukukaudella 2 vt.

Lehtori *C.-A. v. Willebrand* on johtanut käännösharjoituksia 3 vt.

FT *F. M. O. Nikolowski* on pitänyt saksan kielen fonetiikan kurssin ääntämisharjoituksineen 1 vt., ohjannut keskusteluharjoituksia 1 vt. ja tyyliharjoituksia 1 vt.

Suomen kieli ja tyylioppi

Apulaisprofessori *Jarl Louhija* on syys- ja kevätlukukaudella luennoinut suomen kielen kehityksestä, kantasuomesta ja eri murteista 4 vt. sekä sanojen etymologiasta 1 vt. ja lauseoppia 1 vt.

B. EKONOMIN, AKATEEMISTA SIHTEERIN JA KIRJEENVAIHTAJAN TUTKINTOA VARTEN OPISKELEVILLE PIDETTÄVÄT LUENNOT JA HARJOITUKSET

Koska pidetyt luennot ja harjoitukset on yksityiskohtaisesti selostettu lukuvuoden 1967—68 opetusohjelmassa, on tässä vuosikertomuksessa mainittu vain oleelliset poikkeukset vahvistetusta opetusohjelmasta sekä eri oppiaineissa pidetyt seminaariharjoitukset.

Liiketaloustiede I

Professori *Martti Saarion* johtamissa ja assistentti *Anna-Leena Halmeen* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Ek, Ahti, Leasing vai ostos? *Granlund, Sirkka*, Fuusio; *Haave, Signe*, Posti- ja lennätinlaitoksen tilinpito ja varainkäytön tarkkailu; *Hakala, Pertti*, Verovaroisten ja omien pääomien käyttö yrityksen veropolitiikassa; *Haveri, Heikki*, Vastavuusperiaate; *Hietanen, Marja-Terttu*, Mitä tilinpäätöstaseet kertovat yritysten likviditeetistä? *Korhonen, Veikko*, Luottolaitosten lainananto ja yritysten luottokelpoisuus; *Korpela, Maj-Lis*, Viennin rahoitus; *Manninen, Lauri*, Ennenaikaisen kulukirjauksen tarkastelu; *Pusa, Raimo*, Yritysmuodon vaihdos lähinnä yksityisyrittäjiä, avoimia ja kommandiittiyhtiöitä koskien; *Rinne, Taina*, Konserniapu; *Riutan-koski, Heikki*, Liikevaihtovero kilpailukykyymme vaikuttavana tekijänä; *Sallinen, Pekka*, Mistä luotto? *Syrjä, Reijo*, Virallinen tappiontasaus; *Wesamaa, Olavi*, Uittoyhdistyksen tilintarkastuksesta.

Professori *Jaakko Hongon* johtamissa ja assistentti *Kalervo Virtasen* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Huhtanen, Heikki, Teollisuutemme kustannusrakenteesta ja sen muutoksista teollisuustilaston valossa; *Huuhka, Heimo*, Rahoitusbudjetin tarkoitus ja laadinta kauppaliikkeessä; *Kurki, Anneli*, Yrityksen maksuvalmiuden suunnittelu ja valvonta; *Kääriäinen, Olli*, Tavoitetason soveltaminen päätöksenteossa; *Laajakallio, Tapani*, Standardikustannuslaskennan soveltamisen edellytykset ja edut; *Mönkkönen, Harri*, Monimyymäläliikkeen kannattavuuden valvonta; *Nevasalo, Simo*, Investoinnin tuotto prosentti ja sen hyväksikäyttömahdollisuuksista; *Nyman, Seppo*, Helsingin kaupungin puhtaanapitolaskutus ATK-ongelmana; *Närhi, Hannu*, Varaston optimaaliseen suuruuteen vaikuttavat tekijät ja niiden määrittäminen; *Puupponen, Ilkka*, Yrityksen suunnitelmat ja kilpailukykyyn vaikuttavat tekijät; *Roman, Eero*, Laskentatoimen raportit liikkeenjohdolle; *Räisänen, Pekka*, Jäännösarvo ja sen merkitys investointilaskelmissa; *Salonen, Hannu*, Johtaminen poikkeamien avulla; *Tuomioja, Liisa*, Yrityksen kannattavuuden ja rahoituksen suunnittelu pitkällä tähtäyksellä; *Viitala, Antti*, Epävarmuus investointien suunnittelussa; *Vikstén, Matti*, Erään yrityksen tulosbudjetista.

Professori *Jaakko Hongon* ja lehtori *Eero Arton* johtamissa ja vt. assistentti *Timo Hallamaan* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Elo, Kari, Yrityksen tulos ja normaalivarastomenettely; *Eskelinen, Pekka*, Pankin sisäinen tarkkailu; *Grönbärj, Klaus*, Erään öljy-yhtiön toimitus-, laskutus- ja perintärutiinien sisäinen tarkkailu; *Järvensivu, Lauri*, Pitkän tähtäyksen suunnittelusta valtiontaloudessa; *Korvenkari, Kaarina*, Eräiden tuotannontekijäin osto- ja vuokrausvaihtoehdot; *Koskinen, Seppo*, Yksityisauton taloudellinen kannattavuus; *Kosonen, Juhani*, Kuluvaraston edullisuus rahoitusnäkökulmasta; *Laine, Seppo*, Yrityksen pääoma-allokoinnin suunnittelusta; *Mäkinen, Vesa*, Standardikustannuslaskenta sahateollisuudessa; *Närhi, Risto*, Maanrakennusprojektin työsuunnittelu; *Partanen, Esko*, Leasing ja factoring Suomessa; *Salo, Eeva-Liisa*, Myyntiennusteet yrityksessä; *Tarpila, Lauri*, Veroluotto ja merenkulun verohuojennukset.

KT *Veikko Jääskeläisen* johtamissa ja assistentti *Reijo Ruuhelan* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Henriksson, Heikki, Esitutkimus ja kannattavuuslaskelmat ATK-hankinnan perustana; *Junnila, Timo*, Lineaarinen ohjelmointi ja investointien suunnittelu; *Karlsson, Ari*, ATK-rahaustilastojen tuottajana eräässä yrityksessä; *Kauppinen, Liisa*, Varastokirjanpito ja ATK; *Kekki, Timo*, Investointipäätös riski huomioonottaen; *Krogius, Kaisa*, Optimaalinen osinkopolitiikka; *Lehtonen, Olavi*, Kuljetusprobleemin käyttö tuotannon ajoituksessa; *Lehtonen, Pekka*, Operaatioanalyysin käyttämät mallit; *Metso, Markku*, Yritys systeeminä ja systeemin suunnittelun perusteet; *Mononen, Pertti*, Budjetoinnista eräässä yrityksessä; *Mäki, Timo*, Lineaarinen ohjelmointi ja budjetti; *Närhinen, Ritva*, Tilintarkastus ja ATK; *Ohranen, Jyrki*, Myyntiennuste ja ATK; *Palmén, Harry*, Tietojen kaukosiirto ja reaaliaikajärjestelmä pankkitoiminnassa; *Penttinen, Jyrki*, Teollisuuden palkkalaskenta ja ATK; *Tetri, Risto*, ATK ja markkinointi.

Lehtori *Eero Arton* johtamissa ja vt. assistentti *Aatto Prihtin* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Airaksinen, Timo, Selluloosateollisuusyritysten tasearvostelua kassavirta-analyysillä; *Asikainen, Risto*, Perinteelliset tunnusluvut ja eräiden yritysten analysointia niiden avulla; *Cederberg, Kari*, Luottokykyyden arvostelu; *Hassinen, Pekka*, Schmalenbachin ja Saarion dynaamiset teoriat; *Huttunen, Maija-Liisa*, Anglosaksinen ja saksalainen tasekäytäntö; vertailukohtia suomalaiseseen; *Janhunen, Kari*, Yrityksen vakavaraisuuden arvosteleminen taseista sekä eräiden koti- ja ulkomaisten yritysten vakavaraisuuden vertailua; *Kauppinen, Kare*, Tasearvostelua kassavirta-analyysia käyttäen; *Kärki, Eeva*, Arvostusvaraus — voidaanko sitä selvittää taseista; *Lamio, Aulis*, Jalostusasteen merkitys puunjalostusteollisuudessa: yhteenveto kassavirta-analyyseistä; *Laukka, Eila*, Investoinnit ja kassajäämät; *Mattila, Outi*, Orgaaninen teoria; *Mustonen, Helena*, Paperiteollisuuden tasearvostelua kassavirta-analyysillä; *Naskali, Osmo*, Sahateollisuuden tasearvostelua kassavirta-analyysia käyttäen; *Ruponen, Terttu*, Vakuutusyhtiöiden taseet sekä niiden arvostelua kassavirta-analyysillä; *Seilola, Risto*, Öljy-yhtiöiden tasearvostelua kassavirta-analyysia käyttäen; *Sjöblom, Karl-Olof*, Funds Flow Statements ja niiden käyttö; *Varpula, Risto*, Perinteellisten tunnuslukujen ja kassavirtojen analysointia tilastollisin menetelmin.

Lehtori *Jouko Lehtovuoren* johtamissa ja vt. assistentti *Timo Hallamaan* avustamissa seminaaritulaisuuksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Ainio, Irma, Realisointiperiaate; *Kallioniemi, Saara*, Ravitsemisliikkeen laskennasta ja hinnoittelusta; *Karake, Risto*, Kehitysalueiden veronhuojennukset; *Karvala, Tuula*, Synteettinen tase-teoria; *Köppi, Arto*, Hintatason vaihtelut kirjanpidossa; *Lahtinen, Lauri*, Ennakkoperinnän alainen palkkatulo; *Lano, Tuulikki*, Trendit suunnittelun apuna; *Mappes, Detlef*, Yhtiöverotus Länsi-Saksassa ja Suomessa; *Mäki-Ranta, Erkki*, Aineettomat tuotannon tekijät kirjanpidossa ja verotuksessa; *Piiparinen, Heikki*, Onko kansantalouden kirjanpito myös tuloslaskentaa? *Rastas, Lea*, Kirjanpidon historiaa; *Sauhke, Yrjö*, Pankin tuloslaskenta; *Temmes, Markku*, Lajuusongelma tuloverotuksessa; *Tikka, Kari*, Jaksotusongelma tuloverotuksessa; *Viljanmaa, Olavi*, Yrityksen pakkolopettaminen; *Vöry, Onerva*, Yritys Keynesin yleisessä teoriassa.

Lukuvuonna 1967—68 järjestettiin liiketaloustieteen ns. yrityspeli-seminaariryhmä, jota johtivat lehtori *Leo Ahlstedt* ja vt. lehtorit *Iiro Jahnukainen* ja *Eero Larmola*. Ryhmän osanottajat muodostivat keskenään kilpailevien yritysten johtoportaat, joiden tekemät päätökset käsiteltiin tietokoneella. Työskentely lukuvuoden ajan yrityspeli-ryhmässä vastasi osallistumista normaaleihin seminaariharjoituksiin. Yrityspeli-ryhmän jäseninä olivat seuraavat 57 opiskelijaa:

Airaksinen, Timo; Arponen, Tapio; Askolin, Rauli; Baldauf, Kai; Dahlstedt, Roy; Elo, Kari; Estlander, Rolf; Haavisto, Pirkko; Harjunkoski, Heikki; Heiniö, Erkki; Heiskanen, Juhani; Hovi, Tapio; Huuhtanen, Yrjö; Hämäläinen, Esko; Häyrynen, Pentti; Jormakka, Timo; Junnila, Timo; Juolahti, Kari; Kavrinen, Antti; Kettunen, Jaakko; Kälpiöskoski, Pekka; Koivuinen, Heikki; Kosunen, Reijo; Laakso, Seppo; Lahti, Risto; Lappi, Tapio; Laukka, Eila; Lehti, Taisto; Liinpää, Arto; Lindström, Seppo; Linna, Esa; Lippinen, Matti; Lönnqvist, Frank; Manner, Kari; Mononen, Jaakko; Nummelin, Juhani; Pekkala, Pirkko; Penttilä, Tapani; Piiparinen, Heikki; Pirilä, Esa; Raevuori, Pekka; Ranta-Valkama, Ritva; Reinamo, Seppo; Riistama, Pirkko; Saarto, Ritva; Sajaniemi, Eeva; Sipponen, Tapio; Soila, Jarmo; Solin, Martti; Uuspää, Matti; Vartiainen, Juhani; Vasara, Kirsti; Vehman, Marita; Viljanmaa, Olavi; Virtanen, Heikki; Virtanen, Marjut; Yliuoma, Iikka.

Liiketaloustiede II

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Mika Kaskimies* on johtanut assistentti *Matti Urrilan* avustamana, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Ahola, Eero, Viejien yhteistoiminta; *Arvola, Eeva*, Suomalaisten minkinnahkojen vienti; *Auvinen, Erkki*, Neuvostoliiton markkinointijärjestelmä; *Halkonen, Kaija*, Mainonnan merkitys ja suunnittelu eräiden merkkitarvikkeiden markkinoinnissa; *Heikkilä, Markku*, Tekstiilialan viennin tarkastelua vaatetusteollisuuden osalta; *Isokotamäki, Reijo*, Mainonta yrityksen toimintaparametrina; *Jalli, Lauri*, Rahalaitoksen välisestä ottolainauskilpailusta Suomessa; *Kojonen, Esko*, Suomen Vientiluotto Oy:n toiminta; *Kokkonen, Leo*, Kuljetusvaihtoehdon valinta vientikaupassa; *Kolo, Toivo*, Ulkomaiset ennakot puutavaraviennin rahoitusmuotoina; *Koski, Lempi*, Näkökohtia vähittäiskaupan tavaralajitelmasta ja sen viimeaikaisista kehitystendensseistä; *Kuortti, Pentti*, Maitotaloustuotteitamme viennin nykyisestä tilanteesta ja tulevaisuuden näkymistä; *Lampén, Pekka*, Kuljetusten rationalisointi Suomen selluloosaviennissä; *Lindén, Krister*, Elokuvateatterit ja niiden yleisömäärä television aikakautena Suomessa; *Luhtanen, Jukka*, Erään valmisvaatetehtaan markkinatutkimus Ruotsissa; *Lönnqvist, Frank*, Määrähintajärjestelmän puolustamisesta; *Mäkinen, Leena*, Lentorahtikuljetukset ja viejä; *Niinivaara, Marjatta*, Valtiolta saatava apu ulkomaisiin vientinäyttelyihin osallistujille; *Nykopp, Torsten*, Selluloosavientimme tulevaisuuden tarkastelua; *Närhinen, Ritva*, Sahateollisuusvientimme kilpailukyvyyn parantamisesta; *Palomäki, Asko*, Erikoispiirteitä suomalaisen teräksen vientimarkkinoinnissa; *Palovaara, Juha*, Tietokoneen käyttö markkinoinnin apuvälineenä; *Parviainen, Pekka*, Vilpillisen kilpailun ehkäisemislain yleislausekkeen merkitys nykymarkkinoinnissa; *Pasanen, Esa*, Insinööritaidon vienti; *Pekkala, Pirkko*, Ulkomaille suuntautuvan markkinointimatkan valmistelu; *Puosi, Risto*, Vientituotteiden markkinoinnin edistämisyhteistyö; *Remes, Irene*, Ulkomaiseen näyttelyyn perustettavan osaston toiminnan organisointi; *Rintakoski, Kirsti*, Vientiyrityksen ulkomaisten vieraitten Suomessa oleskelun järjestäminen; *Saarikoski, Jussi*, Kuluttajan ostamispäätökseen ja valintaan vaikuttavat tekijät; *Sajaniemi, Eeva*, Huonekaluteollisuutemme vienti; *Sartio, Leena*, Ulkomaisten lääkevalmisteiden markkinointi Suomessa; *Saukkonen, Pirkko*, Suomalaisen taiteen vienti; *Sinisalo, Ismo*, Vientipakkauksen suunnittelu; *Smolar, Rony*, Pakkausmarkkinoinnin välineenä; *Somersalmi, Yrjö*, Lihan ja lihatuotteiden vienti; *Sörensen, Peter*, Suomen vapaajärjestelmistä; *Talvio, Markku*, Turkin vienti Suomeen 1960-luvulla ja sen lisäämismahdollisuuksista; *Taskinen, Kaarlo*, Miten analysoimme tuotteemme ulkomaisen edustajaehdokkaan; *Tuohiniemi, Pekka*, Suomen pahvi- ja kartonkituotteiden vientimarkkinointi; *Tuomas-Kettunen, Merja*, Suomen kaupalliset sihteerit; *Vesterinen, Marja*, Vientimainonta; *Vuorimaa, Pirkko*, Alkoholijuomien myynnistä merkkitarvikkeina.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Veikko Leivo* on johtanut vt. assistentti *Matti Varjosen* avustamana, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Ainio, Irma, Menekin muutosten vaikutuksesta mainonnan määrän ajalliseen jaksottamiseen; *Forsman, Leena*, Suomalaisen kuparin kilpailukyky; *Grönlund, Linnea*, Asennetutkimus kuluttajan käyttäytymisen selittäjänä ja ennustajana; *Harkkila, Eeva*, Suomalaisten lasi- ja porsiläintuotteiden vientiorganisaatioita; *Holm, Riitta*, Ahtaus; *Jansson, Sirkka-Liisa*, Radiomainonta; *Jouhki, Kirsti*, Kometa-nastojen markkinointi; *Koivula, Seppo*, Kontainerkuljetukset ja niiden kannattavuuteen vaikuttavat tekijät; *Koski, Pirjo-Liisa*, Psykologisten tekijöiden vaikutus osto-

päätökseen; *Laitinen, Hannele*, Sosioekonomisista luokitusjärjestelmistä; *Laitinen, Timo*, Auto-
korjaamon ja huoltoaseman valintaan vaikuttavat tekijät; *Leimu, Esa*, Japanilaisten moottori-
pyörien kaupan rakenne Suomessa; *Marte, Riitta*, Suomalaisen huonekalujen vientiorgani-
saatiot; *Nordenswan, Kaija*, Myyvän pakkauksen suunnittelu; *Nyköpp, Ritva*, Muotoilun mer-
kityksestä Suomen vientikaupassa; *Orispää, Yrjö*, Atomivoimalan vaikutus sähkön myynti-
politiikkaan; *Paloheimo, Raïsa*, Tuotevalikoimien kehittäminen Suomen kenkäteollisuudessa;
Penttilä, Tapani, Tietokoneinstallaation valinta tukkukaupan käyttöön; *Poutanen, Liisa*, Viime-
aikaisia kehitysilmiöitä tukkukaupan tavarankäsittelyssä ja kuljetuksessa; *Puupponen, Ilkka*,
Suomalaisen kuorma-auton kilpailukyky; *Rajalahti, Anneli*, Mainonnan psykologinen tausta;
Rasinperä, Leena-Maija, Haastattelujen ja panelin käytön sopivuuden vertailu; *Rastas, Lea*,
Syvähaastattelu tuotesuunnittelun apuvälineenä; *Ravander, Marja-Liisa*, Standardisointi toi-
mistossa; *Rekola, Satu*, Valintamyymälän henkilökunnan rossi ja tehtäväjako; *Rossi, Ritva*,
Automerkin mainoskampanja; *Räisänen, Pirjo*, Tuotteen elinkelpoisuuden ennustaminen; *Saas-
tamoinen, Saara-Sinikka*, Markkinoinnin johdon sosiaaliset ja eettiset velvollisuudet; *Salo, Eeva-
Kaisa*, Suomalaisen muotitavaroiden vienti; *Siira, Eeva*, Mainonnan kielen valinta; *Sjöblom,
Carl-Olof*, Lineaarisen ohjelmoinnin käyttö tuotelajitelman optimointiin; *Suila, Keijo*, Tavara-
selosteet ja niiden käyttö kilpailukeinoina; *Terävä, Eeva-Liisa*, Mainosvälineen valinta, eri-
tyisesti mainosvälineen hinnan huomioonottaen; *Tetri, Risto*, Kesko Oy Helsingin elintarvike-
konttorin markkinointitoiminta; *Toivola, Hannu*, Hedelmien tuontikauppa; *Tyyneä, Hannu*,
Tietokoneet ja vähittäiskaupan materiaalitoiminnot; *Vartiainen, Keijo*, Kansainvälinen auto-
teollisuus ja kotimaisen henkilöautotuotannon toteutumisedellytykset.

Seminaaritulaisuuksissa, joita on johtanut professori *Huugo Raninen*
vt. assistentti *Antero Huhtalan* avustamana, on käsitelty seuraavia aiheita,
joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Allén, Anneli, Le Breton—Henning: Planning theory; *Ek, Ahti*, Yrityksen kommunikaatio-
ongelmat; *Ekhölm, Sirkka-Liisa*, Yrityksen intresetit ja tavoiteristiriidat; *Ellilä, Aulikki*, Yri-
tysstrategia; *Fredrikson, Timo*, A. Fredrikson Osakeyhtiön kehitys 1948—1967; *Haapaniemi,
Marja-Liisa*, Julkisen talouden päämäärä ja tarkoitus; *Himanen, Veijo*, Suunnitelman moni-
dimensionaalisuus; *Hyytiäinen, Liisa*, Suomen Paperitehtaitten yhdistyksen viennin organi-
saatio; *Hälvä, Hannu*, Suomi ja Länsi-Euroopan integraatio; *Ilvonen, Esko*, Linja- ja sivuelin-
ongelmia organisaatiossa; *Immonen, Seija*, Matkailumme kehittämisen suunta ja kannatta-
vuus; *Ingman, Elisabet*, Sihteerin tehtävät ja asema yrityksessä; *Joukio, Ilkka*, Nykyaikaisen
liikepankin organisaatio; *Kanerva, Erkki*, Päätöksentekijään ja päätöksiin vaikuttavat tekijät;
Kesti, Riitta, Ammattiyhdistystoimintaa USA:ssa; *Kokko, Juha*, Yritys ohjattuna systeeminä;
Koskinen, Yrjö, Yrityksen pitkän tähtäimen koulutus suunnitelma ja siihen vaikuttavat tekijät;
Laine, Kari, Johtajan ominaisuuksista; *Lassila, Meri*, Henkilökunnan tarpeen suunnittelusta
ja valinnan kriteereistä; *Lawila, Tuulikki*, Järjestötoiminta Suomen talouselämässä; *Lehmus,
Voitto*, Delegointi yrityksen johdon tehtävänä; *Lehtimäki, Mirja*, Organisaatiokäsikirja ja sen
tarpeellisuus yrityksessä; *Lehtinen, Timo*, Organisaatio ja yksilö; *Mangström, Marita*, Organi-
satorinen status ja sen merkitys yrityksen sisäisessä toiminnassa; *Mannerhovi, Maija*, Holisti-
set ja behavioristiset yrityskäsitteet; *Multanen, Marja-Leena*, Eräitä organisaation muutokseen
liittyviä toimenpiteitä yrityksessä; *Niska, Vesa*, Rahoituksen suunnittelun perusteet; *Olsson,
Eeva*, Osakeyhtiön saneeraus; *Paasonen, Lea*, Konsultti liikkeenjohdon apuna; *Raananen, Anna-
Maija*, Suoritusarvostus; *Rantanen, Lea*, Yrityksen rationalisointikohteita; *Riihelä, Marja*, Joh-
don käytettävissä olevat motivointikeinot; *Rusanen, Arja*, Yrityksen valvontafunktio; *Sahvi,
Eljas*, Osuuskunta Suomen Messut; *Silvonen, Leena*, Yrityksen päämäärä; *Sinko, Mikko*, Ta-

varakuljetusvakuutuksesta tarkasteltuna lähinnä merivakuutuksen kannalta ja soveltuviissa kohdin myös muun kuljetusvakuutuksen kannalta; *Vartiainen, Juhani*, Kesko ja sen myyntitoiminta; *Vuorinen, Marja*, Yritysdemokratia.

Lehtori *Leo Ahlstedtin* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat laatineet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Asunmaa, Liisa, Uuden tuotteen suunnittelun virhelähteistä; *Glöersen, Matti*, Sarjatuotanto ja sen organisatorisia vaikutuksia; *Haavisto, Matti*, Toimitusjohtaja ja laajeneva yritys — organisaation ja liikkeenjohdon ongelmia; *Hakulinen, Terttu*, Kommunikaatioprosessi ja kommunikaatio organisaatiossa; *Helkavaara, Leena*, Organisaatio sosiaalisenä ongelmana; *Hellevo, Tarja*, Status organisaatiotekijänä; *Jäämaa, Leena*, Organisaatiosuunnittelu ja organisaation täsmäntäminen; *Karjalainen, Jorma*, Vakuutusyhtiön kenttäosaston organisaatio — keskitys- ja hajautumisongelma; *Karvinen, Matti*, Konsultti yrityksen johdon apuna; *Kelonen, Leena*, Arvojärjestelmät organisaatiota modifioivana tekijänä; *Koskinen, Anita*, Hammasharjamerkkien erikoispiirteitä; *Kosonen, Päivi*, Tuotepäällikön asema yrityksessä; *Kujala, Hanna*, Tulevaisuuden organisaatiosta ja siihen vaikuttavista tekijöistä; *Käyhkö, Ritva*, Valta organisaatiotekijänä; *Lahelma, Heikki*, Klassillinen organisaatioteoria ja sen arvostelu; *Lankinen, Aulis*, Kuluttajapakkauksen suunnittelu ”myyväksi pakkaukseksi”; *Lehtonen, Leena*, Työnjako ja erikoistuminen organisaatiossa; *Leskinen, Olli*, Organisaatio-käsitteen sisältö ja organisaation toimintaan vaikuttavat tekijät; *Linnainmaa, Jarkko*, Teollisuustuotteiden myyntiorganisaation muuttaminen; *Mauranen, Kiira*, Yksilön tarpeet ja tavoitteet organisaatiossa; *Mela, Jorma*, Tuotannon suunnittelun asema teollisessa organisaatiossa; *Mäkelä, Kirsti*, Johtajuuden käsite ja sisältö; *Neuvonen, Jarmo*, Hajautuksen käsite ja ongelmat; *Oksanen, Ritva*, Sivuelin-käsite ja sivuelinten ohjausvoima organisaatiossa; *Ollila, Ritva*, Fuusioprosessiin perustuva organisaatiomalli; *Pesola, Tauno*, Yksilöt, ryhmät ja instituutiot organisaation rakennuskeinoina; *Priha, Jukka*, Fuusiotapahtuman päämäärät ja sen aiheuttamat ongelmat; *Päiväkumpu, Kyllikki*, Yrityksen johtotasot ja koordinointi; *Reenpää, Lauri*, Kartellilain soveltamisen vaikutus erään yrityksen toimintaan ja organisaatioon; *Seeck, Ossi*, Kotimaisen viljan markkinointi; *Seilola, Risto*, Saimaan kanava — mahdollinen nestemäisen polttoaineen kuljetusratkaisu; *Soila, Jarmo*, Pienyrityksen ratkaiseva kasvukynnys; *Suihkonen, Riitta*, Yskänlääkkeiden markkinointi Suomessa; *Tuomarila, Mikko*, Huolintaliikkeiden kilpailukeinot; *Vihmo, Marja-Leena*, Päätöksentekoon perustuva organisaatiomalli; *Wartiovaara, Tapio*, Johtokunta ja yleisjohto yrityksen hallinnossa.

Seminaariharjoituksissa, joita lehtori *Meeri Saarsalmi* on johtanut ekonomi *Tuire Toivasen* avustamana, on käsitelty seuraavia kulutusta ja markkinointia koskevia aiheita:

Arola, Kaarina, Lentoyhtiöiden henkilöliikenteen palvelusten markkinoinnissa käyttämistä kilpailuparametreista; *Hautala, Tea*, Lisääntyvä vapaa-aika kulutukseen vaikuttavana tekijänä; *Jalkanen, Lauri*, Ilmoitusvälineen valinnasta; *Jalovaara, Pirjo*, Suomen kenkäteollisuuden yrittäjien ongelmista 1960-luvulla; *Jouhki, Marjatta*, Tulotason vaikutuksesta elintarvikemenoihin; *Kalliokoski, Leena*, Monimymäläliikkeen myymäläverkoston sijainnillisista problemeista; *Kallonen, Raimo*, Yrityksen parametriratkaisuista ravintola-alalla; *Kapri, Harriet*, Luottokorttijärjestelmä yrityksen sekä kuluttajan kannalta tarkasteltuna; *Karake, Risto*, Erikoisliikkeet vä-

hittäiskaupan kilpailuusköönä; *Karjalainen, Pirkko*, Kemikaalikaupan asiakaspiirin koostumus Hyvinkäällä; *Korvenkari, Kaarina*, Yritysdemokratiasta; *Koskinen, Seija*, Väreistä ja niiden käyttämisestä ilmoittelussa; *Köppi, Airi*, Markkinointiparametrien käytöstä suomalaisten makeisten viennissä; *Lehtiäinen, Anneli*, Perheen kestokulutushyödykkeiden ostoista ja niihin kohdistuvasta perheen sisäisestä päätöksenteosta; *Leppänen, Marketta*, Suomalaisten kotitalouskoneiden viennistä; *Leskelä, Marketta*, Miten suomalainen yritys voi lähteä Yhdysvaltain markkinoille; *Lindholm, Hannu*, Vientihuolintaa suorittavan yrityksen ongelmat; *Luolama, Raija*, Suomalaisten korujen viennistä; *Luoma, Ossi*, Polttoöljyjen markkinoinnista ja jakeluteistä Suomessa; *Mäkinen, Vesa*, Sabatavaran paketointi; *Partanen, Hannu*, Automaatti myyntimuotona; *Pohjonen, Aulikki*, Kuluttajan varallisuus kulutus- ja säästämiskäyttäytymiseen vaikuttavana tekijänä; *Pöytäkiivi, Marketta*, Saunan vientimarkkinoinnista; *Ranki, Sirkka-Liisa*, Itsepalvelusta rauta-alan yrityksissä; *Seppälä, Matti*, Liike-elämän johtajiston koulutusohjasta; *Simola, Heikki*, Sähkön markkinointi; *Sjögren, Kristina*, Suomen huonekaluviennistä ja siinä esiintyvistä keskeisistä kysymyksistä; *Summa, Risto*, Suomalaisten televisioiden viennistä; *Syväranta, Jorma*, Parametriteorian soveltamisesta tuontihuolinnassa; *Torvinen, Riitta*, Markkinointiajattelun soveltamisesta teatterialalle; *Törmä, Raija*, Erään kaupan keskusjärjestön koulutuksen tavaratalolinjasta; *Urpio, Raili*, Markkinoinnista teini-ikäisille; *Vesala, Mervi*, Finn Finland-kampanjan suunnittelu ja toteuttaminen; *Vilhunen, Raija*, Osuustoimintaliikkeen pohjoismaisesta yhteistyöstä; *Virta, Jukka*, Mediatutkimukset Suomessa mainosvälineen valitsijan kannalta katsottuina; *Vuori, Maija-Leena*, Vientimainonnan välineistä ja niiden valinnasta.

Lehtori *Martti Särkisillan* mainonnan suunnittelua ja toteuttamista koskeneeseen III vuosikurssin erikoisluentosarjaan on kehitetyssä muodossa liitetty luontosarjaan elimellisesti liittyvä ja sitä havainnollistava 10 luentotunnin laajuinen korokekeskusteluohjelma. Ohjelman suunnittelu on tapahtunut Kauppakorkeakoulun ja Mainostoimistojen Liiton yhteistyönä ja viimeksi mainitun taloudellisella tuella. Case-pohjaisen ohjelman toteuttamiseen on osallistunut 14 ulkopuolista asiantuntijaa. Korokekeskustelun puheenjohtajana on toiminut ekonomi *Asko Siukosaari*.

Lehtori *Martti Särkisillan* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Ahonen, Ritva, Markkinoinnin pitkän tähtäyksen suunnittelu yrityksen kokonaissuunnittelun kentässä; *Askolin, Rauli*, Palvelusten asema yksityisissä kulutusmenoissa ja erikoispiirteitä niiden markkinoinnin perustaksi; *Henriksson, Heikki*, Pakkauksen merkitys kulutustavaroiden markkinoinnissa; *Kauppinen, Liisa*, Yrityskuvasta; *Keinonen, Maarit*, Suunnittelun ja luovan työn yhteensopeuttaminen mainostoimistotyökenteltyssä; *Laine, Risto*, Ostomerkit vähittäiskaupan kilpailukeinona; *Lope, Marja*, Vähittäiskaupan rakenteeseen vaikuttavat tekijät Suomessa; *Lötjönen, Anneli*, Kotimaisen elokuvan markkinoinnista Suomessa; *Martikainen, Soili*, Tukku- ja vähittäiskaupan vapaaehtoisten yhteistyöryhmien syntyyn vaikuttaneet syyt sekä asema Suomessa; *Paavola, Pihla*, Kiertomyymäläkaupan asema maamme vähittäiskaupassa; *Partanen, Esko*, Vähittäiskaupan kehitys liikeyrityslaskentojen valossa; *Peitsala, Osmo*, Suhdetoiminnasta yleensä sekä sen suhteesta markkinointiin; *Pilve, Pentti* Jopo-polkupyörän markkinoinnista ja erityisesti sen mainonnasta; *Ruponen, Terttu*, Tuotesuunnittelu markkinoinnin

osatekijänä; *Savolainen, Sinikka*, Lukijakuntatutkimukset lehtimedia-avalinnan perusteena; *Timonen, Risto*, Mainosbudjetin laatimisesta yrityksessä; *Uuspää, Matti*, Innovaatioiden merkitys markkinoinnissa; *Välisalo, Tuomo*, Maalituotteiden markkinointi Suomessa.

Lehtori *Martti Särkisillan* ekonomi *Markku Lahdenpään* avustamana johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Apponen, Kirsti, Postimyynti Suomessa; *Elomaa, Irja*, Erään puunjalostusteollisuutta harjoittavan yrityksen markkinointiorganisaatio; *Eskelinen, Sinikka*, Kommunikoijaongelma mainonnan suunnittelussa; *Haavisto, Paula*, Tavaratalomuodon peruspiirteet ja asema maamme vähittäiskaupassa; *Hänninen, Helka*, Tuotesuunnittelusta, hinnoittelusta ja jakeluteistä designtekstiilien markkinoinnissa; *Isomäki, Niilo*, Muistutusmainonnan tavoitteet ja niiden saavuttaminen; *Joutsenniemi, Kalevi*, Kokonaisvaltaisen mainonnan suunnittelun perusteista; *Kauhanen, Reima*, Väritelevisioiden markkinoinnin edellytyksistä Suomessa; *Kaukiainen, Risto*, Kaksivaihehypoteesi, sen liittyminen mainontaan ja sen käytöstä mainonnan suunnittelussa; *Koivisto, Jorma*, Dynaamisen markkinoinnin strategia — moderni markkinointinäkemys; *Kokko, Pirkko*, Kuluttajien kestotavarahankintoihin vaikuttavista tekijöistä; *Krabbe, Markus*, Markkinointiajattelun soveltamisesta huoltoasematoimintaan; *Lindblom, Heidi*, Mainonta Puolan ulkomaankaupassa; *Lindqvist, Esa*, Keskuskauppakamarin Valvontakunnan asema ja tehtävät; *Mattsson, Kari*, Statussymbolien hyväksikäyttö markkinoinnissa; *Moilanen, Kari*, Kaupallinen laatu; *Mylläri, Marketta*, Kaupallinen tv-toiminta maassamme ja sitä rajoittavat ja ohjaavat säännökset; *Mäki, Raimo*, Eri alennustyyppit ja niiden myöntämisperusteet; *Nuutinen, Annaliisa*, Maamme vähittäiskaupan rakennemuutoksista ja niihin vaikuttavista tekijöistä; *Pakkanen, Outi*, FF-myynti Oyn markkinoinnin tukitoimenpiteet; *Peura, Katriina*, Menekinedistäminen markkinoinnin osatekijänä; *Poikonen, Tarja*, Elokuva- ja mainonta pääpiirteittäin; *Räman, Pekka*, Markkinointi prosessisuunnitteluna; *Sakki Heli*, Teollisuuslaitoksen ja keskusliikkeen yhteistyö markkinointikampanjassa; *Salo, Tuire*, Mainonnan vaikutuksista ja niiden mittaamisesta; *Sarlin, Auli*, Mainonta kommunikaatioprosessina; *Siraste, Pentti*, Myyntimiehen tehtäväkenttä uudistuvissa markkinaolosuhteissa; *Sysö, Kyösti*, Mainonnan tavoitteiden asettaminen; *Tarkkala, Aarno*, Myyntipäällikön tehtäväkenttä yrityksessä; *Terho, Oili*, Värit mainonnassa; *Tuomi, Heli*, Elintarvikepohjaisen vähittäiskaupan kilpailukeinot; *Tuominen, Timo*, Mainonta ja kuluttajavalistus; *Virkki, Eila*, Wärtsilän maatalouskoneiden vienti.

Lehtori *Kyösti Pulkkisen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat laatineet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Baldauf, Irmeli, Suomen Säästöpankkiliiton organisaation tarkastelua; *Hakala, Liisa*, Arkisto yrityksen tiedonvälityksen palveluksessa; *Hietanen, Inkeri*, Yrityksen sisäisen tiedotustoiminnan toteuttaminen; *Hildén, Göran*, Eräitä organisaation rakenteeseen vaikuttavia tekijöitä yrityksen kasvaessa; *Häkkilä, Liisa*, Yrityksen epävirallinen organisaatio ja yhteydenpito asiakkaisiin; *Hämäläinen, Kari*, Pankkien kansainvälinen yhteistoiminta; *Junno, Tuula*, Pohjoismaiset lomakestandardit; *Juwani, Raija*, Näkökohtia konttoritöiden järjestelystä; *Jättömäki, Auli*, Sihteerin asema yrityksen kommunikaatiossa; *Karjalainen, Paula*, Miksi ja minne tehtävään mukainen organisaatio on hävinnyt? *Kela, Sinikka*, Lomakkeen merkitys konttorin rationalisoinnin kannalta; *Kiiski, Mirja*, Konttori yrityksen organisaatiossa; *Kiipeläinen, Arja*, Liikearkiston-

hoidon ongelmia; *Kohonen, Salli*, Eräitä postitse kulkevan maksuliikenteen muotoja; *Koro, Irene*, Sihteerin valvontatehtävä; *Koskimies, Leena*, Asuntosäästäminen; *Lampinen, Liisa*, Shekkitili ja asiakas; *Lawell, Tuula*, Vekselien hoito liikepankeissa; *Lehtimäki, Kari*, Markkinoinnin rationalisoinnista ja sen suorittamisesta yrityksessä; työryhmä *Lehtivuori, Irma* ja *Salo, Helvi*, Pääyksiköt hajautuksen tuloksena; pääyksikkökäsitteen erittelyä hajautuksen kannalta sekä empiirinen organisaatioanalyysi KY:n Kirja- ja Paperikaupasta; *Lindqvist, Eeva*, Sivukonttori pankin organisaatioissa; *Markkanen, Irmeli*, Toimivallan käsite; *Metsänen, Eila*, Kirjeenvaihtajan toimen rationalisointi; *Mäki, Kaisa*, Henkilökuntapäällikkö sivuelimenä; *Niklander, Raija*, Konttoripäällikön asema ja tehtävät suomalaisessa yrityksessä; *Pitkänen, Risto*, Yritysdemokratia; *Povanen, Ulla-Maija*, Suomen matkailumainonnan kehitys; *Ritvanen, Annikki*, Liikearkistopalvelu; *Roitto, Maija*, Luottokorttijärjestelmä; *Ruponen, Sirkka*, Teollisuuslaitoksen konttori kahden esimerkin valossa; *Rytilahti, Jarmo*, Valvonta delegointiprosessin osana; *Siukonen, Marita*, Lomake ja yrityksen organisaatio; *Thomasson, Kristina*, Arvopaperikaupasta ja osakesäästämisestä maassamme; *Toivanen, Risto*, Hajautuksen edellytysten tarkastelua; *Tuominen, Heikki*, Yritystoiminnan pankkirahoitusmuodot; *Vallast, Lea*, Sihteerin esimiehensä kirjeenvaihtajan hoitajana; *Vauhkonen, Liisa*, Sihteerin työn keskitys; *Vuorela, Ilona*, Hallintoperiaatteet ja niiden soveltaminen tie- ja vesirakennuslaitoksessa; *Vuori-Karvia, Timo*, Kantaravintolat oy:n organisaation esittely; *Vuorinen, Sirkka-Liisa*, Yrityksen kirjallisuuspalvelu; *Yrjölä, Leena*, Maisemakonttori.

Seminaariharjoituksissa, joita VTT *Oiva Laaksonen* on johtanut vt. assistentti *Matti Varjosen* avustamana, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Heino, Martti, Henkilöhallinto Suomen teollisuudessa erityisesti vuosina 1956—67; *Hietanen, Marja-Terttu*, Vuorotyö ja työntekijä; *Hillu, Liisa*, Sisältä ylentäminen henkilöpoliittisena periaatteena; *Huhtanen, Heikki*, Liikeorganisaation muuttaminen; *Juopperi, Juhani*, Työntekijöiden liikkuvuus ja henkilöpolitiikka; *Kallama, Markku*, Informaatio kasvavan yrityksen organisaatio-ongelmana; *Karine, Pirkko*, Työvoiman hankintalähteet; *Katajainen, Onni*, Liikennevakuutuksen organisaatiosta Suomessa; *Keihäs, Kari*, Henkilöpolitiikan tehtäväalueet suuryrityksissä; *Keinonen, Harri*, Yrityksen johtohenkilöstön hankinta ja kehittäminen pitkällä tähtäyksellä; *Kelhu, Eero*, Automaation vaikutuksista yritysten organisaatioon; *Kiiski, Asko*, Automaation vaikutuksista suorittajahenkilöstön ja alijohdon tehtäviin ja asemaan; *Koskinen, Seppo*, Liikkeenjohdollisen ajattelun kehityksestä; *Kotilainen, Pirkko*, Yrityksen koulutustoiminnan suunnittelu; *Kurki, Anneli*, Palkkajärjestelmät; *Lehtonen, T.*, Automaatio ja henkilöstön koulutus; *Lilja, Kari*, Pienen yrityksen toimitusjohtaja; *Livson, Leena*, Yrityksen johdon sihteerin asema liikkeen henkilöpolitiikassa; *Lukkarinen, Hilikka*, Yrityksen sijaintipaikkakunnan vaikutus työvoiman saantiin; *Luoma, Pekka*, Suuryrityksen sisäinen kommunikaatio; *Luoto, Esko*, Caseesitys erään yrityksen Ruotsiin suuntautuvasta kaupasta; *Luoto, Pertti*, Sivuelimet yrityksen organisaatioissa; *Parkkinen, Erkki*, Palveluksien markkinointi; *Pauli, Anneli*, Alueellisesti hajautetun yrityksen organisaatiosta; *Pellinen, Silja*, Koulutus liikeyrityksen johtajaksi ja naisten osallistuvuus siihen; *Pirilä, Esa*, Ulkoinen liikkuvuus ja sen syyt; *Rantakari, Ilari*, Testit ja henkilöarvostelut henkilöpolitiikan apuvälineinä; *Rinne, Taina*, Teollisuusyritysten vapaehtoisen sosiaalitoiminta Suomessa; *Riutta, Kari*, Akateemisen koulutuksen saaneen työvoiman käyttö liikepankkien sivukonttoreissa; *Ruulio, Tomi*, Yrityksen koulutustarpeen määrittäminen; *Saarinen, Tarja*, Naistyöntekijöiden palkkaus; *Saarinen, Veikko*, Liikepankkien henkilökunnalle asetettavat vaatimukset; *Sakki, Jouni*, Yrityksen toiminta-ajatus; *Sihvo, Marita*, Henkilöpolitiikan kehitys ja sen nykyiset tavoitteet työtehon kannalta; *Temmes, Markku*, Vakuu-

tusyhtiön organisaatio ja henkilöhallinto; *Viitala, Riitta*, Naiset ja ansiotyö; *Wilkman, Raimo*, Julkisen ja yksityisen sektorin henkilöhallinto; *Väntsi, Risto*, Markkinointi yrityksen organisaatiossa.

Vt. lehtori *Iiro Jahnukaisen* johtamassa seminaariharjoituksessa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat laatineet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Ahopelto, Pirjo, Yrityksen pitkän tähtäyksen suunnittelu; *Heino, Aulikki*, Klassillinen organisaatio-oppi ja sen aiheuttamat reaktiot; *Häyrynen, Pentti*, Keskitys ja hajautus; *Jokinen, Kaija*, Selostus Peter Gørgen kirjasta "Modern administration"; *Järvinen, Raili*, Motivaatiotekijät yrityksessä; *Kalenius, Marja-Leena*, Työhönotosta ja sen ongelmista; *Kokkola, Hannu*, Delegointitapahtuman sisältö; *Kärki, Eeva*, ATK:n vaikutus yrityksen henkilökuntaan; *Matilainen, Tuomo*, Yrityspeli koulutusmenetelmänä; *Partanen, Riitta*, Tietoliikenne yrityksessä; *Peltola, Markku*, Siirtyäkö maisemakonttoriin; *Ranta, Sirkka-Liisa*, Sairaalaorganisaatio Suomessa; *Ruohonen, Maija*, Toimialarationalisoinnista; *Salmelin, Maila*, Matkatoimisto yrityksenä; *Seppänen, Heikki*, Tullilaitos ja tuontiyrietykset; *Sipinen, Marja-Leena*, Henkilöresurssit ja ryhmätyö; *Suuronen, Eila*, Henkilökuntasuunnittelu; *Tammivuori, Pirkko*, Markkinoinnin kokonaisprosessin erittelyä; *Timonen, Pirkko*, Mallit tieteellisen ajattelun apuvälineinä.

Kansantaloustiede

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Jouko Paakkanen* on ekonomi *Olavi Sillbergin* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Taloudellinen kasvu) *Haavisto, Pirkko*, Stagnaatioteoria; *Heiniö, Erkki*, Teknillinen kehitys kasvutekijänä; *Hämäläinen, Esko*, Pääomakerroin ja taloudellinen kasvu; *Jouhki, Kirsti*, Kasvun teorian kehityshistoriaa; *Juolahti, Kari*, Talouspolitiikka ja taloudellinen kasvu; *Järvensivu, Lauri*, Suomen taloudellinen kasvu II maailmansodan jälkeen; *Karvinen, Matti*, Taloudellisen kasvun pullonkauloja; *Kokko, Juha*, Domarin kasvumalli; *Lilja, Kari*, Japanin taloudellinen kasvu ja rakennemuutokset; *Lindblom, Heidi*, Neuvostoliiton taloudellinen kasvu; *Moiilanen, Kari*, Taloudellisesta kasvusta ja sen mittaamisesta; *Pesola, Tauno*, Taloudellinen kasvu — välttämättömyys vai ei? *Rantanen, Anneli*, Rostowin ajatukset taloudellisesta kasvusta ja niiden kritiikki; *Sauhke, Yrjö*, Taloudellinen kasvu ja inflaatio; *Saukkonen, Pirkko*, Taloudelliseen kasvuun vaikuttaneet innovaatiot; *Wartiavaara, Tapio*, Saksan talousihme; *Vesterinen, Marja*, II maailmansodan jälkeiset suhdannevaihtelut.

Seminaariharjoituksissa, joita professori *Jouko Paakkanen* on ekonomi *Erkki Rissanen* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Kehitysmaiden ongelmia) *Airaksinen, Timo*, Epätasapainoisen kasvun teoria kehitysmaissa; *Auvinen, Erkki*, Kirja-arvostelu teoksesta Development Planning; *Ekholm, Sirkka-Liisa*, Maailmanpankin kehitysapu; *Karanko Kari*, Kehitysmaiden ongelmia ja taloudellisen kasvun edellytyksiä; *Koivisto, Jorma*, Maatalous kehitysmaiden ongelmiana; *Köppi, Arto*, Koulutuskysymys kehitysmaissa; *Lope, Marja*, Eräs aspekti taloudellisen kasvun ongelmiin; *Mattila,*

Outi, Trade not aid; *Mustonen, Helena*, Kehitysmaiden taloudellinen dualismi; *Newonen, Jarmo*, Kehitysmaiden taloudellinen yhteistyö; *Orispää, Yrjö*, Tasapainoisen kasvun teoria; *Partanen, Hannu*, Kehitysuunnittelu; *Pekkala, Pirkko*, Yrittäjä kehitysmaan taloudessa; *Rantakari, Ilari*, Työvoimaylijäämän reallokointi kehitysmaissa; *Sajaniemi, Eeva*, Kehitysavun kartoitus; *Sinivalo, Ismo*, Kehitysmaiden teollistumisen ongelmia; *Syvärinta, Jorma*, Intian väestöongelma; *Sörensen, Peter*, Kehitysmaiden ulkomaankaupan rakenne; *Tuomi, Heli*, Taloudellisen takapajuisuuden käsite ja sen mittaaminen; *Viksten, Matti*, Investointiaste ja taloudellinen kehitys.

Seminaariharjoituksissa, joita dosentti *Reino Rossi* on assistentti *Kari Haaviston* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Kansainvälinen talous) *Harjunkoski, Heikki*, Kennedyn kierros; *Heikkilä, Markku*, EEC:n ja EFTA:n yhdentymisen; *Huhtanen, Yrjö*, Maailmanpankki kehitysaluepolitiikan rahoittajana; *Laine, Kari*, Kultra ja sen merkitys maailmantaloudessa; *Lampén, Pekka*, Kehitysmaaintegraatiosta Keski-Amerikassa; *Lappi, Tapio*, Englannin kansainväliset taloudelliset ongelmat; *Lima, Esa*, Kehitysmaa-apu ja sen merkitys; *Mela, Jorma*, Kansainväliset pääomamarkkinat; *Nyman, Seppo*, EEC:n ja EFTA:n välinen kaupankäynti; *Palovaara, Juhani*, Yhdysvaltain maksutaseongelma; *Rossi, Ritva*, LAFTA; *Ruulio, Tomi*, Kansainvälinen Valuuttarahasto; *Solin, Martti*, Suorat investoinnit maailmantaloudessa; *Somersalmi, Yrjö*, Markkina-yhdyntymät ja kansainvälinen kauppa; *Tuomarila, Mikko*, COMECON; *Uuspää, Matti*, GATT ja sen merkitys kansainvälisessä kaupassa; *Vartiainen, Juhani*, Dollari ja punta kansainvälisinä valuuttoina; *Virtanen, Marjut*, UNCTAD.

Seminaariharjoituksissa, joita dosentti *Jaakko Lassila* on vt. assistentti *Eero Kallion* ja ekonomi *Jyrki Malmion* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Rahoitusmarkkinakysymyksiä) *Cederberg, Kari*, Kansainvälisiä luottoja myöntävät instituutiot; *Eskelinen, Pekka*, Liikepankin luottoekspansio; *Himanen, Veijo*, Arvopaperimarkkinat eri Pohjoismaissa; *Hovi, Tapio*, Valtio luotonantajana Suomessa; *Huuhka, Heimo*, Valtion obligaatioemissiot; *Jouhki, Marjatta*, Liikepankin portfolio policy; *Kanerva, Erkki*, Likvidit varat ja niiden vaikutus kysyntään; *Kojonen, Esko*, Kansainvälisen likviditeetin ongelmia; *Laine, Risto*, Punta ja dollari kansainvälisessä maksuliikenteessä; *Laine, Seppo*, Raha- ja finanssipolitiikka talouspolitiikan välineinä; *Lehtinen, Timo*, Rahoituksen tarjonnan analyysi kansantaloustieteessä; *Nummelin, Juhani*, Suomen luottojärjestelmä; *Riutankoski, Heikki*, Teollisuutemme rahoitus ja sen lähteet; *Riutta, Juhani*, Indeksiehto rahoitusmarkkinoillamme; *Saarinen, Veikko*, Rahalaitosten parametrikilpailu; *Temmes, Markku*, Eläkevakuutusjärjestelmä elinkeinoelämän rahoittajana; *Tikka, Kari*, Osake-emissiot rahoituslähteenä Suomessa; *Tuohinen, Pekka*, Suomen Pankin rahapolitiikka; *Vöry, Onerva*, Suomen rahoitusmarkkinoiden ”yksinkertaisuus”.

Seminaariharjoituksissa, joita dosentti *Arvi Leponiemi* on assistentti *Asko Korpelan* ja vt. assistentti *Jouko Ylä-Liedenpohjan* avustamina johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Ekonometrisen kysyntäanalyysi) *Ahola, Eero*, Alkoholijuomien kysyntäanalyysi; *Hassinen, Pekka*, Ekonometrisen kysyntäanalyysin periaatteita; *Kekki, Timo*, Henkilöautojen kysynnästä; *Koivula, Seppo*, Asuntojen kysynnän selittämisestä; *Korpela, Maj-Lis*, Identifikaatio-ongelma kysyntäanalyysissa; *Lehtonen, P. Anttoni*, Cobweb-malli maatalouden ominaissuhdanteiden kuvaajana; *Mäki, Timo*, Törnqvistin kysyntäfunktiot; *Närhi, Hannu*, Taloudellinen ennakointi ja ennakointimenetelmät; *Ohranen, Jyrki*, Kulutusbudjettitutkimuksista; *Penttinen, Jyrki*, Regressioanalyysi kysyntätutkimuksissa; *Pusa, Raimo*, Sanomalehtipaperin kysynnästä Suomessa; *Runoinen, Ritva*, Kuluttajain säästämisestä; *Salo, Eeva-Liisa*, Kestokulutushyödykkeiden kysynnästä; *Seppälä, Matti*, Elintarvikkeiden kysynnän selitysmalli; *Timonen, Pirkko*, Poikkileikkaus- ja aikasarjatutkimukset kysyntäanalyysissa ja niiden yhdistäminen; *Vasara, Kirsti*, Kotitalouksien tulojoustojen kansainvälinen vertailu; *Vuitala, Antti*, Multikollineaarisuus; *Vuitala, Riitta*, Osamaksukaupasta ja sen taloudellisista vaikutuksista.

Seminaariharjoituksissa, joita syyslukukaudella KTL *Kalevi Kailasvuori* on KTM *Reino Airikkalan* avustamana ja kevätlukukaudella KTM *Reino Airikkala* ekonomi *Pertti Vaarteen* avustamana johtanut, on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

(Aihepiiri: Ulkomaankaupan teoria) *Dahlstedt, Roy*, Kansainvälisen kaupan ”puhdas” teoria; *Heino, Martti*, Vuoden 1957 devalvaatio Suomessa; *Hillu, Liisa*, Keynesiläinen avoimen talouden malli; *Keihäs, Kari*, Ostovoimapariteettiteoria; *Kivimäki, Kirsti*, Kiinteät vs. vapaasti vaihtelevat valuuttakurssit; *Koivunen, Heikki*, Vapautuvat itämarkkinat; *Kokkonen, Leo*, Maksutase kuvauksen ja analyysin välineenä; *Koskinen, Yrjö*, Devalvaation maksutasevaikutukset; *Kosunen, Reijo*, Kansainvälisen kaupan hyvinvointiaspekti; *Krabbe, Markus*, Maksutaseen tasapaino talouspolitiikan tavoitteena; *Laurila, Tuulikki*, Maksutaseen tasapainokäsitteet; *Leskinen, Olli*, Maksutaseen modernit sopeutumismekanismit; *Pasanen, Esa*, Miksi kauppaa käydään, Gains from Trade; *Seppänen, Heikki*, Suomen maksutaseongelma; *Toivanen, Risto*, Tuontirajoitukset talouspolitiikan välineenä; *Wilkman, Raimo*, Valuuttamarkkinat ja niiden tasapaino.

Oikeustiede

Professori *K. A. Telarannan* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Kanerva, Ritva, Edustajan vastuu vekselilain mukaan; *Kupari, Liisa*, Vekselin protesti; *Lehtimäki, Mirja*, Legitimaatiopaperit; *Mäki, Raimo*, Vekselin hyväksyminen; *Naarajärvi, Heikki*, Vekselin diskonttaus ja rediskonttaus; *Nilola, Kari*, Hallituksen patenttilakiesityksen uutuuksista; *Purstainen, Juha*, Oma vekseli; *Saastamoinen, Sinikka*, Vekselin käyttömahdollisuudet ja taloudellinen merkitys; *Siren, Lea*, Prokuristin toimivalta; *Smedman, Kaj*, Velkojaolettama; *Suomi, Helinä*, Vekselitakaus; *Tammivuori, Pirkko*, Haltijaolettama; *Tarkkala, Aarno*, Vekselivelilliset ja heidän vastuunsa; *Terävä, Eeva-Liisa*, Henkilökohtaisiin suhteisiin perustuvat väitteet vekselioikeudessa; *Vennäkoski, Matti*, Vekselin väärennys; *Vuitanen, Jorma*, Vekselin eräänäminen ja maksu.

Professori *Pertti Muukkosen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Kauhanen, Reima, Tarjouksen peruuttaminen; *Parkkinen, Erkki*, Määrämuotoisten sopimusten tarjous; *Seppänen, Heikki*, Tarjouksen voimassaoloaika; *Virta, Jukka*, Hyväksyvän vastauksen ns. puhtausvaatimus; *Lindén, Krister*, Sopimusneuvottelut; *Vitikainen, Eero*, Oikeustoimen sopimussääteisestä muodosta; *Lehtimäki, Kari*, Vahvistuskirje; *Saini, Timo*, Asemavaltuuus; *Sjöman, Timo*, Valtakirjan antaminen ja peruuttaminen; *Mangström, Marita*, Prokuran antaminen ja peruuttaminen avoimessa yhtiössä; *Paloheimo, Raisa*, Prokuravaltuutuksen laajuus; *Raulo, Hannu*, Prokuran lakkaaminen; *Lipponen, Matti*, Osakeyhtiön tilintarkastajien vastuu.

Vt. professori *Lassi Kilven* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Asikainen, Risto, Omistustajan laskeminen satunnaisessa myyntivoitossa; *Granlund, Sirkka*, Ulkomaalaisen yrityksen suomalaisen yritykseen sijoittaman pääoman ja koron verotuksellisesta käsittelystä; *Hakala, Pertti*, Käyttö- ja vaihto-omaisuuden käsittelystä osakeyhtiöitä fusioitaessa; *Hakuni, Heikki*, Harkintaverotuksen muodolliset edellytykset; *Kauppinen, Kare*, Kiinteä toimipaikka tuloverotuksessa; *Kiiski, Asko*, Jälkiverotuksen edellytykset; *Korhonen, Veikko*, Kiinnitettyjen velkojen korkojen vähennyskelpoisuus kunnallisverotuksessa; *Kosonen, Juhani*, Indeksi- ja kurssivoitot veronalaisena tulona; *Kuortti, Pentti*, Liike- ja ammattitulon verotuspaikka kunnallisverotuksessa; *Laaksonen, Pentti*, Veroa koskevan säännöksen säätämisyjärjestyksestä; *Lahtinen, Lauri*, Eläkesäätiöiden tuloverotus; *Lampinen, Seppo*, Pankkien omaisuuden ja sen tuottaman tulon verotuksellisesta käsittelystä; *Lassila, Kari*, Missä määrin toteutumaton arvonnousu on veronalaista tuloa; *Lindqvist, Esa*, Veronalaisuuden synnyttävä saanto satunnaisessa myyntivoitossa; *Luoto, Pertti*, Liikennetulojen verotuspaikasta; *Manner, Kari*, Kommandiittiyhtiön verotus; *Mäkiranta, Erkki*, Arvonvähennykset aineettomasta käyttöomaisuudesta; *Mönkkönen, Harri*, Voimatalouden verotuspaikasta; *Raevuori, Pekka*, Varausten vähennyskelpoisuus; *Rysä, Olli*, Verojen vähennettävyydestä; *Saksi, Veikko*, TOA:n mukaiset degressiiviset arvonnousu- ja vähennykset; *Suominen, Antti*, Vakuutuslaitosten tulo- ja omaisuusverotuksesta; *Syrjä, Reijo*, Vaihto-omaisuuden hankintamenon jaksottaminen; *Vihma, Ari*, Keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön verovelvollisuudesta osakkaan saamasta asuntoedusta; *Vuori-Karvia, Timo*, Osinko veronalaisena tulona ja *Väntsi, Risto*, Palautuneiden arvonnousujen vähennysten veronalaisuus.

Apulaisprofessori *Juhani Kyläkallion* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Dahlstedt, Roy, Osakeyhtiön tilintarkastajan tehtävät; *Haave, Signe*, Yhtiökokouksen kulku; *Haveri, Heikki*, Osakeyhtiön hallituksen vastuu yhtiön virkailijoiden väärinkäytöksistä; *Heiskanen, Juhani*, Prokuristin toimivalta; *Kääriäinen, Risto*, Vertailu tulo- ja omaisuusveron vaikutuksesta pääoman tuottoon harjoitettaessa liiketoimintaa osakeyhtiön, kommandiittiyhtiön tai yksityisen yrittäjän muodossa; *Lindström, Kunto*, Vastuu perustettavan osakeyhtiön lukuun

tehdyistä oikeustoimista; *Luhtanen, Jukka*, Myyjän oikeudesta ostajaa kohtaan, joka on lainlyönyt osamaksusopimukseen perustuvan maksuvelvollisuutensa; *Mononen, Pertti*, Osakeyhtiön oikeus hankkia omia osakkeitaan lunastamalla tai muulla tavoin; *Ovaska, Kalevi*, Myyjän viivästys erityisesineen kaupassa; *Pitkänen, Risto*, Prokuran antaminen eri yritysmuodoissa; *Sipilä, Leena*, Vilpillinen mainonta; *Siukonen, Harri*, Avoin kauppa; *Stude, Veikko*, Vähemmistön suoja osakeyhtiössä; *Sulamaa, Olli*, Yhtiömiehen vastuu avoimessa ja kommandiittiyhtiön edut ja haitat toisiinsa nähden siviilioikeudellisessa merkityksessä; *Tuomi, Kari*, Myyjän oikeuskeinoista, kun ostaja ei ota vastaan kaupan kohdetta.

Sosiologia

Apulaisprofessori *Paavo Seppäsen* johtamissa sosiologian seminaariharjoituksissa on esitetty ja käsitelty seuraavat esitelmät:

Härkönen, Kaarina, Matkailumainonta — tavoitteet ja funktiot; *Häyrinen, Liisa*, Ulkomailta Suomeen suuntautuva matkailu; *Jungell, Pirjo*, Sihteeri-instituutio sosiaalisena laitoksena; *Kokko, Liisa*, Työ- ja vapaa-ajan organisoiminen eri vaihtoehdot; *Leskinen, Olli*, Asenteet ja käyttäytyminen mittauksen kohteina; *Niinivaara, Marjatta*, Yritysdemokratia, työtyytyvyys ja tuottavuus; *Peltonen, Terttu*, Palvelupisteiden sijoitus palvelusten käyttäjän näkökulmasta; *Pimiä, Ritva*, Autolautta sosiaalisena yhteisönä; *Riikonen, Esko*, Matkailupalvelusten organisaatio Suomessa; *Ruusunen, Aimo*, Kodin sisustus ja sosiaalinen rakenne; *Rysä, Olli*, Vuorotyö Suomen teollisuudessa ja liike-elämässä; *Tuokko, Seija*, Elokuva ja sosiologia; *Vaalu, Seija*, Loman sisältö ja lomaan tyytyvyys; *Viitanen, Jorma*, Populaari- ja eliittikulttuurin funktiot modernissa yhteiskunnassa.

Talousmaantiede

Professori *Stig Jaatisen* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

S y s l u k u k a u d e l l a: *Forsman, Leena*, Suomen teollisuuden alueellinen kehitys; *Immonen, Seija*, Keski-Amerikan väestö, maanviljely ja sen tuotanto; *Kotilainen, Pirkko*, Suomalaisasutus USA:n keskilännessä; *Laitinen, Timo*, USA:n lentoliikenne; *Matilainen, Tuomo*, Kalifornian keinokasteluviljely; *Pakkanen, Outi*, Norjan metsä- ja puutalous; *Oksa, Sinikka*, Utahin mormoonien maanviljely; *Saarinen, Tarja*, USA:n itärannikon terästeollisuus; *Sartio, Leena*, Floridan maatalous; *Toivola, Hannu*, Pohjois-Amerikan Luoteisosien hedelmänviljely.

K e v ä t l u k u k a u d e l l a: *Haapaniemi, Marja-Liisa*, Ruotsin maatalous ja sen viimeaikainen kehitys; *Joukio, Ilkka*, Turun alueen kansainvälinen laivaliikenne; *Kesti, Riitta*, Columbia-joki projekti ja sen taloudellinen merkitys; *Lehmus, Voitto*, Lumivauriot ja häiriöt Suomessa; *Leimu, Esa*, Havaiji; *Närhi, Risto*, Väestökatokunnat Suomessa; *Roman, Eero*, Suomen metsät teollisuuden raaka-ainelähteinä; *Råman, Pekka*, Kanadan Maritim — provinssit; *Salo, Helvi*, New Orleans -sen kehitys ja merkitys Mississippi-Jokilaakson keskuksena; *Vuorinen, Marja*, Peace River (Kanada) uudisasutusalueen kehityksestä.

Lehtori *Jaakko Havukkalan* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Arponen, Tapio, Suomen malmikaivokset; *Arvola, Eeva*, Ranska matkailumaana; *Halkonen, Kaija*, Benelux-taloussiitto; *Hildén, Göran*, Kuparin tuotanto maapallolla; *Ivonen, Esko*, Helsingin ja Manner-Euroopan välinen autolauttaliikenne; *Kallama, Markku*, Satama ja meritse tapahtuva tavaravaihto; *Karjalainen, Jorma*, Berliinin ja Länsi-Saksan välinen tavaraliikenne; *Kokkola, Hannu*, Rautamalmin ja teräksen tuotanto maapallolla; *Laitinen, Hannele*, Riisin tuotanto maapallolla; *Leskelä, Marketta*, Itävallan talousmaantiede ja siihen vaikuttavia luonnonmaantieteellisiä tekijöitä; *Lindholm, Hannu*, Pohjois-Amerikan ja Euroopan sisävesiliikenne; *Partanen, Riitta*, Norjan ulkomaankauppa; *Pilve, Pentti*, Suomen poliittismaantieteellinen asema tämän päivän maailmassa; *Reenpää, Lauri*, Afrikan maiden itsenäistyminen; *Sahri, Eljas*, Maapallon kalastuksesta; *Seeck, Ossi*, Jäätalvi ja sen aiheuttamat vaikeudet ja lisäkustannukset talviliikenteellemme; *Smolar, Rony*, Sveitsin puolueettomuus; *Tuominen, Heikki*, Maailman meriliikenne ja kauppalaivastot; *Virkki, Eila*, Ceylon.

FT *Kai-Veikko Vuoriston* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Allén, Anneli, Etelä-Ruotsin väestönkeskittymät; *Cornér*, (o.s. Hyppönen), *Inkeri*, Hotelli- ja virkistyspalveluiden sijoittuminen Helsingissä; *Haavisto, Matti*, Maapallon alumiinin tuotanto ja käyttö; *Harju, Osmo*, Suomen maa- ja vesiliikenteen kehitys toisen maailmansodan jälkeen; *Hälvä, Hannu*, Herttoniemen teollisuusalue; *Kallioniemi, Saara*, Suomen hitaasti kehittyneet kaupungit ja kauppalat; *Karanko, Kari*, ABC-kaupunki saksalaisen esimerkin valossa; *Karine, Pirkko*, Aasian puoleisen Neuvostoliiton talouselämä; *Lahelma, Heikki*, Kesä-Porvoo; *Luhtala, Pentti*, Euroopan maantiliikenneverkko siihen liittyvine alueellisine piirteineen; *Naskali, Osmo*, Talousalueiden määrittämisestä Suomessa; *Nisula, Markus*, Suomen matkustajalentoliikenne; *Peitsala, Osmo*, Intian maanviljelyksestä; *Puosi, Risto*, Keskimääräiset kuljetusajat ja -rahdit eräiden kuljetusmuotojen osalta Helsingistä muuhun Eurooppaan; *Salin, Viljo*, Euroopan alppialueen tuotanto; *Salonea, Hannu*, Vähittäiskauppa- ja palveluvarustuksen mittaamisesta; *Sinko, Mikko*, Helsingin ulomman kehätien äärellä sijaitseva yritystoiminta; *Siraste, Pentti*, Osuuskauppojen jakautuma ja toimintamuodot; *Suila, Keijo*, Matkailututkimukset ja niiden metodit; *Virtanen, Heikki*, Etiopia; *Vuorimaa, Pirkko*, Euroopan viininviljelyalueet.

Talousmatematiikka

Apulaisprofessori *Jouko Mannisen* johtamissa seminaariharjoituksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Estlander, Rolf, Fortran-tietokoneohjelmoinnin perusteita; *Grönbärj, Klaus*, Tuotannon ja työvoiman optimointimalli; *Huttunen, Maija-Liisa*, Warehousing Problem; *Kairinen, Antti*, Yhden hyödykkeen markkinoiden dynaamisia malleja; *Karlsson, Ari*, Lineaarinen suunnittelu ja pelien teoria; *Kelhu, Eero*, Hajautusmenetelmän käyttö resursien jaossa; *Lamio, Aulis*, Markovien ketjut, esittely ja sovellutuksia; *Lehtonen, Olavi*, Harrodin ja Domarin mallit; *Lipponen, Tapio*,

Interpolaatiomenetelmistä; *Luoma, Pekka*, Kahden henkilön ko-operatiiviset pelit; *Pohjolainen, Pekka*, Eräs kuljetusprobleemin laajennus; *Reinamo, Seppo*, Kielen tehokas koodaus; *Räisänen, Pekka*, Kustannusten käsittelystä matriisilaskennalla; *Salmi, Timo*, Heikko ja vahva suurten lukujen laki; *Tuomioja, Liisa*, Hyötyfunktion malleista; *Varpula, Risto*, Kauppamatkustajan probleemi, *Vehman, Marita*, Nykyarvomenetelmän ja sisäisen korkokannan menetelmän sopivuus hyväksyttävyysskriteeriksi rahoitus- ja investointiprojekteissa; *Wesamaa, Olavi*, Äänestysliittoutumat ja äänestysvoimakkuuden mittaaminen; *Välisalo, Tuomo*, Jatkuva laadunvalvonnasta.

Tavaraoppi ja teknologia

Dosentti *Erkki Aaltion* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Asunmaa, Liisa, Metallipursot; *Baldauf, K. E. I.*, Steriilit pakkaukset; *Harkkila, Eeva-Liisa*, Jätepaperin hyväksikäyttö; *Jormakka, T. J.*, Kelmun valmistus, ominaisuudet ja käyttö; *Lahti, R. O.*, Muovipuu; *Lempiäinen, Anneli*, Maitopakkaukset; *Linnainmaa, J. E.*, Vesijohtoputket; *Mappes, D. J.*, Sulfiittijäteliuoksen sokereiden hyväksikäyttö; *Mäki, Kaisa*, Tablettien pakkaus; *Peltola, Irene*, Alumiini; *Priha, J. E.*, Vanerin liimaus; *Rintakoski, Kirsti*, Kartonkipakkausten koetusmenetelmät; *Rusanen, Arja*, Voimapaperi; *Ryttilahti, J. E.*, Koboltti; *Savolainen, Sinikka*, Korroosionestomaalaus; *Urpio, Raili*, Rasvatiivis paperi.

Lehtori *Jukka Jutilan* johtamissa seminaariharjoituksissa on käsitelty seuraavia aiheita, joista osanottajat ovat kirjoittaneet tutkielman ja pitäneet esitelmän:

Jänis, J. V., Värifilmeistä; *Lankinen, A. T.*, Pakkauslasi; *Lehti, T. A.*, Polypropeeni; *Nyman, Aila*, Sooda; *Simola, H. K.*, Ydinvoima sähköenergian lähteenä; *Suihkonen, Riitta*, Kuparimalmin rikastamisesta; *Toppinen, E.*, Syvävedetyt muovipakkaukset; *Vartiainen, K. V. E.*, Moottoriöljyt.

Tilastotiede

Apulaisprofessori *Jouko Mannisen* johtamissa seminaariharjoituksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

Kettunen, Jaakko, Tilastollinen selvitys aineiden valinnasta ekonomin tutkinnossa vuosilta 1961–1965; *Krogius, Kaisa*, Ei-parametraalinen trendianalyysi; *Liinpää, Arto*, Tilastollinen analyysi Enso-Gutzeit Oy:n kassavirtasuureista vuosilta 1956–66; *Palmén, Harry*, Lyhyen tähtäimen ennakointi varaston optimoinnissa; *Sakki, Jouni*, Quota-metodi; *Salo, Tuire*, Opintojen viivästymisen syyt Kauppakorkeakoulussa; *Summa, Risto*, Analyysi henkivakuutushankinnan kehityksestä vuosina 1963–1967; *Tarpila, Lauri*, Laatu ja valikoima hintaindeksissä; *Tetri, Risto*, Trendikäyrän eri tyypit ja trendin valinnan perusteet.

C. LIIKKEENJOHDON TÄYDENNYSKOULUTUS

Liikkeenjohdon Täydennyskoulutuskurssi järjestettiin kuluneena lukuvuotena yhdennentoista kerran. Kurssin järjestäjänä toimi tämän alan koulutusta varten perustettu Liikkeenjohdon Instituutti, jonka kannatusyhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi Kauppakorkeakoulu liittyi välittömästi yhdistyksen perustamisen jälkeen syyskuussa 1964.

Kahdeksan viikon pituinen internaattikurssi oli jaettu kolmeen jaksoon. Kurseille osallistui 27 käytännön liike-elämässä johtajakokemusta saanutta henkilöä, joilla useimmilla oli jokin akateeminen loppututkinto takanaan. Keväällä ja syksyllä kurssi pidettiin Leppilammen Matkailuhotellissa, talvijakso Aavarannan kurssikeskuksessa Kirkkonummella.

Lisäksi Liikkeenjohdon Instituutti on lukuvuoden aikana järjestänyt kolme viikon pituista jaksoa kahdella 3-viikkoisella liikkeenjohdon täydennyskoulutuskurssilla (Keski-Suomen ja Pohjois-Suomen kurssit Ruupsaaren Lomahotellissa Viitasaarella).

Kurssien tavoitteena on:

- osanottajien ohjaaminen liikkeenjohdolliseen ajatteluun ja pulmien käsittelyyn yrityksen kokonaisuuden kannalta,
- osanottajien johtamismenetelmien tuntemuksen lisääminen,
- yrityksen toiminnan eri osien ja näiden yhteistoiminnan selvittäminen osanottajille,
- yrityksen ulkopuolisten taloudellisten ja sosiaalisten tekijöiden merkityksen selvittäminen sekä näiden tekijöiden tarkastelu yrityksen johtamisen kannalta.

Opetusohjelma sisälsi jaksojen puitteissa seuraavat osat:

I jakso

1. Liikkeenjohdon tehtävät ja yrityksen tavoitteet
2. Yrityksen organisaatio
3. Henkilöhallinto

II jakso

4. Liiketoiminnan suuntaaminen ja markkinoinnin johto

III jakso

5. Valmistuksen johto
6. Taloudellinen suunnittelu ja valvonta
7. Liikkeenjohto ja muuttuva yhteiskunta

Kurssien opettajina toimi helsinkiläisten kauppakorkeakoulujen opettajien lisäksi useita käytännön liike-elämän johtohenkilöitä ja liikkeenjohdon asiantuntijoita, kaikkiaan yli 70 henkilöä.

Kurssitoiminta jatkuu lukuvuonna 1968—69.

D. LIIKETALOUSTIETEELLINEN TUTKIMUSLAITOS (LTT) (v. 1967)

Korkeakoulun piirissä harjoitettu instituuttimuotoinen liiketaloustieteellinen tutkimus on kuluneenakin vuonna pääosiltaan tapahtunut korkeakoulun yhteydessä toimivassa Liiketaloustieteellisessä Tutkimuslaitoksessa. Kaikkiaan on vuoden aikana tutkimusohjelmaan sisällytynyt 31 erillistä tutkimusta, joista huomattava osa on ollut varsin laajamittaisia. Teoreettisluontoisten perustutkimusten ohella on tutkimusohjelmaan kuulunut talouselämää välittömästi palvelevia sovellettuja tutkimuksia.

Tutkimusvuoden ohjelmaan sisällyneistä, perustutkimuksen piiriin kuuluvista tutkimuksista mainittakoon tutkimus päätöksenteosta ja sen apuna käytettävistä menetelmistä, matkailun taloudellista merkitystä ja sen mittaamismahdollisuuksia koskeva tutkimus, teollisuusmuotoilun tavoitteita ja merkitystä koskeva tutkimus, ulkomaisen tytäryhtiön muodostamisen ja toiminnan problematiikkaa käsittelevä tutkimus sekä tutkimus vähittäiskaupan dimensioita selittävästä tekijöistä.

Sovelletun tutkimuksen piiriin kuuluneista tutkimuksista voidaan ehkä merkittävimpanä mainita valtakunnallinen keskushierarkia- ja vaikutusalueutkimus, jolla epäilemättä on hyvinkin suuri käyttöarvo monessakin suhteessa. Tämän ohella on laitoksen ohjelmaan sisällytynyt lukuisia alueellista suunnittelua palvelevia tutkimustehtäviä, jotka selvittävät maan eri osien talouselämän rakennetta ja kehitystä, liikenneoloja sekä markkinaolosuhteita.

Tutkimuslautakuntaan ovat kertomusvuonna kuuluneet professori *Mika Kaskimies* puheenjohtajana sekä jäseninä professorit *Pekka Heinänen*, *Jaakko Honko*, *Martti Saario* ja *Fedi Vaivio* sekä VTT *Aarni Nyberg*.

Tutkimuslaitoksen vt. johtajana on toiminut professori *Mika Kaskimies* ja vt. hallinnollisena johtajana KTM *Jarmo Granfelt*.

Laitoksen eri osastojen johtajina ovat toimineet:

A-osasto, organisaatio- ja henkilökuntakysymykset: KTL *Leo Ahlstedt*

C-osasto, kannattavuus- ja kustannuskysymykset: Professori *Jaakko Honko*

D-osasto, kotimaan jakelutaloudelliset kysymykset: KTM *Jarmo Granfelt* (vt. os.joht.)

E-osasto, ulkomaankauppakysymykset: Professori *Fedi Vaivio*

S-osasto, menekinedistämiskysymykset: KTT *Martti Särkisilta*

Laitoksen organisaatiota ja toimintaa selostetaan lähemmin sen omassa toimintakertomuksessa.

IV Opettajain ja virkailijain kirjallinen tuotanto sekä toiminta korkeakoulun ulkopuolella

Toiminnastaan korkeakoulun ulkopuolella, luottamustehtävistään, saamistaan huomion- ja kunnianosoituksista ja kirjallisesta tuotannostaan ovat opettajat antaneet vuosikertomusta varten seuraavat tiedot:

AALTIO, ERKKI A:

Lohjan kauppalan vesilautakunnan varapuheenjohtaja. Teknillisen korkeakoulun paperikemian dosentti. Lohja-Kotka Oy:n (1. 2. 1968 lähtien Joutseno-Pulp) tutkimuspäällikkö.

Osallistunut EUCEPA-kongressiin (aiheena kartonki) Berliinissä 22—27. 4. 1968. Luennoinut Teknillisessä korkeakoulussa paperikemiaa 2 vt.

Julkaisut:

(& Timo Vainio): Polyteenin ja pohjarainan väliseen adheesioon vaikuttavista tekijöistä pursotinpäällystyksessä, I osa Paperi ja Puu No 4A, II osa Paperi ja Puu No 4, Hki 1968. — Syrjäyttävätkö muovit paperin? Talouselämä 18/1968.

AHLSTEDT, LEO:

Liikkeenjohdon Instituutin sivutoiminen johtaja. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen A-osaston johtaja. Ekonomiliitto r.y.:n koulutuksen johtoryhmän jäsen. Ekonomia-lehden toimituskunnan jäsen. KY:n upseerit-kerhon kuraattori.

Osallistunut toukokuussa 1967 Brysselissä Management Centre of Europe'n järjestämään seminaariin "New Product Planning and Development" sekä syyskuussa Liikkeenjohdon Instituutin edustajana International University Contact for Management Education-nimisen järjestön vuosikongressiin Fontainebleau'ssa Ranskassa.

Luennoinut Liikkeenjohdon Instituutin, Vientikoulutussäätiön ym. yhteisöjen ja yritysten erilaisissa koulutustilaisuuksissa. Ottanut osaa opetukseen aiheesta "Principles of Management" Ulkoasiainministeriön Kansainvälisen kehitysavun toimiston järjestämässä International Seminar for Co-operative Development-seminaarissa. Toiminut erilaisissa konsultointitehtävissä.

Julkaisut:

Yrityksen informaatiojärjestelmät johtamisen apuna, Ekonomia 2/1968, Hki 1968. 3 s. — Liikkeenjohdon koulutusta kansainvälisellä tasolla, Teknillinen Aikakauslehti 1967.

AIRIKKALA, REINO:

Tutkija Suomen Pankin taloustieteellisessä tutkimuslaitoksessa.

ALHO, KEIJO:

Toiminut Therapiea-säätiön hallituksen jäsenenä vuodesta 1968. Os.-avd. Alho/SFK:n puheenjohtaja vuodesta 1965 lähtien.

Julkaisuut:

Suomen teollistumisen alkuvaiheita. 176 s. Keuruu 1968.

ARTTO, EERO:

Teknillisen Korkeakoulun Teollisuustalous IV:n erikoisopettaja.

Vuositolintarkastajana, valvontatarkastajana ja neuvottelevana asiantuntijana eräissä yhteisöissä.

Esitelmöinyt: Vientikoulutussäätiön Vientipäällikköseminaarissa syksyllä 1967 aiheista: Katetuottoajattelun periaatteet; Katetuottoajattelu ja kannattavuustarkkailu ja Katetuottoajattelun sovellutuksia vientiin. Vientikoulutussäätiön Vientiteknillisellä kurssilla syksyllä 1967 ja keväällä 1968 aiheesta: Kannattavuuslaskelmat ja vientihinnoittelu; Vientikoulutussäätiön Vientimarkkinoinjakursseilla liiketaloudellisista aiheista; Tasearvostelusta, rahoituksesta ja kassavirta-analyyseistä eri paikoissa.

Julkaisuut:

Tasetutkimus valtion osakeyhtiöistä vuosilta 1958—1966, Hki 1967 (offset). 125 s. — Tasearvosteluja. Talouselämä 1967.

CASTRÉN, KARI:

Opintomatka Länsi-Saksaan ja Itävaltaan 1.—26. 6. 1967.

Julkaisuut:

Taloustieteiden metodologiaa. 12 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja II/1967, Hki 1967. — Kilpailu ja kasvu I—II. 26 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja III—IV/1967, Hki 1967. — Tutkimustyö yritystoiminnassa. Liiketalous 7/1967. — Yritysten yhdentyminen — liiketaloudellinen nykyilmiö. Liiketalous 4/1967. — Toimialarationalisoinnista I—II—III—IV. Merkonomi 5, 6, 7 ja 8/1967. — Automaation työllisyysvaikutuksista. Merkonomi 3/1968. — Taloudellisen kasvun kustannukset. Talouselämä 9/1967. — Yritysten yhdentyminen toimialarationalisoinnin keinona. Talouselämä 21/1967. — Tutkimus ja tuotekehittäminen. Talouselämä 37/1967. — Devalvaatio ja hintojen joustot. Talouselämä 43/1967. — Ihmiset ja yritykset vuosisatamme lopulla. Talouselämä 48/1967. — Ulkomaankaupan taseista. Aamulehti 11. 5. 1967. — Kasvupolitiikka markkinataloudessa. Aamulehti 3. 8. 1967. — Koulutuksen taloudelliset vaikutukset. Aamulehti 9. 8. 1967. — Kilpailun teoriaa. Aamulehti 25. 8. 1967. — Taloudellisen kasvun valoa ja varjoa. Aamulehti 31. 8. 1967. — Talousjärjestelmä ja hyödykevalikoima. Aamulehti 17. 9. 1967. — Minkä kokoinen on tehokas yritys? Aamulehti 20. 10. 1967. — Yrityskohtainen yhdentymistutkimus. Aamulehti 21. 12. 1967.

Kirjaesittelyjä eri aikakaus- ja sanomalehdissä.

ERÄMETSÄ, ERIK:

Jyväskylän yliopiston saksan kielen professori. Helsingin yliopiston germaanisen filologian dosentti. JY:n studia generalia-toimikunnan puheenjohtaja. Jyväskylän suomalais-saksalaisen yhdistyksen puheenjohtaja. Jyväskylän kielitieteellisen yhdistyksen puheenjohtaja. Savonlinnan kieli-instituutin johtokunnan puheenjohtaja.

Toiminut asiantuntijana täytettäessä saksan kielen apulaisprofessorin virkaa Jyväskylän yliopistossa.

Valtion Humanistisen Toimikunnan jäsen 1. 9. 66—. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen edelleen.

Osallistunut Institut für deutsche Sprache'n vuosikokoukseen Mannheimissa maaliskuussa 1967.

Tutkimusmatka Saksaan 24. 5.—23. 6. 1967.

Julkaisu:

Arvostelu teoksista *Fritz Tschirch, Geschichte der deutschen Sprache I*, Berlin 1966 ja *John T. Waterman, A History of the German Language*, 1966, Neuphilologische Mitteilungen 1/69/1968.

GRANFELT, JARMO:

Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos, vt. hallinnollinen johtaja, D-osaston vt. johtaja. Kauppakorkeakoulun julkaisutoimikunnan sihteeri. Lapin teollisuustoimikunnan sihteeri v:sta 1959 alkaen.

GUSTAFSSON, KAJ:

Teollisuustalouden assistentti Teknisessä korkeakoulussa kevätlukukaudella. Hakalehdon Yhteiskoulun taloudenhoitaja ja rakennustoimikunnan jäsen. Asiantuntijaryhmän jäsen puutuotteiden loppukäyttöä selvittelevässä tutkimuksessa. Tilintarkastajana muutamissa yhteisöissä.

Luennoinut Kansainvälisessä Osuustoimintaseminaarissa Espoossa 14. 8. 1967 aiheesta Management Planning ja 25. 8. 1967 aiheesta Marketing Strategy.

Julkaisu:

Ekonomikunnan sijoittumista ja palkkatasoa selvittelevä tutkimus. Ekonomi n:o 4. Hki 1967. — Ekonomernas tjänsteställning och lönenivå. Affärsekonomisk Revy nr 3. Hfors 1967.

HAAVISTO, KARI:

Toiminut uimaseura Veteiset ry:n johtokunnassa.

Suorittanut opintomatkan Tukholmaan (30. 10.—3. 11. 67) ja tutustunut siellä "Sekreteriat för ekonomisk planering"-nimisen valtiovarainministeriön osaston toimintaan.

Julkaisu:

Kokonaistaloudellinen suunnittelu. Aamulehti 8. 9. 1967. — Mitä kokonaistaloudellinen suunnittelu on ja tarvitaanko sitä Suomessa, 6 s. *Ekonomia* 8/1967. — Kokonaistaloudellinen suunnittelu ja talousprosessi. 11 s. + summary. *Liiketaloudellinen Aikakauskirja I/1968*. Hki 1968. — Kokonaistaloudellisen suunnittelun ja yritysten suunnitelmien keskinäinen koordinointi. Talousneuvoston sihteeristölle osoitettu muistio (moniste). 31 s. Hki 1968.

HAKAMIES, REINO:

Edelleen Romanistisches Jahrbuchin toimituskunnan jäsen.

Julkaisu:

Ranskalaisia liikekirjeitä ja harjoituksia, 2. täysin uusittu painos, Hki 1968.

HALLAMAA, TIMO:

Luennoit ja kuulustellut kirjanpidon ja kustannuslaskennan peruskurssit Länsi-Suomen Kesäyliopistossa Porissa 5. 6.—7. 7. 1967.

Luennoit Puhelinlaitosten Liitto ry:n ekonomiseminaarissa 24. 4. 1968 aiheesta ”Kannattavuuden suunnittelu ja valvonta”.

Suorittanut valvontatarkastusta eräässä yrityksessä.

Julkaisu:

Valistustoiminta yrityksen siirtyessä ATK:hon. 3 s. ATK:n Tietosanomat 3/1967. — Hintapolitiikka. 3 s. Valokuvaaja 6/1967.

HAVUKKALA, JAAKKO:

Julkaisu:

Maapallon merien tuotanto. 5 s. Öljyposti 1/1967. — Valtioiden maantieteellisen sijainnin merkityksestä ulkomaankauppaan. 4 s. Öljyposti 2/1967. — Maapallon kumintuotannosta. 3 s. Öljyposti 3/1967. — Maapallon kahvintuotannosta. 3 s. Öljyposti 4/1967. — Peru. 4 s. Öljyposti 1/1968.

HEINÄNEN, PEKKA:

Lääkintöhallituksen tieteellisen neuvoston jäsen, Valtion kielitutkintolautakunnan apujäsen, Matemaattisten aineiden aikakauskirjan toimituskunnan jäsen, Suomen Kemistiliiton neuvottelukunnan puheenjohtaja, Suomalais-Itävaltalaisen yhdistyksen puheenjohtaja, Lvv-tavaratoimikunnan puheenjohtaja, KY:n kunniavaltuuskunnan jäsen.

Suomalaisen Liikesivistysrahaston hallituksen jäsen, Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Säätiön hallintoneuvoston ja tutkimuslautakunnan jäsen. Niilo Helanderin Säätiön hallituksen jäsen, Tavaraselosteliiton ja sen hallituksen puheenjohtaja, Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Kalervon hallintoneuvoston puheenjohtaja, Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan hallintoneuvoston jäsen, Noiro Oy:n johtokunnan jäsen.

Ollut asiantuntijana kuultavana Eduskunnan sivistysvaliokunnassa 18. 10. 1967 peruskoulun vieraiden kielten asemaa käsiteltäessä.

Osallistunut Tukholmassa (Handelshögskolan i Stockholm) pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokoukseen 15.—18. 11. 1967. Osallistunut Helsingissä (Svenska Handelshögskolan) 14. 3. 1968 pidettyyn Suomen kauppakorkeakoulujen rehtorien kokoukseen sekä Turussa (Åbo Akademi) 19. 1. 1968 ja Helsingissä (Helsingin yliopisto) 13. 5. 1968 pidettyihin maamme yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien kokoukseen.

Suorittanut 19. 10. 1967 Myyntijohdon XX luontopäivien avauksen. Pitänyt 27. 11. 1967 Hämeenlinnan vanhan säästöpankin isännistön kokouksessa esitelmän aiheesta Kuluttajavalistus — osa taloudellista kasvatusta (julkaistu Hämeen Sanomat-nimisessä sanomalehdessä 29. 11. 1967) ja Kotimaisen tuotannon valtuuskunnassa 4. 3. 1968 esitelmän Tavaraseloste-toiminnasta Suomessa. Budapestin taloustieteellisen yliopiston (Marx Károly Közgazdaságtu-

dományi Egyetem) kutsumana tutustunut sanotun korkeakoulun toimintaan 16.—22. 4. 1968 välisenä aikana ja pitänyt siellä kaksi esitelmää aiheista Der akademische Handels- und Wirtschaftsunterricht in Finnland ja Die chemische Industrie Finnlands. Paluumatkalla tutustunut Prahan kauppakorkeakouluun (Vysoká Škola Ekonomická v Praze) sen rehtorin esittämän kutsun perusteella 23.—24. 4. 1968.

Edustanut Kauppakorkeakoulua Handelshøyskolen i København:in 50-vuotisjuhlassa 2. 10. 1967 ja Åbo Akademin 50-vuotisjuhlassa 25. 5. 1968.

Tutustunut Berliinissä 3.—5. 10. 1967 eräisiin Freie Universität'in taloustieteellisen tiedekunnan laitoksiin.

Julkaisu:

(& Tuure Norkama) Käytännön kemiaa. Neljäs painos. 131 s. Hki—Porvoo 1967.

Kauppakorkeakoulu itsenäisyysajan kuvastimessa. Kauppakorkeakoulun avaisissa 12. 9. 1967 pidetty puhe. Eripainos tämän vuosikertomuksen liitteestä. 13 s. Hki 1967.

(& Niilo Kallio) Matematiikan esimerkkikirja IV. Ylioppilastehtävät 1947—1967. Kuudes painos. 307 s. Hki—Porvoo 1968.

Toimittanut: Kauppakorkeakoulu. Kertomus lukuvuodesta 1967—1968.

HONKO, JAAKKO:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan jäsen ja C-osaston johtaja.

International University Contact for Management Education'in neuvoston (Council) jäsen. Suomen Kulttuurirahaston kulttuurihallinnon neuvottelukunnan jäsen. Liikkeenjohdon Instituutin kannatusyhdistys r.y:n hallituksen puheenjohtaja. Rationalisointiliiton tutkintolautakunnan puheenjohtaja. Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan kauppakorkeakouluja edustava jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Arkadian Yhteislyseon Ystävät r.y:n puheenjohtaja. Kalliolan Kannatusyhdistys r.y:n johtokunnan jäsen. Tietokoneyhdistys r.y:n tieteellisen neuvottelukunnan jäsen. Korkeakouluneuvoston varajäsen. Valtioneuvoston organisaatiokomitean sekä kirjanpitolakikomitean jäsen.

Aikakauskirjan The Swedish Journal of Economics (Stockholm) Corresponding Editorial Committee'n jäsen.

Suomalaisen Tiedeakatemian varsinainen jäsen vuodesta 1966.

Oy Pohjoismaiden Yhdyspankin ja Rautaruukki Oy:n hallintoneuvoston jäsen. Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Antanut asiantuntijalausannon dosentti Vesa Laakkosen kelpoisuudesta Helsingin yliopiston Valtiotieteellisen tiedekunnan kiinteään ylimääräisen professorin virkaan.

Tehnyt opintomatkan Yhdysvaltoihin ja Kauko-Itään toukok.—kesäk. 1967.

Osallistunut Contact International de Recherches Economiques Tendancielles (CIRET)-nimisen järjestön kongressiin Pariisissa 10. 5.—12. 5. 1967. Samoin osallistunut pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien ja vararehtorien kokoukseen Tukholmassa 16. 11.—17. 11. 1967. Edelleen osallistunut pohjoismaisten kauppakorkeakoulututkintojen kelpoisuutta käsittelevän toimikunnan kokoukseen Kööpenhaminassa 14. 3. 1968.

Edellä mainitussa CIRET-kongressissa pitänyt 12. 5. 1967 esitelmän aiheesta "Some comments on an empirical pilot study concerning investment decisions in Finnish industry (Quelques commentaires sur une enquête pilote concernant les décisions d'investissement dans l'industrie finlandaise)." Luennoinut Svenska Civilekonomföreningens Institut för Vidareutbildning (SCIV)-nimisen instituutin kursseilla Ronnebyssä aihepiiristä "Investeringsplanering och dess samordning med finansiell planering" 28. 8.—29. 8. 1967 ja 13. 11.—14. 11. 1967, yht. n. 15 luentoa.

Kotimaassa pitänyt Suomalaisen Tiedeakatemian kokouksessa 9. 2. 1968 muistopuheen kansleri Bruno Suvirannasta. Esitelmöinyt Turun Liikemiesyhdistyksen kokouksessa aiheesta "Toimialarationalisoinnin ongelmista ja niiden ratkaisemisesta" 25. 10. 1967, Oulun Kauppakamarin kokouksessa "Hyödyttääkö devalvaatio" 1. 12. 1967, Yleisen Osuuskauppojen liiton kokouksessa "Päätöksen teko johdon ongelmana" 6. 3. 1968, Liikesivistysrahaston vuosikokouksessa "Kauppakorkeakoulun kehittämisen päälinjoja" 26. 3. 1968 ja Suomen Puuteollisuusinsinöörien yhdistyksen vuosikokouksessa "Teollisuusyrityksen pitkän tähtäyksen suunnittelu" 1. 4. 1968. Samoin luennoin Liikkeenjohden Instituutin täydennyskoulutuskursseilla, Vientikoulutussäätiön vientipäällikköseminaarissa, Valtion virkamiesten kursseilla samoinkuin eräiden yritysten järjestämällä kursseilla.

Julkaisu:

Investitionsentscheidungen und ihre Verbindung mit dem Planungs- und Kontrollprozess. 13 s. Zeitschrift für Betriebswirtschaft Nr 7, Wiesbaden. — Om företagsledningens investeringsbeteende i Finland. 12 s. Ekonomiska Samfundets Tidskrift Nr. 2, 1967. — Devalvaation haasteita taloudellemme. 8 s. *Ekonomia* 8, 1967.

JAAFINEN, STIG:

Toiminut Helsingin yliopiston maantieteen ruotsinkielisenä vt. professorina 1. 11.—10. 12. 1967 sekä 1. 1. 1968 alkaen.

Toiminut Helsingin yliopiston filosofisen tiedekunnan määräämänä vastaväittäjänä FL Pentti Yli-Jokipiin väitöstilaisuudessa 8. 11. 67 (*Die Kleinindustrie in einigen Gemeinden Süd-Ostbottniens*).

Suomen Maantieteellisen Seuran hallituksen jäsen ja saman seuran julkaisusarjojen toimittaja. Suomen Maantieteellisen Seuran kirjastonhoitaja ja varajäsen Tieteellisten seurain valtuuskunnassa. *Nordenskiöld-samfundet i Finland*'in puheenjohtaja.

Osallistunut Nordisk Jordbruksforskarens aluesuunnittelua käsittelevään seminaariin Leangkollenissa, Norjassa, 17—20. 10. 67, ja pitänyt siellä alustuksen.

Laatinut pyynnöstä yhdessä KTL Risto Laulajaisen ja KTK Markku Visapään kanssa muiston Helsingin Seutukaavaliitolle liiton toimialueen maankäyttömalleista.

JAHNUKAINEN, IIRO:

Toiminut liikkeenhoito-opin tuntiopettajana Helsingin Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksessa. Toiminut tuntiopettajana matkailuneuvojan kursseilla. Kauppatieteellisen yhdistyksen sihteeri 1. 1. 68 lähtien.

Esitelmöinyt eräiden yritysten, järjestöjen ja yhdistysten koulutustilaisuuksissa.

Opintomatka Ruotsiin elokuussa 1967.

Julkaisu:

Liikkeenjohdollinen suunnittelu ja suunnitteluprosessi. 2 s. *Merkonomi* No 2, 1968.

JÄRVINEN, RISTO:

Tilintarkastajana muutamissa yhteisöissä. Esitelmiä yritysten ja yhdistysten tilaisuuksissa. Kirjanpitolakikomitean sihteeri.

Julkaisu:

Liikeverotuksen uudistaminen neutraliteettikäsitteen valossa. 12 s. *Kansantaloudellinen*

Aikakauskirja 3/1967. Hki 1967. — Harkintaverotus kauppiaan kiusana. 3 s. A & O-myyntineuvoja 2/1968. — Maanviljelijän vero-oppi yritystaloudelliselta kannalta (Uusi maatalouden tuloverolaki). 135 s. Hki 1968. — Maatilatalouden verouudistus. 3 s. *Ekonomia* 1/1968. — Uudet tuulet liikeverotuksessa. 3 s. Valokuvaaja 1/1968.

Kirja-arvosteluja Kansantaloudellisessa Aikakauskirjassa ja lyhyitä kirjoituksia sanomalehdissä.

JÄÄSKELÄINEN, VEIKKO:

Avustanut professori Martti Saariota liiketaloustieteen apulaisprofessorin viran hoidossa Turun Kauppakorkeakoulussa.

Julkaisuut:

Suomen osakemarkkinoista ja niiden kehittämistä. 173 s. Hki 1967. — Growth of Earnings and Dividend Distribution Policy. 11 s. *The Swedish Journal of Economics* 3/1967. — Epävarmuus yritysten investointipäätösten teossa. 3 s. *Liiketalous* 9/1967. Hki 1967. — Tietokoneiden vaikutus yritysten organisaatioon. 4 s. *Tehostaja* 10/1967. Hki 1967. — Pitkän tähtäimen rahoitus suunnitelma. 6 s. Osuuskassajärjestön taloudellinen katsaus 4/1967. Hki 1967. — Maamme osakemarkkinoiden kehittämismahdollisuudet. 4 s. *Talouselämä* 49/1967. Hki 1967. — Sijoitusyhtiöt ja osakemarkkinoiden kehittäminen. 4 s. *Ekonomia* 2/1968. Hki 1968. — Analyttiset mallit ja johtaminen budjettien avulla. 6 s. *IBM-katsaus* 2/1968. Hki 1968. — Piilovaraukset ja osakkeenomistaja. 4 s. *Verotus* 2/1968. Hki 1968. — Verotuksen vaikutus yritysten osingonjakopolitiikkaan. 12 s. *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 1/1968. Hki 1968. — Osakemarkkinoittemme heikot kohdat. *Helsingin Sanomat* 27. 12. 1967.

KALLIO, EERO:

Tehnyt opintomatkan Saksaan 31. 5.—8. 8. 1967.

Julkaisuut:

Samuelson: Volkswirtschaftslehre, Saksalais-suomalainen sanasto (toim.).

KALLIONIEMI, KARI:

KY:n Autokerhon Mercuriusajon palkintotuomari. Koneviestin Ammattilehdet OY, osastopäällikkö, OY Maritim AB, osastopäällikkö.

KAREOJA, SIRKKA-LIISA:

Italian kielen alkeisopetusta Istituto di Cultura Italianan kursseilla 6 vt. Suomen Teknillisen Seuran toimittaman ranskalais-suomalaisen teknillis-kaupallisen sanakirjan tarkistus- ja täydennystyötä. Teknillisiä käännöksiä. Italian kielen opetusta Helsingin yliopiston hist.-kielit.osastossa 4 vt. Opettajana Vientikoulutussäätiön vientikaupallisella ranskan kielen kursilla 6 vt. Kaksi ranskan kielen pikakurssia radio- ja televisiotoimittajille.

KASKIMIES, MIKA:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen tutkimuslautakunnan jäsen ja laitoksen v.t. johtaja. Valtion yhteiskuntatieteellisen toimikunnan jäsen. Kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman pienteollisuusneuvottelukunnan markkinointijaoston puheenjohtaja. Helsingin Kauppakamarin III varapuheenjohtaja ja aluesuunnitteluvaliokunnan puheenjohtaja. Li-

ketyönantajain Keskusliiton koulutusvaliokunnan neuvotteleva jäsen. Vientikoulutussäätiön hallituksen puheenjohtaja ja valtuuskunnan jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimitusvaliokunnan jäsen ja toimitussihteeri. Sinisen Kirjan toimituskunnan puheenjohtaja. Radioliikkeiden TVX-tarkkailulautakunnan jäsen. Oy STB Mainos Ab:n johtokunnan puheenjohtaja. Markkinointiseura ry:n johtokunnan jäsen. International Marketing Federation'in (IMF) Suomen edustaja. Kauppätieteellinen Yhdistys r.y:n johtokunnan varajäsen. Ollut valvojana taloustieteen professuuria hoidettaessa Jyväskylän yliopistossa.

Luennoin Liikkeenjohdon Instituutin täydennyskoulutuskursseilla, Vientikoulutussäätiön vientipääällikköseminaareissa, Liiketyönantajien Keskusliiton johtajapäivillä ja eräiden liikeyritysten koulutustilaisuuksissa.

Antanut asiantuntijalausannon ekon.dr. Sven E. Kock'in pätevydestä liiketaloustieteen apulaisprofessorin virkaan Svenska Handelshögskolanissa syksyllä 1967.

Esitelmöinyt Puolueettomien Osuuskauppojen Liikkeenjohtajat ry:n kesäkokouksessa Vaajakoskella 19. 6. 1967 'Jakelukaupan rationalisointiongelmista', Kaupunkiliiton järjestämällä aluesuunnittelupäivillä Otaniemessä 12. 10. 1967 'Taloudellisista vaikutusalueista', Suomen Teollisuusliiton markkinointiehtopäivillä Helsingissä 25. 10. 1967 'Teollisuuden markkinointipolitiikan kysymyksistä', pitänyt alustuksen 'Markkinoinnin opetuksesta' Myyntiekonomien kokouksessa Kauppakorkeakoululla Helsingissä 14. 11. 1967 sekä osallistunut panelikeskusteluun Suomi Polttopisteessä-luentopäivillä ja Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan kunta-kokouksessa keväällä 1968.

Julkaisu:

Puhelintiheden ennakoiminen Suomessa, 4 s., Puhelin 8/1966.

Marketing Education in Finland, Proceedings of the IInd Asian and Pacific Regional Conference of IMF, 3 s. Tokio 1967.

Kaupan rakenteen muuttuminen, 4 s. IBM-katsaus 3/1967.

Järkiperäinen ja toimintakykyinen alennusjärjestelmä, 2 s. Sähköurakoitsija 8/1967.

Kaupan ja teollisuuden aluesuunnittelua Helsingin Kauppakamarissa, 2 s. Kauppakamari-lehti 10/1967.

Tutkimuksen haaste nykyajan markkinoille, 2 s. ERVA 4/1967.

Finland in the International Study of Marketing Education, ed. Bertil Liander, 19 s. Philadelphia, Penn. 1968.

KELOHARJU, RAIMO:

Tehnyt opintomatkan Belgiaan 4. 6.—10. 6. 1967.

KETTUNEN, PERTTI:

Avustanut Tampereen yliopiston yrityksen laskentatoimen apulaisprofessorin viran hoitamisessa. Taloustieteellisen seuran johtokunnan jäsen. Valvonta- ja vuositilintarkastajana muutamissa yhteisöissä. Luennoin mm. Ekonomiliiton jatkokoulutuskursseilla.

Julkaisu:

Tasearvosteluja Talouselämä-lehdessä. Muutamia kirja-arvosteluja Liiketaloudellisessa Aikakauskirjassa ja sanomalehdissä.

KILPI, LASSI:

Hallintoneuvos Korkeimmassa Hallinto-oikeudessa.
Kilpailukyky-toimikunnan puheenjohtaja.

Julkaisu:

Rakennusliikkeen tulon jako eri kuntien kesken. 13 s. Defensor Legis 1967. Hki 1967. Liittymismaksut veronalaisena tulona. 14 s. Lakimies 1968. Hki 1968. Lakimies-aikakauslehdessä oikeustapausselostuksia ja kirja-arvostelu.

KOKKONEN, PÄIVIKKI:

Riihimäen Yhteiskoulun kotitalouden opettajana (15 vt.) lukuvuotena 1967–68.

KONTTINEN, RAIJA:

Valittu Liikesivistysrahaston järjestämän kirjoituskilpailun kilpailulautakunnan jäseneksi.

Julkaisu:

Mainonta hallitsee meitä — hallitsevatko mainosmiehet mainontaa? 2 s. Liiketalous 9/1967. Hki 1967. — Tekstimies — kuluttajan luottamusmiehiä. 7 s. Liiketalous 3/1968. Hki 1968. — Kielestä ja kansainvälisyydestä. 4 s. Mainostaja 2/1968. Hki 1968.

KORPELA, ASKO:

Aamulehden ja Ekonomian talouspoliittinen avustaja. Matka Balkanille KY:n excursio 67:n johtajana.

Luennot ja esitelmät: Historianopettajien luentopäivät 17. 8. 1967 'Talouselämämme tänään', Vientikoulutussäätiö 4–6. 9. 1967 (6 t.) 'Yritys kansantaloudessa', Tukon koulutuskeskus 20. 9. 1967. 'Suomen kansantalouden rakenne ja suhdannevaihtelu', International Student Week 22. 9. 1967 'The Finnish Economy', Kotitalousopettajien luentopäivät 23. 9. 1967 'Elintason ongelma', Kauppaoppilaitosten opettajien luentopäivät 6. 10. 1967 'Taloudellisen kasvumme edellytykset', Sähköliikkeiden Liitto 15. 11. 1967 'Devalvaatioekspansion mahdollisuudet', KY:n itsenäisyyspäiväjuhla 6. 12. 1967 juhlapuhe, Yleisradio 2. 2. 1968 'Kansantalouden kiertokulku', Kirkon teollisuusseminaarit 5. 2. 1968 'Katsaus taloudelliseen tilanteeseen', Taloustieteellinen Seura 28. 2. 1968 'Mistä lääke työttömyyteen?', osallistuminen KY:n järjestämiin panelikeskusteluihin yritysdemokratiasta 14. 11. 1967, opintodemokratiasta 23. 2. 1968 ja ekonomikoulutuksen kehittämisestä 28. 3. 1968.

Julkaisu:

Kansantalous — osat ja kokonaisuus, taloudellisen tiedon vuoden julkaisu. 116 s. Tampere 1967.

Kansantalous — osat ja kokonaisuus, Kertauskysymysten vastausviitteitä. 10 s. Hki 1967. — Suhdannevaihtelu. Mitä se on, mistä se johtuu ja miten sitä voidaan lieventää? Maalaiskunta 16/1967. — Tulopolitiikka devalvaation tueksi. Contactor 19. 10. 1967. — Taloudellisen kasvumme edellytykset. Aamulehti 30. 10. 1967. — Devalvaatioekspansion mahdollisuudet. Aamulehti 23. 11. 1967. — Kuluttaja kansantaloudessa. Tuottaja kansantaloudessa. Palkat ja hinnat. Yleisradion julkaisusarja 1/1968.

KOUSA, ASKO:

Päätoimi: Oy International Business Machines Ab:n talousjohtaja. Tilintarkastajana eräissä yhteisöissä. Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys r.y:n hallituksen jäsen ja Institute of Internal Auditors Finnish Chapterin hallituksen jäsen.

KUNZE, ERICH:

Helsingin yliopiston saksalaisen ja vertailevan kirjallisuudenhistorian dosentti.
Hampurin yliopiston kutsusta luennoinut aiheesta Spiegelungen finnischer Dichtung in der deutschen Literatur Lyypekissä 1. 12. 1967 ja Hampurissa 2. 12. 1967, sekä samasta aiheesta Suomen kääntäjäin yhdistyksen kutsusta Helsingissä 22. 4. 1968.
Tehnyt opintomatkan Göttingeniin elokuussa 1967.

Julkaisu:

Platen, Schweden und ein Bauernlied aus Finnland. 17 s. Nordeuropa. Jahrbuch für nordische Studien 1, 1966. Greifswald 1967.
Finnische Balladen. Auswahl und Einführung. 30 s. Europäische Balladen. Stuttgart 1967.
Suomiko tarunomainen Thule? 13 s. Kalevalaseuran vuosikirja 48. Hki—Porvoo 1968.

KUOSA, AARNO:

Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kirjanpidon opettaja ja liikelaskennan kurssi LTO:ssa.
Osallistunut kaupalliseen kurssiin 15. 6.—15. 8. City of London Collegessa.

Julkaisu:

Yritysdemokratia — valtaako ilman vastuuta. *Ekonomia* 4/1967.

KYLÄKALLIO, JUHANI:

Turun yliopiston siviilioikeuden vt. professori. Siviilioikeuden apulaisprofessori Helsingin yliopistossa.
Siviili- ja kauppaoikeuden kurssi Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa. Oikeustieteen peruskurssi Turun Kauppar korkeakoulussa.

Julkaisu:

Osakeyhtiön yhtiökokouksen päätöksen pätemättömyydestä. VII + 172 s. Helsingin yliopiston yksityisoikeuden laitoksen julkaisuja B 3. Lahti 1968. — Osakeyhtiöoikeutta koskeva oikeustapauskommenttaari. *Defensor Legis* 1968, ss. 17—20.

LAAKSONEN, OIVA:

Määrätty hoitamaan lukuvuoden aikana Tampereen yliopiston taloudellis-hallinnollisen tiedekunnan soveltavan sosiologian vt. professorin ja vt. apulaisprofessorin virkoja.
Toiminut Oy Pohjoismaiden Yhdyspankin koulutuskeskuksen, Unitas-opiston, johtajana.

LAINE, NAIMI:

Myynti- ja Mainoskoulun saksan ja englannin kielen opettaja.

LARMOLA, EERO:

Toiminut apulaistilintarkastajana. Kauppätieteellisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen ja rahastonhoitaja. Teknillisen Korkeakoulun teollisuustalouden assistentti. Ekonomiliiton tilintarkastaja. Kauppätieteiden Kandidaattiyhdistyksen, Sairaalaliiton tutkimustoimikunnan ja TYK Seniorien jäsen.

Esitelmänyt Ulkoasiainministeriön osuustoimintaseminaarissa syyskuussa 1967, Vähittäiskauppiaaliiton koulutustilaisuudessa syyskuussa 1967, Helsingin Ekonomien koulutustilaisuudessa lokakuussa 1967, Konttoritekniikka 1967-päivillä lokakuussa 1967, Lääkäriliiton koulutustilaisuudessa lokakuussa 1967, Hotelli- ja Ravintolaliiton koulutustilaisuudessa marraskuussa 1967, Sairaalaliiton ja Pohjoismaisen sairaalaliiton koulutustilaisuuksissa joulukuussa 1967 ja toukokuussa 1968, Kaupunkiliiton koulutustilaisuudessa marraskuussa 1967, Ekonomiliiton koulutustilaisuuksissa joulukuussa 1967 ja huhtikuussa 1968 sekä Helsingin kaupungin koulutusseminaarissa maaliskuussa 1968.

LAULAJAINEN, RISTO:

Laatinut pyynnöstä yhdessä prof. Stig Jaatisen ja KTK Markku Visapään kanssa muistion Helsingin Seutukaavaliitolle liiton toimialueen maankäyttömalleista.

Julkaisu:

On the Classification of Centers. 58 s. Kauppakorkeakoulun julkaisuja, sarja C:II:2. Hki 1968.

LAUTSILA, ERKKI:

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen.

Suomen Saksankielen Opettajien Yhdistyksen työvaliokunnan jäsen.

Toiminut asiantuntijana täytettäessä Vaasan Kauppakorkeakoulun saksan kielen ja kauppa-kirjeenvaihdon lehtorin virkaa.

Toiminut opettajana Lübeckissä 19. 6.—17. 7. 1967 Valtion opintoretkeilylautakunnan ja Pädagogischer Austauschdienstin järjestämällä saksan kielen stipendiaattikursseilla.

LEHTOVUORI, JOUKO:

Avustanut yrityksen taloustieteen professorinviran hoidossa Tampereen yliopiston taloudellis-hallinnollisessa tiedekunnassa.

Tehnyt tutkimus- ja opintomatkan Länsi-Saksaan kesäkuussa 1967.

Julkaisu:

Kirjanpidon teoriaa. 46 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja 2, 3, 4/1967. Hki 1967. — Maatalousyritys ja verotus. Aamulehti 19. 3. 1968.

Kirja-arvosteluja Kansantaloudellisessa ja Liiketaloudellisessa Aikakauskirjassa.

LEIVO, VEIKKO:

Hoitanut teollisuustalouden apulaisprofessorin virkaan kuuluvan opetusvelvollisuuden Teknillisessä korkeakoulussa.

Toiminut virallisena vastaväittäjänä tekniikan lisensiaatti Pentti Talosen väitöskirjan „Grading of the Different Sizes of a Product with a View to General Economic Factors” julkisessa tarkastustilaisuudessa Teknillisessä korkeakoulussa 4. 5. 1968.

Teknillisen Seuran operaatiolaskennan kerhon varapuheenjohtaja. Rationalisointiliiton tutkintolautakunnan varapuheenjohtaja ja rationalisointitutkintoon sisältyvän sovelletun matematiikan ja tutkimustekniikoiden osan tentaattori.

Johtanut Rastor Oy:n ja tekstiiliteknologian työnantajaliiton järjestämällä kursseilla yritys-pelejä. Luennoin Liikkeenjohdon Instituutin täydennyskoulutuskurssilla selektiivisen myynnin ongelmista ja markkinatutkimuksen tulosten rajoittuneisuudesta sekä markkinointi-seuran kokouksessa 15. 2. 68 aiheesta "Markkinointitutkimusten tulosten kritisointia".

LINDGREN, KAJ B.:

Helsingin yliopiston germaanisen filologian professori. Ylioppilastutkintolautakunnan ja kieli-instituuttien neuvottelukunnan jäsen. Aikakauslehti Germanistikin (Tübingen) avustaja. Saksan kielen tutkimuslaitoksen (Mannheim) tieteellisen neuvoston kirjeenvaihtajajäsen.

Toiminut asiantuntijana Tampereen yliopiston germaanisen filologian professorin virkaa ja Oulun yliopiston saksan kielen lehtorin virkaa täytettäessä.

Esitelmöinyt Mannheimissa Saksan kielen tutkimuslaitoksessa.

Saanut kultaisen Goethe-mitalin.

Julkaisuut:

Methodische Probleme der Syntax des Infinitivs, 14 s., teoksessa Satz und Wort im heutigen Deutsch, Düsseldorf.

Morphem — Wort — Wortart — Satzglied, Versuch einer Begriffsklärung, 12 s., Wirkendes Wort 17:4.

Arvosteluja Germanistik'ssa (Tübingen).

LOUHIJA, JARL:

Turun Kauppakorkeakoulun suomen kielen ja tyliopin vt. professori lukuvuonna 1967—68. Kirjallisuuden tutkijain Seuran työjäsen. Suomen Näytelmäkirjailijaliiton puheenjohtaja. Valtion Näyttämötaidelautekunnan jäsen v:een 1968. Teatterijärjestöjen Keskusliiton hallituksen jäsen. Niitt'ahon Jussin Seuran puheenjohtaja. Suomi-Seuran hallituksen jäsen. Tiedotusmichet r.y:n jäsen. KY:n lehdistökerhon kuraattori. Kauppakorkeakoulun Opintokollegion jäsen.

Ollut kahteen otteeseen — heinä- ja clokuussa sekä joulukuussa — 1967 Yhdysvalloissa ja Kanadassa Suomi-Seuran lähettämänä juhlapuhujana Amerikan suomalaisten luona Suomen itsenäisyyden 50-vuotisjuhlavuoden johdosta. Tutkinut em. päätehtävän ohella Yhdysvalloissa suoritettuja mainonnan kielen tehon mittaamisen menetelmiä. Osallistunut teatterijärjestöjemme edustajana Pohjoismaisen Neuvoston Kööpenhaminassa 19. 4.—20. 4. 68 pitämään konferenssiin, jonka keskustelukysymyksenä oli "Kulttuurinvälityksen tavoitteet ja keinot".

Toiminut Valtion kirjallisuuslautakunnan ja Valtion näyttämötaidelautekunnan yhteisesti asettaman näytelmäpalkinto-arvostelulautakunnan puheenjohtajana. Toiminut Oy Yleisradio Ab:n järjestämän TV-sarjanäytelmien kirjoituskilpailun arvostelulautakunnan puheenjohtajana. Valittu Liikesivistysrahaston järjestämän kirjoituskilpailulautakunnan puheenjohtajaksi. Toiminut Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen syksyllä 1967 järjestämän "Kultajyvä"-kilpailun arvostelulautakunnan jäsenenä.

Luennoin Merkonomiliitto-Merkonomförbundet ry:n ja Rastor Oy:n järjestämällä sihteerikursseilla aiheesta Liikekirjeen tyyliin vaikuttavat tekijät sekä Myynti- ja Mainosyhdistyksen järjestämällä audio-visuaalisilla päivillä TV-mainoksien kielestä ja tyylistä. Pitänyt syyslukukaudella luennon Myynti- ja Mainoskoulussa aiheesta Mainoskielen tyyliseikoista.

Julkaisu:

Mainoskielen vaikutuksesta. Mainosuutiset 1/1968, 1 s.

LUOSTARINEN, REIJO:

Pohjois-Pohjalaisen Osakunnan Tutkimusneuvoston varapuheenjohtaja ja Jouko-sarjan julkaisutoimikunnan jäsen.

Asiantuntijana ja tilintarkastajana eräissä yhteisöissä.

Esitelmänyt Paulon Säätiön apurahojenjakotilaisuudessa 21. 1. 1968 aiheesta: Yrityksen toiminnan kokonaissuunnittelu. Kuusinen Oy:n koulutuspäivillä 7. 2. 1968 aiheesta: Tekstiilialan yrityksen suunnittelu. Pohjois-Pohjalaisen Osakunnan Tutkimusneuvostossa 7. 2. 1968 aiheesta: Suomalaisen yritysten kansainvälinen kilpailukyky. Kauppa- ja Teollisuusministeriön Pienteollisuustoimiston 22. 2. 1968 Lahdessa, 28. 2. 1968 Mikkelissä, 20. 3. 1968 Kemissä ja 24. 4. 1968 Tampereella järjestämällä vientikoulutuskursseilla aiheista: Vienti-päätöstä edeltävä suunnittelu yrityksessä ja Vientituotteen hinnoittelu. Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Finnfocus-Projektin koulutustilaisuuksissa 20. 2. 1968 ja 2. 4. 1968 aiheista: Yrityksen ulkomaiset operaatiot, Viennin suunnittelu yrityksen toiminnan kokonaissuunnittelun kannalta tarkasteltuna, Yrityksen ulkomaiset investoinnit.

Julkaisu:

Yrityksen toiminnan integroitu kokonaissuunnittelu. 46 s. Kauppakorkeakoulun julkaisuja C:I:6. Hki 1967. — Valokuvauksen yritysyrityksen toiminnan suunnittelu. 2 s. Valokuvauja 4/1967. — Yrityksen on selvittävä itselleen toimintapuitteet. Kaupalehti 1. 2. 1968.

MANNINEN, JOUKO:

Pitänyt Porin Seudun Ekonomit r.y:n kokouksessa 22. 11. 1967 esitelmän aiheesta: Operaatioanalyysi liikkeenjohdon apuna.

Toiminut luennoitsijana Ekonomiliiton järjestämässä operaatioanalyysin seminaarissa Hämeenkylässä 25—27. 4. 1968.

MATTILA, SAKARI:

Matematiikan ja tilastotieteen opettaja Helsingin yliopiston maatalous-metsät. tiedekunnassa. Länsi-Suomen korkeakoulu yhdistys r.y:n hallituksen jäsen.

Toiminut asiantuntijana Vaasan Kauppakorkeakoulun talousmatematiikan ja tilastotieteen varsinaisen professorin virkaa täytettäessä.

Osallistunut ESOMAR'in (European Society for Opinion Surveys and Market Research) kongressiin Wienissä 20.—24. 8. 1967.

MAULA, ERKKA:

Toiminut esitelmöitsijänä akateemikko G. H. von Wrightin johtamassa filosofian tutkijaseminaarissa 9. 12. 1967 aiheena: "On unorthodox modal operators" ja 15. 2. 1968 aiheena "Temporal plenitude and Plato".

Julkaisu:

On plenitude and Plato, pp 39. *Ajatus* XXIX (1967). Hki 1967. — Pahantiedon puu, pp 15. *Valvoja* 3/1967. Hki 1967.

MOISIO, TEUVO:

Myynti- ja Mainoskoulun suullisen esittämisen ja neuvottelutaidon opettaja sekä kaupan ja teollisuuden konsulttiikurssin johtaja. Nuorisoseura Pihka r.y:n puheenjohtaja.

Osallistunut Ruotsin Markkinointiyhdistyksen järjestämään IDÉ-konferenssiin Tukholmassa 16—17. 10. 1967. Osallistunut SMMY:n ja Myynninjohtoryhmän XX luontopäiville Kauppakorkeakoululla 19—20. 10. 1967.

Esitelmöinyt neuvottelutaidon perusteista Rautakaupan esimiespäivillä Vierumäellä 16. 11. 1967.

Lisäksi luennoinut suullisesta esittämisestä ja neuvottelutapahtumasta eräiden liikeyritysten järjestämällä kursseilla.

MUUKKONEN, PERTTI:

Hoitanut puolta Turun yliopiston toisen siviilioikeuden professorin virasta. Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa.

Suomen Lakimiesliiton koulutustoimikunnan jäsen. Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen yleisen kerhon puheenjohtaja sekä Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen esitelmien välittäjä paikallisosastoille. KOP:n Keski-Töölön konttorin valvoja. ”Maaliskuun 25 päivän rahasto”-nimisen säätiön hallituksen jäsen.

Antanut asiantuntijalausannon valtion yhteiskuntatieteelliselle toimikunnalle oikeustieteen tohtori Raimo Pekkasen pätevydestä vanhemman tutkijan toimeen.

Pitänyt esitelmiä eri aiheista mm. Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen kevätkokouksessa Kouvolassa, Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Lappeenrannan ja Turun paikallisosastoissa, Vientipäällikköseminaarissa sekä eräissä muissa Vientikoulutussäätiön, Ekonomiliiton, Insinöörijärjestöjen Koulutuskeskuksen, Turun Nuorkauppakamarin ja Suomen Kiinteistövälittäjien Liiton tilaisuuksissa.

Julkaisut:

Käsirahasta kiinteistön ja irtaimiston kaupassa. 3 s. Kiinteistösanomat n:o 4 — 1967. — Säästökirjojen saantosuojasta. 16 s. Lakimies 1968.

MÅRTENSON, BÖRJE:

Helsingin Kauppakoulun ruotsin ja suomen kielen lehtori. Suomen kielen tuntiopettajana Helsingfors svenska arbetarinstitutissa. Svenska Litteratursällskapet Folkkultursarkivnämndin jäsen. Viransijaisena Hufvudstadsbladetissa heinä—elokuussa 1967, joulukuussa 1967 ja tammikuussa 1968. Föreningen för Nordisk Filolog'in sihteeri. Folkmålsstudier-nimisen julkaisusarjan toimituksen jäsen. ”Delegationen för den svenska litteraturens främjande”-nimisen toimikunnan sihteeri. Finlands Biodlarföreningin puheenjohtaja.

Kulttuurihistoriallisia artikkeleita Hufvudstadsbladetissa ja ”Folkdansaren”-nimisessä aikakauslehdessä.

Meddelanden från Finlands Biodlarförening-nimisen aikakauslehden avustaja.

NENONEN, A. V.:

Suomen Pankin ulkomaan kirjeenvaihto-osaston päällikkö.

NORKO-TURJA, SIRKKA-LIISA:

Suomi-Amerikka-yhdistyksen English Language Institute'n hallituksen jäsen. Reader's Digestin Dewitt Wallace-stipendin valitsijatoimikunnan jäsen.

NURKKALA, LEMPI:

Tieteellisten Kirjastojen Virkailijat r.y.:n hallituksen jäsen.

Suomen Kirjastonhoitajain Liiton Helsingin seudun osasto r.y.:n sihteeri.

Suomen Kirjallisuuspalvelun Seuran UDK-jaoston työvaliokunnan jäsen.

Osallistunut XXII Yleiseen kirjastokokoukseen Savonlinnassa 9–11. 6. 1967.

Ottanut osaa Yleisen kymmenluokittelujärjestelmän (UDK) lyhennetyin laitoksen 2. p:n toimittamiseen yhteiskunta- ja taloustieteiden osalta.

NURMINEN, LAILA:

Toiminut Sotilaskotiliiton varapuheenjohtajana.

Matka Etelä-Amerikkaan keväällä 1968, pääkohteina Rio de Janeiro, Santiago ja Lima.

PAAKKANEN, JOUKO:

Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan inspehtori. Kehitysapuasiain neuvottelukunnan puheenjohtaja. Yritysdemokratia-komitean varapuheenjohtaja. Liikeverotuksen uudistus-toimikunnan jäsen. Kauppa- ja teollisuusministeriön organisaatiokomitean jäsen. Elinkeino-vapausneuvoston jäsen.

Puuvillatehtaiden Myyntikonttorin johtokunnan puheenjohtaja. KOP:n hallintoneuvoston jäsen. H. Saastamoinen Oy:n johtokunnan jäsen. Instrumentarium Oy:n hallintoneuvoston jäsen. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Salaman hallituksen varajäsen. Uusi Suomi Oy:n hallintoneuvoston jäsen.

Myynti- ja Mainoskoulun kannatusyhdistyksen johtokunnan puheenjohtaja. Suomen Liike-mies-Yhdistyksen kauppa-oppilaitoksen johtokunnan jäsen.

Suomen Liikemies-Yhdistyksen puheenjohtaja. Yrjö ja Hilma Jahnssoinin Säätiön hallituksen jäsen. Suomen Kulttuurirahaston kannatusyhdistyksen johtokunnan jäsen. Jenny ja Antti Wihurin Säätiön hallituksen jäsen. Suomen EFTA-ryhmän puheenjohtaja.

Pitänyt seuraavat esitelmät: Jenny ja Antti Wihurin Säätiön apurahojen jakotilaisuus 9. 10. 67 "Onko tehokkuus aikamme perusarvo?", Helsingin Kauppakamarin 50-vuotisjuhla 31. 10. 67 "Kansantalouden toiminta-ajatus", Mainostoimistojen Liiton 25-vuotisjuhla 17. 11. 67 "Mainonnan kansantaloudelliset vaikutukset", Suomen Liikemies-Yhdistys 29. 1. 68 "Vaurauden ja vastakohtien yhteiskunta", Suomen Kulttuurirahaston kulttuuripoliittiset neuvottelupäivät "Kuluttaja integroituvassa maailmassa", Kauppätieteiden Kandidaatti-yhdistyksen vuosikokous 1. 3. 68 "Hintamekanismin tehtävät ja puutteet", Osuustukku-kauppa 29. 3. 68 "Millä edellytyksillä eteenpäin". Lisäksi luennoin Liikkeenjohdon Insti-tuutin ja Vientikoulutussäätiön kursseilla.

Kirjoituksia Suomalainen-lehdessä sekä sanoma- ja aikakauslehdissä.

PEITSO, JUKKA:

PYP:n ulkomaanosaston prokuristi. Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan jäsen.

Antanut portugalil kielen opetusta Suomen Ibero-amerikkalaisen Instituutin järjestämällä kielikursseilla.

PENTTILÄ, ERKKI:

Helsingin yliopiston englantilaisen filologian dosentti. Ylioppilastutkintolautakunnan jäsen. Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsen ja puheenjohtaja.

PITKÄNEN, EERO:

Päätoimi: Valtiontalouden laskentatoimen suunnitteluelin, kustannuslaskentatoimiston päällikkö.

Hallinnollisen laskentatoimen lehtorin viransijainen Tampereen yliopistossa 1. 1.—15. 3. 1968.

Tieteen ja taiteen työedellytyskomitean jäsen. Vesihallinnon keskittämismuotoa tutkimaan ajaksi 1. 3.—31. 5. 1968 valtioneuvoston toimesta asetetun työryhmän jäsen.

Luennoinut Helsingin kaupungin 2. osastopäällikköseminaarissa 13. 3. 1968 kustannusten valvonnasta ja raportoinista, Suomen kaupunkiliiton järjestämässä taloussuunnitteluseminaarissa 24. 4. 1968 aiheesta Suorite- ja kustannuslaskenta taloussuunnittelun perustana valtionhallinnossa sekä talouden suunnitteluun ja valvontaan liittyvistä kysymyksistä lukuisissa valtionhallinnon koulutustilaisuuksissa.

PITKÄNEN, HANNU:

Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen. Kadettikoulun englannin ja saksan kielen lehtori. Saksan kielen tuntiopettaja Sotakorkeakoulussa. Hoitanut saksan kielen opetusta Helsingin seudun kesäyliopistossa ja englannin kielen opetusta Joensuun Kulttuuriseminaarissa.

Suomen korkeakoulujen kieltenopettajat r.y:n sihteeri.

Opintomatka Saksaan 1967.

Osallistunut Yleisradion englannin kielen kursien "Time for English I ja II" tekemiseen.

Toimittanut suomalaisia kouluja varten "Hensjö—Gotobed: Time for English" 223 s. Hki 1967.

PORKKO, LEENA:

Ekonomiliiton hallituksen työvaliokunnan jäsen 31. 12. 1967 saakka.

Pohjoismaisen Ekonomiliiton hallituksen varajäsen.

Ekonomiliiton ja KY:n opintotakaustoimikunnan varapuheenjohtaja.

Toiminut luennoitsijana useilla sihteerikursseilla.

POUTANEN, KIRSTI:

Toiminut lukuvuonna 67—68 opettajana Centre Audio-Visuel Français'n kielilaboratoriossa.

PRIHTI, AATTO:

Toiminut asiantuntijatehtävissä eräissä yrityksissä.

Pitänyt kustannuslaskennan kurssin Tullihallituksessa.

PULKKINEN, KYÖSTI:

Liikekarkistoyhdistys r.y:n koulutustoimikunnan puheenjohtaja ja hallituksen jäsen sekä Lomaketekniikan Yhdistys r.y:n johtokunnan jäsen. Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Luennoinut sihteeriseminaarissa Savonlinnan Kesäyliopistossa 10. 7.—12. 7. 1967.

Toiminut Ekonomiliitto r.y:n konttorin tehokkuuden vaalimista käsitelleen seminaarin suunnittelutoimikunnan puheenjohtajana ja luennoinut 22. 4. ja 23. 4. 1968 seminaarissa. Esitelmöinyt yhdessä talousjohtaja, ekonomi Reima Raidan kanssa Ekonomiliitto r.y:n ja Ekonomiföreningen Niord r.f:n järjestämällä kurssilla "Konttoritekniikka 67" aiheesta "Konttori yrityksen tiedonvälityksen toteuttajana" ja Lomaketekniikan Yhdistys r.y:n Lomakepäivillä 19. 10. 1967 aiheesta "Tehokas tiedonsiirto yrityksen toiminnan varmistajana".

RANINEN, HUUGO:

Hoitanut Turun Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede II:n professorinvirkaa. Savonlinnan kesäyliopiston rehtori ja saman yliopiston johtokunnan puheenjohtaja. Antanut asiantuntijalausannon KTL Reino Erkki Juhani Kanervan kelpoisuudesta liiketaloustieteen lehtorinvirkaan Turun Kauppakorkeakoulussa.

Seurakuntien Talousneuvoston, Kauppatieteellinen Yhdistys r.y:n, Kaatuneiden Vanhemmat r.y:n, Helsingin Savonlinna-Seura r.y:n ja Liikearkistoyhdistys r.y:n puheenjohtaja. Sirkka ja Jussi Monosen Säätiön ja Kolmirannan Invaliidien Ammattioppilaitoksen johtokunnan varapuheenjohtaja. Kaatuneiden Omaisten Liitto r.y:n ja Itä-Suomen Instituutin hallituksen jäsen.

Maa- ja Teollisuuskiinteistöpankki Oy:n hallintoneuvoston sekä eräiden muiden yhtymien ja yksityisten osakeyhtiöiden johtokuntien tai hallintoneuvostojen jäsen tahi tilintarkastaja. Kansallis-Osake-Pankin Bulevardin konttorin valvoja. Keskuskauppakamarin kauppaopetuslautakunnan jäsen.

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen johtokunnan jäsen vuoden 1967 loppuun sekä laitoksen hallintoneuvoston jäsen edelleen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan päätoimittaja ja toimituskunnan puheenjohtaja.

Osallistunut Institut für Weltwirtschaft an der Universität Kiel-nimisen tutkimuslaitoksen järjestämään konferenssiin 19—21. 6. 1967 ja esitelmöinyt sanotussa instituutissa 20. 6. 1967 aiheesta "Probleme der finnischen Wirtschaft in heutigen Europa".

Esitelmöinyt Savonlinnassa 5. 6. 1967 kesäyliopistojen toiminnan yhtenäistämisestä ja tehostamisesta sekä 8. 6. aiheesta Suomi ja Euroopan taloudellinen yhdentyminen. Pitänyt radiositelmän 28. 10. 1967 aiheesta: Professori Kyösti Järvinen kaupallisen korkeakouluopetuksen uranuurtajana. Esitelmöinyt Helsingissä 27. 11. 1967 Seurakuntien Talousneuvoston toiminnasta vuonna 1967.

Esitelmöinyt eri tilaisuuksissa syyslukukauden 1967 ja kevätlukukauden 1968 aikana fuusiosta liiketaloudellisena ilmiönä.

Julkaisuut:

Probleme der finnischen Wirtschaft in heutigen Europa teoksessa 'Skandinavische Wirtschaftsprobleme im heutigen Europa', 9 s. Tübingen 1967.

Erään liiketaloustieteen osa-alan korkeakoulupetuksesta ja tutkimuksesta Suomen oloja silmällä pitäen, 18 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja IV/1967. Hki 1967.

Arvioinnit teoksista:

Afhandling fra Handelshøjskolen i København. Kööpenhamina 1967. 5 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja IV/1967. Hki 1967.

Thomas Schulte, Theoretische Begründung und volkswirtschaftliche Bedeutung der Zweiteilung in der finnischen Konsumgenossenschaftsbewegung. Berlin 1966. 4 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja IV/1967. Hki 1967.

August Marx - Karl-Friedrich Ackermann, Autohöfe des Güterkraftverhkers. Entwicklung und Funktionen, Ein Beitrag zur Verkehrsrationalisierung und Verkehrskoordinierung, Wiesbaden 1967. 5 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja I/1968. Hki 1968.

Pienhköjä kirjoituksia eri julkaisuissa.

RIISTAMA, VEIJO:

Opintomatka Saksaan 1. 7.—23. 12. 1967 Institut für Weltwirtschaft an der Universität Kiel'in stipendiaattina.

Eräiden yhteisöjen tilintarkastaja.

Luennoit yrityksen talouden suunnitteluun ja valvontaan liittyvistä kysymyksistä eri luentopäivillä ja koulutustilaisuuksissa.

Julkaisu:

Kirja-arvosteluja Ekonomiassa.

RUOKONEN, KYLLIKKI:

Julkaisu:

ATK-kirjallisuutta. Valikoima kirjoja ja lehtiä. 114 s. Hki 1967. (Tietokoneyhdistyksen julkaisuja 2.) —

Lyhyitä kirjallisuusluetteloita ATK:n Tietosanomissa.

RUUHELA, REIJO:

Osallistunut pohjoismaisten taloustieteilijöiden kokoukseen Hellebaekissa 25—27. 8. 1967, jossa pitänyt esitelmän aiheesta Om optimerings och satisfierings roller i företagsekonomisk forskning.

Osallistunut Taloustieteellisen seuran työkonferenssiin 26. 11. 1967, jossa pitänyt ns. valmistellun puheenvuoron.

Julkaisu:

Om den företagsekonomiska forskningen och optimerings och satisfierings roller däri. 11 s. Erhvervsøkonomisk Tidsskrift nr. 4, 1967.

Tasearvosteluja Liiketalous-lehdessä.

SAARIO, HILKKA:

Pitänyt Lappeenrannan kesäyliopistossa englannin kielen pro-exercitiokurssin harjoitukseen kesäk.—heinäk. 1967.

SAARIO, MARTTI:

Hoitanut osaa Turun Kauppakorkeakoulun liiketaloustiede I:n professorinvirasta. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen hallintoneuvoston, tutkimuslautakunnan ja johtokunnan jäsen. Viipurin Taloudellinen Korkeakouluseura r.y:n sekä Sirkka ja Jussi Monosen Säätiön hallituksen jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan ja Liiketalous-lehden toimitusvaliokunnan jäsen. Suomenkielen tutkintolautakunnan apujäsen. Konttoritekniikka 67:n kurssitoimikunnan puheenjohtaja.

Esitelmöinyt Kulutusosuuskuntien Keskusliiton liikkeenjohdon seminaarissa 28. 8. ja 4. 9. 67 aiheesta Liikkeenjohtaja — verotus, Pohjois-Savon Ekonomit r.y:ssä 29. 9. 67 aiheesta Yrityksen rahoitus ja verotus, Konttoritekniikka 67:n kursseilla 18. 10. 67 Verorahoituksesta, Ekonomiliiton Liikeverotuksen seminaarissa 17. 11. 67 aiheesta Verotus ja pitkän tähtäimen suunnitelmat, TTT:n tilinpäätäjän päivillä 1 ja 8. 12. 67 Veroluotosta, Rastorin liikeverotus-seminaarissa 2. 12. 67 ja 3. 2. 68 Veroista investointilaskelmissa sekä KY:n ja Pykälä r.y:n luentopäivillä 3. 4. 68 aiheesta Liikeverotuksen uudistaminen ja taloudellinen kasvu.

Julkaisu:

Kirjanpidon meno-tulo-teoria. 181 s. 3. painos. Keuruu 1968.

SAARSALMI, MEERI:

Opetusministeriön asettaman, valantehneistä kielenkääntäjistä annetun lain edellyttämän englannin kielen tutkintolautakunnan talouselämän tuntijan varamies 1968–70.

Toisena opponenttina valtiot. maist. Pertti Marjomaan kansantaloustieteen lisensiaattitutkimuksen ”Analyttinen tutkimus Suomen yksityisistä kulutusmenoista” tarkastustilaisuudessa Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa helmikuussa 1968.

Opintomatka Ruotsiin korkeakoulun kanslerin myöntämällä apurahalla elokuussa 1967.

Esitelmä ”Suomalaisen kuluttajan varainkäyttö” Ekonomipäivillä ’67 Turussa 23. 9. 67. Luennoin Vientikoulutussäätiön ja Agronomien Yhdistyksen sekä joidenkin yritysten koulutusohjelmissa kulutusta ja markkinointia koskevista kysymyksistä.

Kirja-arvosteluja Liiketaloudellisessa Aikakauskirjassa ja Markedsökonomissa.

SALO, EIJA:

Helsingin Akateemiset Naiset r.y:n johtokunnan jäsen.

Toimii Oy Stockmann Ab:n palveluksessa englannin ja suomen kielen opettajana.

Opintomatka Englantiin kesällä 1967.

SARAKONTU, MATTI:

Luennoin Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Historianopettajat r.y:n luento- ja neuvottelupäivillä Aavarannan kurssikeskuksessa 12–14. 6. 1967.

Luennoin Vientikoulutussäätiön vientimarkkinoinjakoulutusohjelmassa aiheesta Suomen talouselämä — teoreettinen tausta marras-joulukuussa 1967 ja vientiteknillisillä kursseilla marraskuussa 1967 ja helmikuussa 1968 aiheesta Ulkomaankauppa ja Suomen talouselämä.

Osallistunut Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen hallintoa ja suunnittelua käsitelleeseen seminaariin Kuopiossa 5–6. 4. 1968.

Toiminut Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Yhteiskunnallisen Kerhon kuraattorina.

SAVINEN, SEPPO:

Maalaiskuntien Liiton liikeosaston konttoripäällikkö.

Luennoin Kunnallisopistolla Tuusulassa konttoriteknikasta kunnallisväelle.

SEPPÄNEN, PAAVO:

Valtion liikuntatieteellisen toimikunnan ja sen työvaliokunnan jäsen. Valtioneuvoston asettaman yritysdemokratiakomitean jäsen.

Julistettu yksimielisesti päteväksi ja asetettu ensimmäiselle ehdokassijalle Turun yliopiston sosiologian varsinaisen professorin virkaan. Julistettu yksimielisesti päteväksi ja asetettu ensimmäiselle ehdokassijalle Tampereen yliopiston taloudellis-hallinnollisen tiedekunnan sosiologian varsinaisen professorin virkaan.

Johtanut sosiologian laudaturseminaariharjoituksia Helsingin yliopistossa.

The Westermarck-Societyn johtokunnan jäsen. Kutsuttu kansainvälisen urheilusosiologiyhdistyksen kirjeenvaihtajajäseneksi.

Osallistunut Pohjoismaiseen uskontososiologikonferenssiin Kööpenhaminassa 28. 8–1. 9. 67, konferenssissa esitelmä: Religionssociologisk status i Finland. Osallistunut seminaariin The First International Seminar on History of Sport and Physical Education 8–16. 4. 68 Netanyassa Israelissa, jossa esitelmä: Sport Success and the Type of Culture.

Lukuisia esitelmiä Suomessa esim. Kaupunkiliiton järjestämällä kaupunkipäivillä Kuopiossa

aiheesta 1980-luvun ihminen ja kunta, Yhteiskunta ylihuomenna -kongressissa Otaniemessä aiheesta Ihminen tulevaisuuden yhteiskunnassa, Suomen Unesco-toimikunnan järjestämässä uivassa matkailuseminaarissa aiheesta Vapaa-aika ja matkailu, Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan vuosijuhlissa aiheesta Vapaa-aika modernissa yhteiskunnassa. Lukuisia radio- ja TV-esiintymisiä.

Julkaisuut:

Historian tutkimus ja tilastot. 22 s. Oman ajan historia ja politiikan tutkimus. Hki 1967.
 Kilpaurheilu ja urheilumenestys. 6 s. Stadion 4 B/1967.
 Finland, Country of Conformistic Religion and Secular Protest of Working Class. 56 s. Research Reports n:o 99, Institute of Sociology, University of Helsinki. Hki 1968.
 Organisaatio - sairaalaorganisaatio. 16 s. Helsingin yliopiston Sosiologian laitoksen tutkimuksia n:o 101, 1968.

SIERLA, ANTTI:

Nordiska Handelshögskolornas Studentkårer'in puheenjohtaja.
 Tehnyt opintomatkan kesäk.—elok. 1967 Espanjaan. Osallistunut SYL:n Opintoyhteistyöseminääriin Dipolissa 23.—24. 9. 1967.
 Toiminut International University Contact for Management Education'in kongressisihteerinä. Esitelmöinyt Eteläsuomalaisen Osakunnan abiturienttineuvontapäivillä aiheesta Opiskelu Kauppakorkeakoulussa ja TKY:n fuksiluennolla aiheesta Akateemisen opiskelun luonne. Toiminut asiantuntijana Teknillisen Korkeakoulun karsintajärjestelmää uudistettaessa. Antanut lausunnon opintosihteerikysymyksestä Korkeakouluneuvoston hallintojaostolle. Toiminut alustajana, asiantuntijana tai puheenjohtajana useissa Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan tilaisuuksissa.

Saanut Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan ansiomerkin 26. 2. 1968.

Julkaisuut:

Toimittanut: Opiskelu Kauppakorkeakoulussa. 30 s. Hki 1968. — Opintoneuvontaa ja opiskelua koskevia artikkeleita Contactoriin ja Kyriiriin.

SÄRKISILTA, MARTTI:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen S-osaston johtaja. Suomen Myynti- ja Mainosyhdystys r.y:n varapuheenjohtaja ja hallituksen jäsen. Markkinointiseura r.y:n varapuheenjohtaja ja hallituksen jäsen vuodesta 1968. Liikesivistysrahaston stipendivaliokunnan sihteeri. Kansallis-Osake-Pankin Arkadian konttorin valvoja. Valtioneuvoston asettaman maataloustuotteiden hinnanmuodostusta tutkivan komitean jäsen. Puheenjohtaja tai jäsen eräiden yritysten ja yhteisöjen markkinointitoimikunnissa.

Osallistunut American Management Associationin 5.—8. 7. 67 Kööpenhaminassa järjestämään "Developing the annual marketing plan"-aiheiseen markkinointiseminaariin.

Esitelmöinyt Liikkeenjohdon instituutin täydennyskoulutuksen markkinointijaksolla, Vientikoulutussäätiön vientiteknillisillä kursseilla, vientipääällikköseminaarissa ja vientimarkkinoijakoulutuksen myyntityönjaksolla sekä useiden yritysten ja järjestöjen koulutustilaisuuksissa markkinointiin, markkinointitutkimukseen sekä mainontaan liittyvistä aiheista.

Julkaisuut:

Mainonta ja tieteellinen tutkimus. 6 s. Mainostoimistojen liiton julkaisuja n:o 5. Hki 1967.

TAMMINEN, KAISA:

Opintomatka New Yorkiin 1. 6.—1. 7. 1967.

Suomen kirjallisuuspalvelun seuran DK-jaoston työvaliokunnan jäsen. Suomen tieteellisen kirjastoseuran kirjastodemokratiaa käsittelevässä keskustelutilaisuudessa 9. 4. 1968 alustus "Ihmisoikeuksia ja intrigejä — Yhdistyneitten Kansakuntien arkipäivää".

TARKIAINEN, TUTTU:

Valtiotieteellisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen. Eduskunnan historiakomitean jäsen. Valtioneuvoston historiatoimikunnan jäsen.

Ollut asiantuntijana kuultavana eduskunnan perustuslakivaliokunnassa käsiteltäessä hallituksen esitystä laiksi puolucista.

Esitelmöinyt radiossa tasavallan presidentin asemasta ja ottanut osaa valtio-opillisiin radiokeskusteluihin.

Julkaisu:

Presidentin poliittisesta vastuusta. Helsingin Sanomat 26. 11. 1967. — Puolueittemme asema valinkauhassa. Helsingin Sanomat 12. 1. 1968.

TELARANTA, K. A.:

Vaasan kauppakorkeakoulun väliaikaisen opettajaneuvoston jäsen. Siviilioikeuden dosentti Helsingin yliopistossa (luentovapaa koko lukuvuoden). Akatemialautakunnan sihteeri.

Antanut asiantuntijana lausunnon Tampereen yliopiston yksityisoikeuden yliopettajan viran hakijoiden kelpoisuudesta.

Kaupallista edustusta koskevaa yhteispohjoismaista lainsäädäntöä valmistelemaan asetetun Suomen komitean puheenjohtaja. Lainvalmistelukunnan erityinen asiantuntija ja oikeusministeriön edustaja pohjoismaisessa lakiyhteistyössä oikeustoimilain osittaista uudistamista varten. Opetusministeriön määräämä lakimiesjäsen ranskan kielen tutkintolautakunnassa. Keskuskauppakamarin asettaman Liikekilpailun valvontakunnan varajäsen. Vakuutusalan liiketapaneuvoston jäsen. Lääkemainonnan valvontakunnan varapuheenjohtaja. Teknokemian liikekilpailun valvontakunnan puheenjohtaja. KOP:n Erottajan konttorin valvoja. Pelastakaa Lapset r.y:n hallintoneuvoston puheenjohtaja. Lasten Päivän säätiön valtuuskunnan jäsen. Lapin Jokos r.y:n varapuheenjohtaja. Genevessä kotipaikan omaavan Service social international'in hallituksen jäsen.

Osallistunut ulkoasiainministeriön määräämänä Suomen edustajana pohjoismaista lakiyhteistyötä koskevaan neuvotteluun Oslossa 30. 11.—2. 12. 1967.

Pitänyt Suomalaisen lakimiesyhdistyksen Lappeenrannan osastossa 6. 10. 1967 esitelmän Blankovekselistä sekä Vientikoulutussäätiön koulutuskeskuksessa 19. ja 22. 4. 1968 esitelmät Agenttilainsäädännöstä pohjoismaissa, keski-Euroopassa ja USA:ssa.

TERÄS, HANNU:

Ylioppilastutkintolautakunnan jäsen. Toiminut saksan kielen opettajana Vientikoulutussäätiön kursilla 1967—68.

Julkaisu:

Sihteerisaksaa. 73 s. Kauppakorkeakoulun julkaisu 1968. Hki 1968.

URRILA, MATTI:

Esitelmäniyt Ekonomiliiton seminaarissa Espoossa 9. 9. -67 aiheesta Myyntitukitoimenpiteet markkinoinnin suunnitteluprosessissa sekä Mainostajien Liiton, Mainostoimistojen Liiton ja Suomen Myynti- ja Mainosyhdistyksen järjestämällä I Markkinointitutkimuspäivillä Helsingissä 26. 9. -67 aiheesta Input-output -menetelmä mainonnan tehokkuuden mittaamisessa.

Julkaisuut:

Mainonnan vaikutusten mittausergelmasta ja -menetelmistä. Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen monisteita 19. 80 s. Hki 1967.

Mainonnan tehokkuuden määrittämisen periaatteellisista edellytyksistä. 6 s. Mainostoimistojen Liiton julkaisuja n:o 5. Hki 1967. Tapahtuman käsittely analyttista tieteen jakoa seuraten. 8 s. Liiketaloudellinen Aikakauskirja III/1967. Hki 1967.

VAISTO, ERKKI:

Luotsikirjaston kirjastonhoitaja. Suomen Tieteellisen Kirjastoseuran hallituksen varajäsen ja seuran asettaman kirjastodemokratia-toimikunnan sekä tiedotusvaliokunnan jäsen. Suomen Aihefilatelitit r.y:n sihteeri-rahastonhoitaja.

Osallistunut kirjastojen harjoittelunvalvojen neuvottelukokoukseen 17. 5. 1967 Tampereen yliopistossa, 3—5. 12. 1967 Suomen Tieteellisen Kirjastoseuran järjestämään kirjojen sidotusta käsittelevään kurssiin sekä 29. 1.—2. 1968 ohjelmoinnin alkeet-kurssille IBM:n koulutuskeskuksessa.

Artikkeleita Aihefilatelisti- ja Luotsi- ja majakka-lehdessä.

VAIVIO, FEDI:

Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen E-osaston johtaja ja laitoksen tutkimuslautakunnan jäsen. Ekonomia-lehden toimitusvaliokunnan jäsen. Liiketaloudellisen Aikakauskirjan ja Kansantaloudellisen Aikakauskirjan toimituskunnan jäsen. Vientikoulutussäätiön hoitokunnan varajäsen. Kansantaloudellisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen. Yritysdemokratia-komitean jäsen.

Tehnyt syyslukukaudella opinto- ja tutustumismatkan Yhdysvaltoihin, missä perehtynyt maan talouselämään ja erikoisesti tutkimus- ja opetustyöhön seuraavissa yliopistoissa ja korkeakouluissa sekä tutkimuslaitoksissa: Columbia University, Amherst College, Harvard University, Massachusetts Institute of Technology, University of Chicago, University of Seattle, University of California (Berkeley ja Los Angeles), Asian Foundation (San Francisco), Rand Corporation, University of Arizona, Tulane University, University of South Carolina.

Kevätlukukaudella tutustunut tutkimus- ja opetustoimintaan yliopistoissa ja korkeakouluissa mm. Hampurissa, Heidelbergissa, Karlsruheessa, Saarbrückenissä, Brysselissä, Pariisissa, Strassbourgissa, Zürichissä, Milanossa, Bolognassa, Padovassa, Wienissä, Münchenissä ja Göttingenissä.

Pitänyt luentoja Vientikoulutussäätiön järjestämällä kurssilla mm. Euroopan Talousyhteisön kehityksestä.

Toiminut lukuisten yritysten neuvonantajana.

VENTO, REINO:

Tilintarkastajana useissa yhteisöissä. Keskuskauppakamarin tilintarkastajalautakunnan ja -tutkintovaliokunnan jäsen. Kirjanpitolakikomitean jäsen. KHT-yhdistyksen varapuheenjo-

taja. Nordiska Revisor Förbundetin jäsen. PYP-Kulosaaren konttorin valvojen puheenjohtaja.

Osallistunut marraskuussa 1967 Amsterdammassa Nederlands Instituut van Registeraccountants ja Kööpenhaminassa Stats-autoriserede Revisorer-järjestöjen kongresseihin Suomen KHT-yhdistyksen edustajana.

Esitelmänyt: 14. 10. 1967 Pohjois-Suomen Lakimiespäivillä Oulussa: Hallituksen ja tilintarkastajien taloudellinen vastuu. 17. 10. 1967 Konttoritekniiikka 67:n valvonnan päivän puheenjohtaja ja esitelmä aiheesta: Sisäisen tarkkailun ja tarkastuksen menetelmistä ja optimoinnista. 14. ja 21. 11. 1967 Helsingin Ekonomit r.y:n Liiketeknisessä kerhossa: Tilintarkastuskertomuksen analyysi. 3. 4. 1968 Suomen Rauta- ja Koneliikkeiden Liiton vuosikokouksessa: Esitys uudeksi clinkeinotuloverolaiksi sekä samasta aiheesta 10. 4. 1968 Suomen Sähkötukkuliikkeiden Liiton vuosikokouksessa. Huhtikuussa 1968 PYP:n laskentatoimen jatkokurssilla 4 esitelmää tilintarkastuksesta. 29. 4. 1968 Sisäisten tarkastajien (The Institute of Internal Auditors Finland Chapter) seminaarissa: Sisäisen tarkastuksen tavoitteet. Useita esitelmiä ja alustuksia KHT-yhdistyksen kokouksissa.

Julkaisu:

Sisäisen tarkkailun ja tarkastuksen menetelmistä ja optimoinnista. 3 s. *Ekonomia* 7/1967. — Hallituksen ja tilintarkastajien taloudellisen vastuun vertailua. 10 s. *Liiketaloudellinen Aikakauskirja* IV/1967. Hki 1967. — Yrityksen valvonta liikkeenjohdon näkökulmasta. 5 s. *Sähköurakoitsija* 8/1967. — Kirjoituksia tilintarkastuksesta. 7 s. *Tapio* 1—4/1967.

VIERIKKO, ERKKI:

Toiminut edelleen Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsenenä. Toiminut edelleen Keskuskauppakamarin kielenkääntäjälautakunnan jäsenenä. Toiminut Vientikoulutussäätiön toimeenpanemien espanjan kielen kaupallisten kurssien opettajana. Toiminut edelleen Suomen Ibero-amerikkalaisen instituutin johtajana. Toiminut edelleen Suomen korkeakoulujen kielten opettajat r.y:n puheenjohtajana. Toiminut edelleen Suomi-Espanja-Seura r.y:n kieli- ja kirjallisuusjaoston puheenjohtajana.

Toiminut edelleen Pohjoismaiden kulttuuritoimikunnan 1. jaoston latinalaisen Amerikan asioiden yhdysmiehenä Suomea varten.

Määrätty Opetusministeriön alaisen, valantehneistä kielenkääntäjistä annetun lain edellyttämän espanjan kielen tutkintolautakunnan varapuheenjohtajaksi.

Julkaisu:

(& Tuula Jakowleff) Espanjan kieli, 56 s., teoksessa *Tiedon portaat*. Hki 1968.

WILENIUS, REIJO:

Helsingin yliopiston dosentti, käytännöllisen filosofian v.t. professori 1. 4.—31. 5. 1968. Rudolf Steiner-koulun rehtori.

Suomen filosofisen yhdistyksen hallituksen jäsen ja vuosikirjan "Ajatuksen" toimittaja. Suomen kasvatustieteellisen yhdistyksen hallituksen jäsen. Suomen UNESCO-toimikunnan lisäjäsen. Lukionuudistuskomitean jäsen. Suomen Teiniliiton kuraattori. Aikakauslehti "Katsauksen" päätoimittaja.

Julkaisu:

Filosofia ja politiikka. Poliittisen ja sosiaalisen ajattelun perusteiden kehityksestä. 150 s. Hki 1967. — *Epistemology and the Social Sciences*. 13 s. *Scandinavian Political Studies* 2/1967.

VON WILLEBRAND, CARL-AUGUST:

Edelleen Valtioneuvoston asettaman Kansainvälisten kulttuurisuhteiden toimikunnan jäsen saksankielisiä maita varten. Edelleen toiminut Radio Bremenin kirjeenvaihtajana Suomessa.

Antanut Vientikoulutussäätiön vientimarkkinoijakoulutuksessa saksan kielen opetusta 3 vt. syys- ja kevätlukukaudella.

Luennoinut Tampereen Kieli-instituutissa 1. 2. 1968 aiheesta Länsi-Saksan poliittiset puoleet, Deutsche Bibliothekissa 3. 4. 1968 aiheesta Finnische Studenten an deutschen Universtitäten vor dem Jahre 1640.

Kielistudio-Yhdistyksen perustajajäsen ja hallituksen jäsen.

Suomalais-Saksalaisen Yhdistyksen johtokunnan jäsen.

J u l k a i s s u t:

UM:n toimeksiannosta useita Suomen kulttuurielämää koskevia kirjoituksia, mm. kirjassa "Berichte aus Finnland", Bertelsmann Verlag 1967.

K ä ä n n ö k s i ä:

Veijo Meri, Findlinge, Carl Hanser Verlag, München, *Kai Laitinen*, Finnische Literaturgeschichte, *Klaus Waris*, Leistungen und Zukunftsprobleme der finnischen Wirtschaft, KOP:n vuosikertomus 1967 ja useita taloustieteellisiä artikkeleita.

VIRTANEN, KALERVO:

Pitänyt kirjanpidon kurssin Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa kevätlukukaudella 1968.

Pitänyt kustannuslaskennan kurssin tullihallituksessa.

VISAPÄÄ, MARKKU:

Laatinut pyynnöstä yhdessä prof. Jaatisen ja KTL Laulajaisen kanssa muistion Helsingin Seutukaavaliitolle liiton toimialueen maankäyttömalleista.

Osallistunut Kauppakorkeakoulun edustajana KY:n virallisen delegaation Prahan matkaan 10. 2. — 21. 2. 1968.

Osallistunut Regional Science Association Norden Sectionin järjestämään aluesuunnittelu-symposiumiin Kööpenhaminassa 2. 10. — 4. 10. 1967.

VON VOLBORTH, DOROTHEA:

Osallistunut venäjän kielen opettajien seminaariin Helsingissä kesäk. 1967.

J u l k a i s s u t:

Venäjänkielen johdantokurssi. 77 s. Hki 1967.

VUORINEN, ELSA:

Opettanut englantia 2 vt. Vientikoulutussäätiön vientimarkkinoijakoulutuskurssilla 1967 — 68.

VUORISTO, KAI-VEIKKO:

Helsingin Yliopiston Maantieteen laitoksen yp. assistentti.

Pohjola-Norden r.y:n maantiedelautakunnan jäsen 31. 12. 1967 saakka.

Teossarjan "Suomenmaa" (WSOY) neuvottelukunnan jäsen.

Osallistunut Helsingin Yliopiston Maantieteen laitoksen assistenttien opintomatkaan Gotlantiin kesällä 1967. Johtanut Maantieteen laitoksen assistenttien opintomatkan Turkuun ja sen ympäristöön 1. 10. 1967.

Luennoinut Helsingin Yliopistossa tilastollisista menetelmistä maantieteellisessä tutkimuksessa syys- ja kevätlukukaudella.

Luennoinut Helsingin Seudun Kesäyliopistossa maantieteen seminaarissa aiheesta Teollistuvan yhteiskunnan liikenneongelmia 13. 6. 1967.

Julkaisut:

Suomen maaliikenneverkkojen analysointia. 8 s. Terra 79, n:o 3, 1967. — Die Entwicklung der Eisenbahnkreuzung Karjaa in dem Hinterland von Tammisaari. 49 s. Fennia 95, n:o 5, 1967. — Highway-oriented Service Establishments on Route 5, Finland. N. 50 s. Fennia 97, n:o 8, 1968 (painossa). — Yleiskatsaus Suomen hallintoon, luontoon, historiaan ja talouselämään (eräitä lukuja lukuunottamatta). 102 s. Suomenmaa 1. Porvoo 1967. — Toimittanut koko Yleiskatsauksen, yht. 135 s. — Kirjaesittelyjä Terrassa 79, n:o 3 sekä 80, n:o 2.

V Tilastollisia tietoja oppilaista

Korkeakoulun oppilaat voivat olla:

1. *varsinaisia oppilaita*, jotka opiskelevat suorittaakseen ekonomin tutkinnon, kirjeenvaihtajan tutkinnon tai akateemisen sihteerin tutkinnon;

2. ekonomin tutkinnon tai muiden korkeakoulujen loppututkinnon suorittaneita, jotka harjoittavat opintoja *kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa* varten;

3. *ylimääräisiä* tai *kuuntelijaoppilaita*, jotka harjoittavat opintoja erinäisissä aineissa.

Varsinaisiksi oppilaisiksi haki 1967 1506 henkilöä, joista hyväksyttiin ekonomin tutkintoa suorittamaan 389 ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittamaan 197. Hyväksytyistä aloitti ekonomin tutkinnon opinnot 363 ja akateemisen sihteerin tutkinnon opinnot 155 eli yhteensä 518 opiskelijaa.

Kertomusvuonna on korkeakoulussa syyslukukauden alussa ollut yhteensä 2472 opiskelijaa, joista

	I vsk. v. 1967 al.	II vsk. v. 1966 al.	III vsk. v. 1965 al.	Yht.	Aikais. aloitt.	Kaik- kiaan
Ekon. tutk. suor.	357	347	313	1017	388	1405
Kirj.vaiht. tutk. suor. . .	—	—	—	—	178	178
Akat. siht. tutk. suor. . .	167	131	130	428	3	431
	524	478	443	1445	569	2014
Kand. tutk. suor.						458
						2472

Ekonomin, kirjeenvaihtajan ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä lukuvuoden alussa

	I v. kurssi 1967		II v. kurssi 1966		III v. kurssi 1965		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
Michiä	214	40,8	233	48,7	233	52,6	680	47,1
Naisia	310	59,2	245	51,3	210	47,4	765	52,9
Yhteensä	524	100	478	100	443	100	1445	100

Ekonomin, kirjeenvaihtajan ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden lukumäärä

	I vsk. v. 1967 al.		II vsk. v. 1966 al.		III vsk. v. 1965 al.		Aikaisemmin aloittaneet			Yhteensä
	ek	aks	ek	aks	ek	aks	ek	kv	aks	
Syyslukukausi	357	167	347	131	313	130	388	178	3	2014
Keskeyttäneet./.	—	—	—3	—	—2	—1	—14	—14	—	—34
Valmistuneet./.	*)+9	*)-9	*)+6	*)-6	+2	-2	—	—81	—33	—
Kevätlukukausi	366	158	350	125	313	127	293	131	3	1866
Keskeyttäneet./.	—6	—	—5	—1	—3	—2	—11	—3	—	—31
Valmistuneet./.	*)+3	*)-3	*)+1	*)-1	*)+3	*)-3	—	*)+1	—1	—
Lukuv. lopussa	—	—	—	—	—113	—15	—74	—52	—	—254
Lukuv. lopussa	363	155	346	123	200	107	208	77	2	1581

*) akat.siht. tutkintoa suorittavat siirtyneet suorittamaan ekon.tutk.

Ekonomin, kirjeenvaihtajan ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien oppilaiden kotipaikka

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
	1967		1966		1965			
Helsingistä	195	37,2	195	40,8	173	39,1	563	39,0
Muualta Uudenmaan l:stä	62	11,8	63	13,2	70	15,8	195	13,5
Turun ja Porin l:stä	25	4,8	22	4,6	19	4,3	66	4,6
Hämeen l:stä	75	14,3	52	10,9	60	13,5	187	12,9
Kymen „	38	7,2	25	5,2	31	7,0	94	6,5
Mikkelin „	19	3,6	28	5,9	16	3,6	63	4,4
Kuopion „	18	3,4	17	3,5	22	5,0	57	3,9
Vaasan „	35	6,7	21	4,4	21	4,7	77	5,3
Oulun „	14	2,7	11	2,3	11	2,5	36	2,5
Lapin „	4	0,8	8	1,7	4	0,9	16	1,1
Keski-Suomen l:stä	27	5,2	27	5,6	10	2,3	64	4,4
Pohjois-Karjalan l:stä	12	2,3	9	1,9	6	1,3	27	1,9
Yhteensä	524	100	478	100	443	100	1445	100

	I vsk. v. 1967 aloittaneet				II vsk. v. 1966. aloittaneet				III vsk. v. 1965 aloittaneet				Kaikkiaan			
	P	%	T	%	P	%	T	%	P	%	T	%	P	%	T	%
	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%
Syyslukausi	214	59,9	143	40,1	357	67,1	114	32,9	347	74,4	80	25,6	313	66,9	337	33,1
Keskeyttäneet./	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
			*+9		*+9		*+6		*+6		*+2		—	—	+17	
Kevätlukausi	214	58,5	152	41,5	366	66,0	119	34,0	350	73,8	82	26,2	313	65,7	353	34,3
Keskeyttäneet./	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
			*+3		*+3		*+1		*+1		*+3		—	—	+7	
Valmistuneet	211	58,1	152	41,9	363	65,3	120	34,7	346	73,2	84	26,8	313	65,2	356	34,8
31. 5. 1968 ./	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25		113	88	25	
	211	58,1	152	41,9	363	65,3	120	34,7	346	70,5	59	29,5	200	57,8	331	36,4

* akat.siht. siirtynyt suoritamaan ek.tukintoa

Akateemista sihteerin tukintoa suorittavat

	I vsk. v. 1967 aloittaneet				II vsk. v. 1966 aloittaneet				III vsk. v. 1965 aloittaneet				Kaikkiaan			
	P	%	T	%	P	%	T	%	P	%	T	%	P	%	T	%
	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%
Syyslukausi	—	—	167	100	167	—	131	100	131	—	130	100	130	—	428	100
Keskeyttäneet./	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
			*-9		*-9		*-6		*-6		*-2		*-2		-17	
Kevätlukausi	—	—	158	100	158	—	125	100	125	—	127	100	127	—	410	100
Keskeyttäneet./	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
			*-3		*-3		*-1		*-1		*-3		*-3		*-7	
Valmistuneet	—	—	155	100	155	—	123	100	123	—	122	100	122	—	400	100
31. 5. 1968 ./	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	155	100	155	—	123	100	123	—	107	100	107	—	385	100

* siirt. ekonomin tukintoa suoritamaan

**Ekonomien, kirjeenvaihtajan ja akateemista sihteerin tutkintoa suorittavien
oppilaiden vanhempien ammatti**
Elinkeinoon mukaan

	I v. kurssi		II v. kurssi		III v. kurssi		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
	1967		1966		1965			
1. Maa- ja metsätalous sivuelinkeinoineen	77	14,7	66	13,8	59	13,3	202	14,0
2. Teollisuus	170	32,5	124	25,9	118	26,7	412	28,5
3. Rakennustoiminta	31	5,9	32	6,7	21	4,7	84	5,8
4. Kauppa	91	17,4	121	25,3	93	21,0	305	21,1
5. Liikenne	41	7,8	39	8,2	51	11,5	131	9,1
6. Palvelukset	108	20,6	90	18,8	100	22,6	298	20,6
7. Sijoittamattomat ja ei ilmoitetut ammatit	6	1,1	6	1,3	1	0,2	13	0,9
Yhteensä	524	100	478	100	443	100	1445	100

Yhteiskunnallisen aseman mukaan

	I v. kurssi 1967		II v. kurssi 1966		III v. kurssi 1965		Yhteensä	
	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%	Luku- määrä	%
1. Itsenäiset yrittäjät:								
Tehtailijat ja tukkukauppiat	11	2,1	12	2,5	10	2,3	33	2,3
Vähittäiskauppiat ja muut liikkeenharjoittajat	62	11,8	93	19,5	71	16,0	226	15,6
Maanviljelijät	70	13,4	57	11,9	36	8,1	163	11,3
Yhteensä	143	27,3	162	33,9	117	26,4	422	29,2
2. Kaupan ja teollisuuden palveluksessa olevat:								
Johtavassa asemassa olevat	76	14,5	48	10,0	58	13,1	182	12,6
Toimihenkilöt	92	17,6	75	15,7	58	13,1	225	15,6
Työntekijät	79	15,1	64	13,4	63	14,2	206	14,2
Yhteensä	247	47,2	187	39,1	179	40,4	613	42,4
3. Valtion ja kunnan palveluksessa olevat:								
Johtavassa asemassa olevat	44	8,4	28	5,9	26	5,9	98	6,8
Virka- ja toimihenkilöt	67	12,8	60	12,5	61	13,8	188	13,0
Työntekijät	10	1,9	13	2,7	26	5,9	49	3,4
Yhteensä	121	23,1	101	21,1	113	25,6	335	23,2
4. Vapaiden ammattien harjoittajat	7	1,3	22	4,6	33	7,4	62	4,3
5. Ei ilmoitettu ammattia	6	1,1	6	1,3	1	0,2	13	0,9
Yhteensä	524	100	478	100	443	100	1445	100

Kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa suorittavat

	M	N	Yhteensä
Kirjoissa syyslukukauden alussa	333	125	458
Uusia hyväksytyt	97	35	132
Uudelleen kirjoihin	7	2	9
	437	162	599
Keskeyttäneet ./.	36	18	54
Valmistunut ./.	10	3	13
Kevätlukukausi	391	141	532
Uusia hyväksytyt	31	16	47
Uudelleen kirjoihin	4	2	6
	426	159	585
Keskeyttäneet ./.	33	8	41
Valmistunut ./.	21	5	26
Kirjoissa kevätlukukauden lopussa	372	146	518

Opiskelijain lukumäärä

Heinäkuun 31 p:nä 1967 päättyneen hakuajan kuluessa korkeakoulun varsinaisiksi oppilaisiksi pyrki 1 506 ylioppilasta (edellisenä vuonna 1 169), joista ensisijaisesti ekonomin tutkinnon suorittajiksi 946 (miehiä 551, naisia 395) ja akateemisen sihteerin tutkinnon suorittajiksi 560 (miehiä 1, naisia 559). Hakijoista hyväksyttiin yhteensä 586 eli 38,9 %. Hyväksytyistä oli ekonomin tutkintoa opiskelevia 389, niistä miehiä 218 ja naisia 171, sekä akateemista sihteerin tutkintoa opiskelevia 197 (kaikki naisia). Hyväksytyistä aloitti opiskelun 518 henkilöä. Kertomusvuoden päättyessä oli korkeakoulussa ensimmäistä loppututkintoa varten opintoja harjoittavia oppilaita yhteensä 1 581, edellisen vuoden vastaavan luvun oltua 1 489.

Kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon suorittajiksi on kertomusvuoden aikana hyväksytty 179 henkilöä, joista ekonomeja 138, kirjeenvaihtajan tutkinnon suorittaneita 13, dipl.insinöörejä 11, valtiotieteen kandidaatteja 7. Lisäksi on hyväksytty kauppat. kandidaatin tutkintoa suorittamaan 5 oikeust.kandidaattia, 1 fil.maisteri, 1 maat.-metsät.kandidaatti, 1 yhteiskuntat.maisteri, 1 teol.maisteri ja 1 proviisori. Ekonomin, akateemista sihteerin, kirjeenvaihtajan ja kauppat.kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia oli lukuvuoden lopussa yhteensä 2 099. Lukuvuoden päättyessä oli kauppatieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevia 518, edellisen lukuvuoden päättyessä vastaava luku oli 458.

Ylimääräiseksi tai kuuntelijaoppilaksi on hyväksytty 12 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana on ekonomin tutkinnon suorittanut 268, kirjeenvaihtajan tutkinnon 85, akateemisen sihteerin tutkinnon 15 opiskelijaa sekä kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon 39 opiskelijaa.

VI Oppiarvot ja tutkinnot

Kauppateiden lisensiaatin tutkinto

Kauppateiden lisensiaatin tutkinnon on suorittanut kauppateiden kandidaatti

Castrén, Kari Zachris, *11. 1. 29, KTL 12. 7. 67, kansantaloustiede: ”Kilpailun tehokkuuden kriteereistä”; KTK 13. 3. 57, kansantaloustiede; ekonomi 1951.

Kauppateiden kandidaatin tutkinto

Kauppateiden kandidaatin tutkinnon ovat kuluneen lukuvuoden aikana suorittaneet:

Syyslukukaudella:

- Walden, Kari Risto*, *17. 2. 41, KTK 30. 8. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1965
Arvola, Ilkka Tapani, *18. 10. 40, KTK 13. 9. 67, Ltt I; ekonomi 1961
Jutila, Helmi Johanna, *21. 7. 33, KTK 19. 9. 67, englannin kieli; ekonomi 1955
Virtanen, Kalervo Ensio, *8. 11. 41, KTK 22. 9. 67, Ltt I; ekonomi 1964
Ikonen, Hannu Antero, *19. 4. 38, KTK 26. 9. 67, talousmaantiede; ekonomi 1962
Toivo, Hjärdis Adèle, *3. 2. 29, KTK 13. 10. 67, Ltt II; dipl. ekonomin tutk. Handelshögskolan vid Åbo Akademiassa 1950
Halme, Anna-Leena, *21. 11. 40, KTK 24. 10. 67, Ltt I; ekonomi 1963
Kääriäinen, Markku Juhani, *5. 2. 41, KTK 20. 11. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1966
Salmi, Aunus Olavi, *22. 2. 42, KTK 22. 11. 67, Ltt I; ekonomi 1965
Aro, Elina Marjatta, *30. 9. 39, KTK 1. 12. 67, Ltt II; ekonomin tutkinto Turun Kauppakorkeakoulussa 1961
Laxell, Leena Inkeri, *12. 10. 38, KTK 1. 12. 67, Ltt II; ekonomin tutkinto Turun Kauppakorkeakoulussa 1961
Lammi, Seppo Veijo, *19. 4. 41, KTK 4. 12. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1965
Lampén, Erkki Kalevi, *6. 8. 43, KTK 4. 12. 67, kansantaloustiede; ekonomi 1965
Liukkonen, Pekka Kalevi, *12. 8. 37, KTK 13. 12. 67, Ltt I; ekonomin tutkinto Turun Kauppakorkeakoulussa 1963

Urrila, Matti Olavi, *5. 12. 41, KTK 13. 12. 67, Ltt II; ekonomi 1964
Lindgren, Karl Göran, *20. 12. 41, KTK 15. 12. 67, taloushistoria; ekonomi 1966
Miekk-oja, Aino (Anu) Mirjam, *22. 3. 14, KTK 16. 12. 67, saksan kieli, ekonomi 1935
Visapää, Markku Tapani, *15. 5. 41, KTK 16. 12. 67, taloushistoria; ekonomi 1965
Seppälä, Raija Tuulikki, *20. 6. 38, KTK 19. 12. 67, englannin kieli; kirjeenv. tutkinto 1963

Kevätlukukaudella:

Vartiainen, Juha-Pekka, *26. 3. 37, KTK 30. 1. 68, Ltt II; ekonomi 1960
Sulonen, Taisto Arvo, *7. 4. 42, KTK 23. 2. 68, Ltt II; ekonomi 1965
Mannermaa, Mauri Kari Kalervo, *2. 1. 42, KTK 1. 3. 68, Ltt II; ekonomi 1965
Katajainen, Onni Gabriel, *9. 3. 31, KTK 20. 3. 68, oikeustiede; oikeust. lisensiaatin tutkinto 1966
Rikkinen, Teuvo Juhani, *15. 4. 38, KTK 22. 3. 68, kansantaloustiede; ekonomi 1962
Sarja, Oili Onerva, *19. 3. 38, KTK 2. 4. 68, englannin kieli; kirjeenv. tutkinto 1959
Karkkila, Olli Erkki Antero, *25. 10. 42, KTK 30. 4. 68, kansantaloustiede; ekonomi 1966
Könönen, Reino Juhani Kalevi, *28. 6. 42, KTK 6. 5. 68, Ltt I; ekonomi 1965
Ahti, Alvar Sakari, *3. 10. 43, KTK 10. 5. 68, talousmatematiikka; ekonomi 1966
Virtanen, Viljo Einar, *26. 3. 33, KTK 10. 5. 68, Ltt I; ekonomi 1961
Esilä, Aarno Johannes, *10. 12. 22, KTK 10. 5. 68, Ltt II; dipl.ins. tutkinto 1947
Linnainmaa, Pekka Tapio, *26. 5. 44, KTK 17. 5. 68, Ltt I; ekonomi 1966
Purasjoki, Matti Heimo Juhani, *15. 12. 44, KTK 17. 5. 68, kansantaloustiede; ekonomi 1966
Kallio, Eero Kalervo, *26. 9. 43, KTK 21. 5. 68, kansantaloustiede; ekonomi 1966
Dahlström, Ossi Ilmari, *8. 12. 41, KTK 30. 5. 68, kansantaloustiede; ekonomi 1965
Hellstén, Hemmo Juha Yrjö, *17. 2. 42, KTK 30. 5. 68, talousmaantiede; ekonomi 1967
Sukselainen, Kaarlo Eljas, *8. 7. 42, KTK 30. 5. 68, kansantaloustiede; ekonomi 1967
Toivonen, Juhani Paavo, *13. 10. 41, KTK 30. 5. 68, Ltt II; ekonomi 1967
Urrila, Pekka Antero, *14. 5. 43, KTK 30. 5. 68, kansantaloustiede; ekonomi 1966
Syrjänen, Kari Erkki Jalmary, *19. 3. 38, KTK 31. 5. 68, kansantaloustiede; ekonomi 1961

Kauppätieteiden maisterin arvon ovat ilman juhlallista vihkimistä saaneet kauppätieteiden kandidaatit:

Ikonen, Hannu Antero; Jutila, Helmi Johanna; Katajainen, Onni Gabriel; Lindgren, Karl Göran; Miekk-oja, Aino Mirjam; Pellonmaa, Nikolai ja Vakio, Olavi Voldemar.

Pro gradu -kokeen

ovat lukuvuonna 1967—68 suorittaneet seuraavat kauppätieteiden kandidaatin tutkintoa varten opiskelevat, jotka ovat tutkimuksissaan käsitelleet allamainittuja aiheita:

Liiketaloustiede I

Haataja, Tauno, Tietokonekäsittelyyn perustuvan juoksevan kirjaamistehävän suunnittelusta erityisesti öljyalan jakelukauppaa harjoittavan yrityksen kannalta; *Harju, Paavo*, Taloudellisuustavoitteista ja niiden laadinnan problematiikasta tienrakentamisessa; *Könönen, Juhani*, Kunnossapidon suunnittelusta ja valvonnasta; *Linnainmaa, Pekka*, Rahoitusennusteet ja likviditeetti; *Liukkonen, Kalevi*, Investoinnin tuottoprosentin hyväksikäyttö kaupallisessa järjes-

tössä tuloksen suunnittelussa ja kannattavuuden valvonnassa; *Pihlström, Ulla*, Investoinnin tuottoprosentin käyttö yrityksen osien toiminnan arvostelussa silmälläpitäen sisäisiä siirtohintoja; *Salmi, Aunus*, Inflaatio ja yrityksen tuloslaskenta; *Virtanen, Kalervo*, Käyttöomaisuusinvestoinnit ja inflaatio; *Virtanen, Viljo*, Liukuva budjetti.

Liiketaloustiede II

Aro, Elina, Liikkeenjohdon päätöksenteon kriteerejä; *Auwinen, Eero*, Tutkimus matkailija-liikenteen laajuudesta ja rakenteesta; *Esilä, Aarno*, Suomen metsäteollisuuden vientimahdollisuudet EEC:n ja Englannin markkina-alueille; *Laxell, Leena*, Yrityksen tavoitefunktioista; *Mannermaa, Kari*, Suomen keskus- ja vaikutusaluejärjestelmä; *Näsänen, Mauri*, Kaupunki- ja kauppalakuntien tavaranhankinnasta; *Sulonen, Taisto*, Yrityksen menekintekijöistä erityisesti teollisen muotoilun kannalta ja muotoilun taloudellisen merkityksen mittaamismahdollisuuksista; *Toivonen, Juhani*, Suomen elintarvikkeiden viennin jakelutiet ja niiden rakenteeseen vaikuttavat tekijät.

Kansantaloustiede

Dahlsiröm, Ossi, Kansainvälinen kehitysapu toisen maailmansodan jälkeen; *Kallio, Eero*, Automaation kokonaistaloudelliset vaikutukset; *Karkkila, Olli*, Yritysdemokratian ongelmia; *Kääriäinen, Markku*, Kansainväliset lyhyen ajan pääomaliikkeet; *Lammi, Seppo*, Kehitysmaiden ulkomaankaupan mahdollisuudet ja rajoitukset niiden taloudellista kehitystä silmälläpitäen; *Lampén, Erkki*, Suunnittelu kehitysmaissa; *Purasjoki, Matti*, Suomen konepajateollisuuden tuotantofunktiot — ekonometrisia sektorimalleja vuosille 1933—64; *Rikkinen, Teuvo*, Katsaus yrityksen teorian viimeaikaiseen kehitykseen anglosaksisella kielialueella; *Sukselainen, Eljas*, Kansainväliset hyödykesopimukset ja niiden mahdollisuudet tasapainottaa perushyödykkeiden maailmankauppaa; *Syrjänen, Kari*, Teknillinen kehitys taloudellisessa kasvussa; *Urrila, Pekka*, Rahoituslaitoksista ja rahan tarjonnan selityksperusteista kehittyneillä rahoitusmarkkinoilla; *Walden, Kari*, Arvopaperimarkkinoista ja teollisuuden rahoituksesta niitä hyväksikäyttäen Suomessa.

Oikeustieteessä

Katajainen, Onni, Henkilövahingoista suoritettavien korvausten sisältö liikennevakuutuslain mukaan; *Siniharju, Hannu*, Harkintaverotus kunnallisverotuksessa.

Talousmaantieteessä

Hellstén, Juha, Vesistöjen likaantuminen Suomessa; *Ikonen, Hannu*, Kaupungin palvelutoiminnan alueellinen hajautus erityisesti vähittäiskaupan sijaintiongelmien valossa.

Talousmatematiikassa

Ahti, Alvar, Dynaaminen suunnittelu epäjatkuvien, determinististen korvausmallien ratkaisussa.

Taloushistoriassa

Lindgren, Göran, Hangon sataman ja sen liikenteen kehitys ennen ensimmäistä maailmansotaa; *Visapää, Markku*, Helsingin ympäristön rautakaivokset 1744—1866.

Englannin kieli

Jutila, Helmi, Uses of One; *Sarja, Oili*, Vocabulary Related to "Income"; *Seppälä, Raija*, Some Measurable Characteristics of Commercial English; *Stähle, Kaarina*, A Comparison between "La vie de Disraeli" by André Maurois and its English Version "Disraeli" translated by Hamish Miles, with Main Emphasis on the Grammatical Points.

Saksan kieli

Miekk-oja, Anu, Das Fremdwort der Wirtschaftssprache bei Georg Weerth.

Hyväksytyt laudatur-työt sivuaineessa

KTM *Veikko Kempainen*, liiketaloustiede I: Päätöksentekoprosessi yrityksessä ja harkinnan osuus päätöksenteossa; KTM *Sakari Korolainen*, tilastotiede: Todennäköisyyden tulkinnan mahdollisuuksista stationaarisen päätösprosessin sovellutuksissa; KTK *Uolevi Lehtinen*, kansantaloustiede: Yrityksen päätöksenteon menetelmistä ja tavoitteista; KTM *Aaro Leppilähti*, kansantaloustiede: Teollisuuslaitoksen sijaintipaikan määräytyminen; KTM *Asko Saviaho*, liiketaloustiede I: Valtion liikelaitosten vuositulo.

Ekonomin tutkinto

Ekonomin tutkinnon ovat lukuvuonna 1967—1968 suorittaneet seuraavat ylioppilaat, yhteensä 267, sekä 1 dipl.insinööri.

Syyslukukaudella 20. 10. 1967:

	Muu			Muu			
	Synt.	Al.v.	tutk.	Synt.	Al.v.	tutk.	
Ahonen, Yrjö Einar	7.	7. 41	1963	Kiuru, Esko Ilmari	23.	12. 43	1964
Alho, Tarja Anita	12.	9. 44	1964	Koivula, Taina Tuulikki	24.	8. 44	1963
Björklöf, Erik Alfons	20.	2. 43	1964	Korpimies, Kari Tapani	16.	2. 42	1963
Elovaara, s. Purolainen, Seija Kaarina	11.	12. 41	1962	Koski, Hely Maria	28.	4. 44	1964 merkon.
Haataja, Mauri Johannes	13.	10. 42	1964 merkon.	Kotikoski, Raila Sisko	12.	1. 44	1964
Harju, Ahti Paavo Pellervo	27.	10. 32	1964 merkon.	Kulmala, Seija Irmeli	11.	4. 45	1964
Helenius, s. Tervo, Kaija- Leena	18.	8. 41	1960	Kuusikumpu, Erkki Antero	25.	10. 45	1964
Honkala, Kaija Kyllikki	28.	3. 45	1964	Kyttälä, Leo Ensio	8.	6. 39	1963 merkon.
Jalli, Lauri Yrjö Kalervo	18.	11. 44	1964	Kärkkäinen, Martti Uolevi	24.	6. 44	1964
Jarmala, Lea Tuulikki	21.	4. 42	1964 merkon.	Kärkönen, Eero Yrjö Kalevi	7.	3. 27	1964 insin.
Jussila, Antti Kalevi	28.	7. 43	1964	Laitinen, Tuula Anneli	6.	3. 42	1962
Juvonen, Ehto Kalervo	21.	12. 37	1963 merkon.	Lantto, Ilkka Antero	17.	4. 43	1963
Järvinen, Taina Irene	30.	10. 43	1964	Lehto, s. Hellén, Laila Irmeli	25.	8. 38	1956
Kauria, Rauno Päiviö	8.	1. 41	1964 merkon.	Leppäharju, Raimo Iisakki	3.	4. 41	1964
Ketterer, Taisto Olavi	2.	7. 43	1964	Lindell, Tytti Pirjo Vieno Tuulikki	12.	11. 42	1964 merkon.
Kiiski, s. Lehto, Kirsti- Sinikka	1.	3. 44	1963	Linnermo, Raija Tellervo	16.	4. 43	1963
Kilpikoski, Pekka Veli	29.	10. 42	1964	Nietosvaara, Veikko Sakari	16.	10. 28	1962
				Nummi, Osmo Juhani	3.	1. 45	1964
				Nyysönen, Eila Annikki	29.	10. 45	1964

	Synt.	A.lv.	Muu tutk.		Synt.	A.lv.	Muu tutk.
Paananen, Aimo Antero	14. 10. 37	1964		Sipponen, Kauko Tapio	3. 12. 44	1964	
Palos, s. Havukoski, Maija Kaarina	12. 1. 43	1962	merkon.	Tamminen, Timo Juhani	23. 3. 39	1961	
Pirilä, Tapio Antero	22. 7. 43	1962		Tikka, Esko Tapani	9. 2. 43	1964	merko
Rantavaara, Pekka Juhani	5. 6. 43	1964		Tuomi, Toivo Kalervo	26. 2. 40	1964	
Romppainen, Aune Inkeri	16. 11. 43	1963		Turhala, Hilikka	9. 10. 40	1964	merko
Routasuo, Olli Tapani	18. 10. 43	1964		Vaarre, Pertti Einari	31. 12. 41	1964	
Saarinen, Raimo Pekka	24. 8. 41	1964		Vahvelainen, Tarmo Ilmari	4. 12. 41	1962	
Salminen, Reijo Toivo Ju- hani	30. 11. 41	1964		Vartiainen, Reijo Henrik	3. 3. 44	1964	
Seppälä, s. Liikkanen, Anna- Maija Margareta	16. 4. 42	1962		Vikström, Maj-Lis Elisabeth	26. 2. 43	1963	
Sihvola, s. Hauvonen, Raili Inkeri	27. 9. 42	1961		Vilander, Eeva-Maija	28. 11. 43	1963	
				Virta, Timo Kullervo	2. 11. 43	1963	
				Ylä-Liedenpohja, Jouko Aatos	17. 2. 45	1964	
				Yrjölä, Jussi Antero	26. 11. 41	1962	
3. 11. 1967:							
Haru, Heikki Juhani	8. 6. 39	1964		Manninen, Mauno Seppo Sakari	1. 7. 40	1962	
Hyvärinen, Kauko Antero	3. 10. 41	1961		Rauma, Orvo Johannes	5. 8. 40	1963	
Junnonen, Heimo Sakari	3. 5. 37	1960					
Kaukonen, Matti Juhani	12. 3. 43	1964					
24. 11. 1967:							
Enomaa, Eero Antti	20. 6. 43	1964		Morri, s. Vesto, Aune Maria	30. 1. 43	1963	
Forsell, Bengt Carl Erik	27. 3. 41	1964		Siik, Juha Sakari	8. 11. 41	1964	
Lanu, Juha Eetu	24. 6. 42	1964	merkon.	Tuomela, Anja Marketta	4. 10. 44	1964	
5. 12. 1967:							
Hairedin, Ferid	5. 2. 42	1963		Nikula, Pekko Antero	30. 12. 44	1964	
Hannula, Martti Juhani	5. 7. 38	1962	merkon.	Opas, Jorma Juhani	14. 9. 42	1964	
Korpiranta, Heljä Riitta Marjatta	17. 3. 43	1963		Pirttimäki, Airi Amanda	16. 12. 31	1964	merkon
Landahl, s. Hyvönen, Marja- Leena	3. 6. 41	1961		Pitkänen, s. Varava, Aila Sisko Irmeli	30. 3. 43	1964	
Nieminen, Sirpa Marja	18. 9. 43	1963		Valve, Timo Eino Juhani	14. 2. 43	1964	
Kevätlukukaudella 12. 1. 1968:							
Keinänen, Valto Veikko	18. 4. 40	1964	farmas.	Ollila, s. Sahila, Eeva Leena Marjatta	12. 8. 43	1964	
Manninen, Erkki Antero	27. 3. 41	1962					
26. 1. 1968:							
Kotilainen, Reino Oskar Olavi	12. 8. 30	1954	merkon.	Penttinen, Kari Ilmari	19. 12. 39	1964	
Laitio, Pentti Olli Tapani	14. 11. 43	1964		Törhönen, Jussi Jarmo	2. 2. 40	1962	

23. 2. 1968:

	Muu			Muu	
	Synt.	Al.v.		Synt.	Al.v.
ino, Martti Juhon	10. 10. 45	1965	oivall.	Nykopp, Torsten Johan	29. 10. 37 1958
rvonen, Leena Marjatta	23. 8. 43	1964		Partanen, Terttu Inkeri	7. 2. 42 1962
mäki, Niilo	13. 8. 40	1964	farnas.	Pesonen, Hannu Kalervo	7. 11. 42 1964
tsennemi, Juhani	17. 6. 43	1964		Pulkkanen, Mauri Olavi	22. 3. 43 1964
jomeri, Viljo Heikki	17. 1. 42	1963		Rahikainen, Lauri Heikki	
uhanen, Reima Henrik	8. 10. 42	1965	merkon.	Antero	27. 6. 40 1962
isto, Matti Juhani	30. 10. 45	1964		Rytkönen, Hannu Tapani	10. 10. 43 1964
honen, Markku Kalervo	15. 7. 44	1964		Sallinen, Pekka Kaarlo Ilmari	12. 11. 44 1965
rpinen, Heikki Aarne	11. 10. 41	1963		Sipilä, Kari Sauli Tapio	8. 6. 40 1961
hdenpää, Markku Juhani	20. 9. 43	1964		Tervo, Aimo Eelis	7. 1. 39 1962
inonen, Irja Elina	9. 10. 40	1962		Tohka, s. Ihamäki, Aulikki	
ytikäinen, Seppo Olavi	7. 4. 41	1964	merkon.	Aino Anneli	29. 6. 43 1964
atikainen, Kai Antero	22. 7. 41	1963		Valpas, Antero	21. 4. 41 1964 merkon.
atilainen, s. Davidsson,				Väyrynen, Eero Antero	25. 4. 43 1964 merkon.
Anneli Marja-Liisa	11. 7. 44	1964		Yliluoma, s. Salovaara, Ritva	
ettälä, Varpu Orvokki	27. 4. 44	1964		Tuulikki	23. 1. 45 1964

22. 3. 1968:

uvinen, Airi Hannele	6. 7. 43	1963		Niska, Vesa Valo	31. 8. 41 1962
ääriäinen, Kari Veikko	5. 12. 42	1964		Parviainen, Pekka Antero	28. 12. 44 1965
ankinen, Aulis Tapio	28. 7. 43	1965		Riutta, Kari Juhani	4. 6. 44 1965
eimu, Esa Juhani	5. 1. 44	1965		Toivola, Hannu	22. 9. 42 1965 merkon.
allat, Eva	14. 8. 27	1963	merkon.	Vanhancn, Matti Juhani	8. 7. 44 1964

19. 4. 1968:

assinen, Pekka Juhani	10. 8. 44	1965		Raula, Marja Tellervo	15. 10. 45 1964
onkanen, Kauko Juhani	27. 12. 39	1964	merkon.	Repo, Pekka Juhani	5. 12. 43 1964
arjalainen, Jorma Einar	15. 7. 44	1965		Seppälä, Matti Veli	22. 8. 45 1965
arvala, s. Karila, Tuula				Törnblom, s. Suni, Laina	
Kaarina	9. 5. 45	1964		Marjatta	9. 12. 41 1961
aitinen, Timo Matti Sakari	17. 4. 44	1965		Vallinmäki, Aili Aino Vilhel-	
ano, Terttu Tuulikki	21. 2. 46	1964		miina	20. 12. 43 1964

17. 5. 1968:

arjunkoski, Heikki Harri				Sarpola, s. Ranta, Terhi Kyl-	
Juhani	25. 9. 45	1964		likki	8. 3. 41 1963
Hokkanen, Kari Kullervo	4. 1. 43	1964		Strang, Tor Johan Wilhelm	23. 5. 33 1964 dipl.ins.
ipponen, Matti Kalervo	13. 5. 44	1965		Talvio, Markku Kalevi	28. 11. 43 1965
uhtanen, Jukka Veikko	10. 7. 44	1965		Toivanen, Tauno Risto Ju-	
önnqvist, Frank Gunnar	14. 8. 45	1965		hani	22. 9. 45 1965
alin, Viljo Einar	29. 6. 34	1964	merkon.	Virkkunen, Matti Antero	6. 6. 42 1964

31. 5. 1968:

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Mu tutk.
Aho, Maire Kyllikki	20.	5. 40	1962	Juolahti, Kari Keijo	30.	9. 46	1965
Airaksinen, Timo Juhani	6.	6. 46	1965	Kallonen, Raimo Tuomas	2.	10. 42	1964
Asikainen, Risto Raimo Olavi	19.	1. 46	1965	Karine, Pirkko Tellervo	9.	2. 43	1965 merk
Askolin, Rauli Olavi	24.	10. 45	1965	Kauppinen, Kare Aukusti	1.	6. 43	1965
Asunmaa, Liisa Heleena	5.	9. 44	1965	Kauppinen, Liisa Kaarina	31.	7. 46	1965
Auvinen, Erkki Olavi	10.	4. 44	1965	Kekki, Timo Ilmari	20.	7. 44	1965
Boxberg, s. Turunen, Tuula Maj-Britt	25.	5. 41	1961	Kokkonen, Leo Ismo	10.	12. 43	1965 merk
Cederberg, Kari Robert	9.	1. 47	1965	Koskinen, Yrjö Veikko	28.	2. 43	1965
Ek, Ahti Veikko Kalervo	28.	7. 44	1965	Kosonen, Väinö Juhani	12.	11. 40	1965 merk
Elo, Kari Antero	8.	5. 43	1965	Kosunen, Reijo Aulis	27.	10. 46	1965
Eskelinen, Risto Pekka	26.	3. 45	1965	Kovettu, Helena Aulikki	15.	9. 45	1964
Granlund, Sirkka Irmeli	4.	6. 42	1965 merkon.	Krabbe, Markus Veli Anders	12.	8. 44	1965
Haapaniemi, Marja Liisa Vilhelmina	11.	7. 43	1965	Kääriäinen, Olli Antero	18.	3. 45	1965
Haavisto, Matti Tapio Ilmari	23.	12. 42	1965	Laakso, Seppo Sakari	24.	8. 44	1965
Haavisto, s. Hara, Pirkko Hilkka Kaarina	31.	1. 45	1965	Lahelma, Veli Heikki	15.	2. 45	1965
Halkonen, Kaija Riitta	24.	9. 44	1965	Lahti, Risto Olavi	17.	5. 44	1965
Harkkila, Eeva Liisa	7.	12. 40	1965 merkon.	Lahtinen, Lauri Antero	19.	11. 42	1965
Heikkilä, Markku Antero	24.	4. 44	1965 merkon.	Laine, Kari Viljami	30.	6. 45	1965
Heiniö, Erkki Paavo Johannes	4.	5. 44	1965	Laine, Reino Juhani	29.	9. 42	1964 merk
Heinonen, Tauno Veli Olli	16.	4. 39	1964 merkon.	Laine, Seppo Lauri	16.	8. 46	1965
Heiskanen, Seppo Juhani	19.	11. 42	1965 merkon.	Lappi, Risto Tapio	30.	10. 45	1965
Henriksson, Heikki Olavi	4.	3. 46	1965	Lehmus, Voitto Kalervo	10.	2. 42	1965 merk
Himanen, Veijo Olavi	1.	8. 44	1965	Lehtimäki, Kari Vilhelm	18.	3. 44	1965
Hovi, Markku Tapio	8.	2. 45	1965	Lehtimäki, Mirja Anneli	11.	9. 44	1965
Huuhka, Heimo Heikki Ju- hani	19.	7. 43	1965	Lehtinen, Timo Juhani	1.	7. 44	1965
Hälvä, Hannu Olavi	12.	7. 44	1965	Lehtonen, Antti Olavi	5.	3. 45	1965
Hämäläinen, Kari Antti	11.	10. 46	1965	Liinpää, Arto Veikko	20.	9. 43	1965
Häyrynen, Pentti Vilho An- tero	27.	9. 44	1965	Lindqvist, Esa Juhani	26.	1. 45	1965
Ilvonen, Usko Jalmari	20.	11. 31	1964	Lindqvist, Matti Juhani	4.	6. 41	1964
Ilvesvaara, Eeva-Kaarina Kristiina	30.	11. 43	1964 merkon.	Linna, Esa Eljas	9.	4. 44	1964
Isomäki, s. Terävä, Eeva- Liisa	28.	10. 43	1965	Loikkanen, Jyrki Heikki An- tero	28.	6. 37	1961 meri- sotak. kad.kur
Jalava, Riitta-Maija Helena	2.	1. 41	1962	Lope, Marja Annikki	20.	8. 46	1965
Jormakka, Timo Juhani	30.	8. 36	1965 merkon. hammaslääket.kand.	Mangström, Marita Regina	7.	8. 45	1965
Jouhki, s. Jokimies, Soili Marjatta	17.	7. 46	1965	Mattila, Jussi Jouko Kustaa	27.	10. 42	1964
Junnila, Timo Nestor	24.	8. 45	1965	Mattsson, Kari Gustaf	10.	12. 44	1965
				Mäntynen, Mikko Severi	17.	6. 43	1964
				Nevasalo, Simo Kauko Kalevi	15.	10. 44	1965
				Niiranen, s. Leskelä, Pirjo Sointu Sinikka	27.	1. 43	1962
				Närhi, Hannu Kalevi	6.	6. 44	1965
				Parkkinen, Erkki Juhani	19.	4. 46	1965
				Partanen, Juhani Veli-Pekka	1.	5. 42	1963
				Partanen, Riitta Helinä	26.	11. 46	1965

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Muu tutk.
parinen, Heikki Ilmari	17.	11. 41	1965	Somersalmi, Yrjö Juhani	28.	9. 45	1965 oivall.
känen, Risto Tapani	26.	3. 43	1965	Stålhammar, Marja Helena	24.	8. 44	1964
ha, Jukka Erkki	31.	5. 45	1965	Suikkanen, Marja-Leena	1.	12. 44	1963
osi, Risto Juhani	27.	11. 44	1965	Summa, Risto Kullervo	21.	8. 45	1965
viö, Simo Juhani	21.	1. 41	1962 merkon.	Syrjä, Reijo Tauno Juhani	21.	6. 42	1965 merkon.
evuori, Pekka Sakari	11.	5. 42	1965 merkon.	Sysiö, Kyösti Juhani	24.	2. 45	1965
stas, Lea	19.	11. 46	1965	Söderlund, Seppo Olavi	7.	1. 44	1964
inius, Risto Edvard Joakim	21.	2. 41	1964	Talvitie, Ilkka Tapani	31.	1. 45	1964 merkon.
ntakoski, Kirsti-Kaarina	5.	10. 46	1965	Tetri, Risto Osmo Antero	8.	5. 44	1965
oman, Eero Emil	18.	5. 41	1965 merkon.	Tuomarila, Mikko Tapio	13.	7. 44	1965
ossi, Ritva Marjatta	22.	7. 46	1965	Tuomas-Kettunen, Merja			
noinen, s. Ranta-Valkama,				Maarit Kaarina	17.	3. 45	1965
Ritva Orvokki	30.	3. 46	1965	Urpio, Raili Tuulikki	20.	8. 45	1965
ulio, Tom Ismo Olavi	19.	10. 45	1965	Uuspää, Matti Veikko	1.	3. 46	1965
arinen, s. Peltonen, Tarja				Wager, Karl Harri Gunnar	11.	12. 41	1963
Anneli	16.	11. 45	1965	Wartiovaara, Jouko Tapio	12.	10. 42	1965
arinen, Veikko Vilhelm	16.	6. 45	1965	Viljanmaa, Urho Väinö			
arto, s. Kanerva, Ritva				Olavi	19.	6. 43	1965 merkon.
Elina	6.	9. 46	1965	Virta, Jukka Veikko	11.	3. 44	1965
janieni, Eeva	5.	5. 46	1965	Virtanen, Heikki Juhani	28.	3. 43	1965
kki, Jouni Toimi Olavi	16.	5. 44	1965	Virtanen, Marjut Tellervo	18.	1. 46	1965
lo, Eeva-Liisa	21.	10. 46	1965	Vuori-Karvia, Timo Arto			
uhke, Yrjö	24.	12. 43	1965	Juhani	25.	10. 41	1965 merkon.
erla, Heikki Pekka	27.	5. 44	1964	Väntsi, Risto Juhani	30.	12. 44	1965
lin, Martti Heikki Tapani	23.	10. 43	1965				

Kirjeenvaihtajan tutkinto

Kirjeenvaihtajan tutkinnon ovat suorittaneet seuraavat ylioppilaat, yhteensä 85.

Syyslukukaudella 20. 10. 1967:

Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Muu tutk.	
htiaisen, s. Elo, Taina Kaarina	24.	9. 45	1964	Iso-Koivisto, s. Lehto, Arja			
roberg, s. Frisk, Lea Kristina	4.	3. 41	1962	Leena	26.	8. 43	1963
Deringer, Anita Ilona Pempina	28.	1. 42	1961	Juvonen, Ilse Anneli	30.	6. 45	1964
akola, Ritva Kaarina	19.	9. 42	1963	Kiiskinen, Eeva Annikki	25.	11. 44	1964
Heinonen, s. Niemi, Hilikka				Kukkonen, Sirpa Greetta			
Maria	1.	8. 45	1964	Soilikki	22.	6. 44	1964
Heinonen, Sirkka Tuulikki	30.	9. 45	1964	Kupias, Marja Tuulikki	5.	12. 44	1964
Holmström, Ritva Marita	27.	9. 45	1964	Kuronen, Pirkko Marjatta	10.	8. 45	1964
Hyttinen, Aino Marjatta	6.	5. 46	1964	Lappalainen, s. Salokannel,			
				Enja Kirsti Elisabet	17.	7. 43	1964
				Lehtonen, Sinikka Tellervo	17.	1. 44	1964

	Synt.	Al.v.	Muu tutk.		Synt.	Al.v.	Mu tutk.
Leikas, Anni Marja-Leena	2.	2. 39	1962	Närhi, Kaija Riitta	28.	12. 45	1964
Leinonen, Ulla Marja-Leena	16.	1. 46	1964	Ruotsalainen, Eini Liisa	19.	7. 45	1964
Lounasheimo, Terttu Marjatta	6.	1. 44	1964	Saari, Elsi Irmeli	21.	12. 42	1964 merk
Mara, s. Lappalainen, Eija Riitta Elina	13.	2. 45	1964	Saarinen, Margit Anita	15.	10. 45	1964
Mäkinen, Marja-Liisa	8.	11. 45	1964	Salin, s. Huttunen, Riitta Marja Kaarina	9.	6. 44	1964
Mäkinen, Raija Marjatta	10.	9. 45	1964	Summanen, Sirkka Liisa	3.	4. 43	1963
Niemi, Leena Aulikki	16.	1. 44	1963	Tiihonen, Riitta-Leena	26.	8. 45	1964
				Vuori, Pirkko Liisa	20.	4. 45	1964
				24. 11. 1967:			
Puolakkainen, s. Aittoniemi, Ulla Maija	26.	7. 41	1963				
				15. 12. 1967:			
Jyrkinen, s. Rouhiainen, Ritva Tuulikki	17.	12. 38	1960 merkon.				
				K e v ä t l u k u k a u d e l l a 12. 1. 1968:			
Aho, Seija-Riitta	23.	3. 40	1962 merkon.	Tolonen, Aili Helena	12.	9. 37	1962 merk
Hällström, Leena Kaarina	11.	7. 41	1962	Viitanen, Raija Tuulikki	12.	5. 40	1959
Korhonen, s. Juutilainen, Irma Paula Marketta	20.	1. 42	1963	Zetterberg, Raija Ulla Kristiina	25.	11. 44	1964
				26. 1. 1968:			
Aaltio, Leena Marita	12.	1. 45	1964	Kuusivaara, s. Mustalammi, Maritta Aulikki	16.	12. 45	1964
Airola, Anja Marjaana	3.	7. 44	1964	Laakkonen, s. Piironen, Seija Kaarina	26.	1. 45	1964
Alsti, Liisa Marjut	19.	10. 43	1963	Ollari, Liisa Annikki	8.	7. 44	1964
Itkonen, s. Kuusisto, Tuula Orvokki	21.	5. 43	1963	Ravantti, Anna-Liisa	11.	6. 43	1963
Kanerva, Riitta Elina Inkeri	15.	8. 43	1964 merkon.				
Koponen, Marjo Anneli	22.	9. 44	1964				
				23. 2. 1968:			
Ahvenainen, s. Lyly, Hanna Ilona Kyllikki	30.	12. 42	1962	Kunnas, Anja Maria	8.	9. 44	1964
Leinonen, s. Eskelä, Marja Eeva Marketta	8.	7. 41	1963	Nieminen, Ritva Marjatta	7.	6. 42	1961
Hokka, Eeva-Marja	11.	12. 44	1964	Palander, Maija Leena	19.	4. 45	1964
Jaakkola, s. Alaluoto, Pirjo Leena	27.	11. 45	1964	Peura, Kirsti Kaarina	2.	11. 45	1964
Kangasharju, s. Komppa, Marja Helena	21.	7. 45	1964	Piirainen, s. Kiesi, Anna Kyllikki	26.	1. 39	1962
Kilpeläinen, Tuula Marjatta	29.	8. 42	1961	Salo, Eeva Marjut	31.	5. 44	1964
				Saukkonen, Pirkko Anneli	2.	2. 43	1962
				Tolvanen, s. Sundholm, Margit Elisabet	1.	9. 44	1964

VII Stipendit

Valtion ylioppilasstipendit

Korkeakoulussa opiskelevien lahjakkaiden, ahkerien ja vähävaraisten ylioppilaiden opintojen tukemiseksi korkeakoulu sai keväällä 1968 72 kokostipendiä määrältään 1040:—, 72 puolistipendiä määrältään 720:—, 48 opiskeluvälinestipendiä määrältään 170:— ja 10 vieraspaikkakuntalaisen lisää määrältään 300:— eli yhteensä 137.880:—.

Korkeakoulun stipendilautakunnan puheenjohtajana on toiminut professori *Jouko Paakkanen*, ja jäsenenä lehtori *Jaakko Havukkala* sekä lehtori *Hilkka Saario*, Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan edustajina stipendilautakunnassa ovat lukuvuonna 1967—68 olleet kauppat.ylioppilaat *Inkeri Palomäki* ja *Matti Viksten*. Sihteerinä on ollut opinto-sihtööri *Antti Sierla*.

Stipendilautakunta julkisti maaliskuun 6 p:nä stipendit haettaviksi, jolloin määrääjän kuluessa niitä haki 3 kauppat.kand. tutkintoa opiskelevaa sekä 18 III vuosikurssin, 128 II vuosikurssin ja 81 I vuosikurssin oppilasta.

Kokouksessaan toukokuun 16 p:nä lautakunta päätti jakaa lukuvuoden 1968—1969 opiskelijastipendit seuraavasti:

a) kokostipendin ja vieraspaikkakuntalaisen lisän saivat:

Tauno Raimo Kalevi Haavisto, Arvi Eero Kullervo Hurskainen, Ossi Vesa Tapio Luoma, Ritva Eija Anneli Närhinen, Eero Olavi Seppänen, Matti Olavi Sikström, Erkki Olavi Tietäväinen, Risto Tapio Virrankoski.

b) kokostipendin ja opiskeluvälinestipendin saivat:

Marja-Liisa Vilhelmina Haapaniemi, Pentti Pellervo Lahtinen.

c) kokostipendin saivat:

Helena Marjatta Aho, Martti Matti Juhani Ahtiainen, Clay Margaret Camilla Campbell, Paavo Sakari Hartikainen, Heikki Reijo Viljam Heinimäki, Riitta-Liisa Helminen, Yrjö

Einari Junttila, Riitta Anneli Kalenius, Reijo Sakari Kaltea, Leila Anneli Kivelä, Helka Johanna Koivula, Tuomo Olavi Kokkonen, Urmas Sauli Korhonen, Reijo Aulis Kosunen, Saara Maija Kröger, Raija Kyllikki Kuivala, Irma Sylvia Kristiina Kumara, Airi Annikki Käppi, Esko Matti Tapio Kärki, Viljo Uolevi Kärkkäinen, Erkki Köntti, Pentti Tapio Laaninen, Eero Juhani Laine, Leena Tuulikki Lamminen, Kari Tuomo Lassila, Touko Juhani Lassila, Kaija Marjatta Lehmonen, Marja-Leena Leinonen, Marja-Liisa Linna, Marja-Leena Lähdesmäki, Timo Olavi Marttinen, Pirkko-Liisa Mesiäinen, Riitta Helinä Mesiäinen, Risto Kalevi Mäkeläinen, Leena Pirketta Männistö, Kai Juhani Nurmi, Veli Matti Olava, Tuula Sinikka Olkkola, Pekka Heikki Ollonqvist, Marja-Leena Paavola, Liisa Marjatta Pekkala, Köysti Tapani Penttilä, Seppo Kalevi Raasu, Raija Salme Marjatta Rautiainen, Sirkka Helena Rautiainen, Matti Erkki Ilmari Rautio, Jorma Antero Reinikainen, Jussi Matti Saarikoski, Jorma Kalevi Salo, Tuire Elina Salo, Ulla Marjatta Salonen, Auli Sinikka Sarlin, Yrjö Aapeli Simpanen, Keijo Jaakko Kalervo Suila, Tuula Marjatta Tamminen, Pauli Juhani Torkko, Anja Irene Turunen, Tuula Paula Irene Turunen, Risto Juhani Vainio, Veli Tapani Vanhanen, Maija Helena Voutilainen, Hannu Leo Vuorinen.

d) puolistipendin ja vieraspaikkakuntalaisen lisän saivat:

Airi Sisko Aulikki Pohjonen, Antti Kauko Matias Viitala.

e) puolistipendin saivat:

Pasi Veijo Veikko Aalto, Pekka Sakari Akkanen, Olavi Juhani Alho, Kari Antero Asp, Arja Aulikki Ellilä, Ritva Sinikka Gustafsson, Sirpa Riitta Haaksiala, Pirkko Anneli Hainkonen, Pirkko Annikki Halli, Pekka Juhani Harju, Raimo Olavi Heikura, Harry Juhani Helen, Pirkko Maija Anneli Helle, Pekka Juhani Holopainen, Kirsti Anneli Hyppönen, Irja Hännikäinen, Eeva Kristiina Hänninen, Esa Antero Inkeroinen, Jorma Erik Isaksson, Pirjo Mailis Kamppinen, Maija Kaarina Karppinen, Kare Aukusti Kauppinen, Olli Kalevi Kirjavainen, Marketta Anneli Klemola, Raija Kyllikki Korhonen, Pirjo Irmeli Korteala, Tuula Anneli Kosonen, Anneli Marketta Kotonen, Pekka Heino Kukkonen, Rauni Aino Linnea Kumpulainen, Pirkko Tuulikki Kurkinen, Heikki Kalevi Laitinen, Marja Kaarina (Kaija) Latvala, Liisa Marjatta Lauanne, Maija-Leena Laukkanen, Vilho Eelis Liimatainen, Kirsti Annikki Lipsanen, Pentti Veikko Olavi Luoma, Riitta Maija Lyytinen, Tuomo Aukusti Matilainen, Sinikka Anneli Melamies, Leena Marjut Hellevi Mikkonen, Marja-Leena Niemi, Leena Marjatta Niinivaara, Juhani Antero Nummelin, Arja Heleena Oivanen, Erkki Juhani Oksanen, Sylvi Poti, Teuvo Tapani Puntala, Eeva Katri Hannele Pusa, Mikko Veikko Antero Pykälä, Irma Annikki Pärssinen, Seija Irmeli Rannikko, Leila Kaarina Riihelä, Seija Leena Rinne, Tom Ismo Olavi Ruulio, Sirkka Helena Ryyppö, Eila Olga Maria Saari, Maila Hellevi Salmelin, Timo Yrjö Salmi, Tuula Kaarina Siitari, Pirjo Marjatta Sinisalo, Pirkko Kyllikki Sivonen, Aimo Erkki Uolevi Sohlman, Seija Sisko Suvilehto, Leena Sirkka Sinikka Turunen, Tuula Irmeli Vesanmaa, Marja-Liisa Virta, Salli Dagmar Virtanen, Sirpa Leena Väliaho.

f) opiskeluvälinestipendin saivat:

Satu Helena Aalto, Ilkka Henriikki Eskola, Eeva Tuulikki Harrinlehto, Ritva Marjatta Heikkonen, Tuula Marjatta Huoponen, Ossi Ensio Hynninen, Anja Helena Hämäläinen, Into Aarne Antero Jylhä, Marja-Leena Kaikkonen, Kaisu Hanneli Kaipainen, Raija Sisko Kyllikki Kaipainen, Matti Tapio Karppanen, Laila Marjaterettu Koivula, Terhikki Eila Marjatta Kostainen, Liisa Tuulikki Kupari, Irja Elisabet Kuusinen, Yrjö Tapani Laine, Marjaterettu Laitinen, Meri Tuulikki Laitinen, Sisko Marjatta Lavonen, Sirpa Hannele

Levison, Markku Tapio Lähelmä, Seppo Kalevi Maukonen, Tuula Irene Mikkonen, Vuokko Tuulikki Mutanen, Riitta Marjukka Mäkinen, Varpu Aino Marjut Mättö, Paula Marjatta Nurmilaukas, Seija Leena Irmeli Nyman, Juha Tapio Palovaara, Mari Kaarina Perttula, Maire Anneli Ristola, Pertti Juha-Pekka Ryyänen, Anneli Kaarina Salonen, Auli Soili Sinikka Seuna, Tuula Taina Tellervo Silvennoinen, Marja-Leena Sorkkala, Raija Annikki Sorsa, Marjatta Margareetta Strandén, Ritva Kyllikki Tilli, Silja Helena Tuominen, Leena Kirsti Marjatta Typpi, Heli Marketta Uosukainen, Tuula Marjatta Utriainen, Hannu Juhani Vesänen, Olavi Kaarlo Artturi Virtanen.

Korkeakoulun omat stipendit

Ottaen huomioon stipendirahastojen määräykset stipendien tarkoituksesta on seuraaville korkeakoulun opettajille ja virkailijoille jaettu stipendejä:

Professori Kalle Kaupin rahastosta professori Mika Kaskimiehelle 1.000 mk, professori Sakari Mattilalle 1.000 mk, kirjastonhoitaja Lempi Nurkkalalle 500 mk, professori Huugo Raniselle 1.000 mk, fil. maist. Eija Salolle 1.000 mk ja apulaisprofessori Paavo Seppäselle 800 mk.

Kauppakorkeakoulun hallituksen käytettäväksi myöntämistä varoista lehtori Philip Binghamille 800 mk, Mrs. Helen Goldthwait-Väänäselle 700 mk, fil. maist. Sirkka-Liisa Kareojalle 800 mk, apulaisprofessori Jouko Manniselle 750 mk, professori Pertti Muukkoselle 800 mk, fil. maist. Kirsti Poutaselle 700 mk, lehtori Martin Seveliukselle 650 mk, assistentti Olli Uotilalle 750 mk, amanuenssi Pirkko Wegeliukselle 500 mk, lehtori Carl-August von Willebrandille 800 mk ja assistentti Pentti Woivalinille 750 mk.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahastosta kauppat. maist. Asko Korpelalle 750 mk, vt. assistentti Sirkka Kytöhongalle 440 mk, lehtori Jouko Lehtovuorelle 700 mk, vt. assistentti Kaiju Telarannalle 700 mk, amanuenssi Erkki Vaistolle 500 mk ja vt. assistentti Matti Varjoselle 400 mk.

Oy Mars Ab:n, Kauppaneuvos Osk. Huttusen ja Kauppakorkeakoulun Opettajien stipendirahastosta vt. assistentti Markku Harjulalle yhteensä 610 mk.

Stipendin ja matka-apurahojen saajien on aikanaan tehtävä apurahojen käytöstä kirjallinen selostus kanslerille.

Kauppakorkeakoulun entiset ja nykyiset oppilaat ovat saaneet stipendejä seuraavasti:

Oskari Aromaan rahasto: Arola, Kaarina 1.000:—, Juolahti, Kari Keijo 1.000:—, Kokko, Pirkko Tuulikki 500:—, Laakso, Seppo Sakari 500:—, Lautimo, Tuula Sinikka 500:—, Lähelmä, Markku 700:—, Mäki-Ranta, Erkki Johannes 1.000:—, Nikkinen, Taimo Kalervo 800:—, Pauli, Leila Anneli 1.000:—, Pöyhönen, Liisa Irmeli 500:—, Ritvanen, Sisko Annikki 500:—, Saarto, Ritva Elina 500:—, Tikka, Kari Sulo 1.000:—.

Professori W. Bonsdorff'in rahasto: Baibulat, Muassäs 1.000:—, Helomaa, Kauko Antero 1.000:—, Toivonen, Juhani PaaVo 1.000:—.

Kansallis-Osake-Pankin 40-vuotismuistorahasto: Hyttinen, Paula 500:—, Ojanen, Esa Mikael

220:—, Runoinen, Ritva Orvokki 670:—, Seuna, Auli Soili Sinikka 100:—, Somersalmi, Aune Anneli 500:—, Vesanen, Hannu Juhani 500:—, Viitanen, Jorma Tapio Juhani 500:—, Wuorenjuuri, Antti 500:—.

Kalle Kaupin muistorahasto: Järvinen, Pentti Einari 900:—, Korvola, Seppo Matti Johannes 810:—.

Kauppakorkeakoulun Keräyksen Naistoimikunnan stipendiraahasto: Kehusmaa, Saara Tellervo 1.155:—, Pöllänen, Kirsti Kaarina 1.155:—.

Kauppatieteiden Kandidaattiyhdistys ry:n rahasto: Kiiskinen, Riitta Marja 470:—.

Kilpiä Oy:n rahasto: Riikonen, Veli Tapio Juhani 1.010:—.

Alfred Kordelinin stipendiraahasto: Seuna, Auli Soili Sinikka 290:—.

K. H. Lehtisen rahasto: Piironen, Esko Juhani 390:—.

P. A. Luostarisen stipendiraahasto: Vallin, Katja Kyllikki 500:—.

Tukkukauppias S. Mäntysen rahasto: Lipponen, Matti Kalervo 500:—, Maukonen, Seppo Kalevi 500:—, Seuna, Auli Soili Sinikka 110:—.

Maija ja Lauri Niiniojan rahasto: Anttila, Mai 900:—, Mononen, Liisa Marjatta 800:—, Reunama, Seija Maire Hannele 500:—, Takala, Liisa Anneli 800:—.

V. P. Nurmilahden muistorahasto: Tiitola, Seppo Veli 1.000:—.

Gustav Pauligin stipendiraahasto: Lönnqvist, Frank Gunnar 1.100:—.

Elin ja Evert Sellgrenin stipendiraahasto: Ojanen, Esa Mikael 150:—.

Kauppaneuvos A. Sergejeffin stipendiraahasto: Aalto, Ulla-Marja 600:—, Mäntylä, Maire Tuulikki 500:—, Niemi, Marja-Leena 500:—, Oksanen, Ritva Sylvia 500:—, Pöysti, Elsa Maria 500:—, Luontola, Markku 500:—, Malmberg, Kaarina 500:—, Olenius, Hellevi 700:—, Pollari, Kaarina 500:—.

Oy Stockmann Ab:n 100-vuotisrahasto: Ahti, Alvar Sakari 1.000:—, Holopainen, Veli Pekka 780:—, Hämäläinen, Sirkka Aune M. 1.000:—, Reinikka, Alpo Antero 1.000:—, Seppälä, Jorma Kalevi 1.000, Seppälä, Reijo Jaakko Sakari 500:—, Varjonen, Matti 500:—.

Talous-Osakekaupan stipendiraahasto: Kiiskinen, Riitta Marja 30:—, Piironen, Esko Juhani 280:—, Takala, Liisa Anneli 100:—.

Professori Henrik Virkkusen muistorahasto: Antskog, Anita 700:—, Kempainen, Erkki 1.000:—.

Hanna ja Eino Haapalan lahjoitusrahasto: Alho, Olavi 500:—, Heinimäki, Heikki 700:—, Helleuvo, Tarja 500:—, Henriksson, Heikki 700:—, Koivisto, Jorma 500:—, Kokkonen, Leo 700:—, Kulkki, Seija 500:—, Laitinen, Hannele 500:—, Lehti, Taisto 300:—, Lilja, Kari 700:—, Linnoila, Matti 500:—, Ollila, Ritva 500:—, Pirilä, Esa 700:—, Pusa, Eeva 500:—, Rysä, Olli 500:—, Sakki, Jouni 700:—, Sjögren, Kristina 500:—, Sääsilahti, Kalle 500:—, Urpio, Raili 500:—, Uuspää, Matti 700:—.

Ivar Lindforsin stipendiraahasto: Antikainen, Tuula 500:—, Mäkinen, Vesa 400:—, Rossi, Ritva 700:—, Sysiö, Kyösti 710:—.

Pohjolan stipendiraahasto: Sivander, Jouko 460:—.

Oy G. W. Sohlberg Ab:n stipendiraahasto: Kauria, Rauno 500:—.

Suomen Yhdyspankin Riemujuhlarahasto: Auvinen, Eero 700:—, Korhonen, Jarmo 500:—, Sivander, Jouko 300:—, Toivanen, Tuire 720:—, Vanhanen, Matti 500:—.

Palkintoina seminaarikirjoituksista ovat allamainituissa aineissa saaneet:

Liiketaloustiede I: Asikainen, Risto 75:—, Eskelinen, Pekka 75:—, Junnila, Timo 75:—, Korhonen, Veikko 60:—, Kääriäinen, Olli 75:—, Laine, Seppo 75:—, Närhi, Hannu 75:—, Piiparinen, Heikki 75:—, Rinne, Taina 75:—, Riutankoski, Heikki 75:—, Roman, Eero 60:—, Temmes, Markku 75:—, Tetri, Risto 75:—, Varpula, Risto 75:—.

Liiketaloustiede II: Apponen, Kirsti 50:—, Arola, Kaarina 70:—, Ekholm, Sirkka-Liisa 50:—, Haavisto, Paula 50:—, Hakala, Liisa 50:—, Halkonen, Kaija 60:—, Hautala, Tea 50:—, Hillu, Liisa 70:—, Hälvä, Hannu 50:—, Immonen, Seija 50:—, Jouhki, Kirsti 60:—, Junno, Tuula 50:—, Jättömäki, Auli 50:—, Karjalainen, Jorma 60:—, Karjalainen, Paula 60:—, Kaukiaiainen, Risto 50:—, Kelonen, Marja-Leena 60:—, Kohonen, Salli 50:—, Koskimies, Leena 50:—, Kotilainen, Pirkko 60:—, Laine, Kari 50:—, Lampén, Pekka 75:—, Leskinen, Olli 60:—, Lilja, Kari 70:—, Luoma, Ossi 60:—, Luoto, Esko 60:—, Lönnqvist, Frank 75:—, Mangström, Marita 60:—, Markkanen, Irmeli 50:—, Mattsson, Kari 70:—, Mäkelä, Kirsti 60:—, Nykopp, Ritva 60:—, Närhinen, Ritva 75:—, Orispää, Yrjö 70:—, Parkkinen, Erkki 60:—, Pilve, Pentti 50:—, Pohjonen, Aulikki 60:—, Priha, Jukka 60:—, Puupponen, Veikko 60:—, Pöytäkiivi, Marketta 60:—, Raanamo, Anna-Maija 60:—, Saarinen, Veikko 60:—, Salo, Tuire 60:—, Savolainen, Sinikka 70:—, Seppänen, Heikki 60:—, Sinko, Mikko 60:—, Sjögren, Kristina 60:—, Sipilinen, Marja-Leena 70:—, Somersalmi, Yrjö 75:—, Suila, Keijo 60:—, Talvio, Markku 60:—, Terho, Oili 60:—, Tetri, Risto 60:—, Timonen, Pirkko 60:—, Uuspää, Mauti 50:—, Wartiovaara, Tapio 60:—, Vuorinen, Sirkka-Liisa 60:—.

Kansantaloustiede: Airaksinen, Timo 75:—, Haavisto, Pirkko 75:—, Hillu, Liisa 60:—, Jouhki, Marjatta 60:—, Kekki, Timo 60:—, Kosunen, Reijo 75:—, Lilja, Kari 60:—, Orispää, Yrjö 75:—, Penttinen, Jyrki 60:—, Seppälä, Matti 75:—, Solin, Martti 75:—, Sysiö, Kyösti 60:—, Tikka, Kari 70:—.

Oikeustiede: Granlund, Sirkka 75:—, Haave, Signe 75:—, Kupari, Liisa 75:—, Lassila, Kari 75:—, Raulo, Hannu 75:—, Saini, Timo 75:—, Sipilä, Leena 55:—, Viitanen, Jorma 75:—.

Tavaraoppi ja teknologia: Baldauf, Kai E. I. 50:—, Harkkila, Eeva-Liisa 50:—, Lahti, Risto O. 60:—, Lempiäinen, Anneli 50:—, Linnainmaa, Jarkko E. 60:—, Nyman, Aila 50:—, Simola, Heikki K. 50:—, Toppinen, Erkki 60:—, Uрпиö, Raili 50:—.

Talousmaantiede: Arponen, Tapio 75:—, Arvola, Eeva 75:—, Forsman, Leena 75:—, Hälvä, Hannu 75:—, Matilainen, Tuomo 75:—, Naskali, Osmo 75:—, Pilve, Pentti 75:—, Sinko, Mikko 75:—.

Taloussmatematiikka ja tilastotiede: Estlander, Rolf 70:—, Lipponen, Tapio 70:—, Palmén, Harry 70:—, Salmi, Timo 70:—.

Sosiologia: Rysä, Olli 65:—, Tuokko, Seija 50:—, Viitanen, Jorma 65:—.

Englannin kieli: Aalto, Leena 40:—, Grönlund, Linnea 40:—, Hakala, Liisa 25:—, Kilpeläinen, Arja 50:—, Koskinen, Anita 25:—, Meriluoto, Mervi 50:—, Mäkinen, Leena 40:—, Rekola, Satu 25:—, Sjögren, Kristina 55:—.

Espanjan kieli: Kelonen, Leena 50:—.

Saksan kieli: Blomster, Aila 25:—, Hintsanen, Anneli 25:—, Kalenius, Marja-Leena 25:—, Kalliokoski, Leena 25:—, Mesiäinen, Riitta 25:—, Metsänen, Eila 25:—, Peltola, Heta 25:—, Rantakari, Birgitta 25:—, Sihvo, Martta 25:—, Siukonen, Nina 25:—.

Venäjän kieli: Ranta, Sirkka-Liisa 25:—, Vilhunen, Raija H. 25:—.

Osuusliike Elannon käytettäväksi antamat kolme palkintoa Ltt I:n tai Ltt II:n alalta laadituista ansiokkaista vähittäiskauppa-alan kysymyksiä käsittelevistä seminaaritutkielmista on annettu seuraaville:

Huuhka, Heimo 200:—, Ranki, Sirkka-Liisa 200:—, Tyynelä, Hannu 200:—.

Helsingissä, kesäkuussa 1968.

Pekka Heinänen

Puhe,

*jonka rehtori, professori Pekka Heinänen
piti Kaupparkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 12. 9. 1967.*

Tuskin yksikään meistä täällä läsnäolevista on voinut välttyä tiedostamasta ajatusta itsenäisyytemme juhluvuodesta. Siitä on puhuttu ja kirjoitettu kaikkia julkisen sanan eri kommunikaatiovälineitä käyttäen. Se on haluttu ikäänkuin takoa jokaisen kansalaisen mieleen. Tahti tulee varmasti kiihtymään jäljellä olevana vajaan kolmen kuukauden aikana ja huipentumaan tulevan joulukuun 6 p:n juhlallisuuksiin.

Tapahtuma, jonka 50-vuotismuistoa nyt juhlimaan, on ollut Suomen kansan historiassa kaikkein merkityksellisimpiä ja kauaskantoisimpia. Tämän tosiasian aikanaan oivaltaen maan hallitus, Itsenäisyysenaatti, kääntyi Suomen kansalle osoittamassaan julistuksessa — sen viimeistä virkettä siteeratakseni — ”kansalaisten, sekä yksityisten että viranomaisen puoleen, hartaasti kehoittaen kutakin kohdastansa järkähtämättömästi noudattamalla järjestystä ja täyttämällä isänmaallisen velvollisuutensa, ponnistamaan kaikki voimansa kansakunnan yhteisen päämäärän saavuttamiseksi tänä ajankohtana, jota tärkeämpää ja ratkaisevampaa ei tähän asti ole Suomen kansan elämässä ollut”.

Nyt 50 vuoden kuluttua meillä on aihetta valottaa tuon tapahtuman merkitystä mahdollisimman monesta näkökulmasta ja näin käyttää hyväksi sen suoma tilaisuus koko kansan itsenäisyystietouden ja valtakunnallisen ajattelutavan elävöittämiseksi. Itsenäisyyden juhluvuotta vietetään monin eri muodoin suomalaisen työn, kulttuurin ja kansanvaltaisen yhteiskunnan merkeissä ja, kuten vuosi sitten tältä paikalta totesin, myös taloudellisen kasvatuksen kampanja on siihen kytketty.

Viime vuosien kuluessa on itsekukin voinut lukea uutisia milloin tämän, milloin tuon valtakunnan itsenäistymisestä. Näyttää siltä, että itsenäiseksi julistautuminen on ainakin nykyään varsin helppoa, itsenäisyyden säilyttäminen niinkin kauan kuin puoli vuosisataa kohtaa sensijaan

vaikeuksia ja vaatii kansalta paljon, joskus lähes ylivoimaisen paljon. Itsenäisen valtakunnan syntymään saattaa liittyä tuskia tai siinä iske-
tään kansakuntaan haavoja, joiden paraneminen kestää kauan.

Itsenäistymisemme ei ollut mikään hetkellinen, sattumanvarainen tai pelkästään otollisten olosuhteiden synnyttämä tapahtuma, se oli pitkän ja vaiherikkaan vuosisataisen kehityksen tulos. Maamme oli itse asiassa sekä taloudellisesti että yhteiskunnallisesti melkoisessa määrin varustautunut ottamaan — itsenäisyysjulistuksen sanontaa käyttäkseni — ”kohtalonsa omiin käsiinsä”.

Itsenäistymisen ja itsenäisenä kansankuntana pysymisen eri edellytyksistä olennaisen tärkeä on suorituskykyisen ja kasvukelpoisen kansantalouden luominen. Se mahdollistaa jatkuvan taloudellisen kehityksen, joka vuorostaan on perustana koko muulle kulttuurille. Tällainen luomisprosessi on pitkän ajan tapahtumasarja, jossa useat syy-seuraus-suhteet kietoutuvat toisiinsa ja jossa yleismaailmalliset olosuhteet saattavat täysin järkyttää kauniiksi suunnitellut kansalliset kehityslinjat.

Itsenäisyyden aikana tapahtuneelle Suomen talouselämän kehitykselle luotiin pohja jo viime vuosisadan loppuvuosikymmeninä. Liik-
keellelähtöä kahlinneet keskiaikaissävyiset säännökset purettiin toinen toisensa jälkeen liberalismien aatteen päästyä vaikuttamaan. Samanaikaisesti tapahtunut Länsi-Euroopan teollistumisprosessin voimistuminen merkitsi myös puutavaran kysynnän vahvistumista ja siten menekki-
mahdollisuuksia alkavalle puunjalostusteollisuudellemme. Olimme päässeet teollistumisprosessin tärkeimmän edellytyksen tuntumaan.

Myös toisen edellytyksen, riittävän korkean taloudellisen tiedon tason tavoittelu orastui viime vuosisadan jälkipuoliskolla. Sen kuluessa ilmestyi kaksi korkeampaa kaupallista opetusta käsitelleen komitean ehdotusta, jotka tosin eivät vielä johtaneet käytännölliseen tulokseen, mutta sellainenkin saavutettiin aivan vuosisadan lopussa (1898). Yksityisten henkilöiden, ennen kaikkea valveutuneiden suomenkielisten liikemiesten toiminnan pohjalta syntyi Suomen Liikemiesten Kauppaopisto. 3-luokkaisena se oli muita silloisia kaupallisia oppilaitoksia korkeampi opin-
ahjo, mutta kauppakorkeakouluuuden innostamat liikesivistyksen har-
rastajat katsoivat sen kuitenkin vain välitavoitteeksi ja todellisen korkeakoulun lopulliseksi päämääräksi.

Myöhemmin tapahtunutta itsenäistymistä ajatellen maamme talouselämä koki otollisimman etsikkoaikansa ensimmäistä maailmansotaa edeltäneen neljännesvuosisadan kuluessa, joka oli kaikkialla muuallakin maailmassa voimakkaan taloudellisen kehityksen aikaa. Jatkovasti lisääntyvä vientimme mahdollisti entistä runsaamman tuonnin, johon näin saattoi sisältyä kulutushyödykkeiden ohella myös kasvava määrä

teollisuuden laajentamiseksi ja monipuolistamiseksi tarvittavia raaka-aineita ja koneita. Teollistumisen edistyminen näkyy selvästi mm. väestönrakenteen muutoksesta: teollisuudesta toimeentulonsa saaneiden suhteellinen osuus kasvoi tänä aikana 8 %:sta 12,2 %:iin, maatalousväestön aleni 74,7 %:sta 66,3 %:iin. Teollisuustuotannon bruttoarvo nousi tuona aikana lähes viisinkertaiseksi ja vienti yli kaksinkertaiseksi. Jo näiden lukujen erotus osoittaa myös kotimaisen kysynnän voimakkaasti lisääntyneen, mikä puolestaan on elintason nousun selvä indikaatio.

Myös tiedon taso kokee jatkuvan ja selvän nousukauden. Omaan sektoriimme tässä kohdin edelleen rajoittuen on syytä mainita Suomen Liikemiesten Kauppaopiston ylioppilasluokkien perustaminen v. 1904. Tätä ajankohtaa voitaisiin perustein, jotka rehtori *Kalle Kauppi* esitti puheessaan 50-vuotisjuhliemme yhteydessä, pitää korkeakoulumme perustamisvuotena. Mutta myös Kauppakorkeakoulu-nimisenä laitoksena toiminta alkoi nyt tarkasteltavana ajankohtana eli tammikuun 16 p:nä 1911.

Tätä tapahtumaa runsaan 56 vuoden luomasta perspektiivistä tarkasteltaessa ei voi välttyä toteamasta, että kysymyksessä oli oikeastaan eräänlaisen muodollisuuden täytyminen tai nimenmuutos. Itse asiassa tapahtui vain — ja vielä kesken lukuvuotta — Liikemiesten Kauppaopiston ylioppilasluokan muuttaminen kauppakorkeakouluosastoksi. Mutta tähän tapahtumaan kätkeytyi voimakkaan kehityksen siemen ja juuri se on ja on ollut ensiarvoisen tärkeätä. Vähät siitä vaikka koulumainen meno jatkui jopa varsin pitkäänkin, merkityksellistä on ollut se uraa uurtava työ, jota nuorena Kauppakorkeakoulussa tehtiin ja johon korkeatasoinen opettajakunta painoi väkevän leimansa. Korkeatasoinen todellakin, sillä jo korkeakoulun neljäntenä lukuvuonna 1913—1914 sen yhdestätoista vakinaisesta opettajasta kahdeksan oli suorittanut tohtorin arvoon oikeuttavat yliopistolliset opinnot.

Ensimmäisen maailmansodan syttyminen merkitsi verrattain pian yleistä tavaranniukkuutta ja tähän liittyvää hintojen nousua. Ankaraan säännöstelyjärjestelmään oli turvauduttava, vaikka suursodan aallot ulottuivatkin vain maininkeina meidän rannoillemme. Tilanne kehittyi vuoden 1917 kuluessa erittäin vakavaksi työttömyyden ja suoranaisen nälänhädän uhatessa. Itsenäisyysjulistus antaa tästä synkin värein maalatun kuvan: ”Hallitus on kääntyvä toisten valtojen puoleen saadakseen maamme valtiollisen itsenäisyyden kansainvälisesti tunnustetuksi. Tämä on erityisesti nykyhetkellä sitä välttämättömämpää, kun maan täydellisestä eristäytymisestä aiheutunut vakava asema, nälänhätä ja työttömyys pakottavat Hallitusta asettumaan suoranaisiin väleihin ulkovaltojen kanssa, joiden kiireellinen apu elintarpeiden ja teollisuutta varten

välttämättömien tavarain maahantuomiseksi on meidän ainoa pelastuksemme uhkaavasta nälänhädästä ja teollisuuden pysähtymisestä”. Mutta kohtalon pyörä oli vierimässä vielä paljon pitemmälle omaan tuhoisaan suuntaansa. Vajaat kaksi kuukautta itsenäiseksi julistautumisensa jälkeen Suomen kansa koki historiansa kovimpiin kuuluvan koettelemuksen: Tammisunnuntaina, tammikuun 27 p:nä 1918 alkoi vapaussota veljessotana.

On monesti esitetty kysymys, olisiko se nimenomaan veljessotana voitu viisaalla ja ennen kaikkea kaukonäköisemmällä talous- ja sosiaalipolitiikalla välttää. Tämänkaltaisia historiallisia vaihtoehtoratkaisuja koskevat kysymykset jäävät aina lopullista vastausta vaille. Historialliset tapahtumat ovat ainutkertaisia, jälkiviisaudesta piittaamattomia.

Sota saattoi maan talous- ja yhteiskuntaelämän sekasortoiseen tilaan. Myös kaikkalainen opetustyö oli lamassa, niin mm. oman korkeakoulumme toiminta. Vaikutukset tuntuivat vielä seuraavanakin lukuvuonna (1918—1919), jolloin Kauppakorkeakoulun oppilasmäärä painui alemmaksi kuin milloinkaan muulloin. Tämä oli kuitenkin tilapäinen takaisku, sillä jo seuraavana vuonna tilanne korjautui entiselleen.

Mutta yhteiskunnan vaurioiden korjaaminen osoittautui suunnattoman paljon vaikeammaksi tehtäväksi. Kansalaissodan kirot olivat syvään juurtuneet. Niistä vapautuminen on kestänyt vuosikymmeniä. Sensijaan talouselämän normalisoituminen sujui tuskattomammin, vaikka silläkin lohkolla oli silti runsaasti vastuksia. Rahan arvo oli enää murto-osa rauhanaikaisesta, valtion menot olivat jyrkästi kasvaneet — ei vähimmin itsenäistymisen johdosta, huomattava osa ulkomaankaupasta oli saatava suunnatuksi uusille markkinoille jne. Toisaalta taas valtiollinen itsenäisyys antoi kaikelle talouselämän suunnittelulle entistä vankemman pohjan. Vaikeuksista selvittiin, jopa yllättävän nopeasti, säännöstely kyettiin purkamaan jo syksyyn 1921 mennessä. Koko 1920-luku olikin sitten talouselämässämme verraten tasaisen voimakkaan kasvun kautta, kunnes yleismaailmallinen lamakausi 1920- ja 1930-lukujen taitteessa ulotti vaikutuksensa Suomeenkin ja kauniisti alkanut noususuhdanne kääntyi laskuksi. Henkilökohtaisena muistona noilta ajoilta saanen kertoa tulleeeni nimitetyksi syksyllä 1931 valtion virkamieheksi, oppikoulun opettajaksi, joutuakseni neljän kuukauden kuluttua toteamaan, että palkkani samoin kuin muittenkin virkamiesten palkat oli alennettu 5 %, poikamiesten peräti 10 %. Virkamieslakkoa ei silti syntynyt. — Talouselämän aallonpohja si- vuutettiin kuitenkin verraten nopeasti. Tähän suuntaan elvyttävästi vaikuttivat meillä v. 1931 tapahtunut kultakannasta luopuminen ja siihen liittynyt voimakas markan devalvointi. Sen jälkeen alkoikin sitten sekä

vienti- että kotimarkkinateollisuuden tuotannon selvä kasvun ja monipuolistumisen periodi.

Taloudellisten suhdannevaihtelujen heijastumia on havaittavissa myös korkeakoulumme toiminnoissa. On tosin hyvin vaikea, kenties mahdotontakin esittää eksakteja selvityksiä valtiollisen itsenäistymisen suoranaisesta vaikutuksesta. Epäsuorasti, so. talouselämän voimistumisen ja taloudellisen kasvun kautta korkeakoulu on saanut oman kasvuvoimansa. Mutta kehityksen edetessä tieteellisen tutkimuksen ja korkean tason koulutuksen merkitys kasvaa ja niihin tehdyt välttämättömät investoinnit alkavat tuottaa. Näin vuorostaan korkeakoulu pääsee vaikuttamaan ja sen täytyy vaikuttaa talouselämän kautta koko yhteiskunnan kehitykseen.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeiset vuodet olivat korkeakoulun talouden kaikkein kriittisimmät ja uhkasivat jopa suorastaan tukahduttaa sen elinmahdollisuudet. Valtion ja kaupungin avustusten reaaliarvon kärsittyä inflaation vaikutuksesta melkoisen romahduksen silloisella johtokunnalla ja vastavalitulla rehtorilla *Wäinö Bonsdorffilla* ei ollut muuta keinoa kuin kääntyä maan valveutuneiden liikemiesten puoleen. Eikä liikemieskunta todellakaan jättänyt korkeakoulua pulaan. Se perusti Suomalaisen Liikesivistysrahaston, joka sääntöjensä perustarkoituksen mukaisesti auttoi silloin ja on auttanut jatkuvasti sen jälkeenkin korkeakouluamme.

On kuitenkin selvää, että tämä rahoituslähde on korkeakoulun kasvaessa menettänyt suhteellista painoaan. Niinpä ennen pitkää alkoi käydä selväksi, että vain valtionavun tuntuva korotus voisi ajanoloon tuoda pysyvemmän kevennyksen rahoitusvaikeuksiin. Valtionavun osuus kokonaiskustannuksista, mikä ennen ensimmäistä maailmansotaa oli 76—80 %, oli 1930-luvun puolivälin jälkeen enää vain vähän yli 50 %. Valtionavun korottamiseksi tehtiin useita aloitteita ja kerran (1926) sellainen pääsi jopa eduskunnan käsiteltäväksi. Tämä hallituksen esitys ei kuitenkaan tullut hyväksytyksi, ja kestitkin aina vuoteen 1950 saakka, ennenkuin nykyisin voimassa oleva laki kauppakorkeakoulujen valtionavustuksesta saatiin säädetyksi.

Vaikka valtionapu jälleen saataisiin korotetuksi, nyt 75 %:iin, mihin maan neljän kauppakorkeakoulun Valtioneuvostolle osoittama anomus tähtää, ei se tietenkään, niin tähdellinen kuin se onkin, vielä lopullisesti ratkaise rahoitusongelmiamme. Korkeakoulun kasvaessa ja sen toiminnan kehittyessä omarahoitus, jos kohta se prosentuaalisesti pysyykin lähes muuttumattomana, lisääntyy absoluuttiarvoltaan jatkuvasti. Tämä pakottaa tiukkaan säästäväisyyteen, mutta se pakottaa myös etsimään korkeakoululle yhä uusia tulolähteitä.

Mutta palatkaamme jälleen 1920-luvun Kauppakorkeakouluun. Itsenäisyysajan ensimmäiset vuodet olivat monella valtiollisen, yhteiskunnallisen ja talouselämän alalla uusien linjojen etsimistä ja niiden aukaisemista. Myös Kauppakorkeakoulu pyrki vajaan kymmenestä ikävuodestaan huolimatta "miehistymään" ja luomaan itselleen ulkonäistäkin tosi korkeakoulun leiman. V. 1920 vanhemman vakinaisen opettajan virat muutettiin professorin viroiksi ja 2-vuotisen päästötutkinnon jatkoksi perustettiin kauppatieteiden kandidaatin tutkinto. Korkeakoulun leimaa ei katsottu vielä näilläkään toimenpiteillä täysin saavutetuksi. Viimeinen "kauneusvirhe" poistettiin 1930-luvun alussa sääntöjen muutoksella, joka teki mahdolliseksi korkeimman akateemisen opinnyhtteen suorittamisen ja tohtorin arvon saavuttamisen. Ensimmäinen kauppatieteellinen tohtorinväitöskirja — ensimmäinen pohjoismaissa — tarkastettiin lokakuun 9 p:nä 1937. Tähän päivään mennessä, siis 30 vuodessa, kaikkiaan 14 henkilöä on suorittanut korkeakoulussamme kauppatieteiden tohtorin arvoon oikeuttavat opinnyhtteet. Vaikka tämä lukumäärä tuntuu sangen vähäiseltä, on joka tapauksessa tyydytyksellä todettava, että tällä korkeakoulun oleellisella työlohkolla ensimmäinen sato korjattiin jo 30 vuotta sitten ja että jälkikasvulle on nykyisin olemassa selvästi suotuisammat olosuhteet. Viimeksi sanotun perusteluksi riittänee viittaus esim. parisen vuotta sitten toimintansa aloittaneeseen korkeakoulumme perustutkimuksen laitokseen, joka tarkoituksensa ja työmuotojensa puolesta on lähinnä tutkijakoulu.

Kauppakorkeakoulu oli siis saanut akateemiset piirteensä ja se saattoi perustellusti vaatia myös asemansa tunnustamista. Se oli muutenkin vaurastunut, ei niinkään taloudellisesti, mutta kooltansa. Sen varsinaisten opiskelijain määrä, joka 1912 oli 64, oli 25 vuodessa kasvanut 4 $\frac{1}{2}$ -kertaiseksi ja lähenteli siis 300:aa. Tämä luku tuntuu nykyiseen opiskelijamäärään verrattuna sangen vaatimattomalta. Kasvuvahti varsinaisten opiskelijain lukumäärän kohdalla on viime aikoina ollut varsin kiihkeä. Sen sijaan kandidaateiksi opiskelevien suhteellinen osuus on vaihdellut suuntaan ja toiseen ihmeteltävän paljon, 5,6 %:sta lähes 40 %:iin koko oppilasmäärästä laskien. Viimeksi mainittu prosenttiluku on sotavuosilta, absoluuttinen maksimi, 344, viime lukuvuodelta. Viime kevätlukukaudella saavutettiin kandidaateiksi valmistuneidenkin kohdalla huippulukema eli 26. Samainen kevätlukukausi oli myös tätä korkeampien opinnyhtteiden osalta satoisa, silloin näet valmistui kaksi kauppat. tohtoria ja neljä lisensiaattia.

Valtakuntamme puolivuosisataisen itsenäisyystaipaleen pian täytyessä tilanne korkeakoulumme kohdalla näyttää äsken mainittujen lukujen taustaa vasten hyvin valoisalta. Mutta nykytilanteeseen päästäkseen kor-

keakoulun johdon täytyi aikanaan vaikeissa olosuhteissa suorittaa miltei mahdottomilta näyttäviä tehtäviä ja vielä kerran suuressa mittakaavassa turvautua maan liikemieskuntaan korkeakoulun ulkoisten kasvuedellytysten turvaamiseksi. Kampanjan kärjessä oli silloinen rehtorimme, itsenäisyssenaattori *O. W. Louhivuori*. Tuhansin verroin ankarampi kamppailu lankesi kuitenkin kansakuntamme osaksi, kun se joutui ase kädessä puolustamaan valtakuntamme itsenäisyyttä, suvereenisuutta ja vapautta. Toisen maailmansodan ankara kurimus veti Suomen mukaansa.

Talouselämän tasaisena jatkunut kehitys katkesi luonnollisesti sota-vuosien 1939—44 aikana ja lähinnä työvoimapulaan, ulkomaankaupan lamaan ja hintatason nousuun, joka tosin sota-aikana jäi vähäisemmäksi kuin välittömästi rauhanteon jälkeisinä vuosina.

Sodan ja ankarien rauhanehtojen aiheuttamien taloudellisten menestysten eliminoiminen, siirtoväen asuttaminen, miltei ylivoimaisen sota-korvausvelvollisuuden täyttäminen, Lapin jälleenrakentaminen, teollisuuden rappiotilan elvyttäminen ja lähes täysin katkenneiden ulkomaisten kauppasuhteiden uudelleen solmiminen muodostivat jättiläisurakan, jonka läpivieminen näytti monen suomalaisen ja kenties vielä useamman ulkomaalaisen mielestä täysin mahdottomalta. Se pakotti meidät jatkamaan tiukkaa säännöstelyä useiden rauhanvuosien ajan miltei sellaisenaan ja vaati talouselämältämme ja koko kansalta suurta kärsivällisyyttä ja sopeutumiskykyä. Mutta samoin kuin ensimmäisen maailmansodan jälkeen nytkin elpyminen tapahtui yllättävän nopeasti. Jo v. 1947 kansantulo kohosi lähes saavuttamattomalta ihanteelta näyttäneelle sodanedellistasolle.

Viimeksi kuluneet kaksi vuosikymmentä ovat merkinneet kokonaisuutena ottaen yhtäjaksoista taloudellista nousua, jonka vauhti tosin on paljonkin vaihdellut. Vuotta 1957, jolloin suoritettiin markan devalvointi ja samalla ulkomaankaupan miltei täydellinen vapauttaminen säännöstelyn siteistä, voidaan luonnehtia talouselämämme erääksi huomattavaksi merkkipaaluksi tai kynnykseksi, jonka sivuuttamisen jälkeen taloudellisen kasvun olosuhteet ja edellytykset ovat ratkaisevasti aikaisemmista poikkeavat.

Säännöstelyn päättyminen ja yhteismarkkinoihin osallistuminen asettavat nykyisin koko talouselämällemme ja sitä ohjaavalle talouspolitiikalle uusia vaatimuksia, joihin mukautuminen on aiheuttanut ja aiheuttaa vielä tulevinakin vuosina kipeitä sopeutumisvaikeuksia. Päivän ehkä eniten viljeltyjä puheenaiheita on ollut viennin lisäämisen välttämättömyys, kasvavasta kysynnästä kun suuri osa kohdistuu tuontitavaroihin. Tästä puhutaan paljon, mutta siinä sivussa sentään tehdään myös työtä päämäärän saavuttamiseksi. Tuon työn, melkoisessa

määrässä taloudellisen kasvatustyön hedelmät vain kypsyvät hitaasti. Vienti on aina paljolta myyntityötä, markkinointia, jonka hoitaminen saattaa osoittautua varsin vaikeaksi. Päivälleen 29 vuotta sitten Kauppakorkeakoulun silloinen rehtori *Wäinö Bonsdorff* lausui avajaispuheessaan mm. että ”tavarain valmistaminen on tekniikan edistyessä käymässä helpommaksi, mutta niiden myyminen päivä päivältä yhä vaikeammaksi tehtäväksi”. Nykyhetken näkökulmasta katsoen tämä profetia tuntuu kaksin verroin oikeammalta ja viennin lisäämisongelmaan ratkaisuja etsittäessä myös entistä paremmin varteen otettavalta. Kauppakorkeakoulu on pyrkinyt vaikeaa myyntityötä, myös vientimarkkinointia omalta osaltaan tukemaan, so. tutkimaan siinä ilmeneviä probleemoja ja toisaalta kasvattamaan korkean tason markkinointimiehiä. Tähän on ollut entistä paremmat mahdollisuudet korkeakoulussamme parin viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana suoritettujen sisäisten ja ulkoisten rakennemuutosten kautta.

1940-luvun loppuvuosien taloudellisesti ja poliittisesti vaikeissa olosuhteissa toteutettu korkeakoulun uuden toimitalon pystyttäminen ja täten ulkoisten kasvuedellytysten luominen on ihmeellinen voimannäyte. Kun tämä talo 17 vuotta sitten vihittiin tarkoitukseensa, sen uskottiin tyydyttävän korkeakoulun tarpeet pitkälle tulevaisuuteen. Talon rakentajat eivät kuitenkaan osanneet aavistaa sitä valtavaa akateemisen koulutuksen saaneeseen työvoimaan kohdistuvaa kysynnän kasvua, joka vuorostaan on pakottanut korkeakoulun oppilas- ja opettajamäärien lisäämiseen. 17 vuotta sitten opiskelijamäärä oli n. 750 ja professorikunnan vahvuus seitsemän eli sama kuin 1920-luvulla. Tänäpäin korkeakoulussamme on professorinvirkoja 16 ja opiskelijoiden määrä kolminkertainen äsken mainittuun lukuun verrattuna. Ei näin ollen ole ihme, että tilanahtaus jo tuntuu ankarana. Sen poistamiseksi ja korkeakoulun kehityslinjan jatkuvuuden turvaamiseksi Kauppakorkeakoulun kehittämistä tutkineen eli ns. pitkän tähtäyksen komitean viime keväänä painoasuunsa ehtineessä mietinnössä esitetäänkin, että korkeakoulun käyttöön tulisi saada nykyisen talon lähistöllä olevista kiinteistöistä n. 8500 m²:n suuruinen lisätila. Mietinnössä ei suoraan mainita, mitä kiinteistöä on lähinnä ajateltu, mutta jo pari vuotta sitten korkeakoulun hallitus jätti Valtioneuvostolle anomuksen, että Tyttönormaalilyseon kiinteistö, sitten kun sanottu koulu muuttaa sille rakennettavaan uuteen taloonsa, luovutettaisiin korkeakoulullemme. Nyttemmin on käynyt ilmi, että myös Helsingin yliopisto on kiinnostunut saamaan talon haltuunsa ja sen opetusministeriölle antaman lausunnon mukaan lähinnä teologisen tiedekunnan tarpeisiin. Ymmärrän hyvin suurten opiskelijamäärien sijoittamisesta yliopistolle aiheutuvat vaikeudet, mutta

sittenkin käsitykseni mukaan valtakunnallinen etu vaatii ottamaan huomioon Kauppakorkeakoulun kasvuedellytykset, jotka voidaan varmasti vähimmin kustannuksin luoda nykyisen toimitalomme läheisyydessä olevan kiinteistön pohjalta. Kauppakorkeakoululle tuon kiinteistön sijainnilla on siis ensiarvoisen tärkeä merkitys, teologiselle tiedekunnalle mielestäni ei. Korkeakoulumme hallitus odottaa Valtioneuvoston periaatepäätöstä.

Niin merkittävän korkeakoulun kehitystekijän kuin ulkoiset puitteet muodostavatkin, ne eivät tietenkään yksinään ratkaise kehityksen suuntaa. Lisäksi tarvitaan selvästi ilmaistu päämäärä, keinot tavoitteen saavuttamiseksi sekä henkilöt, jotka kykenevät ja ovat valmiit työskentelemään tuon päämäärän saavuttamiseksi. Kauppakorkeakoulun ensimmäiset säännöt määrittelevät sen päätarkoitukseksi ”perusteellisen taloudellisen ja kauppasivistyksen antamisen nuorille henkilöille, jotka tarpeellisen yleissivistyksen omistaen aikovat liikealalle antautua”. Vaikka tutkimusta ei vielä tuolloin selvästi ilmaistu korkeakoulun varsinaiseksi tehtäväksi, se joka tapauksessa on sisältynyt silloisen rehtorin, *Kyösti Järvisen*, suunnitelmiin, tosin siten rajoitettuna, että ”meidän taholtamme voitaisiin tuoda tieteellistä valaisua ainakin meidän maamme taloudellisen elämän ilmiöihin”, kuten hänen sanansa kuuluivat. Vielä myöhemminkin hän toteaa, että ”Kauppakorkeakoululla korkeakouluna on omat erityiset tehtävänsä, oma erikoisasemansa maan taloudellisessa elämässä ja kansainvälisen tieteen palveluksessa”.

Käsitys korkeakoulun kaksikulotteisesta mutta samaan tähtäävästä tehtävästä, tutkimuksesta ja opetuksesta, on ajan mukana seestynyt. V. 1926 vahvistetuissa säännöissä puhutaan jo tieteellisten kauppaopintojen harjoittamisesta ja kauppatieteiden tutkimisen edistämisestä, nykyisin voimassa olevissa perussäännöissämme taas vapaasta tieteellisestä tutkimus- ja opetustyöstä. Viimeksi sanotusta korkeakoulun pitkän tähtäyksen komitea on tehnyt sellaisen johtopäätöksen, että ”Kauppakorkeakoulu on tieteellinen laitos, jossa tutkimus on ensimmäisellä ja opetus toisella tilalla”. Tämä tulkinta, jollainen on esitetty aikaisemminkin, on herättänyt myös vastaväitteitä, samalla kun on korostettu sitä, että opetuksen tulisi olla mahdollisimman käytännönläheistä. Tästä kysymyksestä *O. W. Louhivuori* esitti avajaispuheessaan 1948 tulkinnan, jonka mukaan Kauppakorkeakoulun tehtävä on sekä tieteellinen että käytännöllinen, ja kuten hän sanoo, näistä ”tieteellinen on ja sen tulee olla etualalla siinä merkityksessä, että korkeakoulun on viljeltävä talouselämää käsitteleviä tieteitä ja kasvatettava nuorisoa talouselämän tuntemuksessa vapaalla tieteellisellä opetuksella”. Louhivuori siis selvästi korostaa, jopa samassa virkkeessä sekä tieteen viljelyä että tieteellistä

opetusta. Käsitykseni mukaan näiden perustoimintojen keskinäisellä järjestyksellä ei loppujen lopuksi ole ratkaisevaa merkitystä, molemmat ovat yhtä tärkeitä ja yhtä välttämättömiä. Ilman opetusta korkeakoulu muuttuu tutkimusinstituutiksi, ilman tutkimusta se taas ei enää olekaan korkeakoulu.

Kun siis Kauppakorkeakoulun tehtävästä on jo kauan ainakin sen opettajakunnalla ollut selvästi tiedostettu yhtenäinen näkemys, on korkeakoulun kehityslinjan etsiminen ollut näin asetettuun päämäärään tähtäävien keinojen hahmottamista. Ekonomin tutkinto — ei tosin tällä nimellä — perustettiin kaksivuotiseksi ja sellaisena se säilyi aina vuoteen 1946 saakka. Tosin sen muuttamista kolmivuotiseksi oli harkittu jo aiemminkin ja toisen maailmansodan kynnyksellä se näyttää saavuttaneen kypsyysvaiheen, vaikka sota sen toteuttamisen siirsikin seitsemällä vuodella eteenpäin. Nyt keskustellaan jälleen ekonomin tutkintoon tähtäävien opintojen ajan pidentämisestä vuodella. Oikeastaan jo 1950-luvun lopulla KY:n inspektorina toimiessani ajatus tuotiin ylioppilaiden taholta esille eräissä keskusteluissa ja puheissa ja sitä perusteltiin mm. sillä, että melko vähäinen osa opiskelijoista pystyy selviytymään urakastaan minimiajassa. Kysymys voitaisiin tietysti kokonaan kiertää sekä jättää opintoaika määrittelemättä ja opetus tämän mukaisesti järjestämättä, kuten on laita useiden yliopistollisten tutkintojen kohdalla. Tämä ei kuitenkaan ole tavoiteltava ratkaisu, erityiskorkeakoulujen vuosikursseihin sidottu opetus ja opiskelu on näet opiskelijan itsensä kannalta ilmeinen etu, varsinkin opintojen alkuvaiheessa ja oikeastaan koko perustutkintoon tähtäävän opiskelun aikana. Opintoajan pidentämistä, mikäli siihen päädytään, ei mielestäni kuitenkaan saisi suorittaa itse tutkintoa samanaikaisesti syventämättä. Muutoin on olemassa vaara, että opiskelun teho kärsii runsaamman ansiotyöhön rynnistyksen johdosta. Ajatusta nelivuotisesta ekonomin tutkinnosta, joka johdattaa opiskelijan nykyistä selvästi pitemmälle, so. lähes kandidaattitutkinnon tasolle, pitäisin hyvinkin toteuttamiskelpoisena. Sillä saavutettaisiin monia etuja, joita nykyiseltä ekonomin tutkinnolta puuttuu. Asia pitäisi ottaa uudessa pitkän tähtäyksen komiteassa perusteellisesti harkittavaksi.

Ekonomikoulutuksen ja yleensä korkeakoulumme opetuksen eräänä tärkeimpänä tavoitteena on ”opiskelijan analyttisen ja itsenäisen ajattelukyvyyn kehittäminen niin, että hän pystyy toimimaan rationaalisesti myös muuttuneissa olosuhteissa” pitkän tähtäyksen komitean mietintöä siteeratakseeni. Samaa asiaa on luonnollisesti käsitelty monesti aikaisemminkin ja merkille pantavaa on, että tällöin on melkoisen yhtäpitävästi korostettu tuota itsenäisen ajattelukyvyyn kehittämistä ja lisäksi opetuksen pitkän tähtäyksen luonnetta. Mutta viimeksi sanottu ajatushan on

täsmälleen sama, jonka muinaiset roomalaiset pukivat muotoon: non scholae sed vitae discimus, emme opi koulua vaan elämää varten.

Se mitä edellä on sanottu ekonomikoulutuksesta yleensä, pätee suurin piirtein myös akateemisen sihteerin tutkinnon suhteen. Tämä tutkintohan on ”parannettu painos” 1953 perustetusta kirjeenvaihtajan tutkinnosta. Se on parannettu painos ennen kaikkea siinä mielessä, että se suo mahdollisuuden entistä syvällisempiin opintoihin eri aineissa. Uusimmat järjestyssäännöt mahdollistavat myös sen pohjalta lähtevän, kauppatieteiden kandidaatin tutkintoon tähtäävän jatko-opiskelun.

Edellä esitetty on hyvin suurelta osalta ollut Kauppakorkeakoulun kehityslinjan retrospektiivista tarkastelua. Se on pyritty näkemään itsenäisyytemme puolivuosisataisen taipaleen ja lähinnä talouselämän tapahtumien kuvastamana. Korkeakoulumme menneisyyteen voi, ken haluaa, tarkemmin perehtyä sitä valaisevan kirjallisuuden, mm. tohtori *Meeri Saarsalmen* kirjoittaman historiikin avulla ja itsenäisyytemme viidestä vuosikymmenestä on asiantietoa sekä mielikuvituksen sävyttämää proosaa ja runoutta aina runsauden pulaan asti. Punomalla nämä kaksi aihetta yhteen, mikä tietysti voidaan suorittaa monella eri tavalla, olen lähinnä halunnut antaa kuvan korkeakoulumme kehityksestä niille opiskelijoille, jotka tänään alkavat opiskelunsa tämän talon suojissa. Niin, tänään olemme katsoneet taaksepäin, huomenna tähtäämme jo kauaksi tulevaisuuteen.

LYHENNYKSET

BA	Bachelor of Arts
DBA	Doctor of Business Administration
DI	diplomi insinööri
ekon.	ekonomi
FK, FL	filosofian kandidaatti, lisensiaatti
FM, FT	filosofian maisteri, tohtori
h.c.	honoris causa
HOK	hallinto-opin kandidaatti
HuK	humanististen tieteiden kandidaatti
HTM	kauppakamarin hyväksymä tilimies
KHT	Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja
KK	kasvatustieteiden kandidaatti
KTK, KTL	kauppatieteiden kandidaatti, lisensiaatti
KTM, KTT	kauppatieteiden maisteri, tohtori
LaL, LaT	lakitieteen lisensiaatti, tohtori
LF	Licenciada en Filosofia y Letras
LOK	lainopin kandidaatti
LuK	luonnontieteiden kandidaatti
MA	Master of Arts
MH	metsänhoitaja
MMT	maatalous- ja metsätieteiden tohtori
OTK	oikeustieteen kandidaatti
OTT	oikeustieteen tohtori
TkT	tekniikan tohtori
VT	varatuomari
VTM, VTT	valtiotieteen maisteri, tohtori
VTL	valtiotieteen lisensiaatti

SISÄLLYS

I	HALLINTO, OPETTAJAT SEKÄ VIRAN- JA TOIMEN- HALTIJAT 31. 5. 1968	9
	<i>Hallinto</i>	
	Kansleri, valtuuskunta	9
	Hallitus	11
	Rehtori, vararehtori	12
	<i>Kauppakorkeakoulun Kannatusosakeyhtiö</i>	
	Johtokunta	12
	<i>Opettajakunta</i>	
	Varsinaiset professorit	12
	Henkilökohtainen ylimääräinen professori	13
	Vieraileva professori	13
	Apulaisprofessorit	13
	Dosentit	14
	Lehtorit	14
	Opettajat	15
	Assistentit	16
	Perustutkimuksen laitoksen tutkijat	17
	Eläkkeellä olevat opettajat	17
	<i>Virkailijat ja toimenhaltijat</i>	
	Korkeakoulun sihteeri ja taloudenhoitaja	17
	Apulais- ja tiedotussihteeri	17
	Opintosihteeri	17
	Kanslerin virasto	17
	Kanslia	18
	Kirjasto	18
	ATK-laitos	18
	Tavaraopin ja teknologian laitos	18
	Talousmaantieteen laitos	18
	Vahtimestarit	18
	Puhelinkeskus	19
	Konemestari ja talonmies	19
	Eläkkeellä olevat virkailijat ja toimenhaltijat	19

II	YLEISIÄ TIETOJA	20
	<i>Kanslerin ja rehtorin toimet</i>	20
	<i>Kauppakorkeakoulun hallintoa koskevia tapahtumia</i>	20
	<i>Virat ja toimet</i>	22
	<i>Valtion apurahat tieteenharjoittajille</i>	30
	<i>Valtion opintotakaukset ja ylioppilaiden opintolainarahaston lainat</i>	30
	<i>Professori Huugo Ranisen muotokuva</i>	31
	<i>Kauppakorkeakoulun tietokonekeskuksen avajaiset</i>	35
	<i>Kauppakorkeakoulun kirjaston kurssikirjaosaston avaaminen</i>	38
	<i>Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen rehtorien kokous</i>	39
	<i>Kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous</i>	39
	<i>Pohjoismaisten kauppakorkeakoulujen rehtorien kokous</i>	40
	<i>Ulkomaisia luennoitsijoita</i>	41
	<i>Kauppakorkeakoulun julkaisusarja</i>	42
	<i>Lahjoitukset</i>	43
	<i>Stipendivarat</i>	43
	<i>Kirjasto</i>	46
III	LUENNOT JA HARJOITUKSET KERTOMUS- KAUTENA 1967—68	49
A.	<i>Kauppätieteiden lisensiaatin ja kandidaatin tutkintoja varten opiskeleville pidetyt luennot ja harjoitukset</i>	49
	Metodiopetus	49
	Liiketaloustiede I	49
	Liiketaloustiede II	50
	Kansantaloustiede	50
	Oikeustiede	51
	Sosiologia	51
	Taloushistoria	51
	Talousmaantiede	51
	Tavaraoppi ja teknologia	52
	Englannin kieli	52
	Espanjan kieli	52
	Ranskan kieli	52
	Ruotsin kieli	52
	Saksan kieli	52
	Suomen kieli ja tyylioppi	53

B.	<i>Ekonomin, akateemista sihteerin ja kirjeenvaihtajan tutkintoa varten opiskeleville pidetyt luennot ja harjoitukset</i>	53
	Liiketaloustiede I	53
	Liiketaloustiede II	56
	Kansantaloustiede	62
	Oikeustiede	64
	Sosiologia	66
	Talousmaantiede	66
	Talousmatematiikka	67
	Tavaraoppi ja teknologia	68
	Tilastotiede	68
C.	<i>Liikkeenjohdon täydennyskoulutus</i>	69
D.	<i>Liiketaloustieteellinen Tutkimuslaitos (LTT)</i>	70
IV	OPETTAJAIN JA VIRKAILIJAIN KIRJALLINEN TUOTANTO SEKÄ TOIMINTA KORKEAKOULUN ULKOPUOLELLA	72
V	TILASTOLLISIA TIETOJA OPPILAISTA	97
	Opiskelijain lukumäärä	101
VI	OPPIARVOT JA TUTKINNOT	102
	<i>Kauppatieteiden lisensiaatin tutkinto</i>	102
	<i>Kauppatieteiden kandidaatin tutkinto</i>	102
	<i>Ekonomin tutkinto</i>	105
	<i>Kirjeenvaihtajan tutkinto</i>	109
	<i>Akateeminen sihteerin tutkinto</i>	111
VII	STIPENDIT	112
	<i>Valtion ylioppilasstipendit</i>	112
	<i>Korkeakoulun omat stipendit</i>	114
	Puhe, jonka rehtori, professori Pekka Heinänen piti Kauppakorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa 12. 9. 1967	117
	<i>Lyhennykset</i>	128
	<i>Sisällys</i>	129

1875

KAUPPAKORKEAKOULUN
KIRJASTO

